

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בראשית

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 245

פנינים לפרשת בראשית

באחד הימים הוזמנתי לבית כנסת "אחדות ישראל" בשכונת רוממה. "בית הכנסת הזה הציל את חיי מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל לפני חמישים שנה", אמרתי להם, ומעשה שהיה כך היה

מאוצרותיו של הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

"וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ" (בראשית א', כ"ז)

התורה מעידה כי הקב"ה ברא את האדם בצלמו. ומכאן ראייה כי נטועות בנו תכונות עילאיות משל הקב"ה, ומחמתן יש בנו יכולת להגיע לדרגות נישאות שאין לתארן ולשערן. נאמר בפסוק: **"וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשֵׁמַת חַיִּים"** (בראשית ב', ז), ואמרו רבותינו (זוהר בראשית כז ע"א): **"מאן דנפח מדליה נפח"**, כלומר, בעת שהקב"ה יצר את האדם, הוא נפח בו חלק מעצמותו. באדם מוטבעים כוחות שמימיים, ואם וכאשר הוא זוכה להתחבר אליהם בחיבור גמור, הוא מסוגל להגיע לדרגות גבוהות ועצומות עד אין קץ.

על המקובל האלקי, עיר וקדיש מן שמיא נחית, רבינו האר"י הקדוש מסופר, שישן בשבת כששפתיו ממלמלות. אחד התלמידים ראה את שפתי רבו דובבות וקירב את אוזניו לפה הקדוש בתקוה לקלוט דבר מה מחידושי האר"י. בעוד התלמיד מנסה להבין את הנאמר, הקיץ לפתע האר"י הקדוש משנתו וראה לנגד עיניו את אוזן תלמידו. **"סליחה ומחילה!"** התנצל התלמיד, **"ראיתי את שפתי רבינו ממלמלות מתוך שינה, והטיתי את אוזני לשמוע את דברי תורתו המאירים והקדושים!"**

לשמע הדברים, העלה האר"י בת שחוק על שפתיו ואמר: **"אם אבקש לבאר לך את סתרי התורה אשר קיבלה עתה נשמת בעת שישנתי בסוד ויפתח ה' את פי האתון"**, לא יהיה די אפילו בשבעים שנה!"

האר"י הקדוש עזב את כל הבלי העולם הזה, התקדש והיטהר ודבק

בקב"ה. ומחמת כן נפתחו לו שערי בינה ואורה עד שהיה ביכולתו להשיג בחלום של רגע אחד, תורה הנלמדת בשבעים שנה!

הכוחות האדירים שהקב"ה טבע באדם

הבורא יתברך הטביע חכמה אלוקית אפילו בבעלי החיים - בחיות, בבהמות, בעופות, בשרצים וברמשים.

ואם בבעלי החיים מוטבעת כזו חכמה, בכן אדם על אחת כמה וכמה! איננו מודעים לעוצמת הכוחות והיכולות שבורא העולם השריש בנו. לאחר שנות חיים ארוכים, כשאדם יתייצב בפני בית דין של מעלה, הוא עלול להתבייש, כאשר בורא העולם יאמר לו: **'נטעתי בך**

ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים

כאשר מרן זצ"ל היה נער בישיבה קטנה, יצאו חבריו לטיול לקברות צדיקים, בעוד רבינו שכבר מנעוריו חס על זמנו, נותר בגפו בישיבה ועסק בלימוד התורה הקדושה.

באותו זמן החלו ללמוד בישיבה את מסכת בבא קמא. הבחורים הספיקו ללמוד מספר דפים מתחילת המסכת לפני שיצאו לטיול המדובר. כאשר חזרו התלמידים לישיבה, פנה מרן לאחד מחבריו וביקש ממנו לבוחנו על המסכת הנלמדת.

"על אלו דפים ברצונך להיבחן?" שאל הבחור.

"תבחן אותי בבקשה על כל המסכת עם התוספות, המהרש"א ונושאי הכלים שעל הדף".

הבחור החל להרעיף שאלות על מרן, ועל כולן השיב בדיוקנות ובבהירות. לאחר שהסתיים המבחן, פנה רבינו אל חברו הנדהם ושאלו: "כמה פעמים לדעתך חזרתי על המסכת?"

בעוד הנער מנסה לשקול כמה פעמים יש ללמוד את המסכת כדי לרכוש בקיאות מופלגת שכזו, השיב מרן במקומו: "חזרתי על המסכת שישים פעם!".

ואילו אנו לומדים סוגיא פעם פעמיים וכבר חושבים שיתקיים בנו "ואכל וחי לעולם"... והיא תיחרט בזיכרונו לנצח נצחים!...

לפעמים רואים בחורים מבטלים את זמנם, וכששואלים אותם מדוע אינם לומדים, הם משיבים 'כבר גמרנו'... איך אפשר לגמור ללמוד את תורת ה' הרי לעולם לא שייך דבר כזה! תורת ה' היא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' (איוב יא, ט). נסו לספור את הטיפות שבים או את גרגרי החול בעולם... אפשר אולי לספור טיפות בדלי קטן מלא מים, אבל את הים לא שייך לספור. אפשר לספור גרגרי חול במקום מסוים, אבל את החול שיש בעולם לא שייך לספור.

וגם אם נאמר שאפשר לספור את הים ואת החול - התורה היא עמוקה וגדולה יותר. יש בה עומק אינסופי. אין גבול לתורה. אתה מעמיק ומעמיק, ואין לזה גבולות.

ככל שלומדים יותר - מבינים יותר כמה איננו יודעים באמת. "תכלית הידיעה שנדע שלא נדעך" (בחינת עולם לר' ידעיה הפניני, יג, מה) - התכלית של כל הידיעות היא לדעת שכמה שנלמד ונלמד עדיין איננו יודעים.

מורנו ורבינו זצ"ל העמיק והשיג כל כך הרבה, אך הוא עצמו אמר, שלא השיג אפילו אחד ממיליארד מן התורה. הוא יודע 'רק' ארבעים אלף ספרים, אבל בתורה יש עוד ועוד ועוד... וכדברי רבי אליעזר במדרש (שיר השירים רבה א, ג): "אם יהיו כל הימים דיו, ואגמים קולמוסין, ושמים וארץ מגילות, וכל בני האדם לבלרים [סופרים] אין מספיקין לכתוב תורה שלמדתי, ואני לא חסרתיה אלא כאדם שמתביל מכחול בים" [שאינו מחסר מהים כלום].

עמל התורה מתוך הדחק

משנות ילדותו המוקדמות, עברו על מרן זצ"ל ייסורי עוני, ביזיונות ורדיפות קשות.

בכהנו כרב במצרים, ניצל מרן מספר פעמים מסכנת חיים ממשית.

כוחות כבירים, יכולת להגיע לעוצמות רוחניות אדירות, מה עשית עם הכוחות הללו? למה לא השתמשת בהם?!

באחד הימים הוזמנתי לבית כנסת "אחדות ישראל" בשכונת רוממה. "בית הכנסת הזה הציל את חיי מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל לפני חמישים שנה", אמרתי להם, ומעשה שהיה כך היה:

רבי נעים, אחיו של רבינו, נהג להתפלל באותו בית כנסת. היה שם ציבור גדול של כמאתיים איש, אך הם לא היו חזקים כל כך בתורה ובמצוות, לכן ביקש מאחיו לבוא ולדרוש לפנייהם לאחר קבלת שבת. הסכים מרן, ודרש לפנייהם בטוב טעם ודעת, כשהוא משלב סיפורי מופת ומאריך בהם. דרשתו גרמה לו שיתאחר לשוב הביתה, ומשום כך התאחר גם השיעור הקבוע בישיבת "פורת יוסף". בכל זאת לא קיצר את דרשתו ודרש כרגיל.

בשעת הסיום הרגילה של השיעור עדיין לא יצא איש החוצה, שכן השיעור טרם הסתיים. והנה נשמע מבחוץ קול פיצוץ חזק. הנוכחים נחרדו: מה פשר הפיצוץ הזה? מטוסים? פצצות?

אחד מהם מיהר לבדוק בחוץ מה התרחש, וחזר מבוהל ומרוגש מגודל הנס: אחד מקירות בית המדרש החיצוניים לא נבנו היטב, והוא קרס תחתיו. אילו היה שיעורו של מרן נגמר כרגיל, היו אמורים להיות שם כל האנשים היוצאים מן הדרשה. אסון נורא ואיום נמנע שם בחסדי שמים!

שכר רוחני נקבע לפי העמל

חז"ל (ירושלמי מגילה ד, יב) אמרו: "אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר".

טכנאי מחשבים שעמל מספר שעות על תיקון מחשב והצליח במלאכתו, יקבל את שכרו טבין ותקילין. אך אם לאחר כל העמל וההגע, המחשב לא התעורר לחיים, לא יעזרו כל טענותיו, והוא לא יקבל פרוטה בעד עמלו. זאת כיון שבענייני העולם הזה השכר אינו נקבע לפי העמל אלא לפי התוצאה.

לעומת זאת בלימוד התורה, אנו עמלים ומקבלים שכר על עצם העמל ולא רק על התוצאה!

תלמיד העמל להבין את דברי התוספות ומחדש בהם מהלך נפלא. הוא ניגש בהתרגשות לרבו ומציע בפניו את החידוש שהעלה בחכתו, אך הרב דוחה את דבריו: "מה אתה מדבר? הלא התוספות עצמו בהמשך מפרש את ראשית דבריו באופן אחר לגמרי!"

אם היה מדובר בענייני העולם, היה על התלמיד לשבת ולבכות: 'שעות רבות ישבתי וכיתתי את עצמי, ולא יצא לי מאומה!', אבל בלימוד התורה אין הדבר כן, והוא יקבל שכר מושלם על כל השעות שעמל והתייגע. ויותר מכך - בעקבות עמלו הקב"ה יוסיף לו עוד דעת וחכמה.

העיקר בתורה הקדושה הוא העמל. עמל בהבנת התורה, בקיום המצוות ובתיקון המדות. כאשר מכעיסים את האדם והוא מבליג, כאשר עומד בפיו דיבור אסור והוא מתאפק שלא לאומרו - הוא זכאי לשכר משמים למרות שלא עשה בפועל דבר! זאת מפני ששכר רוחני אינו ניתן רק על תוצאה, אלא על עצם העמל וההגע!

הוריתי לו לעצור את הרכב, והסברתי לו כי ההבדל בין האדם לבהמה זה הבלמים. "אם אין לך בלמים ואינך מסוגל לא לעשן בשבת, אתה בהמה! אתה בהמה!" את המילים האחרונות הוצאתי מפי בשאגה, וציפיתי לתגובה קשה...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל, על ההבדל בין האדם לבהמה

"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ" (בראשית א', כ"ז)

וזכרים. וככל שיפתח את לבו, יקיים מצוות ומעשים טובים וייעשה בית קיבול, כך הוא ירגיש את עוצמת האור. אבל אם חס ושלום הוא לא יסיר את מחיצת העוונות, כיצד יחדור אליו האור? ישנה דרך להזדככות מוחלטת ומאירה - וזו תשובה מאהבה. על ידי תשובה זו הופכים זדונות לזכויות, ובבת אחת מגיע שפע של אור שהתקבל מכל העוונות שנהפכו לזכויות. לכן אלעזר בן דורדיא, שעשה תשובה מאהבה, הפך תוך שעה קלה לרבי'.

בין אדם לבהמה

ההבדל בין אדם לבהמה הוא הבחירה. מהי בחירה? איך מגדירים בחירה? נבאר זאת על פי משל. כאשר יש בבית עוזרת שעושה עבודה נפלאה, כולם מעריכים ומשבחים אותה! הבית נקי ומצוחצח. הכביסה מכובסת, מעומלנת, מגוהצת ומונחת יפה במקומה. האוכל מתובל לפי טעמים של בני הבית, ומוגש בסבר פנים יפות... מי לא יעריך עוזרת כזו? מדוע אם כן אין מי שמעריך את מכונת הכביסה. היודעים אתם מה המכונה עושה עבורנו? כדי להבין זאת עלינו לתאר כיצד נראה יום כביסה של פעם, לפני

האדם בנוי מארבעה יסודות: אש, רוח, מים ועפר. בין היסודות הללו יש דברים המנוגדים זה לזה כגון אש ומים - האש מאדה ומכלה את המים, ואילו המים מכבים את האש. אך הקב"ה רבוב חכמתו עשה ביניהם שלום כדי שיוכלו לשמש יחדיו. הראיתם פעם אש ומים מתקיימים יחד? הרי המים מכבים את האש, והאש מאדה את המים! אלא שבעת שהמים מכונסים בסיר, המים רותחים והאש ממשיכה ודולקת, כלומר הסיר עושה שלום בין המים לאש, ומאפשר להם קיום משותף. מבאר ה"אור החיים" הקדוש (ויקרא כב יב) כי כך הוא גם האדם. וזו לשונו הטהורה: "אין הרוח עומד בגשם בלא אמצעות הנפש", כלומר הנשמה אינה מוצאת מקום בגוף החומרי, בלי הנפש שממצעת בין הרוח והגוף. הנפש היא כמו הסיר שמפריד בין הגוף לנשמה, כן הנשמה לבדה אינה יכולה להימצא בגוף גס וחומרי. ולשם כך באה הנפש הבהמית שמפרידה כמו הסיר, בין הנשמה לגוף ומזגת ביניהם, פלאי פלאות! הנשמה האצילית, הנשמה האדירה, המורגלת בתפנוקיה הרוחניים, נשלחת לחיות יחדיו עם גוף שללא נשמה כמוהו כבשר נבלה. ולתוך הגוף העכור הזה מכניסים נשמה גבוהה, על מנת שיחיו ביחד.

כיצד יתכן הדבר?

כולם מרגישים את הנשמה! גם אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, חשים משהו מרומם בשבת, בשבת כולם מרגישים את הנשמה! שאלתי פעם קבוצת בעלי תשובה, מה היה הזמן הקשה ביותר עבורם, אצל כולם המענה היה מוצאי שבת. למה דווקא מוצאי שבת? כי כשהנשמה היתרה של שבת עוזבת, אופפת את האדם תחושת שיממון. רוב עם ישראל מרגישים בלי פסח התרוממות רוח, כל אחד לפי דרגתו. ומי שמרגישה היא הנשמה הטהורה! זה מה שאנו מכנים 'אורות'. הקב"ה מאיר עלינו מאורו. וככל שגובר האור כך מתעצמת תחושת ההתעלות והרוממות! הקב"ה מצידו משפיע מאורו על כולם. אבל למרות זאת אחד מרגיש יותר ומשנהו פחות. והדבר תלוי באדם עצמו. אדם שעובד על עצמו ומזכך את עצמו, זוכה ומקבל אורות בהירים

אדם אינו מסוגל להגיד 'לא', כמוהו כבהמה. לעומת זאת מי שמתגבר על נטיותיו הטבעיות והחומריות, ראוי לכינוי 'אדם'. וככל שהוא קונה לעצמו את כח ההתגברות ולומד להגיד 'לא' לתאוותיו, כך מתעצמת מעלת האדם שבו.

אדם הוא מי שגובר על תאוותיו

באחד הימים נסעתי עם אחד מידידי להתרים יהודי עשיר. בתחילה סברנו כי הוא גר בשכונת הר נוף בירושלים, אך לאחר חצי שעה של חיפושים התברר לנו, כי רחוב זה נמצא בכלל בשכונת רחביה.

האם בזבזנו לשווא חצי שעה יקרה? האם נסענו סתם? לא נסענו סתם!

נהג המונית עמו נסענו היה יהודי כבן חמישים. לאור הזמן שבו שהינו יחדיו ברכב, הוא נפתח וסיפר כי אשתו חרדית לכל דבר. אבל הוא אינו רוצה לחיות בלי סיגריות, ומשום כך הוא מעשן גם בשבת, רחמנא ליצלן! וזה מה שגורם לו לעבור גם על כל המצוות. הוריתי לו לעצור את הרכב, והסברתי לו כי ההבדל בין האדם לבהמה זה הבלמים. "כמה שיש לך יותר בלמים כך אתה יותר בן אדם. ואם אין לך בלמים ואינך מסוגל לא לעשן בשבת, אתה יודע מה אתה? אתה בהמה! אתה בהמה!"

את המילים האחרונות הוצאתי מפי בשאגה, וצפיתי לתגובה קשה. אך לפתע פתאום הוא חיבק ונישק אותי. "כבוד הרב, אתה לא יודע מה עשית לי, מהיום אני לא בהמה, מהיום אני בן אדם! לאשתי יש היום יום הולדת, אני מתכוון לנסוע עכשיו הביתה, ולומר לה: נולד לך בעל חדש, מהיום אני לא מחלל יותר שבת, מהיום אני רוצה להיות בן אדם!"

רק למי שיכול להתגבר על יצריו ישנה צורת אדם אמיתי. כאשר אדם מתחיל להתגבר על דבר מה פעם אחת, פעמיים או שלוש פעמים, פניו מתחילים להאיר. הגוף שלו מאיר והופך מחומר לצורה, ונשמתו מאירה עליו.

(מתוך הספר 'אריה שאג')

עידן מכונות הכביסה. באותם ימים כדי לכבס היה צורך להשרות את הבגדים בדודי מים, רותחים שעמדו על גבי הפרימוס. לאחר מכן היו מוציאים את הבגדים בעזרת מלקחיים, וסוחטים אותם באופן ידני.

בשלב מאוחר יותר הומצאה מכונה בעלת שני גלגלי גומי, שביניהם היו סוחטים את הבגדים. זה כבר היה נחשב כלוקסוס! ואילו היום מכניסים את כל הכביסה למכונה, לוחצים על כפתור המכוון בדיוק את מידת הסחיטה. הכל מותאם כפי הצורך. לאחר שהמכונה מסיימת את פעולתה, מכניסים את הבגדים למייבש. שוב לחיצה על הכפתור, והכביסה יבשה ומוכנה.

והנה ראו זה פלא! על אף שהמכונה כה מקלה עלינו וכה 'טורחת' עבורנו, מעולם לא ראינו אדם העומד ומודה למכונה על כל עמלה. וזאת משום שלמכונה אין בחירה, מכונה אינה יכולה לסרב, מכונה חייבת להיות ממושמעת לבעליה.

זהו גדר החילוק בין אדם לבהמה. בעל חיים הוא כמו מכונה ביחס לאדם. הוא פועל על פי אינסטינקטים ועושה כל מה שעולה על רוחו. עקרונית ניתן לאלף חתול שיתייצב על שתי רגליו, לבוש מחלצות, ויחזיק מגש נושא משקאות וכוסות. אבל חתול נשאר חתול. כאשר הוא יראה לנגד עיניו עכבר, הוא ישליך הכל ארצה, ויצא לצוד את טרפו. גם אם המאלף יבטיח לו: "זו שמפניה יקרה, אל תגרום לי נזק כזה, מחר תקבל חמישים עכברים!". זה לא יעזור, כי החתול אינו מסוגל לשנות את טבעו כי החתול נשאר חתול - נטול יכולת בחירה!

רק לאדם יש בחירה, ובכך מתבטאת מעלתו על פני הבהמה בניגוד לבהמה, כאשר עומדות לפני האדם שתי אפשרויות, הוא מסוגל לבחור בטוב או ברע. ועל כך אכן מגיעה לו הערכה, כאשר הוא בוחר בטוב ולא ברע.

סימן ההיכר המבדיל בין האדם לבהמה הוא הבלמים. לבהמה אין בלמים, בהמה שרוצה משהו אינה יכולה להשתהות. היא תובעת הכל כאן ועכשיו. לעומת זאת לאדם יש בלמים, גם אם 'בא לו' לעשות דברים לא טובים, הוא מסוגל להתאפק, כיון שהוא יודע שהוא עתיד לשלם על כך מחיר בעולם הבא ואפילו בעולם הזה. אדם שאין לו בלמים ואין הוא מסוגל להתאפק, הוא אדם כפייתי.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

סיפרה הרבנית קנייבסקי ע"ה, שכאשר נולדה בתה הבכורה חנה ע"ה, בבית חולים 'שערי צדק' בירושלים, והתעורר לה ספק אולי החליפו את התינוקת שלה, גם כשחזרה לביתה, עדיין לא היתה רגועה במאת האחוזים, עד שביקרה בבית הדוד, מרן החזון איש זצוק"ל...

על בתו הבכורה של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מרת חנה שטיינמן ע"ה

"נתהר נתלד" (בראשית ד', א')

סיפרה הרבנית קנייבסקי ע"ה, שכאשר נולדה בתה הבכורה חנה ע"ה בבית חולים 'שערי צדק' בירושלים, בימים ההם לא היו נהלים קפדניים ומסודרים באשר לזהות התינוקות, כנהוג היום, והתעורר לה ספק אולי החליפו את התינוקת שלה. גם כשהובאה אליה הפעוטה שלה, וגם כשחזרה לביתה, עדיין לא הייתה היולדת רגועה במאת האחוזים, עד שביקרה יחד איתה בבית הדוד מרן החזון איש זצוק"ל.

כשהדוד ראה אותה, הוא מיד התבטא באידיש "ס'איז א' שתיק ר' חיים" ('הרי זה ממש הפנים של ר' חיים!'), ואז נחה דעתה... [נוסיף כי באותה פגישה, ברכה מרן ה'חזון איש' שתזכה להיות אשת תלמיד חכם, ואחרי שנישאה, מרן בעל ה'קהילות יעקב' ז"ע העיד שהיא אכן זכתה לכך].

אגב, בת רבינו בספרה 'בית אימי' (עמוד 671), מעידה כי אחרי שנולדה הבת הבכורה קנו לה עגלה חדשה ונאה, ורבינו מרן רבי חיים שליט"א שרצה מאוד לשמח את הוריו, ולהראות להם את הנכדה הראשונה, לקח אותה בעגלה לאורך רחוב רשב"ם עד לבית הוריו... "הייתה זו, כמדומני, הפעם היחידה בחייו שהוא נראה צועד ברחוב עם עגלת ילדים...", מסיימת הרבנית צביון, מחברת הספר.

השיר למדנו רבינו

"חמש שנים הייתה אימנו ע"ה בת יחידה להוריה" - מספר לנו אחד מבני המשפחה, "עד שנולדה אחריה הבת הרבנית קולדצקי שתחי". באותן שנים היא נשלחה להתחנך בג' טורק' אצל הגנת הצדקנית מרת טשרנא טורק ע"ה.

בנותיה של הגנת טורק סיפרו, שהן זוכרות כי התלמידה חנה קנייבסקי, כילדה בת 4-5 ידעה לשיר את סדר מסכתות הש"ס בעל פה, כפי שלימד אותה אביה הגדול...

והיה הדבר לאות ולמופת מה אפשר ללמד ילדה כה קטנה.

אל תבואו לבקר

אחרי שגמר להשיא את כל ילדיו במז"ט, קבע רבינו לעצמו יחד עם רעייתו הרבנית קנייבסקי ע"ה, שני מועדים בשנה בהם הוא יבוא לבקר את ילדיו. הראשון בימי החנוכה, לקיים את הלכה (שו"ע

סימן ער"ת ס"ב) שיש להרבות בסעודות, ולכן קבע לבקר כל יום אחד מהילדים, ושם יכינו סעודה כמצוות השולחן ערוך, והשני בימי החגים, שאז הלך לבקר בבית בניו שיחיו.

גם לבית בתו הרבנית שטיינמן ע"ה, בקשו מרן שליט"א עם רעייתו ע"ה לבוא לבקר, ואף חשבו על יום מסוים, אלא שאז, פנתה הבת וביקשה - אמרה להוריה: "אינכם צריכים לבוא אלינו. אל תטרחו".

"מה קרה?" שאלה הרבנית קנייבסקי ע"ה, והבת הרבנית שטיינמן הסבירה: "בעלי (יבלח"א הגאון רבי שרגא) אומר שנראה לו משונה להביא כאלו אורחים בשביל לאכול א קרטופל ולביבות, אצל הוריו (מרן הגרא"ל שטיינמן) לא עשו שום עסק מאוכל, ונראה לו זר לקרוא לארוחת ערב..."

ועוד, הוסיפה הרבנית שטיינמן מדעתה ואמרה - "אני מרגישה לא נוח שאתם טורחים ובאים אלינו את השלוש קומות! אבא יוכל לשבת וללמוד במנוחה, אנו מוותרים על הביקור לטובת זמנו היקר".

ואכן, רק אליהם לא הגיעו ההורים - מרן שליט"א וזוגתו - לביקור, וכל שאר אחיה ואחיותיה זכו לביקור, מלבד כמובן, שמחות שנערכו בבית, אליהם היה מגיע מרן שליט"א להשתתף.

את ניצול הזמן היקר - למדה הרבנית חנה ע"ה מאביה שליט"א.

לא עושים מה שרוצים

אחד מיסודות החיים אותה הטביעה על הסובבים במשך שנות חייה, היתה עבודת החיים שראתה בבית אביה מרן שליט"א ואמה הרבנית ע"ה: 'לא עושים מה שרוצים, עושים מה שצריך'. פתגם-

והנה באותו הזמן עבר על פתח ביתם 'שייגין' ערבי בן בליעל. הציץ פנימה וראה שזו 'עת רצון'... בעל הבית שקוע בספרו ואינו שם לב כלל ממה שקורה סביבו, נכנס פנימה והתחיל לרוקן מעל השולחן את התכשיטים וכלי הכסף, והסבא המשיך בקריאת הפרשה ולא הרגיש כלל במתרחש. בדיוק נכנסה הסבתא לחדר...

הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על מידת האמת

"האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל" (בראשית ג', י"ב)

בספה"ק תמהו על תשובתו של אדם ראשון להקב"ה: "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי", האם זוהי תשובה שמתאימה לאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, שיתפתה כה מהר לדבריה של אשתו? אתמהה!

ותירץ: באמת אדם הראשון היה יכול להמציא ולבדות מלבו הרבה תירוצים, כדי להצדיק את מה שהמרה את פי ה' ואכל מעץ הדעת, אבל כל התירוצים שהיה ממציא היו רחוקים מהאמת. אדם הראשון העדיף לבחור במידת האמת ולומר את האמת לאמיתה, למרות חוסר ההיגיון והשכל הישר שבתשובה זו - לשמוע לקול אשתו כנגד ציווי ה'. הכל עדיף מאשר לכסות על האמת ולהוציא דבר שקר מפיו, ובזה עוד להוסיף חטא על פשע.

על דרך זה יש לפרש את הכתוב: "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" (א, טז), ופרש רש"י: "שוים נבראו, ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה: אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד.

ויש להתבונן בטענת הלבנה: "אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד": מה היתה כוונתה? שאחת משתיהן תצטרך להתמעט? אמת! אבל מי אומר שהשמש תצטרך להתמעט, אולי החובה להצטמצם תוטל אל הלבנה, ומה הועילה, אפוא, בטענתה?

ונראה שבאמת הלבנה בתלונתה "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד", היתה מודעת לכך שיתכן כי עליה תוטל החובה להתמעט ולצמצם את אורה. ומכל מקום טענה מה שטענה, כיון שנוכחה בצדקת ואמיתת הדברים. ועל כן העדיפה לומר את האמת, אע"פ שיתכן והתוצאות לא יהיו לטובתה.

ראוי להתבונן ויש לתמוה: אדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה, נצטווה מהשי"ת לא לאכול מעץ הדעת: "מכל עץ הגן אכול תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". ציווי של הבורא יתברך מפיו עצמו ליציר כפיו - לאו מילתא זוטרתא הוא. מה היה הגורם להיכשל ולהתפתות לדברי חוה אשתו, ולהמרות באכילתו את פי ה'? ונראה לומר: הנה מבואר בספרים הקדושים כי לשורש הדבר יש

השפעה על כל תוצאותיו, הן לטוב והן לרע. למשל: אם שרשי האילן הנמצאים עמוק עמוק באדמה מתחילים להירקב, הרי התוצאות ייראו ויורגשו על הפירות הגדלים בו.

יסודו של האדם ושורשו הוא מן האדמה, כמו שכתוב "וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים". והנה כתוב "ויאמר אלוקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, עץ פרי עושה פרי למינו" (א, יא) ופירש רש"י: "עץ פרי - שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא "ותוצא הארץ עץ עושה פרי", ולא העץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עונו, נפקדה גם על עוונה ונתקללה.

רואים אנו שגם האדמה נתקללה בגין חטאה שלא עשתה כציווי ה', כמו שכתוב: "ארורה האדמה בעבורו, בעיצובן תאכלנה כל ימי חיך" (ג, יז). נמצאנו למדים שהאדמה היתה הראשונה שלא קיימה את מצוות ה'.

ההשפעה של קלקול האדמה באי ציות לצייווי הקב"ה, השפיעה על "התוצאות", על אדם הראשון שיסודו מעפר, להמרות את מצוות ה'. והוא נכשל בחטא אכילת עץ הדעת.

הוא אומר רחמנא ליצלן שקר...

העניות והדלות ששררו בימים ההם בירושלים, לא פסחו על ביתו

והנה כשהגיע זמן החתונה, אמר הרבי לפתע להפתעת הגבאים, שהוא רוצה להשתתף בחתונה, והשתוממו מאד, שהלא עשו גדר חזק שהרבי לא ילך לחתונות, ומה ראה כאן הרבי, שנחוץ כ"כ לשבור את הגדר החזק? וענה הרבי: "הלא הכלה בכתה"...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על המידות הטובות של האדם

"הלא אב"ד פרידמן שליט"א" (בראשית ד', ז')

אצל הרבי זי"ע, ובאמצע פרצה הכלה בבכי מר, והרבי שאל למה היא בוכה, ואמרו להרבי שהכלה אומרת, ששמעה שהרבי לא ישתתף בשמחת נישואיה והדבר כואב לה מאוד, ולכן היא בוכה... "והנה כשהגיע זמן החתונה, אמר הרבי לפתע להפתעת הגבאים, שהוא רוצה להשתתף בחתונה, והשתוממו מאד, שהלא עשו גדר חזק שהרבי לא ילך לחתונות, ואף לשמחת החתונה שעשה אחד מהמשמשים הקרובים לא הלך הרבי, ומה ראה כאן הרבי, שנחוץ כ"כ לשבור את הגדר החזק, וענה הרבי 'הלא הכלה בכתה'..."

הנה זכיתי להתקרב לאיש מורם מעם - הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל, משב"ק של הרה"ק רבי שלמ'קה מזוועהיל זי"ע (אשר נתקרבת אלי' ע"י מו"ר הגה"צ רבי מרדכי פרידלנדר זצ"ל), והרבה זכיתי להסתופף בצלו, דלה דלה לנו מבאר מים חיים, והשקני מאוצרו הטוב, למלאות את אסמי באוצרות תורה ויראת שמים וחסידות. בפעם הראשונה שנכנסתי לביתו, עמדתי משתומם ולא האמנתי ששייכת מציאות כזאת, שאדם יתגורר בדלות איזמה שאין לשער ואין לתאר, וכמו"כ היה אפוף בצרות ר"ל מכמה וכמה הרפתקאות דעדרו עלי', ואי אפשר לפורטם כי רבים הם, ובכ"ז היה שמח באמת! - הוא היה לאות ולמופת לדברי חז"ל (מס' אבות פ"ד, מ"א) "איזהו עשיר השמח בחלקו".

סיפר הרה"ח ר' הלל וויינבערגער שליט"א, שלקראת מעמד 'הנחת אבן הפינה' לביהמ"ד החדש של חסידי ראחמיסטריווקא בבארא פארק, נכנסו הרבה אנשים אצל הרבי שליט"א, ונדבו נתינות חשובות, והרבי קיבל את הנדבות ומסרן לבניו. מספר ר' הלל, שבאותה תקופה הוא היה עדיין בחור, והוא עם עוד בחור קבלו על עצמם שלכבוד ה'הנחת אבן הפינה' הם ילמדו סכום מסויים של שעות רצופות. נכנסו שניהם אל הרבי וחתמו ביחד על פתק, שהם מתחייבים ומקבלים על עצמם ללמוד כך וכך שעות רצופות לכבוד שמחת 'הנחת אבן הפינה', ומסרו את הפתק לרבי, והרבי נתרגש עד למאוד. הרבי אמר להם כששמחה גדולה על פניו: "זוהי אבן הפינה האמיתית", ואמר להם שיחה שלימה בדברי חיזוק, והודה להם מאוד על מה שעשו.

לאחר זמן, קרא הרבי אליו את בניו, ואמר להם: "היום קיבלתי נתינה מאוד חשובה", והבנים חשבו שבוודאי קיבל הרבי איזה סכום עצום עד למאוד, אך לפליאתם הגדולה, הוציא הרבי את הפתק מכיסו, והראה להם באמרו בשמחה גדולה: "הביטו וראו מה שקיבלתי היום"...

סיפר לי ידידנו הרב החסיד הנעלה ר' חיים יודל אסטרייכר שליט"א, מחשובי מרביצי התורה בעיר התורה לייקווד, שכידוע שכ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע היה מגיע להשתתף כמעט בכל חתונה וחתונה שהיו מזמינים אותו, ורק בזמן האחרון, שהרבי ממרום גילו המופלג היה כבר חלש מאוד, הוחלט שהרבי אינו משתתף בשום חתונה, ואף כשאחד ממשמשיו הנאמנים, מהמקורבים אליו ביותר, השיא את אחד מיוצאי חלציו, לא בא הרבי להשתתף - וזאת כדי להראות שהרבי אינו משתתף בשום שמחה יהיה מי שיהיה - לבד מנכדיו או ניניו.

"פעם" - סיפר ר' חיים יודל - "בשמחת הנישואין של אחד מקרוביי, הופתעו הנוכחים לראות את הרבי זי"ע מסקולען מגיע להשתתף בשמחת החתונה, והיה הדבר לפלא גדול, שהרי ידוע היה שהרבי לא יוצא מביתו כלל לשמחות. לאחר חקירות אצל הגבאים נודע דבר נפלא, שאבי הכלה נכנס עם בתו הכלה לקראת החתונה להתברך

בבוקר נכנסתי למכולת וקניתי גבינה וחלב. תארו לעצמכם אם לא היתה חנות מכולת בשכונתי, וכדי להשיג גבינה הייתי צריך לנסוע עד חולון, להשיג יהודי שמוכר גבינה או מישהו שמגדל פרה וייתן לי חלב, וכי הייתי יכול להיות כך? ברוך ה', היה צריך לנשק את בעל המכולת, חמישים מטר מהבית יש לי מכולת!

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על חסדים מיוחדים

"ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם" (בראשית ג, כ"א)

ידועים דברי חז"ל (סוטה יד.) "דרש רבי שמלאי: תורה - תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים; תחילתה גמילות חסדים דכתיב: 'ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם'; וסופה גמילות חסדים וכו'".

שאל אותי יהודי שאלה: כלום עד בגדי העור הללו לא מצאו חז"ל בתורה חסדים של הקדוש ברוך הוא? ומהי כל הבריאה אם לא חסד? ה' ברא את האדם - וכי אין בכך תחילתה חסד? יום הראשון של בריאת העולם, השני, השלישי וכו', כמה חסדים יש באור ובשמש, בצמחים שניתנו לנו, בחי ובדומם, והנה מדלגים על הכל עד כתנות עור. אתמהה.

את השאלה הזו, וגם תשובה עליה, שמעתי בשם רבי אברהם גרודז'נסקי זצ"ל, וכך תירץ:

בשלוש עשרה מידות של רחמים אנו אומרים: "ה' ה'", וחז"ל (ראש השנה יז): מבארים: "ה' קודם שיחטא וה' לאחר שיחטא". זו מידה מיוחדת משמו של הקדוש ברוך הוא, שגם אחרי שהאדם חוטא הוא זוכה לרחמים.

החסד של בריאת העולם בששת ימי בראשית היה לפני החטא של האדם, אבל אחרי כן אדם הראשון חטא והביא מיתה לעולם, נורא ואיום מה שנגרם מאותו חטא, ואף-על-פי-כן גם אחרי החטא נשאר ה' "קל רחום וחנון" וגמל עמם חסד: "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם".

הגומל לחייבים טובות

"גמילות חסדים" - המילים הללו הן לכאורה תרתי דסתרי, כי "חסד" הוא דבר שלא מגיע לאדם ואף-על-פי-כן מתחסדים עמו, ואילו "גמילות" היא תשלום שמשלמים לו כגמולו המגיע לו ביושר ובצדק. ומבארים, כי אכן זוהי מידתו של הקדוש ברוך הוא: "גומל חסד" - התשלום שלו הוא בחסד, כי גם כאשר התשלום צריך להיות לכאורה עונש מחמת שהאדם התנהג שלא כראוי - התשלום והגמול של העונש בא עם מידת החסד.

אומרים ב'ברכת הגומל': "הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב",

הגמילות לחייבים צריכה להיות רע, ההיפך מחסדים, אבל הקדוש ברוך הוא לא עושה כך, אלא גומל לחייבים - טובות.

על החסד המיוחד הזה הצביעו חז"ל ואמרו: "תורה, תחילתה גמילות חסדים" שה' הלביש אותם כתנות עור. לא רק שעשה להם בגדים במיוחד אלא אף הלביש אותם בהם.

כיון שיש לנו ציווי לדבוק במידותיו של הקדוש ברוך הוא, הרי שה' רוצה שכך ננהג גם אנו: דווקא אותו אחד שעושה לי צרות צרורות ויורד לחיי - דווקא אתו עלי להתחסד.

מחלוקת החסד והאמת - בבריאת העולם

הייתה מחלוקת לפני בריאת האדם. האמת והחסד התווכחו האם לברוא את האדם או לא: "חסד אמר יברא" - יש לברוא את האדם כיון "שכולו חסד". "אמת אמרה אל יברא" כיון שכולו שקר. מה עשה הקדוש ברוך הוא? השליך את האמת ארצה וברא את האדם (בראשית רבה ה, א).

הבה נחשוב: מה הפשט "שכולו חסד".

ההסבר פשוט לכאורה: אם נתבונן נמצא שהעולם מלא בחסדים. תיקחו את ספר הטלפונים של בני ברק וירושלים תראו כמה גמ"חים יש. אם כן, לכאורה נראה שהעולם מלא בחסד.

נכון, אבל האם כולם מנהלים גמ"חים?! הרי יש מיליארדי אנשים בעולם, וכי כולם כך?!... וכיצד אפשר לומר "שכולו חסד"?

הרי שה'קבלן' הוא מורעדיגער בעל חסד. הנגר, וזה שעושה תריסים וחלונות - כולם בעלי חסד, כי גם אם תאמרו שאינכם צריכים שיבנו עבורכם בית מפואר, אבל מינימום כל אחד צריך: בית, בגדים ואוכל. נו, לך תהיה חייט, לך תהיה בנאי...

מגיעה מידת האמת ואומרת: הם בעלי חסדים! הם רוצים פרנסה, מעונינים בכסף! אם לא תשלם לו, האם הוא יעשה לך חליפה! האם יתקן לך נעליים? "כולו שקר" - הם לא מתכוונים לשם חסד, הם מתכוונים לטובת עצמם...

אם כן מה האמת כאן?

הנכון הוא, שאם האדם מעונין לעסוק בחסד, הרי בכל דבר שעוסק בו הוא יכול להיות בעל חסד. הסנדלר יכול לחשוב: "אני רוצה שיהיו לאנשים נעליים טובות ונוחות, שראובן יילך עם נעל ולא יאלץ לדרוך בבוץ ועל אבנים, רק מה? אני חייב להתפרנס, וכיון שכך אני לוקח כסף כי אם לא יהיה לי כסף לא אוכל לתפור נעליים"... מה המבחן באופן מעשי, לדעת האם הוא סנדלר בעל חסד או שעושה מעשיו לשם כסף בלבד? אם הוא מייצר נעליים רק בשביל עצמו ופרנסתו, מדוע יעשה נעליים באמת חזקות וטובות, אדרבה עליו לייצר משהו פחות טוב כדי שיתקלקל, וראובן הקונה יבוא בעוד חצי שנה ויקנה שוב ויהיה לו כסף... כך גם בחנות הירקות, אם הוא בעל חסד ייתן תמיד את המלפפונים הטובים, שהקונה ייחנה ושיהיה לו טוב.

באופן כזה יכול כל בעל מלאכה לעשות חסד בכל רגע.

הדברים הללו שדיברנו הם נפלאים. ולא מספיק להגיד אותם, וגם לא מספיק לשמוע, כי זה העולם, ובשנים הללו שאנו נמצאים כאן בעולם הזה צריכים לחטוף בכל רגע עוד מצווה ועוד מצווה, חיי נצח.

(מתוך 'חי ראובן')

שאלה נוספת. האמת באה וטענה שהסברא אומרת לא לברוא את האדם "שכולו שקר". איזו טענה היא זו, מה אכפת לי שכולו שקר אם בד בבד הוא גם גומל חסדים? מה מפריעים השקרים שבעולם לגמילות חסדים? הוא משקר אבל בד בבד גומל חסד, מה אכפת לי? התשובה היא, תשמעו רבותי: כי אכן המציאות היא שכל העולם הוא חסד (ולא בגלל הגמ"חים שהזכרנו אלא מחמת סיבה אחרת). לא צריך לחפש רחוק. באת היום לבית הכנסת? הנה בכך שבאת השלמת מנין והתחסדת עם המתפללים. הפסיעות הראשונות שלך בבוקר - מיד יש בהן חסד.

אם תנסו לחלוק עלי ולומר: וכי הוא השלים מנין? הרי היה מנין בלעדיו! אשיב, כי ראשית, גם אם לא השלים מנין אבל הוסיף לרווח של כולם, כדי שהתפילה תהיה 'ברוב עם', כי מתפלל נוסף זו מעלה. ושנית, כל אחד נחשב שמועיל למניין וחלק מהמניין, כי אם אתה, הוא, הוא והוא לא היו באים לא היה מנין.

דוגמה נוספת: בבוקר נכנסתי למכולת וקניתי גבינה וחלב. תארו לכם אם לא הייתה חנות מכולת בשכונתי, וכדי להשיג גבינה הייתי צריך לנסוע עד חולון להשיג יהודי שמוכר גבינה או מישהו שמגדל פרה וייתן לי חלב, וכי הייתי יכול לחיות כך? ברוך ה', היה צריך לנשק את בעל המכולת, חמישים מטר מהבית יש לי מכולת! הוא עושה אתי חסד!

כאן בבני ברק ישנה 'טחנת קמח' של משפחת שטרן. כאלו בעלי חסד אין בעולם! נתאר לעצמנו שהחטים מחו"ל היו מגיעות אלינו הביתה כשהן שלמות, לך תטחן אותן, היכן יש מטחנה? או ווי, עד שהיינו מוצאים מעט קמח... וזה הכל אם מביאים חטים מחו"ל, אבל אם גם את זה לא היה אלא הייתי מקבל שדה כאן בארץ ישראל ושור שחור - לך תחרוש, תעשה כל מה שצריך, תזרע, עד שיהיו לך חטים. מה הייתי עושה? מתי היה לי זמן לנשום?... "עשר מלאכות בפת"... ועכשיו, שום דבר, אני נכנס למכולת קונה לחם ויש מה לאכול.

אם כן מובן לכולנו כי כל התהליך - מייצור כלי החרישה ועד אפיית הלחם - הוא חסד עצום אתנו. כל המשתתפים בתהליך ייצור הלחם הינם בעלי חסד, וזה בלחם בלבד.

ומה יהיה אם אני צריך לבנות בית כי נופל לי גשם על הראש? לך תהיה קבלן, אינסטלטור, חשמלאי. הרי שה'קבלן' הוא מורעדיגער בעל חסד. הנגר, וזה שעושה תריסים וחלונות - כולם בעלי חסד, כי גם אם תאמרו שאינכם צריכים שיבנו עבורכם בית מפואר, אבל מינימום כל אחד צריך: בית, בגדים ואוכל. נו, לך תהיה חייט, לך תהיה בנאי...

זו לא טעות, כי המציאות כך היא - העולם כולו עם חסד. "חסד אומר יברא, שכולם גומלי חסדים".

 רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל סיפר, שפעם כשביקר בבית מרן ה'חזון-איש' זצ"ל היה זה בתחילת הלילה, וה'חזון-איש' ישב בחצר שקוע בהבטה על כוכבי הלילה. הוא היה נתון בהתפעלות ודבקות מיוחדת מתפארת הבריאה, ועיניו זלגו דמעות

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"בראשית ברא" (בראשית א', א')

כמה מופלא היה זה לראות יהודי כמרן הרב שך, אדם גדול בענקים, אשר כגובה הארזים גובהו, ממרום גילו ומפסגת השגותיו, מוצא לנכון להתמקד דווקא בפסוקים הנראים כה פשוטים ומוכרים לנו מילדות. במרץ נעורים ובסערת רוח היה פותח את חומש בראשית, ולומד עוד פעם ועוד פעם בכזו התפעלות ורגש. כשהוא מפטיר בהתפעלות: "הרי זה צועק בורא עולם! זה צועק גדולת השם!"

לעיתים הוא היה פותח את החומש ומקריא את הרש"י הראשון: "אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החודש הזה לכם'... ומה טעם פתח בבראשית משום 'כח מעשיו הגיד לעמו'..." אז היה מתייפח בבכי, ואומר בהתרגשות: "כמה עלינו להודות לקדוש ברוך-הוא שפתח את התורה ב'בראשית ברא'!... כמה הכרת הטוב מוטל עלינו להביע כלפי ה' יתברך שגילה לנו סדרי ורזי הבריאה!"

כך חי במשך כל ימי חייו, אך במיוחד מאז הגיעו לגיל התשעים, אז הוסיף עוד שעות לעיון והעמקה בפרשיות אלו, וביסודות האמונה בכלל. הוא היה מסוגל לשבת במשך שעות מול ספר בראשית ולהגות בו שוב ושוב, לדלות דברי חזוק ודבקות מתוך יראה עילאית והתרגשות עצומה.

לפני תקופה התפרסמו 'רשימות תלמידים', בין הדברים הובא שבהזדמנות מסויימת כשנכנס אליו תלמיד קרוב, וראה אותו יושב

האיש שנשא בגבורה בדורנו את לפיד האמונה החושית, היה זה ללא ספק מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. בלהבת אש קודש עמד ועורר תמיד וללא הרף על נחיצות העיסוק בחומש בראשית ויסודות האמונה הפשוטה. בבהירות, בטהרה, במישוש ידיים.

תלמידיו במשך כל השנים, ובפרט בשנים האחרונות, יכולים להעיד עד כמה תבע ודרש בשארית כוחותיו על ההכרחיות והתועלת הרבה שיש בכך. עד כמה הרבה תדיר לעורר ולהטעים, על החובה להפנים את המסרים ולהקנות להם שביטה בלב. "בראשית איז דער גרעסטע ספר מוסר!..." ["חומש בראשית הוא ספר המוסר הגדול ביותר..."], "היה חוזר ואומר כסדר.

כבר נודע ברבים האגרת המפורסמת, בה יוצא מרן הרב שך מגדרו, בהתבטאות חריגה ונדירה: "חי נפשי! תמיד היה אצלי למשיב נפש, כשלמדתי בספר בראשית..."

כך גם בשיחה בישיבה, לפני התלמידים, גילה פעם טפח מרחשי ליבו הטהור: "בכל פעם שהגעתי לפרשיות של סדר בראשית, היתה לי משיכה ונטיה מיוחדת אליהם. אינני יודע מה היא הסיבה לכך... אבל על כל פנים תמיד חשבתי לעצמי שהייתי רוצה ללמוד את ספר בראשית במשך כל השנה. אני שואב את הכל תמיד מספר בראשית!... ובכל פעם מתעוררת אצלי נקודה חדשה שלא השגתי אותה לפני כן באותו אופן!..."

מקורביו העידו שבכל שנה ושנה, כשהגיע זמן קריאתו של חומש בראשית, היה צוהל לקראתו כאל מתנה חביבה; בריאת העולם, אדם הראשון, עשרה דורות, האבות והעקידה - היו נושאים שלא פסק מלמשמש בהם שוב ושוב ולהתפעל מהם כל פעם מחדש, כאילו זה עתה הוא לומד אותם לראשונה! ורבים מאלו שבאו במחיצתו באותו יום היו זוכים לשמוע את ליבו היוקד אמונה טהורה וזכה, מתלהב מפסוק מסויים, או מהרגש חדש.

למעשה בכל ימות השנה, גם כאשר קראו בתורה בספר ויקרא ובמדבר, מעיינותיו היו נתונים בחומש בראשית. בשיחות המוסר שמסר בישיבה בכל השנה, היה משמיע כסדר הארות חדשות או דבר חזוק כל שהוא, שהתעורר מחומש בראשית. הרגישו בו שהיסודות הללו מלווים אותו כל העת.

הדעת, לחדש את רגשות הקודש של האמונה, של היראת שמים, גם אם לא יעשה דבר הם יחלפו מאליהם”...

נקודה זו לימדונו חכמי ישראל, כי העבודה שלנו היא לחדד, לשנן ולהחדיר שוב ושוב את היסודות הפשוטים לנו, את האמונה הבסיסית. רק בדרך זו נצליח להשריש בליבנו את האמונה ונזכה לחיות לאורה.

יש להביא עובדה נפלאה שסיפר המשגיח הגה”צ רבי זן סגל שליט”א, לה היה עד בבחרותו. כדי לקבל מושגים מה היא עבודה תמידית בהחדרת יסודות האמונה, מהליכות חייו של קדוש ישראל מרן ה’סטייפלער’ זצ”ל:

בזמן שלמדתי בישיבת פוניבז’ בבני-ברק, שבתי באחד הלילות עם מספר בחורים לשיבה. בדרכנו עברנו סמוך לביתו של מרן ה’סטייפלער’ זצ”ל. היה זה כאשר התגורר עדיין בדירתו הישנה, בה היתה ממוקמת בקדמת הבית חורשה קטנה, וממנה בקע קול מוכר של ניגון ערב ומעורר.

כשהתקרבו הבחנו בבירור, שהקול שנשמע ברקע הוא קולו של ה’סטייפלער’ הקדוש. לתומנו חשבנו שהוא הוגה באחת הסוגיות העמוקות שבש”ס. אך לא! לעינינו נגלה מחזה מדהים ומפעים במיוחד. ה’סטייפלער’ ישב על כסאו, עיניו עצומות וקולו הרוטט נשמע איך שהוא שר את י”ג עיקרי האמונה בניגון מיוחד: “אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות כמוהו”... כך אמר קטע אחרי קטע, ברגש מיוחד שובה לב, שעורר אותנו מאוד לאהבת ה’ ויראתו.

השתוממנו למראה עינינו; ראש קהילות יעקב שעיני הכל נשואות אליו, מי שזכה להרביץ תורה לאלפים ולרבבות בספריו המופלאים. איש אלוקים ששכינה מדברת מתוך גרונו. במה הוא עוסק? בשירת ‘אני מאמין’ ברצינות תהומית, בטהרת לב. אשרי עין ראתה זאת!... כעין זאת, סיפר רבי זן סגל, ששמע מד”ר גרינוולד מארצות-הברית: בהזדמנות מסוימת זכה ד”ר גרינוולד להיכנס אל חדרו של מרן הסטייפלער זצ”ל. כאשר נכנס ישב ה’סטייפלער’ עם פנים לכיוון הקיר, וגבו היה מופנה לכיוון הדלת, כך שלא הרגיש כלל בנכנסים אל החדר. (כידוע בשנים האחרונות נחלשה שמיעתו כמעט לחלוטין). הוא ישב מרוכז, ואמר בקול רם קטע אחר קטע, את כל י”ג עיקרי האמונה, והסבירם וביארם באידיש אחד לאחד: “טאָטע אַין גלײַבט מיטן גאַנצן האַרץ... [אני מאמין עם כל הלב...] שהבורא יתברך שמו אינו גוף”...

“כששמעתי זאת”, סיפר ד”ר גרינוולד: “פשוט התמוגגתי, מהמתקנות המיוחדות, מהתרוממות הרוח ומהבהירות שנאמרו הדברים”.

זו היא התגלמותה של עבודת האמונה במיטבה!

‘מעשה ידיו מגיד הרקיע’

הבריאה כולה למעשה, מעידה ומספרת על מציאות הבורא. בעלי אמונה אשר הציבו לעצמם את האמונה כמשאת חיים, וכיעד

מול חומש בראשית, ניכרה פליאה בפניו של התלמיד. הרב שך שהרגיש בזה נימק את מעשיו, כך:

“רבינו יונה ב’שערי תשובה’ כותב, שכוונת המשנה באבות ‘בן שישים לזקנה, בן שבעים לשיבה’, שכלל שהאדם מזדקן, עליו להמעיט בעסק העולם ולהתייחד להתבונן ביראת השם ותיקון הנפש. את ה’בן תשעים לשוח’ מסביר הרבינו יונה ‘כי אחרי שהגיע לתשעים ראוי לו להיות כל עסקו בתפילות ובתהילות השם ולהשיח בנפלאותיו”.

“לכן, מעיקר הדין”, סיים הרב שך, “אני אמור לשבת כל היום עם ‘תהילים’, אלא שאני מתעצל לעשות כן והדבר קשה עלי. אך כשאני יכול ומסוגל לכך אני לפחות מתבונן בחומש בראשית”...

מפליא למתבונן!

שני גאונים וצדיקים פיארו בזמנו את בני-ברק. שניהם גדולי תורה מופלגים, אנשי מעלה ודמויות מופת, שעל אף הפרש הגילאים הניכר ביניהם למדו יחדיו ‘חברותא’, והתרועעו כידידים ותיקים. הלא הם: הגה”צ רבי **זאב איידלמן** זצ”ל, מילידי העיר בריסק, שהשפיע מאורו ומאישותו רבות, ומגיד המישרים הנודע הגה”צ רבי **ראובן קרלינשטיין** זצ”ל.

שניהם היו עורכי מחשבות באמונה זכה, במוסר וביראת ה’, וזיכו את הרבים בדרשות חוצבות להבות אש, ובהרצת תורה בטהרת הלב. מטבע הדברים הלימוד המשותף שלהם הפיק הרבה פנינים ויסודות יקרים, כדרכם של הצדיקים הלומדים מוסר השכל מכל דבר שמזדמן להם.

את אחת הדוגמאות המובהקות לכך, שח רבי ראובן קרלינשטיין לאחר פטירתו של ידידו ורעו רבי זאב איידלמן:

באחת הפעמים בזמן לימודם המשותף, הגישו לפני רבי זאב כוס תה. התה היה כה רותח, עד כדי כך שלא היה מסוגל ללגום ממנו. כעבור דקות ספורות, משהתקרר מעט התה, נטל רבי זאב את הכוס בידו, בירך בכוונה והחל לשתות.

לפתע, נעצר רבי זאב, ולפי ההתרגשות שנשמעה בקולו והחיוך הרחב שננסך על פניו, ניתן היה להבחין בקלות כי רעיון מוצלח הבזיק כעת במוחו. פנה רבי זאב לרעו וידידו רבי ראובן, ואמר לו:

“כיצד תסבירו זאת?! שרק לפני דקות אחדות התה היה כה רותח עד שלא הייתי מסוגל להכניסו לפי, ואילו כעת מבלי שעשיתי דבר הוא כבר התקרר?”

רבי ראובן הבין שיש לו תשובה על כך, והטה את אוזנו לשמוע דברי חכמה מקוריים מפי רבי זאב. ואכן כך הסביר רבי זאב בתבונה: “אהא! כך זה טבע הדברים, כדי לקרר לא צריך לעשות כלום! כדי שהשתיה תתקרר יש רק לחכות ולשהות וכל הרתיחה עוברת מאליה!... העבודה וההשקעה היא כאשר רוצים לחמם את המים, אך בשביל לקררם מספיק שהייה וחוסר מעש”...

מכאן הסיק רבי זאב יסוד עצום:

“האדם דומה במובן הזה לשתיה. כדי לחמם אותו בענייני עבודת ה’ ואהבת ה’, ולעורר אותו בענייני האמונה, הוא נדרש לעבוד על כך עבודה תמידית ורצופה. באם הוא לא יעבוד כל העת בלי היסח

זכורני, לפני שנים רבות היה בבית הכנסת שלנו בחור צעיר ש'עשה שמח' בשמחת תורה, שר, הרקיד, מחא כפים בעוז, וכך הוביל את כל הציבור אחריו. פעם הגיע לבית הכנסת בחור שעלה עליו בכשרונותיו ומרצו...

רב העיר כרמיאל, הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א, על המידות הטובות

"לְמָה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נִפְּלוּ פְּנֵיךָ" (בראשית ד', ו')

"ויחר לקין מאד ויפלו פניו. ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך" [בראשית ד ה-ו]. לכאורה דברי הפסוק אינם מובנים. על מה הקב"ה תמה ומתפלא, הרי ברור שהיטב חרה לו לקין על שמנחתו לא התקבלה.

מבארים על דרך חידוד: ישנה תופעה מעניינת מאד: כאשר אדם בא אל הרב עם שאלה לגבי כשרותה של בהמה, אם הרב יפסוק שהיא טריפה, השואל לא יכעס על הרב. לא יחשוב שיש לו משהו נגדו. הוא יצא בהכנעה והשלמה. גם אם נגרם לו הפסד רב.

לעומת זאת, כאשר אדם מתדיין עם חברו לפני רב, אפילו אם הדין הינו על סכום פועוט, אם הרב יפסוק לרעתו, מיד יתקצף. יאמר שהרב משוחד, אינו בקי בדינים יש לו נגיעות אישיות וכו' וכו'. מדוע, מה ההבדל? ובכן, האדם אינו כועס על ההפסד האישי שלו. את זה הוא יכול לקבל. אבל, כועס הוא על כך שחברו הרוויח...

אומר היה הרב מבריסק: הקב"ה שאל את קין "למה חרה לך ולמה נפלו פניך", האם כואב לך על שלא קיבלתי את מנחתך, או על שקיבלתי את מנחת אחיך ...

קשה לאנשים לראות את הצלחת הזולת

קשה לאנשים לראות את הצלחת הזולת. הם רוצים להתבלט ולהראות, לא לחיות בצילם של אחרים. אנשים אוהבים שמחמיאים להם ומעריכים אותם. כאשר ישנו אדם שבולט יותר מהם, הם חשים נפסדים ונבגדים. ומיילא מנסים לסלק את אותו 'מזיק' מהסביבה. זכורני, לפני שנים רבות היה בבית הכנסת שלנו בחור צעיר ש'עשה שמח' בשמחת תורה. שר, הרקיד, מחא כפים בעוז, וכך הוביל את כל הציבור אחריו. כמובן שזכה להערכה רבה על כך. פעם הגיע לבית הכנסת בחור שעלה עליו בכשרונותיו ומרצו. הצעיר שלנו לא יכול היה לסבול זאת. פרש לגמרי מהריקודים, התיישב בצד והחל ללמוד, אדם אוהב להתגדל ולהתגדר. אם הדבר אינו מתאפשר לו, כל זה איננו שווה לו.

היצר הרע משתוקק להפיל את האדם ברשתו, אבל בכוחו של האדם למשול בו. כאשר היה רבי אליעזר מדז'יקוב ילד קטן, עשה פעם מעשה שובבות בביתו. אמר לו אביו, רבי נפתלי מרופשיץ: "לא מתאים לילד כמוך לעשות מעשה שכזה!". אמר הילד: "אבל היצר הרע פיתה אותי!". אמר אביו: "אדרבה, יכול אתה ללמוד מהיצר הרע כיצד להתגבר עליו! אם הוא משקיע מאמצים כה רבים לפתות אותך, אתה יכול להשקיע מאמצים משלך למשול בו!". אמר הינוקא הפיקח: "ההשוואה אינה תואמת. ליצר הרע אין יצר שמפריע לו!"... אבל, ודאי שדבריו של רבי נפתלי מרופשיץ נכונים. זו הדרך הראויה להילחם ביצר. "מאווי תחכמני". כך מסופר על רבי נפתלי עצמו. פעם, בימי הסליחות, צלצל השעון מוקדם מאד בבוקר. רבי נפתלי התכונן להתגבר כארי ולקום לעבודת בוראו. בא אליו היצר ואמר: 'מדוע אתה קם כל כך מוקדם, איך רואה שכולם עדיין ישנים?' אמר לו רבי נפתלי: 'שקן שכמוך, והלא אתה ער!'...

עליך לחקור את דרכיו של היצר וללמוד מהן

פעם ניגש חסיד לרבו, רבי יחיאל מיכל מאוסטרובצה, ודמעתו על לחיו. "ירשתי חנות מאבי ז"ל. כאשר הוא ניהל את החנות, היא שיגשגה ופרחה. הביאה פרנסה בשפע. מאז שהחנות עברה לידי, היא הולכת מדחי אל דחי. אנו צוברים רק הפסדים. מאין יבוא עוזרי?" שאלו הרבי: "אמור נא בני, כאשר אין לקוחות בחנות, מה אתה עושה?". אמר הבן: "אני קורא בעיתון". אמר הרבי: "הוא הדבר!

"ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו" (בראשית ד', ז')

"הלא אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו" [בראשית ד ז].

פלאי פלאים. כאמור, חמש עשרה שנה אני מסתפר אצל אותו ספר. מעולם לא עלה על דעתי לבקש מהאנשים הממתינים לוותר על תורם לרב. אבל, כשהגעתי עם ספר, כשהתכוננתי לשבת ללמוד, הדבר הפריע נוראות ליצר הרע, והוא הכניס בראשו של הספר את הרעיון לקדם אותי בתור...

"לפתח חטאת רובץ". היצר הרע אורב לנו על פתחנו. מחפש אותנו. אבל אל יאוש. הקב"ה מבטיח: "ואתה תמשול בו". בכוחנו למשול בו ולהכותו שוק על ירך. אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו. אם לא היתה לנו היכולת לנצח את היצר, הבורא יתברך אל היה דורש זאת מאיתנו.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות')

אביך ז"ל, כאשר רק היה לו רגע פנוי, מיד היה פותח ספר קודש. לומד, אומר תהילים. היצר הרע ראה, ושלח קליינטים שיפריעו לו בעבודת הקודש. לפיכך היתה החנות תמיד מלאה לקוחות. אך אתה, הרי ממילא אינך לומד. היצר הרע מרוצה, ואין לו כל צורך וענין לטרוח לשלוח אליך לקוחות..."

סיפרתי בעבר: רגיל הייתי להסתפר אצל ספר קבוע כחמש עשרה שנים. תמיד נכנסתי, ישבתי והמתנתי בסבלנות לתורי. פעם אחת החלטתי: חבל על הזמן שיוורד לטמיון בהמתנה. אקח איתי ספר לעיין בו. אך נכנסתי, והנה בעל המספרה פונה ללקוחות היושבים וממתינים לתורם: "רבותי, הרב נמצא כאן. ראוי לכבדו. אולי תואילו לותר על תורכם ולתת לרב להסתפר ראשון?..."

המשך מעמוד 11 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ובהירה יותר בנפלאות הבריאה, הם העלו זאת על הכתב למשמרת, רק לאחר כך הם החליטו להעניק זאת כמתנה לרבים.

הם חיו את האמונה! הם ראו במוחש את יד ה' בכל דבר ויצאו מכליהם. סוג החיים הללו העניקו לנו את האמונה ובטחון' ואת ה'חיי עולם'.

כידוע הקפיד מרן ה'חזון-איש' לצאת ולטייל בקביעות לצורך בריאותו כעצת הרופאים. כששאלוהו פעם תלמידיו מדוע הוא מטייל רק בלילה? הוא השיב: "משום שבלילה יש חושך ואינני רואה את הבריאה. ביום אני כה מתפעל מהבריאה שקשה לי לא להתעכב בהליכה, ומוכרח אני ללכת רק בלילה..."

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל ה'שבט הלוי', סיפר שפעם כשביקר בבית מרן ה'חזון-איש' זצ"ל, היה זה בתחילת הלילה, וה'חזון-איש' ישב בחצר שקוע בהבטה על כוכבי הלילה. הוא היה נתון בהתפעלות ודבקות מיוחדת מתפארת הבריאה ועיניו זלגו דמעות, עד שלא הרגיש כלל שהוא עומד אצלו.

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא' בראשית)

ותכלית עיקרי בעבודת ה' שלהם, אכן השכילו לראות אמונה בחוש בכל פרט בבריאה.

אם נתבונן נראה כי גם מרן ה'חזון איש' זצ"ל וגם מרן הסטייפלער זצ"ל, הקדישו חיבורים נפלאים העוסקים בחכמת הבריאה הטמונה ביצירת האדם. ויש לדעת מדוע שני ענקי הרוח האלו, שעסקו כל ימיהם בעומקן של תורה והלכה, מצאו זמן ונכונות לכתוב חיבורים על עניינים כאלו?

אלא, שמעתי מאדם גדול שאמר בזה הרגשה נפלאה: סביר להניח שה'חזון-איש' וה'סטייפלער' לא התיישבו במיוחד להעלות על הכתב עניינים אלו, במטרה לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל. אלא חיבורים אלו מסמלים את הלך מחשבות ליבם התמידיים, ואת התחושה עימה הם חיו את חייהם.

הם לא כתבו זאת מתחילה לרבים, אלא פשוט הם חיו את הדברים! הם חיו בהתבוננות מתמדת; כל פעולה, כל תנועה, כל פסיעה, כל דיבור, הם חשו כיצד זה אינו מכוחם אלא מפעולת הבורא. וכשהתעוררו בהרגשה כזו או אחרת, או כשקיבלו הכרה חזקה

המשך מעמוד 6 | הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל

בקודש נהג לקרוא בנעימות ובהתלהבות, והנה באותו הזמן עבר על פתח ביתם 'שייגץ' ערבי בן בליעל.

הגוי הציץ פנימה וראה שזה 'עת רצון'... בעל הבית שקוע בספרו ואינו שם לב כלל ממה שקורה סביבו, נכנס פנימה והתחיל לרוקן מעל השולחן את התכשיטים וכלי הכסף, והסבא המשיך בקריאת הפרשה ולא הרגיש כלל במתרחש. בהשגחה פרטית בדיוק נכנסה הסבתא לחדר, וכשראתה את הערבי מכניס לתוך שקית את כל האוצר היקר, הרימה את קולה ושאלתו לפשר מעשיו. הערבי לא נבהל, ובחוצפתו כי רבה, ענה שהוא קנה את כל התכולה ושילם עבורה. הסבתא פנתה לסבא ושאלה האם הגוי קנה את הסחורה? הסבא 'התעורר' וכששמע את השאלה - קפץ ממקומו ובקול היוצא מעומק הלב זעק ואמר: "ער זאגט, רחמנא ליצלן א ליג'ן!..." (הוא אומר, רחמנא ליצלן, שקר!)...

(מתוך הספר 'לב ישראל')

של הסבא, רבי יצחק דוד גרוסמן זצ"ל; בבית היו עשרה ילדים והיה צריך לדאוג לכלכלם. הסבא היה נוהג לומר בדרך צחות: יש לו תמיד התלבטות וספק: מה לעשות כשהילדים ישנים? אם יעיר אותם - אזי יבקשו לאכול "וכולם פותחים את פיהם"... ואם ישאיר אותם לישון - 'העולם' אומרים: כשישנים הרבה, גדלים! ואין להם מקום בבית... יום אחד החליטה הסבתא לפתוח חנות קטנה למכירת תכשיטים. מהיכן היו לה תכשיטים למכור? הלכה וקיבצה את כל תכשיטי הזהב שקיבלה בתור כלה, פמוטי הכסף של שבת, כמה גביעי כסף, פרסה מפה לבנה על שולחן קטן סמוך לחלון הפונה לרחוב, וסידרה עליו את כל 'האוצר היקר' שהיה ברשותה.

יום שישי ערב שבת קודש, הסבתא הייתה עסוקה בהכנות לקראת שבת, בלית ברירה ביקשה מהסבא רבי יצחק דוד שיזאיל לשבת בחדר החיצון, אולי יתמזל מזלם ויבוא אדם לקנות משהו. הסבא התיישב והחל לקרוא בחומש שנים מקרא ואחד תרגום. כדרכו

2 תלמידי החכמים שעמדו לידי לא הפסיקו להתפעל

לפני שבוע, בעצם יום שמחת תורה השתתפתי באירוע מיוחד ומרגש. סיום של ש"ס בבלי וירושלמי וסדר טהרות במשניות. הסיום המיוחד והמרגש נערך ע"י הגאון רבי חנוך אריה פרידמן שליט"א אב"ד הר נוף, והא נערך תחת כיפת השמים לפי כלל הריחוק, אבל בלב אחד מרוגש של כל המשתתפים. הקשבת לשיחה של 2 תלמידי חכמים שעמדו לידי, והם לא הצליחו להפסיק ולהתפעל, איך עם כל עיסוקי הקודש של הרב פרידמן, מהנהגת הקהילה, והכולל שהחשוב בראשותו, ובית הדין הידוע עם גדולי הת"ח והדיונים המיוחדים שבו, עם כל זאת הוא מצליח מדי שנה לסיים את הש"ס בבלי וירושלמי.

ואז קיבלנו את התשובה מהרב פרידמן בעצמו שהביא את דברי החפץ חיים, שאומר בשפה שלנו: שבעניינים רוחניים, צריך רק לרצות, ואם תרצה הקב"ה יסייע לך בזה. הח"ח מביא את הדברים בעניין בניית המשכן, והוא אומר שכך זה בכל ענייני הטוב ענייני הקודש ולימוד התורה, אם האדם יסכים בדעתו להשתדל בוודאי הקב"ה יעזרהו להוציא מחשבתו לפועל. נו, אומר ועושה...רק תחליטו וצאו לדרך.

וכך הם דברי החפץ חיים במלואם: (תורת הבית פ"ז בהג"ה), בזה מצינו ג"כ אצל המשכן, שכל מי שהיה משים לבו ותשוקתו לעשות מלאכת המשכן, היה הקב"ה נותן לו דעת ותבונה שידע איך לעשות, כדכתיב בויקהל "ויקרא משה אל בצלאל ואהליאב ואל כל איש

חכם לב אשר נתן ד' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרבו אל המלאכה לעשות אותה" ולא כתב "וכל", משום דבאמת ענין אחד הוא. ר"ל, למי שהוסכם בדעתו להתקרב אל המלאכה להתבונן איך לעשותה, לזה נתן ד' הדעת, כדי שידע איך לעשותה. ודבר זה שייך לכל עניני הטוב, בין בעניני הפעולות ששייכות לעניני הקודש, שצריך ליתן לב להתבונן איך לעשותם, ובין בעניני לימוד התורה, אם אחד יסכים בדעתו להשתדל להיות בקי באיזה סדר גמרא וכדומה ויראה ללמוד ולחזור כמה פעמים או לברר איזה הלכה בתורה ומתייגע בה, בודאי הקודש ברוך הוא יתן לו דעת בלבבו ויעזרהו להוציא מחשבתו לפועל. וכל זה הוא בכלל מה שאחז"ל בשבת (קל, א) כל דבר שמסרו ב"ד נפשן עליה מתקיימת בידן. וענין זה שייך אפילו ליחיד, וכמו שאחז"ל ומיץ חלב יוציא חמאה, במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה.

כקריעת ים סוף, מאז נגזר עליו 'בזעת אפיך תאכל לחם', אולם בתקופות שכאלו הפכה התמודדות זו לקשה ביותר. לפניכם מכתב שפורסם לאחרונה בארצות הברית, שבו סיפור אחד מיני רבים שהתרחשו בתקופה זו, וקיומה של עצה זמינה ופשוטה לקיום, סייעה בסייעתא דשמיא לצלוח משבר קשה זה. כך מספר בעל המעשה:

בין המוני אחינו בית ישראל שפרנסתם נפגעה בתקופה זו, נפגעה גם פרנסתו. בימים כתיקונם אני משמש כנגן כינור מבוקש המופיע מידי ערב, כחלק מהרכב של תזמורת או כנגן יחיד,

סיפור מיוחד ממצוקות הקורונה, על ה'ברכה' שהביאה ל'ברכה'

ימי הקורונה הביאו לפתחן של משפחות שלומי אמוני ישראל התמודדויות רבות ומגוונות, שכמותן לא הסכינו עד כה, אשר חלק מרכזי מהן נוגע לענייני הפרנסה. מזונותיו של אדם קשים

המיוחל. מעבר לקו נשמע קולו של שכני המבשר לי בשמחה: "הסגולה שלך פעלה... תשמע, לפרנסתי אני עובד ב'מעון הורים' גדול ומפורסם. לאחרונה שמעתי את בעל המקום, יהודי ירא וחרד, המביע את צערו ודאגתו על הבדידות המרה שבה שרויים הישישים תושבי המעון, כאשר מכורח הנסיבות איש אינו יכול לבקר. כאשר שמעתי מפיו על עיסוקך, החלטתי להציע לבעל המעון שישתמש בכישרונך המיוחד, לפרוט בכינוך על נימי הרגש, כדי שתשוב השמחה ויעלה האור בעיניהם ובליבם של דייר המעון הקשישים.

עם זאת השבת יצרתי קשר עם בעל המקום, ובחסידי שמיים הרעיון מצא חן בעיניו. הוא מעונין להעסיק אותך תמורת שכר מכובד בשלושת המעונות שבבעלותו, כדי שתעבור בין החדרים לפי רשימה מפורטת שימסור לך, ותשמח את ליבם של דיירי המעון המבוגרים בניגון ובנעימה".

ברוך ה', מזה כמה שבועות שאני עוסק בהצלחה בתחום מיוחד זה. בכל יום מחדש אני מתמלא בסיפוק, כשאני רואה את האור השב לעיניהם של הקשישים. כמה מהם התבטאו בפני כי החזרתי אותם לחיים, פשוטו כמשמעו. פירות מעשי בעולם הבא, והקרן קיימת לעולם הזה בשפע ובהרווחה.

זה עתה הודיע לי בעל המקום כי גם כשתשוב ה'שיגרה', הוא אינו מוכן לוותר עלי, ובתוכניתו להמשיך להעסיקני באופן קבוע. על כל זאת "אודה ה' מאוד בפי, ובתוך רבים אהללנו", ומכאן אני מציע לכל יהודי ולקיים את הסגולה המופלאה, שנבדקה כבר מאות ואלפי פעמים לאורך כל הדורות, כדברי ה'אור זרוע' שקיבל מרבותיו, שהזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויים לו, ובעזרת ה' יזכו אף הם לסייעתא דשמיא ולפרנסה בשפע.

י.מ. - ברוקלין.

(מתוך עלון 'וכל מאמינים' - פרשת סיון תש"פ)

ומעיסוק זה אני מפרנס את משפחתי ברווח בעזרת ה'. אולם הכל הסתיים בהגיע 'ימי הקורונה'; החתונות נערכו באופן מצומצם, ה'דינרים' - דרך הטלפון, ואני נותרתי ללא עבודה, כאשר דאגת ההווה והעתיד משמשות בי בערבוביה.

בתקופה הראשונה השתמשתי בחסכוניות שצברתי, אולם מיום ליום התכווץ הארנק וגדל החשש. או אז נזכרתי בסגולה הקדושה, שכה רבות שמעתי עליה ומאז ומתמיד חפצתי לקיימה, והיא - התחזקות משמעותית בברכת המזון, לאומרה בכוונה מתוך הכתב.

החלטתי לקבל זאת על עצמי ברצינות. חשתי שזו שעת כושר מיוחדת, ובליבי הייתי בטוח שכדברי הקדמונים, תהיה קבלה זו פתח לסייעתא דשמיא בפרנסת משפחתי. חשבתי שהדבר יקח זמן, אולם הסגולה פעלה מהר מהצפוי...

בתקופה קשה זו, הורה הממשל המקומי בניו יורק לסגור את כל בתי הכנסת. כמו בארץ ישראל, גם בבורו פארק, מקום מגורי התארגנו מאות מנייני תפילה מקומיים, כשהאחד מצטרף ממרפסתו, ומשנהו מחצרו ומדלת ביתו. גם אנו, דיירי כמה בתים סמוכים, התארגנו להתפלל במניין מצומצם, מתוך שמירה על תקנות הבריאות.

בשבתות כתיקונן, נוהגים בקהילתנו לקיים את מצוות 'סעודת שלישית', בצוותא, וכיוון שחפצנו להמשיך במנהג מיוחד זה מבלי להקל ראש בתקנות הבריאות, הוחלט כי את עיקר הסעודה יאכל כל איש בביתו, ולאחר מכן נתאסף באחת החצרות לאכול כזית בצוותא, לזמר זמירות ד'רעווא דרעווי' בדיבוק חברים, ולברך ברכת המזון במניין על הכוס.

היה זה בשבת הראשונה להתחזקות בברכת המזון. יתר חברי המניין סיימו לברך, ואילו אני שברכתי במתינות ובכוונה, עדיין אחזתי בתפילת 'רצה והחליצנו', היות שהיינו מנין מצומצם, נאלצו יתר החברים להמתין עד שאסיים, ורק לאחר מכן להתחיל בתפילת ערבית.

בסיום תפילת ערבית ניגש אלי אחד מהמתפללים, והביע את התפעלותו מהאופן שבו בירכתי על המזון. הוא לא הצליח לכלוא את תמיחתו על כך, שעד עתה לא הכיר אותי כמי שמברך במתינות ובכוונה שכזו, וכדי ליישב את דעתו סיפרתי לו את השתלשלות הדברים. כיצד גדעה גזירת הקורונה את מקור פרנסתי כנגן כינור בחתונות ואירועים, וכתוצאה מכך נקלעתי למצב כלכלי קשה, וכסגולה לישועת ה' החלטתי להקפיד על מצוות ברכת המזון בהידור רב, שכן בין תיבותיה, צפונות הברכות הגדולות ביותר לפרנסה.

כאשר סיימתי את דברי הבחנתי בזיק שנדלק בעיניו של בן שיחי; "תתפלא לשמוע", הוא אמר לי, "אך יתכן שבידי רעיון מצויין עבורך. אלך לביתי ואבדיל על הכוס, ולאחר מכן אהרהר בדבר ואשוב אליך עם הפרטים".

שבתי לביתי כשבראשי מתרוצצות מחשבות של תקווה, וליבי נושא תפילה לסייעתא דשמיא. שעה לאחר מכן הגיע הטלפון

בשבוע הבא זה קורה: רכבת קנין ש"ס במחזור הנוכחי יוצאת לדרך, עם קיומו של המבחן הראשון אי"ה ביום א' ר"ח מרחשוון. לקראת הישורת האחרונה של החזרות והשינונים, שוחחנו עם שניים מוותיקי הנבחנים שהואילו לחלוק עמנו מנסיונם ולהעניק עצות וטיפים לנבחנים החדשים

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס | הרה"ח ר' אהרן כהן

הרה"ח ר' אהרן כהן

אלפי יהודים במלוא הרצינות, תוך ניצול כל דקה ושעה, בהכנות לאתגר הגדול - אותם אלפי גיבורי החיל שנדבקו בהתלהבות הטבעית והמרוממת של אלו שזכו להבחן על הש"ס כולו, ומתחילת המחזור הנוכחי משקיעים הם מלוא כוחם ומוחם בלימוד וידיעת 'הדף היומי', במטרה אחת וברורה העומדת לנגד עיניהם - לזכות להגיע למטרה הנכספת הכמוסה וטמונה בלב כל יהודי חי, להיות יהודי של ש"ס, לדעת את כל הש"ס.

כעת, אחר תשעה חודשי לימוד, כולל התקופה הסוערת והמבלבלת שעדיין שרויים אנו בתוכה, זה הולך וקורה: רכבת 'קנין ש"ס' יוצאת לדרך. בשבוע הבא ביום ראשון ר"ח מרחשוון יתקיים ברוב סייעתא דשמיא המבחן הראשון במסגרת 'קנין ש"ס' על 270 דפי גמרא, ממסכת ברכות דף ב' עד הסוף; כל מסכת שבת, ועד למסכת עירובין דף נב:

נישא כולנו תפילה בברכת הדרך לאלפי הנבחנים: יהי רצון שתשרה ברכה בלימודם ויזכו ללימוד ולדעת עוד הרבה מסכתות אחרות עד להשלמת ידיעת הש"ס כולו.

האמת תיאמר, קצת חששנו לפנות בימים שכאלו לנבחנים החשובים, הרי הם עמוסים וטרודים עד מעל הראש בחזרה על ה-270 דף, כשלצד זה הרי ה'דף היומי' ממשיך כרגיל. עוד יום, עוד

בימים אלו, משהו השתבש בסדרי העולם. בתי העסק השונים עובדים במתכונת מיוחדת לפי תווים או לפי תקנות, התחבורה ציבורית משותקת ברובה או בכלה, ולרגע נראה כאילו העולם נעצר מלכת. אך במקום אחד הוא ממשיך כרגיל, ואולי ליתר דיוק, בכלל לא כרגיל.

אך קודם נחזור קצת אחורה, לאותו הזמן בו החל הווירוס המסתורי להתפשט ולבלבל. באותה התקופה בחודש טבת זכינו רבבות אלפי שלומי בני ישראל לחיזוק גדול ולהמראת המושגים של לימוד וידיעת התורה, עם שרשרת מעמדי סיום הש"ס שכמותה לא היה זה שנים רבות...

בכל מעמד מחדש, אם במעמדים הכבירים והמרוממים שע"י 'דרשו' שנערכו בממדי ענק כראוי וכיאות לכבודה של תורה ויודעיה בכל רחבי העולם היהודי, ובהמשך בכל מעמדי סיומי והתחלת הש"ס בכלל קהילות הקודש, כשבכל מקום ומעמד, גדולי ומאורי הדור, אדמורי"ם ורבני הקהילות שליט"א מעלים על נס את חבר תלמידי החכמים חברי מסגרת 'קנין ש"ס' ב'דרשו' שזכו לעלות ולהגיע ליכולת מופלאה וחלומית אליה שואף ומקווה כל יהודי, שיזכה הוא ולפחות צאצאיו אחריו להיות כאלו המסתובבים בעולם הזה אך ראשם ומוחם גדוש ובלום באלפי דפי גמרא. ואכן חברי המסגרת 'קנין ש"ס' עמדו בכור המבחן ונבחנו בחדא מחתא במבחן בכתב על 2711 דפי גמרא בלי הפסקות ביניים וכדומה, רק פשוט, מבחן אחד על הש"ס כולו כאחד.

ולא, לא מדובר בדווקא על בעלי כישרונות נדירים. נתעקש להדגיש שוב את הידוע כבר לרבים, וכפי שביטא זאת אחד מהלומדים בפשטות גמורה: צריך פשוט להיות עקבי (אוי, כמה שזה לא פשוט...) ללמוד טוב בכל יום את הלימוד היומי עם סדר של חזרות וסיכומים כל אחד כפי רצונו ונטיית ליבו, אחר כך להשתתף בכל חודש במבחן על הלימוד החודשי, בכל ארבעה חודשים מבחן מסכם על 120 דף, ואחר כך בכל חצי שנה מחדש מבחן 'קנין ש"ס' על כל הלימוד מתחילת המחזור. כך זכו הם והגיעו ליום חגם הגדול כשכל התלמוד בבלי שגור על לשונם ומונח בכיסם. אשריהם ואשרי יולדתם.

עד עכשיו נסחפנו להיסטוריה של השנה שעברה, עתה נחזור ונתמקד במה שקורה עכשיו ובגדול: בימים אלו ממש, עוסקים

הרה"ג ר' אהרן זילבר

שהמציאות מלמדת, שחלק גדול זוכרים מהלימוד והחזרות הקודמות.

- כדאי לזכור! ההצלחה במבחן איננה המטרה. המבחן מהווה גורם מדרבן שנשקיע הרבה בשינון וחזרות. כך, אחר שאנו כבר עשינו את שלנו בשינון וסיכום הלימוד וכדומה, אפשר בהחלט לגשת באופן רגוע למבחן.
- רבים (כפי שגם המליצו כך כמה מבעלי הניסיון) קובעים לעצמם 'יעד יומי' בהתקרב המבחן, עם תכנית כמה דפים חוזרים בכל יום וכדומה. אך מומלץ גם לבדוק בתחילת הלימוד, איזה דפים יש לנו היום ללמוד, וכך למשל ללמוד בהתחלה, כשיש יותר ריכוז ומוח, את הדפים היותר קשים, ואחר כך את הקלים יותר.
- בזמנים של חזרות כאלו, לא כדאי להיתקע בדפים שלא מובנים כל צרכם וכדומה, אפשר ומותר בפירוש לדלג על כמה דפים, כך שנוכל להשקיע בשינון וחזרות על רוב רובו של החומר בו אנו שולטים היטב בהבנה, ואחר המבחן כדאי לזכור ולחזור להשקיע בדפים הנ"ל ללמדם ולהבינם על בוריים.
- כדאי להחזיק שעון ביד ולבדוק כמה זמן אורך לנו לחזור על כל דף, וכך בצמוד לשעון להתקדם דף-אחר-דף, דבר הנותן כח ודרבון להמשיך בלי עצירות ולאיבוד זמן.

לסיום, אציע לכל מי שיש תחת ידו איזה טיפ ורעיון מפרי ניסיונו, שלדעתו יועיל ויסייע לעוד נבחנים המשקיעים ומעוניינים ליזכות לידיעת התורה, להעבירו אלינו בכתובת דלהלן, לתועלת זיכוי הרבים בלימוד וידיעת התורה.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

דף. עוד יום, עוד דף. אך חזקו עלינו בקשות והפצרות הלומדים, ובייחוד הלומדים החדשים, שביקשו לפני המבחן הגדול לשמוע מפי בעלי הניסיון דרכים ועצות פרי ניסיונם העשיר, איך וכיצד כדאי לחזור על כמות הדפים הגדולה, לקראת המבחן ממש. לצורך כך פנינו לשני לומדים שאכן כבר זכו להבחן על הש"ס כולו, הרה"ג ר' אהרן זילבר מאשדוד שכבר נבחן פעמיים על הש"ס ועתה משלש הוא בקודש ביחד עם פירוש תוס'; והרה"ג ר' אהרן דמן מירושלים, שהתחיל עתה שנית ללמוד ולהבחן בשילוב פירוש תוס'.

משמח היה לשמוע את תגובתם הראשונית, שנראה היתה כאילו תואמה ביניהם: "אין לי מה לייעץ, פשוט משקיעים ולומדים". אך אחר שהסברנו את הצורך והתועלת, הסכימו שניהם ברצון ובשמחה לחשוב, ואחר חזרו ושיתפו מפרי ניסיונם המבורך, בתקווה שהדבר יביא תועלת לכל אלו הצועדים ועולים עתה בדרך לידיעת הש"ס, וכך גם לכל המעוניין לפי מצבו ודרגתו להשקיע ולהתקדם בדרך לידיעת התורה.

הרב אהרן זילבר - אשדוד:

- עיקר ההצלחה בחזרות היא, ללמוד ולשנן בריכוז. למשל, כל אחד רואה הבדל בין לימוד בחול המועד בסוכה לצד הילדים בלעה"ר, לבין לימוד בבית המדרש רגוע ביישוב הדעת, כשההבדל בהספק ובאיכות הלימוד בולט ומורגש בחוש. כך, כדי להצליח לחזור טוב מומלץ לקחת זמן ולבחור מקום רגוע בלי מפריעים וכדומה, ואז, אחר שינה ואכילה כמו שצריך להתיישב ולהתקדם בחזרות.
- לגבי המבחנים הגדולים במסגרת 'קניין ש"ס', זו אכן עליית מדרגה, אך זה בהחלט המשך ואותו הרעיון של המבחנים החודשיים. כך, שמבחינתי הרעיון הוא כמו לפני המבחן החודשי על 30 דף. לפני כל מבחן, וכבר שמעתי על רבים העושים כך, עוברים במשך בשעה על כל הלימוד החודשי, כשבכל דקה/שתיים עוברים על דף גמרא, רואים את עיקרי השיטות וכמה ד"ה ברש"י הנצרכים, כך שמרעננים את עיקרי הלימוד. אותו הדבר, כדאי ותועלת לעשות לפני המבחנים הגדולים - לשבת רגוע ולעבור בימים האחרונים על כל החומר, דף אחר דף.
- בכלל, כדאי להזכיר ולהפנים לעצמנו את העיקר: זכינו וברוך השם אנו יושבים ולומדים, ואף זוכים להבין ולדעת את הלימוד. כך שאין מה לפחד או לחשוש, אפשר וכדאי לגשת למבחן ברוגע ובשמחה על הזכייה שנפלה בחלקנו, ובעזרת השם יתברך, נמשיך ללמוד ולהתקדם בידיעת התורה.

הרב אהרן דמן - ירושלים

- מטבע הדברים, לפני מבחן ובפרט כשחוזרים על הרבה דפים אי אפשר לחזור בדיוק על כל הפרטים, אך כדאי לדעת, וכפי

"והנה בליל שבת, כאשר ה'חתם סופר' עשה קידוש ואכל הסעודה, נכנסתי לתוך הארון בבית הספרים, בצד שלא היו בו ספרים, אלא ה'חתם סופר' היה תולה שם את מעילו ומקלו, השארתי סדק צר בדלת הארון והמתנתי לבואו של ה'חתם סופר'. לא ארכה השעה וה'חתם סופר' נכנס"

עובדות, הנהגות ופנינים לרגל יומא דהילולא של מרן ה'חתם סופר' זי"ע

דבריהם זכרונם

בכ"ה בתשרי חל יום היא"צ של הגאון רבי משה סופר זצ"ל, הלא הוא מרנא ה'חתם סופר' זי"ע. נולד בז' בתשרי שנת ה'תקכ"ג בפרנקפורט דמיין, להוריו רבי שמואל ומרת רייזל. משחר ילדותו ניכרו בו מעלותיו, התמדתו, כשרונותיו וכח החידוש, וכבר בגיל צעיר נקשר ברבותיו, הגאון רבי נתן אדלר זצ"ל, ובעל ההפלאה, הגאון רבי פנחס הורביץ זצ"ל. בניו ובנותיו נולדו לו מאשתו השניה, מרת שרה ע"ה, בתו של הגאון האדיר רבי עקיבא איגר זצ"ל. כיהן כרב וכראש ישיבה בקהילות שונות ברחבי אירופה, ביניהם: 'פרוסניץ', 'דרזניץ', 'מטרסדורף', הבולטת שבהם היא הקהילה החשובה 'פרשבורג', שם נתרבו ספסלי הישיבה, עד כ-500 בחורים. כתב ספרים רבים בכל חלקי התורה, ולחם בגבורה מלחמת הדת נגד הרפורמה והחדשנות. הקים דור מפואר ההולך בדרכיו, ובין תלמידיו בלטו רבנים נכבדים שפיארו את כותל המזרח של יהדות אירופה, כ'מהר"ם שיק', ה'מהר"ם א"ש', רבי הלל מקולומייא, רבי אברהם שאג ועוד.

הרב ישראל ליוש

"יִכַּל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה" ... (בראשית ב', ב')

מה היה העולם חסר? מנוחה. באת שבת באת מנוחה! כלתה ונגמרה

המלאכה! [רש"י]

ה'חתם סופר' מבאר את דברי רש"י נפלאות: העולם נברא בשביל ישראל ובשביל התורה שנקראו 'ראשית', כפי שמביא רש"י בתחילת הפרשה. אך שתי מטרות אלו, ישראל והתורה, אינן נפרדות. אחת תלויה בחברתה, כי תכלית הבריאה היא כדי ישראל יעסקו בתורה וישמרו אותה, כמו שאמרו חז"ל: (שבת פח א) 'תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל מקבלין את התורה, אתם מתקיימין, ואם לאו, אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו', וכדברי רש"י על הפסוק 'יום השישי...', וז"ל: 'הוסיף ה' בשישי, בגמר מעשה בראשית, לומר שהתנה עמהם על מנת שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. דבר אחר, יום השישי, שכולם תלויים ועומדים עד יום השישי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה".

אלא שעל אף החובה של ישראל ללמוד תורה ולקיים את העולם, עדיין הם אנוסים לעמול לפרנסתם, כדאי' (ברכות לה ב) 'אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה', ולכן חלקם מספיקים רק לקבוע עיתים לתורה, ומעטים הם שתורתם אומנתם, ולא יבטלו ממנה לעמל הפרנסה. והנה שבת קודש הוא יום שביתת מלאכה, ואין אדם טרוד בעמל פרנסתו, וכל ישראל פנויים להגות בתורה, וממילא באה תכלית הבריאה

לשלמותה, ומתקיים תנאי הבריאה ורצון הבורא מראשית בריאתו, בשביל התורה ובשביל ישראל.

זהו שכתב רש"י שעד יום השבת, העולם היה חסר מנוחה, כי לא יכלו ישראל לעסוק בתורה ולקיים את תנאי הבריאה בשלמות, ורק כשבאה שבת, באה מנוחה, כי נפנו ממלאכתם ללמוד תורה, וממילא התגשמה תכלית הבריאה.

תלמידו, הגה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקולומייא זצ"ל, היה דורש לרבים

"ומיד שמעתי שני קולות לומדים רמב"ן על התורה, קול אחד הכרתי, הלא הוא קולו של מורי ורבי ה'חתם סופר', אך הקול השני לא היה מוכר לי כלל... רעד אחז בכל גופי ולא שלטתי בו, עד שהארון שהייתי בו רעד גם הוא... ה'חתם סופר' הרגיש שהארון רועד, פתח את דלת הארון ומצא אותי מפרפר"

"ומיד שמעתי שני קולות לומדים רמב"ן על התורה, קול אחד הכרתי, הלא הוא קולו של מורי ורבי ה'חתם סופר', אך הקול השני לא היה מוכר לי כלל... רעד אחז בכל גופי ולא שלטתי בו, עד שהארון שהייתי בו רעד גם הוא..."

"ה'חתם סופר' הרגיש שהארון רועד, פתח את דלת הארון ומצא אותי מפרפר, הוא תפס אותי בבגדי והוציא אותי מהחדר. כשהייתי בחוץ שאל אותי אם ראיתי... וכשעניתי לו 'הן', צהבו פניו ואמר לי 'גוט שבת', והדלת סגר אחריו..."

אהבת התורה שבערה אצל ה'חתם סופר', ותשוקתו העצומה ללימוד התורה בכלל ובשבת קודש בפרט, עברה בירושה ובחינוך לבנו מרן ה'כתב סופר' ז"ע...

מסופר שאחד הבחורים שהיה משמשו בקודש, היה אף לומד עימו כל לילה משעה שתיים עד שחריית. פעם בערב שבת גברה עליו העייפות מלימודי כל השבוע, ורצה לישון בלילה שבת, החליט כי היות ועליו מוטלת מלאכת עריכת הנרות, לא יכין לשבת זו את הנרות, כך בהעדר אור, לא יוכל ללימוד עם רבו ה'כתב סופר' ויחזור לישון...

ויהי בלילה כאשר הקיצו ה'כתב סופר' והלכו לחדר הלימוד, פתאום הבחין הרב כי הנרות אינם דולקים, פרץ בבכי גדול ולא יכול היה לעצור מבכיו, על שאינו יכול להגות בתורה משוש חייו, והיה צערו גדול על שהושבת לו ה'עונג שבת'...

כשראה התלמיד מה עולל לרבו, ניחם על מעשיו והתחרט מאוד על שלא הכין הנרות, וקיבל על עצמו ששוב לא יעשה כן, כי לא שיער עד כמה רבו קשור ללימודו בעבודות אהבה בל ינותקו...

בשם רבו החת"ס, על דבר אשר בעלי בתים פרקו מעליהם עול לימוד התורה, בטענה שאין להם פנאי כי טרודים הם בעמל הפרנסה, והיה מטיף להם שהרי כאשר שבת באה מנוחה ואינם טרודים בפרנסתם, ומדוע אז אינם לומדים...?! בא זה ולימד על זה שהכל הבל... ואין להם שום תירוץ ואמתלא...

'שבת קודש' אצל מרן ה'חתם סופר' ז"ע היתה אכן כולו קודש, כפי שיסופר להלן, אך קדושת השבת אפפה גם את לידתו...

שנים רבות ציפו הוריו לפרי בטן, וכאשר כרעה אמו ללדת, היה זה בערב שבת שובה, ז' בתשרי ה'תקכ"ג, היא שלחה לרב העיר הגאון רבי אברהם אבא זצ"ל לבקש ממנו שימתינו קצת לפני קבלת השבת, כי אינה רוצה שיחללו עבודה תוספת שבת.

הרב קיים את מבוקשה וציווה להתעכב מעט לפני אמירת 'מזמור שיר', ומסר לשליח לומר לה שעתיד להיוולד להם בן שהעולם ימתין לו, והוא יאיר את עיניהם בתורתו וצדקותו.

אין מילים שיוכלו לתאר את שגב לימוד התורה של ה'חתם סופר', וכד עסקינו בלימוד תורה בשבת, נוספה על קדושת לימודו, שגם כך נשגבה היא מבינתנו, טהרה מיוחדת, אותה מתארת בתו מרת שמחה לעמאן ע"ה, כפי ששמע ממנה הגאון רבי שמואל עהרנפלד זצ"ל: "בליל שבת קודש לא היו הילדים יכולים להסתכל בצורת קדשו של אבינו. פעם שאל אותי: 'שמחה, מדוע אינך מביטה בי? אינני כלב! אינני נושך!'..."

וכך סיפר הגאון רבי חיים אונגר זצ"ל, שרבו הגאון רבי מנחם כץ זצ"ל, אב"ד 'צעהלים' סיפר, שכאשר למד בישיבתו של ה'חתם סופר', ידעו שבכל ליל שבת אחר הסעודה הוא מסתגר בחדר הספרים, ושמועות משמועות שונות הילכו בישיבה אודות הגילויים הנשגבים שמתגלים לו שם.

"שבת אחת" - מספר הג"ר מנחם כץ - "החלטנו ה'מהר"ם שיק' ואנוכי לברר טיבן של שמועות אלו, וערכנו גורל מי מביננו יתחבא בבית הספרים ויתחקה אחר מעשיו של רבינו. הגורל נפל עלי, ורעדה ופחד אחזני, כי הייתי יותר גבוה ובעל גוף גדול יותר מהמהר"ם שיק, ויקשה עלי להחביא עצמי, אך את תוצאות הגורל היה עלי לקיים.

"והנה בליל שבת, כאשר ה'חתם סופר' עשה קידוש ואכל הסעודה, נכנסתי לתוך הארון בבית הספרים, בצד שלא היו בו ספרים, אלא ה'חתם סופר' היה תולה שם את מעילו ומקלו, השארתי סדק צר בדלת הארון והמתנתי לבואו של ה'חתם סופר'.

"לא ארכה השעה וה'חתם סופר' נכנס, תיכף הוציא מהארון ספר אחד ועיין בו. אחר שעיין קצת, עמד והתחיל ללכת לאורך החדר שהיה צר וארוך, הלך ושוב, ומעת לעת הגביר את קצב הילוכו, עד שהתחיל ממש לרוץ... לפתע נתמלא החדר כולו אור גדול, 'עס האט געפלאקערט' [האור ממש בער]...

כשהגיע הבית הלוי אל העיר סלוצק, קבלו את פניו רבנים בתחנת הרכבת ובבהלה הגישו לו מברק דחוף מן העיר בריסק, מבית הגאון רבי יהושע לייב. דאגה גדולה היתה על פניהם של מקבלי פניו שהרי הם ראו שהרכבת מאחרת...

"אין הקב"ה מביא תקלה לבהמתן של צדיקים, וכל שכן לצדיקים עצמם"

הרב בנימין בירנצווייג

"ויתתן גם לאישה עמה ויאכל" (בראשית ג, ו')

עם חלקי עוף מבושל, על מנת שכשיהיה בדרך בתשיעי לחודש יוכל לקיים את מצוות האכילה.

כך הווה, ובערב יום הכיפורים כשהיה הבית הלוי ברכבת הוציא הרב מן השקית את העוף והכין עצמו לאכילה, אך קירב את הבשר אל פיו, הרגיש כי ריח בלתי נעים נודף מן העוף ריח שגרם להתלבטות, וקשה היה להחליט אם העוף מקולקל או שמא אין כאן קלקול רק מחמת שלא נתבשל כל צרכו. הניח הבית הלוי את העוף בחזרה בתיקו, וחזר לעיין בספר שהיה עמו, בחלוף זמן מה ביקש שנית לקיים את מצוות האכילה, וחזר והוציא את העוף מן השקית מתוך הנחה כי הריח אינו חריף, ואין כאן קלקול ושמא העניין הוא רק חוסר טעם, אך קירב את העוף לפיו, וריח מוזר וחריף שוב נודף, הרב החזיר בשנית את העוף אל השקית ופנה ללימודו, גם עתה עדיין לא החליט אם העוף מקולקל כך עשה כמה פעמים.

כל אותה עת ישב סמוך אליו ברכבת נכרי בזהות של כפרי, שהתבונן בכל מה שהתרחש, עד שפקעה סבלנותו ופנה אל הרב ושאלו: "אמר לי מר, אני רואה שאתה מתאווה לאכול ומתלבט. אמור נא לי - מה אתה חושש ומה הם הספיקות?". אמר לו הרב: "נדמה לי שהעוף הזה מקולקל אך אין לי הכרע בדבר". השיב הגוי ואמר: "סלח לי מר ויתן לי להריח מן הבשר, מאחר ואני סוחר בשר זה כבר שנים רבות, וריחות הבשרים ידועים לי היטב. הגש נא אלי הבשר ואני אומר לך במומחיות מה מצבו".

אמרו חז"ל: אין הקב"ה מביא תקלה לבהמתן של צדיקים, וכל שכן לצדיקים עצמם. והקשה החיד"א בספרו 'ראש דוד', הרי אדם הראשון לפני החטא היה צדיק גמור, וכיצד הגיע לתקלה זו? ותירץ על פי התוספות בשבת (יב.) שכתבו, שדווקא כשהמאכל אסור מצד עצמו, וכגון טריפה וכדו', אז אין הקב"ה מביא תקלה לצדיק, אבל כשאין המאכל אסור מצד עצמו, אלא הזמן גורם לאסור אכילתו וכגון חמץ בפסח וכדו', אפשר שתבוא תקלה לצדיק. והביא שהרבה מפרשים כתבו וכן הש"ך על התורה, דלא נאסר אדם הראשון באכילת עץ הדעת אלא עד הלילה, ואם היה ממתין עד הלילה היה מותר לאכול מעץ הדעת ע"י קדושת השבת, נמצא שאין עץ הדעת אסור מצד עצמו, אלא הזמן גורם לאסור אכילתו, וע"ז לא נאמר שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, כיון שהמאכל מצד עצמו מותר.

ויש להוסיף בזה, לפי מה שכתבו התוס' שם, שבדבר של איסור עצמו אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים כי זה גנאי לצדיק, וא"כ רק בדבר שהוא איסור בעצמו יש בו גנאי, אבל דבר שרק הזמן גורם לו אין בו גנאי כזה גדול, וא"כ יתכן שעץ הדעת שהיה ככל העצים, וכמו חמץ בפסח שחל עליו איסור חיצוני אבל לא שהיה בעצמותו איסור, ולכן לא היה בו כ"כ גנאי באכילתו, ואין בו את סגולת 'אין הקב"ה מביא תקלה'.

ויוצא לנו מזה יסוד גדול, שככל שהאיסור הוא יותר גנאי לאדם, יש בו יותר את סגולת ההצלה מתקלת אכילתו, ובאמת שהיו מעשים רבים בדורות האחרונים, שמראים לנו שכל מי שהאיסור היה אצלו גנאי גדול - הקב"ה הציל אותו מתקלה בו.

בספר 'אורחות חסידיך' הביא מעשה מופלא שקרה עם מרן ה'בית הלוי', כשביקר בעירו של מרן רבי יהושע לייב דיסקין, ובסיום הביקור כשנפנה לדרכו, אמר לו רבי יהושע לייב דיסקין, כי להערכתו לא יספיק להגיע אל העיר סלוצק בשעות המוקדמות של ערב יום הכיפורים, ומאחר שמצווה לאכול באותו היום לקיים "בתשעה לחודש בערב", לכן נתן ר' יהושע לייב בידו של ה'בית הלוי' שקית

**"על מה ולמה התפרצת
בהתרגשות רבה כל כך?". אמר
לו הגוי: "כשקמת ממקומך
והלכת, עלה באפי ריחו של
הבשר הטעים שהיה בחיקך, עד
שתקפני בולמוס ולא יכולתי
לעצור, עד שלקחתי קציצה
אחת מתוך השקית שלך"**

אז פרץ הגוי בקריאת התפעלות ואמר: "ברוכים חכמי ישראל שהצילו אתכם מן החטא!". שאלו ראש הישיבה: "על מה ולמה התפרצת בהתרגשות רבה כל כך?". אמר לו הגוי: "כשקמת ממקומך והלכת, עלה באפי ריחו של הבשר הטעים שהיה בחיקך, עד שתקפני בולמוס ולא יכולתי לעצור, עד שלקחתי קציצה אחת מתוך השקית שלך, כיוון שחששתי שתבחין בגנבתי הוצאתי קציצת בשר דומה מהמנה שהגישו לי הדיילים, והנחתי אותה במהירות אצלך. עכשיו תבין מדוע התרגשתי כשראיתי בחכמת חכמיכם, שאסרו לאכול בשר שנתעלם מן העין", סיים הגוי...

את הסיפור הזה סיפר ראש הישיבה להגר"י זילברשטיין, ואף הוא הלך וסיפרו לגיסו הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א. אמר לו הגר"ח: "אוסף לך מעשה נוסף שהתרחש בצעירותי: אמא שלנו הרבנית קנייבסקי ע"ה, אחותו של מרן החזו"א זצ"ל, הקפידה מאוד שלא נשתה משקאות שהיו מגולים, ואפילו שכיום אין מצויים ביננו נחשים - מנעה אותנו גם משתיית חלב מגולה וכו'. פעם הבענו את פליאתנו על כך, ואמרנו לה: 'הרי לא מצויים נחשים ביננו, ומדוע לחשוש לדבר זה?'. לאחר זמן קצר", סיפר הגר"ח, "גילינו נחש ארסי בתוך קערה של חלב שעמדה בבית. כשאמרנו זאת למרנא החזו"א זיע"א, אמר 'כמה ברוכים חכמי ישראל, שראו הכל ברוח קדשם'... כל אחד, כמה שיותר, ירגיש על דבר עבירה שהיא גנות כלפיו, הקב"ה יעזור לו שלא תבוא תקלה לידו.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

נטל הגוי את הבשר, קרבו אליו להריח בו, והחליט באופן ברור ומוחלט כי הבשר ראוי לאכילה, זהו רק סוג בישול בתבלינים שונים שיוצרים את הריח הזה. הגוי הרגיע אותו ויעץ לו לאכול בלי חשש. נטל הרב את הבשר על מנת לאכול, אך באותו הרגע נפלט ריח חזק מה שלא היה קודם, באופן שהרב פסק ואמר: "אני לא יכול לאכול את זה!". אמר הגוי: "אם כבודו אינו אוכל מהבשר הזה, אולי ייתן לי ואני אוכלנו בשמחה". נתן הרב את הבשר אל הגוי, והלה אכלו לת'אבון.

כשהגיע ה'בית הלוי' אל העיר סלוצק, קבלו את פניו רבנים בתחנת הרכבת, ובבהלה הגישו לו מברק דחוף מן העיר בריסק, מבית הגאון רבי יהושע לייב, שם כתוב כי במחצית העוף שנשאר בעיר בריסק נתעוררה שאלה, ונפסק הדין שהעוף טריפה, ולכן הוא מבקש ממנו שלא לאכול מהעוף. דאגה גדולה היתה על פניהם של מקבלי פניו, שהרי הם ראו שהרכבת מאחרת, ושמא הרב כבר אכל מן העוף. מה היתה, אפוא, שמחתם, לשמוע מהרב כי את העוף אכל הגוי סוחר הבשר, והקב"ה מנע תקלה מפיו.

השמועה עברה חיש מהר לעיר בריסק, והגיעה לתלמידיו של המהרי"ל אשר הגיבו ואמרו, כי בשעה ששלח רבם את המברק אמר: "אמנם יודע אני כי רבי יוסף דובער לא ישלח ח"ו באכילת טרפות, ומן השמים יסייעו לו, ברם לפי הדין מחויב אני להודיע על כך לכן אשלח את המברק".

אחד מראשי הישיבות, סיפר מעשה מדהים שקרה לו במטוס. לפני צאתו לטיסה ארוכה הכינה לו רעייתו קציצות בשר טעימות, כדי להנעים לו את הדרך. בהגיע עת הסעודה הוציא ראש הישיבה את הקציצות והניחן על מושבו במטוס, ולפני שהחל לסעוד את ליבו קם ממקומו ויצא למספר דקות.

והנה בשובו למקומו התעורר אצלו ספק, אולי קיבל הבשר דין של בשר שנעלם מן העין, כיון שבעת שלא היה במקומו, היתה אפשרות בידי הגויים שבמטוס להחליף את הבשר, ולהניח לו בשר אחר במקומו, כמובא בשו"ע יור"ד סי' סג סעיף ב'.

ללא כל שהיות הכניס ראש הישיבה את הבשר לשקית, והניחו חזרה בתיק, כדי שבהזדמנות הראשונה שתהיה לו ישליך את הבשר לפח. בספסל שלצידו ישב נוסע גוי, שראה את מעשיו של היהודי וביקש לדעת מדוע נמנע מלאכול את הבשר. הוא פנה אליו וביקש שישביר לו את פשר מעשיו, אבל הוא התחמק בתירוצים שונים, כיון שלא רצה לומר לו שאין הוא אוכל את הבשר בגללו. לאחר שהגוי המשיך ללחוץ עליו שיגלה את הסיבה, הוכרח ראש הישיבה לשטוח בפניו את דברי הגמרא והפוסקים, בדבר בשר שנתעלם מן העין.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לילה אחד, בשעה 1:00 אחר חצות, אני מתהפך על משכבי בדאגה ובמתח, מי ידוע כיצד אני יכול להחזיר אליי את האבידה היקרה הזו. ואז, בהחלטה של רגע, קמתי, התלבשתי, הלכתי למקום בו יש חומרי חיזוק בעניין 'תוספת שבת', נטלתי כמות והתחלתי לעבוד. פשוט, לראשונה בחיי, בעיצומו של הלילה, הסתובבתי והדבקתי מודעות בבניינים, מודעות לחיזוק ועידוד 'תוספת שבת'...

הסגולה עובדת, בדוקה ומנוסה, פותחת שערים ומעניקה אושר. גם אתם יכולים לזכות בה!

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יִקְדֵּשׁ אֶתוֹ..." (בראשית ב', ג')

Matanya Tausig / Flash90

כניסת השבת. כן כן, בדקות שקודמות לכניסת השבת, בזמן המוגדר 'תוספת שבת', ברגעים העילאיים בהם יהודי מוסיף מחול על הקודש, נוטל דקות מיום ששי - והופך אותן לשבת. בזמן העילאי הזה, כשיהודי מקדים לקבל את השבת, כשהוא יושב ומקבל את השבת ברוגע, כשהוא מרומם את עיתותיו האישיים והופך אותן לשבת נעלית - אז מושפע השפע הגדול ביותר, אלו הרגעים הגורליים! והוא גם מסביר מדוע: כי הזמן בו יהודי מרומם עת גשמית לשעה רוחנית, העת שיהודי הופך מחול לקודש, כביכול הוא נוטל פיסת גשמיות ומשגר אותה השמימה, מרומם אותה אל על. הדקות שיהודי משגר לשמים - הן השיק בו נכתב מה ישגרו ממרום בחזרה לארץ, מה רמת השפע שתושפע על האדם. ולכן, הדקות של תוספת שבת - הן הן הדקות המכריעות את מידת השפע בה נזכה, על פיהן יישק דבר!

הרי זה לא פחות ממדהים: אלפי יהודים קיבלו על עצמם 'תוספת שבת' בשנים האחרונות. התמורה מיידית: נכנסים לשבת ברוגע, בשלווה, זוכים להדליק נרות בשמחה, מקבלים את השבת בהמיית לב רוטטת, כמו שמקבלים מתנה... החוויה מדהימה, האושר אינסופי, אולם כאן מתברר שבנוסף לכל זאת - זוכים גם להשפעה

עודנו תחת הרגשות הנעלים שחווינו במהלך חודש תשרי, החגים המרוממים שהיו מנת חלקנו, התרוממות הרוח שהיתה נחלתנו, התחושות העילאיות שמילאו את ליבנו, ואנו שבים ומסתערים על התורה מחדש באהבה אין קץ, מתחילים מבראשית - תרתי משמע. העיניים צופיות, הלב הומה, הנשמה מייחלת לפתוח את התורה בכוחות חדשים ורעננים, ולקבל כוחות וכלים לממש את שאיפותינו ולזכות בהשפעות הטובות לאורך החורף, ובכל השנה הבעל"ט. מתוך שאיפה רבתי זו נתחיל את החורף בשאלה שכולנו מתלבטים בה. איך אפשר להבטיח באמת שפע אלוקי זורם ללא תקלות? איך אפשר להבטיח חיי אושר ושמחה, גדושי הצלחות ברוחניות ובגשמיות? מהו המפתח לצינור דרכו מעניק בורא עולם את השפע, כיצד ניתן לפתוח את הצינור הזה ולגרום לו להשפיע ללא הפסקה? ובנוסף, הרי אין ספק שלכולנו יש בעיות, דאגות והתמודדויות, בנושאים שונים. יש מאיתנו המצפים לחוש קרבת אלוקים, בחיבור טוב יותר לדף הגמרא או לתפילה, אחרים מייחלים לשמחה המבוששת מלבוא, יש כאלה שזקוקים לישועה בנושאי בריאות או פרנסה, וכולנו ממש מבקשים ליזכות בנחת מהילדים. אז לאחר שנקשנו בשערי שמים, ביקשנו, התפללנו - איך נוכל לפתוח את הדלת כדי שהישועה הנכספת בוא תבוא? איך נוכל לפתוח לה את השער ולהזמינה לשפר את חיינו?

את התשובה לכך נוכל לגלות בעיון בספר עתיק למדי, 'כסף נבחר' שמו. זהו ספר שהודפס בשנת תע"ב - לפני למעלה מ-300 שנה, ושם מגלה מחבר הספר את המפתח שמוביל ל'עושר וכבוד וכל טוב' - כלשונו הזהב. ומהו אותו מפתח? ובכן, המפתח הוא השבת - המצוה האהובה שאנו למדים עליה כבר בפרשת שבוע זה, היום השביעי בו שבת ה' מכל מלאכתו. ובאיזה זמן בשבת מושפע השפע הגדול ביותר? מהי השעה בה המפתח הזה עובד בצורה הטובה ביותר? ובכן, הגילוי הוא שהזמן המשפיע ביותר בשבת - הוא בכלל לפני

זה הזמן, עם שובנו לשבתות
השגרה, לקבל את מתנת השבת
עם 'בנוס' מצורף, עם הקדמת
קבלת השבת. זה אפשרי, הרי
ממילא אנו עוברים לשעון חורף,
נצטרך לשנות את ההרגלים שלנו
קמעא ולקבל שבת מוקדם יותר.
זה הזמן לחולל את השינוי

שמימית מבורכת, לפתיחת שערי השפע, לישועות עצומות,
לשיפור איכות החיים, כי בדקות אלו מושפע השפע האלוהי, ומי
שנמצא אז - מקבל...

וככל שמקדימים לקבל את השבת, ככל שנכנסים אליה ברוגע
ובשלווה, ככל שפוסקים ממלאכות מבעוד מועד, נעמדים לבושים,
רחוצים, נינוחים ומוכנים להדלקת הנרות - כך זוכים לקבל יותר
שפע אלוהי, יותר ברכת שמים, פותחים את השערים לישועות
נכספות, משפיעים יותר שמחה ואושר. כל מה שכדאי לעשות - הוא
רק להקדים לקבל את השבת, כמה דקות שמעניקות חוויה רוחנית-
משפחתית נעימה, ולצד זאת - פותחות את שערי השפע לרווחה!

זה הזמן, עם שובנו לשבתות השגרה, לקבל את מתנת השבת עם
'בנוס' מצורף, עם הקדמת קבלת השבת. זה אפשרי, הרי ממילא
אנו עוברים לשעון חורף, נצטרך לשנות את ההרגלים שלנו קמעא
ולקבל שבת מוקדם יותר. זה הזמן לחולל את השינוי, להקדים
את הקניות והנקיונות, לקום מוקדם יותר בבוקר יום ששי, ולזכות
בדקות נוספות של 'מעין עולם הבא' לצד פתיחת שערי השפע כבר
כאן ועכשיו - בעולם הזה!

דקות ספורות שפתרו 150 חודשי ציפיה...

היה זה לפני מספר שנים, בשעת ערב מוקדמת. הטלפון בגמ"ח
'תוספת שבת' צלצל, ועל הקו היתה גב' וייס - אשה שכבר בטון
דיבורה הראשוני ניכר הצער המהול בכל מילה. אט אט פתחה
את ליבה וסיפרה, כי בימים אלה היא 'חוגגת' עם בעלה עשור
לנישואיהם, אבל אוי לחגיגה שכזאת - הרי התאריך העגול מציין
עשור של המתנה, ציפיה, רצון וכמיהה לזכות בילד משלהם, ועדיין
לא זכו...

בקול שבור סיפרה על הפעולות הרבות שעשו יחדיו, היא ובעלה,
כדי לזכות בישועה המבוששת מלבוא. כמה השתדלות רפואית-
גשמית עשו, כמה סגולות ערכו, כמה תפילות התחננו. ובכל זאת,
השקט עודו הולם בבית, מרעיש ומכאיב בלבבות. הילד הנכסף
מסרב לבוא לפתחו של העולם הזה, מותיר אותם בהמתנה ארוכה
ומתישה, כואבת ומצערת...

בגמ"ח, כשמו כן הוא - 'תוספת שבת', הציגו: הקדמת קבלת השבת.
המוקדמת המנוסה הקריאה את הציטוט הנדיר מדברי האר"י הקדוש,
כי הקדמת קבלת השבת, וחיזוק יהודים נוספים להקדים לקבל את
השבת - זו סגולה בטוחה ומנוסה לזכות בילדים - זרע ברך ה'. גב'
וייס שמעה את הדברים, ההבטחות המרטיטות של האר"י קנו
שביתה בליבה, והיא ביקשה להיכנס למעגל מזכי הרבים בהקדמת
קבלת השבת, בנוסף לכך שתעשה זאת בעצמה...

הוצע לה לקבל חומרי פרסום ועלוני חיזוק, ולהצטרף לקהל
המתרחב והולך של הפועלים במסירות ובהתנדבות עילאית
להפצת בשורת הקדמת קבלת השבת. גב' וייס שמחה להצטרף,
ומאותו הרגע - הפכה לטורבינה מהלכת בהפצת הבשורה, בעידוד
וחיזוק בני משפחה וחברות, בתליית חומרי פרסום ובחלוקת עלוני
עידוד. רבים מאוד זכו להצטרף למשפחת 'מקדימי קבלת השבת'

הודות לפעילותה, והיא המשיכה לפעול במלוא המרץ, עד...
עד שנאלצה להפסיק, ובנסיבות משמחות במיוחד: בסימן ובמזל
טוב, גברת וייס ילדה בת, תינוקת חמודה וחיננית. כן כן, לאחר
למעלה מעשור של ציפיה ואכזבה, כעבור יותר מעשר שנות המתנה
- בחודש אלול תשע"ג גברת וייס הפכה לאמא, חובקת בזרועותיה
תינוקת קטנה. את יבבותיה של הקטנה קשה היה לשמוע, לנוכח
צהלות בני הזוג ובני המשפחה כולה, ששמחו על ישועת ה' הפלאית
אותה ראו עין בעין...

אבל זו רק ההקדמה, הפתיח... בשכונתה של הגב' וייס, מתגוררת
משפחה נוספת, משפחת זכריה שמה. לאחר שגברת וייס שבה
לבייתה מאושרת מאי פעם, מטופלת במתנה ורדרדה וחיכנית, ערב
אחד ביקשה שכנתה - הגב' זכריה, לבוא ולשוחח עימה.

'מה עשיתם, את חייבת לגלות לי!' - פרצה הגב' זכריה בבכי. 'מה
עשיתם, איך נושעתם לאחר 10 שנות המתנה? אני באותו מצב,
פלוס שנתיים. 12 שנים שאני ממתנה, מצפה ומייחלת. בעלי
ואני עשינו כל השתדלות אפשרית, הפכנו את העולם, ובכל זאת
אנו עדיין ממתנים. איך אתם זכיתם? מה פתח לכם את הדלת?' -
ביקשה לברר הגב' זכריה, דמעות על לחייה...

הגב' וייס האזינה לדברים, הן מי כמוה יכולה להזדהות עם הכאב,
להבין עד כמה הוא קשה, נוקב, מפלח 24/7, ומיהרה לחזק את
שכנתה ולעודדה. 'אבל אם את שואלת אותי מה עשינו, אספר לך
הכל בגילוי לב: ובכן, התינוקת הזו היא לא שלי, היא של 'תוספת
שבת'. לא זכיתי בה עד שאימצתי את 'תוספת שבת', אני מחזיקה
בה רק בזכות 'תוספת שבת'. אם את שואלת לעצתי - הצטרפי אליי,
לקבל על עצמך 'תוספת שבת', ולחזק אחרים בעניין 'תוספת שבת'!
גב' זכריה לא היתה זקוקה לעידוד נוסף, הרי היא יושבת על יד תינוקת
מתוקנת, תוצרת משובחת של 'תוספת שבת'. הרי לצידה בעגלה
ניצבת עדות חייכנית, שמוכיחה שהסגולה הזו פשוט עובדת... על

אתר החליטה הגב' זכריה להצטרף לעניין, ומאותה השבת - לא רק שהקדימה לקבל את השבת בעצמה, אלא אף פעלה בכל הכח להפצת בשורת הקדמת קבלת השבת, במלוא העוז והעוצמה... וכך, לצד הגב' וייס - גם גב' זכריה הצטרפה. מודעות נתלו, עלונים חולקו, בני המשפחה חוזקו בעניין, הגב' זכריה פעלה במלוא המרץ למען המטרה העילאית. עד...

טוב, זה כבר 'כמעט' לא מפתיע, כי 'תוספת שבת' לא מאכזבת... 13 שנים לאחר נישואיהם, בחודש אייר תשע"ה, בתום 13 שנות המתנה וציפיה, כעבור למעלה מ-150 חודשים של ציפיה מתוחה - זכו בני הזוג זכריה לחבוק בסימן טוב ובמזל טוב זוג תאומות, תינוקות קטנטנות ורכות, שהבכי שלהן - היה המנגינה המתוקה ביותר בעולם...

כן כן, בשכונה אחת, מסתובבות להן עכשיו 3 ילדות קטנות, ילדות של 'תוספת שבת'. הבת של משפחת וייס, והתאומות של משפחת זכריה. הבת של וייס גדולה מהתאומות בכשנה וחצי, אולם יש משהו שממש מאחד את שלושתן: הדקות היקרות הללו, העוצמתיות ביותר בעולם, הדקות של 'תוספת שבת'. דקות נפלאות וקסומות, מרוממות ומענגות, ובד בבד - דקות שפותחות שערים. 3 בנות, כולן תוצרת מופתית של 'תוספת שבת'...

את הסיפור קיבלנו משתי המשפחות, ניתן לשוחח איתן ולשמוע את סיפורן המלא מכלי ראשון. הן ישמחו לספר גם לכם אותו, ובלבד שתעשו את זה - שתקחו על עצמכם דקות של תוספת שבת, שתנסו את זה בבית ותראו איך זה עובד, ובענק...

סל שלם של שפע ממתין לנו. הישועות להן אנו נכספים, השפע אותו אנו מצפים לקבל, הכל בהישג יד, בכמה דקות שבועיות. כל מה שכדאי כל כך לעשות - הוא להצטרף למקהלה המתרחבת והולכת של המשפחות המשוררות 'לכה דודי... פני שבת נקבלה', של המשפחות שמעניקות לעצמן דקות נוספות של אושר שבתי קסום, של מי שניצבים לחזק ולעודד את זולתם להצטרף למקדימי מקבלי השבת.

הסגולה עובדת, בדוקה ומנוסה, פותחת שערים ומעניקה אושר. גם אתם יכולים לזכות בה!

השקעה מועטה, שינוי מהפכני...

ההמלצה של גורמי הרווחה, מפחידה ככל שהיא נשמעת, בתנאים הללו - היתה נראית הגיונית. 'אין מנוס מלהוציא את הילדים מהבית ולמוסרם למשפחות אומנה', נכתב בהמלצה, 'המשפחה במצוקה קשה עד שלא ניתן להמשיך לגדל את הילדים באופן מיטבי במסגרת המשפחתית הנוכחית', נכתב בדיו שחורה משחור...

זה מה שעלה בגורלה של משפחה נחמדה ונכבדה, כאשר לפני כמה שנים לקה אחד ההורים במחלה קשה, וכתוצאה מכך - הבית כולו נכנס לסחרור, המשפחה כמעט התפרקה. ההורה החולה שאב את מלוא תשומת הלב והמשאבים הכספיים, וכך נותרו הילדים בלי הורים שיפקחו על גדילתם וחינוכם, וללא כל משענת כלכלית. בנוסף לכל זאת, הילדים הבוגרים הגיעו לפרק 'האיש מקדש', אולם

למי יש זמן להתעסק איתם בכלל...

מצבה של המשפחה התדרדר כבמדרון חלקלק, המצוקה הרקיעה שחקים, וההמלצה היתה שאין מנוס מלפרק את המשפחה, פשוט כך, מצמרר ככל שזה נשמע. העסקנים שטיפלו בנושא הבינו כי יתכן שאין מנוס, אולם בכדי לקבל הכרעה כה כבידה - פנו לביתו של אחד מגדולי הדור שליט"א, לשאול בעצתו אם לעשות את הצעד הגורלי הזה, ואותו גדול הורה לאחד ממקורביו להיכנס לעובי הקורה, ולבדוק האם באמת אין ברירה אחרת...

שעות ארוכות, לילות כימים, עשה אותו מקורב בחברת בני המשפחה, כדי לעמוד על המצוקה הקשה, מהיכן היא נובעת והאם אפסו הדרכים לפתרונה בדרך שלא תפרק את המשפחה. עד מהרה הבין כי מדובר במקרה סבוך ומורכב, רגיש וכאוב במיוחד, כאשר ההורים כבר לא מסוגלים לתפקד, הילדים הבוגרים אינם מתקדמים להקמת בתים משלהם, והצעירים - פשוט אין מי שיפקח עליהם. רגע לפני שיסכם את הנתונים בדרך להכרעה חלוטה, הציע לבני המשפחה:

'קבלו על עצמכם 'תוספת שבת'. קחו לכם כמה דקות של חיזוק שבועי, להקדים לקבל את השבת. נכון, במצבכם זה בכלל לא פשוט, זה רחוק מלהיות קל - הרי מדי שבת משהו נמצא עם ההורים בבית החולים, הקטנים מתפזרים בין קרובי משפחה, הבוגרים נותרים בבית - מנסים לנהל שבת כהלכה. זה לא קל, אבל זה מאוד שווה, כי 'לתוספת שבת' יש כח עצום, כח שיכול לפתור את כל משברי המשפחה בבת אחת, אני מאמין בזה!' - עודד אותם בכל לבו...

כפי שהתרה מראש, זה לא היה להם קל. בכל שבת המשפחה היתה מפוזרת, חלק מהילדים התארחו, ובכל זאת - הם החליטו לאמץ את העצה הזו. 'השבת היא מקור השפע והברכה, ממנה מושפעת הברכה לכל ימות השבוע. אם משהו במשפחה נתקע - צריך לפתוח את הברז במקור, במקור הברכה!' - עודד אותם העסקן בכל לב, והם התאמצו מאוד...

חלפו מספר חודשים, מסיבות טכניות ההכרעה הלכה ונדחתה, אולם בניגוד לתחזיות - לא רק שהמשפחה לא הוסיפה להתדרדר, אלא משהו החל לפרוח... בדרך ניסית פלאית התארכה הבן הבכור בשעה טובה, ועצם העובדה שיש שמחה בבית - נסכה בכולם כוחות מחודשים, ואף ההורים החלו לשוב לתפקוד כיכולתם. חלפה חצי שנה נוספת ובת נוספת התארכה, והנה החל מנצנץ אור בקצה המנהרה. עוד כמה חודשים חלפו, וגם הבעיה הבריאותית החלה להיפתר באורח פלא...

בסופו של דבר, כשרגע ההחלטה הגורלית הגיע - הכל הבינו כי אין כבר צורך בה. בסייעתא דשמיא המשפחה שבה והתייצבה, עודנה זקוקה לעזרה ותמיכה - אולם המשפחה מתפקדת, פעילה, הילדים שמחים ונינוחים, החיים שבו למסלולם...

את הסיפור שמענו מהעסקן שטיפל במשפחה, ממקורבי אחד מגדולי הדור שליט"א, כשהוא מוסיף ואומר: 'תמיד ידעתי של'תוספת שבת' יש כח, אבל לא ידעתי עד כמה - עד שגיליתי את המשפחה הזו. הם היו נקראים 'תיק אבוד', מקרה קשה ומורכב במיוחד שמחמת

חומרי חיזוק בעניין 'תוספת שבת', נטלתי כמות והתחלתי לעבוד. פשוט, לראשונה בחיי, בעיצומו של הלילה, הסתובבתי והדבקתי מודעות בבניינים, מודעות לחיזוק ועידוד 'תוספת שבת'... והלא יאומן קרה - בעיצומו של הלילה! - מספר הידיד, וקולו רוטט בהתרגשות: 'קרוב לשתיים בלילה, כשאני באמצע עבודת ההדבקה - מצלצל המכשיר הסלולרי שלי. השילוב של השעה המאוחרת והמספר הלא מוכר - הדאיג אותי לרגע, ועניתי על אתר. על הקו היה המוצא, שמשום מה הניח שהאבידה מאוד יקרה לי, עד כדי להעיר אותי באמצע הלילה...'

כפי שאתם יודעים, הוא לא באמת העיר אותנו, שכן המאבד היה בעיצומו של הדבקת מודעות לעידוד 'תוספת שבת'. 'הרגשתי' - מוסיף גיבור המעשה, 'שבורא עולם רצה לאותת לי: קמת מהמיטה עבור 'תוספת שבת'? התאמצת? הנה לך התמורה, במזומן במקום. עוד בעיצומו של הלילה האבידה מושבת לך!' חסדי ה' לא תמו, גם אנו יכולים לזכות במידה רבה של שפע וחסד ה', בישועות גדולות ונכספות. הבה נעשה את שלנו למען 'תוספת שבת', נקבל על עצמנו, נפעל ככל יכולתנו לחזק אחרים, ונזכה לראות כי השבת פותחת לנו את שערי השפע והברכה. להצטרפות למחזקי הקדמת מקבלי השבת, לקבלת מודעות וחומרי פרסום, ניתן להתקשר לטל. 050-414-6533, ואחר כך - לא לשכוח להתקשר לבשר על הישועה בה זכיתם...

רגישותו קשה להיכנס לפרטיו. ההמלצה לפרק את המשפחה היתה נראית הגיונית בנסיבות הללו, ובכל זאת - 'תוספת שבת' מצאה את הדרך להעניק שמחה ואושר למשפחה הזו, ולייצב אותה מחדש! הנה כי כן, כמה דקות של 'תוספת שבת', פתרו בבת אחת את הבעיה הבריאותית, העיכוב בשידוכי הילדים, הסירו את איום פירוק המשפחה, וגם גרמו להתייצבות כלכלית. כמה דקות גורליות, שהצילו כמה נפשות בישראל, הושיעו מכמה צרות, יצרו שרשרת ניסית מפליאה...

ולנו לא נותר אלא ללמוד, להבין, לקבל. אחת לשבוע ממתנה לנו הזדמנות פז לפתוח לעצמנו את השער, להרעיף על עצמנו שפע, לשנות את גורלנו כמו דינו. השבת היא מקור הברכה, ותוספת שבת - היא תוספת של ברכה. הבה נאמץ את הקדמת קבלת השבת, הבה נפתח לעצמנו פתח לחיי אושר ושמחה!

אבידה שנמצאה באישון ליל...

את הסיפור הבא סיפר ידיד אישי, בקול נרגש ומחוייך: 'לפני כמה ימים איבדתי מוצר יקר מאוד עבורי, מוצר שאי אפשר למצוא לו תחליף. מחמת חשיבותו היה רשום עליו שמי ומספר הטלפון שלי, אולם איש לא התקשר, וגם לא ידעתי אם אבד ממני במקום שמישהו בכלל ימצא אותו ויחס לו חשיבות...'

לילה אחד, בשעה 1:00 אחר חצות, אני מתהפך על משכבי בדאגה ובמתח, מי ידוע כיצד אני יכול להחזיר אליי את האבידה היקרה הזו. ואז, בהחלטה של רגע, קמתי, התלבשתי, הלכתי למקום בו יש

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

הישנה, ויסע לברזיל בשבת קודם, אך הגבאי אמר לרבי, שאי אפשר לעשות כזה דבר, שכן יהיה זה הפסד גדול, והוסיף לומר לרבי, שהרבי יכול להפסיד בכך שלוש מאות אלף דולר! ולכן כדאי לנסוע בשבת שאחר זה.

אך הרבי סירב בנחרצות ואמר לו: "איך אני יכול לנסוע, והלא יהודי שמתפלל בבית מדרשינו עושה שמחה, הרי זו שמחה שלי, ואיך אוכל לנסוע אז ולא להשתתף בשמחה? ולא עזרו כל הטענות על הפסד הממון הרב, והרבי ניצח במלחמה זו ולא נסע, ואכן הפסיד את הסכום הזה.

והנה הסיפור עדיין לא נגמר - שמונה עשרה שנים אחר שאירע הנ"ל, אמר אחד במקרה לבעל השמחה הזה, שבגללו הפסיד הרבי שלוש מאות אלף דולר - והלה לא הבין מה הוא רוצה ממנו, ותמה עד למאוד: "ממתי הפסיד הרבי בגללי כסף?", והלה סיפר לו את כל הסיפור, והיהודי השתומם והתפעל מאוד, שכן הרבי לא אמר לו אפילו מילה אחת מה שעשה עבורו, שנשאר להשתתף בשמחתו, אף שזה גרם לו הפסד כה גדול, ואפילו לא ציפה לקבל ממנו ברכת "יישר כח" על כך... (מתוך 'נועם שיח' בהוצאת מכון 'אפרין לשלמה')

ובדרך אגב - לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ רבי אלי זצ"ל, וביקשתי ממנו הדרכה לרגל הקמת ביתי החדש, ואמר לי, שאדאג לכך שבביתי יהיה תמיד מוכן מזונות ושתיה בצד, וכשיבואו אנשים לאסוף צדקה - לבד מהנדבה שנותנים להם - יכבדו אותם גם במזונות ושתיה להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם - וב"ה שגם היום אני זוכה לקיים את דבריו.

מספרים שפעם אחת הוצרך מרן הגה"ק מוויזשניץ ז"ע לנסוע לברזיל, כדי להתרים נדיבי עם לטובת מוסדותיו הק'. כשהחליטו כבר על שבת מסויימת בה יסע הרבי, נודע לגבאים שבשבת זו ייעדרו כמה נגידים גדולים מהעיר, ולכן שאלו את הרבי אם הוא מסכים לדחות את נסיעתו לשבוע הבא, שכן רק אז יחזרו הנגידים לעיר, והרבי הסכים.

לאחר זמן, התקשר הרבי למקורבו, ואמר לו שנודע לו שבשבת המיועדת לנסיעה, מתקיימת שמחת האויפרון לאחד ממתפללי בית המדרש, ולכן אינו יכול לנסוע משם, ולכן הוא חוזר לתוכנית

את השוחט לאלתר, אך הלה סירב לקבל את הגזירה ושלח בריון גוי כדי לרצוח את רבנו. רק בנס נחלץ רבנו מנחת זרועו. הגוי הגיע עם מי אש לפתח בית הכנסת, וכשיצא אליו אחד המתפללים סבור היה שמדובר ברב, ומיהר לשפוך עליו את החומר. האיש הספיק להטות את ראשו, וכך נכווה רק בחצי פנים, אילו היה זה מרן, שיושב כל היום ולומד, אי אפשר לשער מה היה קורה... מעניין כי סופו של השוחט הסורר לא אחר לבוא. הוא עלה ארצה וניסה לפרסם את עצמו כשוחט, אך כששמעו על טיבו, דחו אותו ממינוי זה, והלה הלך ונעשה שומר בכפר. באחד הימים הגיעו פורעים ורצחו אותו. עם כל הטרדות והצרות שסבבו את ראשו, הגה מרן בתורתו יומם ולילה, כאשר כל מעייניו נתונים תמיד ללימוד התורה הקדושה. בספר **"ביע אומר"** (חלק יא בהקדמה) מובאות תשובות שהעלה רבינו על הכתב בשנים תש"ז-תש"ח, בעת שהותו בקהיר שבמצרים. בגאונותו כתב תשובות ארוכות ומפורטות, אך בהקדמת הדברים הוא מתנצל בפני הקורא ומתחנן שלא ידונו לחובה, **היות וכתב את ראיותיו ומסקנותיו בעזרת מעט הספרים שעמדו לרשותו במצרים**. בהיותו בארץ הקודש, היה מרן מכתת את רגליו מספריה לספריה ומעיין באינספור שו"תים, כדי להעמיד את ההלכה על בוריה. עמל זה הוא שעמד לו גם בשהותו בארץ נכר. כל התורה עליה שקד, היתה שמורה בראשו כמונחת בקופסא.

(מתוך הספר 'משכני אחר' - בראשית)

בזמן מלחמת תש"ח, כשבין ישראל למצרים שררו יחסי איבה ומלחמה, נכנסו שוטרים חמושים לבית מרן וחקרו אותו: "האם יש בביתך נשק?!"

"איזה נשק?" שאל מרן, "מהיכן יהיה לי נשק?!"

"החביאו אצלך נשק?!" שבו השוטרים ושאלו בזעם.

כשראה מרן כי השוטרים אינם נרגעים מזעפם, ניגש לארון הספרים ואמר להם: "אתם רואים את כל הספרים הללו, זה הנשק שלי, אין לי שום נשק אחר, זו נשמתי ואלו חייו!".

השוטרים שמעו את המילים הנוקבות, הרכינו את ראשם ועזבו את ביתו בבושת פנים!

באותה תקופה, הלכו מרן ורעייתו ברחובות מצרים, ולפתע נקלעו להפגנה סוערת כנגד היהודים. קריאות שנאה זועם נשמעו מלב ההמון המוסת: "אטבח אל יהוד!" - שָׁחֲטוּ את היהודים!

הרב והרבנית, שצעדו לבדם ברחוב וחשו בסכנה הנוראה המאיימת על ראשם, מיהרו להיכנס לחנות צילום שהיתה בסמוך וביקשו מבעל החנות לצלמם. שעה ארוכה שהו השניים בחנות וביקשו מהצלם לצלם אותם תמונה אחר תמונה עד שההמונים התפזרו לבתיהם, וכך ניצלו חייהם בדרך נס.

עם בואו למצרים ביקש מרן להעמיד את הדת על תילה. לדאבון לב גילה כי אחד השוחטים אינו יודע את מלאכתו ומאכיל את ישראל נבלות וטריפות, רחמנא ליצלן. מרן עמד בפרץ וקבע כי יש לפטר

איך שומרים אבידה?

בהליכות חייה של הרבנית ע"ה, ניכר בכל שלב ופרט חותם אביה הגדול מרן שליט"א. מיוחדת היתה בשימת הלב לפרטים הקטנים של החיים, מה שהרבה מאוד אנשים מדלגים ואינם מבחינים בהם.

כך למשל, כל פרט או חפץ שהיה נשכח בגן הילדים בראשותה, לא היה נזרק, רק היה מחכה ליום שיבוא בעליו לקחתו, גם אם אינו שווה ערך כל כך.

גם כשהייתה מוצאת ברחוב דבר שווה ערך, הייתה לוקחת אותו ורושמת פתק השבת אבידה, ואם הבעלים לא היו באים, הייתה רושמת את השווי ומשתמשת בו, גם זו הוראת אביה מרן שליט"א.

(מתוך דברי ש"ח גליון מס' 395 פרשת כי תצא תש"פ)

זהב זה, הלך לפניו כתמרור בכל שלב בחיים. בימי שמחה ועצב, ימי בריאות וחולי, חולשה ועייפות, תמיד עשתה מה שצריך.

היה לה מועד קבוע בו הלכה לבקר פעם בשבוע את הוריה, והמתנה עד ששניהם סיימו עם קבלת קהל ואז סייעה להם במה שיכלה.

בדרך כלל, מטבע הדברים, היו מצטברים אצלה במשך ימות השבוע שאלות וברכות להגיש לפני אביה הגדול, ובסיום היום היתה יושבת עמו 'פתק אחרי פתק'.

באחת הפעמים, היה זה יום עמוס במיוחד, רבינו פלט לה: 'היום אין לי כוח, היו כבר הרבה אנשים', אבל הבת 'לא ויתרה' ואמרה לו 'ואבא, איך אוכל מחר לומר לאנשים שלא היה לך כוח אליהם? הרי הם כל כך מחכים...'.

והאבא הגדול נתרצה ונאות להקשיב לכל שאלותיה ובקשותיה... כי את הסוד ידעו שניהם, האבא והבת: עושים מה שצריך!

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

24
שעות

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

**האם מותר לישראל לעלות בשבת במעלית שהופעלה בידי גוי?
באיזו צורה מותר להוביל מאכלים ברחוב ביום טוב?
לאיזה צורך מותר לעשות מלאכות ביום טוב?**

ישראל, פעמים שיש איסור 'מוקצה' על החפץ מחמת שהיה מחוץ לתחום.

מכירה ומתנה בשבת וביום טוב

- מותר לקנות בשבת וביום טוב מאכלים לצורך היום, בתנאים מסוימים, כגון שלא יזכירו את ענין התשלום, וקל וחומר שלא את סכום התשלום; וכן שלא יזכירו את המידה הנמכרת.
- אסור להוביל מאכלים ביום טוב ברחוב העיר - אף במקום שיש בו 'עירוב' - בצורה הנראית כהובלה למכירה; ואף בחצר וכדומה, אין להוביל מאכלים בצורה כזו, כי אם בשעת הצורך.
- מותר לתת מתנה בשבת וביום טוב כאשר יש צורך בדבר לשבת ויום טוב. ולכן, לדוגמה, מותר לתת מאכלים במתנה לאדם שנצרך להם בשבת; או אף כשאינו נצרך להם בשבת, אלא שעצם הנתינה גורמת שמחה לנותן. אולם, מאכל שמיועד לאכילה לאחר עשיית מלאכות המותרות ביום טוב - אם לא נותר ביום טוב זמן המספיק לביצוע מלאכות אלו, אסור לתיתו ביום טוב.

עשיית מלאכה ביום טוב שלא לצורך 'אוכל נפש'

- עשיית מלאכות לצורך אוכל נפש, מותרת ביום טוב. וקיבלו חכמינו ז"ל, שהמלאכות הנעשות לצורך אוכל נפש, מותרות גם שלא לצורך אוכל נפש. ונחלקו ראשונים בהגדרת ההיתר 'שלא לצורך', ולהלכה, ההיתר הוא רק לדבר שיש בו צורך ליום טוב, כגון כדי להרבות בעונג יום טוב, או שיש בו צורך מצוה שיש לקיימה באותו היום, כגון תקיעת שופר וארבעת המינים; ואף כשמדובר במצוה דרבנן, ואף בהידור. ומעיקר הדין, ההיתר הוא אף לצורך מניעת הפסד כספי, אך יש אוסרים, וראוי להחמיר.

הנאה ממלאכת הגוי בשבת וביום טוב

- כל פעולה שאסור לישראל לעשותה בשבת וביום טוב, אסור לבקש מהגוי לעשותה עבורו; ואף אם מבקש זאת ממנו בימות החול.
- מלאכה שעשה הגוי עבור עצמו או עבור גוי אחר בשבת, מותרת בהנאה. אולם, מאכלים שהאדם מטבעו להוט אחריהם - יש אוסרים לאוכלם בשבת, ויש מתירים. ולדעת השולחן ערוך, בשעת הדחק, או לצורך מצוה, ניתן להקל.
- אזור שרוב תושביו גויים, והתרחשה בו תקלה אזוּרית באספקת החשמל, ותוקנה בשבת על ידי עובד גוי - מותר לישראל ליהנות מהתיקון.
- אסור להשתמש בשבת במעלית שהגוי הפעיל לצורך עצמו, אף אם לא התכוון כלל לצורך ישראל; אם משום הגברת הזרם על ידי תוספת המשקל; אם משום 'מראית העין', ואם משום חילול ה'.
- גוי שהביא סחורה בשבת מחוץ ל'תחום', והעמידה למכירה בעיר שרובה גויים - אם אין חשש 'מוקצה' בסחורה, מותר לישראל לקנותה ממנו באופנים שבהם מותר לקנות בשבת.
- משלוח שהובא בשבת מחוץ לתחום, לביתו של ישראל, בידי שליח גוי, והיה ידוע מראש שאין אפשרות שהמשלוח יגיע ליעדו לפני שבת, והיה ברור כי הגוי יביא את המשלוח מחוץ ל'תחום' בשבת - אסור למקבל להשתמש בתכולת המשלוח עד 'כדי שיעשה'. ואף אם המשלוח נשלח בזמן סביר להגעתו לפני שבת, ומסיבה כלשהי התעכב השליח והביאו בשבת - פעמים שיש לחשוש שתכולת המשלוח הוחלפה בתכולה האסורה בהנאה בשבת. וביום טוב, בנוסף על האמור - לדעות מסוימות, אם שולח המשלוח הוא

סיפורי צדיקים

גליח 435
שנה ו' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רצונה של אמא הוא כבודה

פעם אחת באה אמו של התנא רבי ישמעאל אל בית המדרש והתלוננה לפני החכמים: "בני ישמעאל אינו מכבד אותי". החכמים נבהלו ותמהו: כיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שהתנא הגדול רבי ישמעאל לא יכבד את אמו? שאלו את האם הצדקנית: במה אין הוא מכבד אותך? ספרה אמו של רבי ישמעאל: אני אוהבת מאד את התורה ומכבדת את לומדיה, ואני מאושרת מאד על שבני הוא מגדולי החכמים, כאשר חוזר בני מבית המדרש, לאחר יום שלם של עיסוק בתורה, רבה שמחתי לקראתו, אני מבקשת אז לרחוץ את רגליו ורוצה לשתות את המים שרחץ בהם את רגליו הקדושות, אך בני אינו מסכים שאעשה זאת, והוא מסרב למלאות בקשתי, לאפשר לי לשתות מן המים. כששמעו זאת החכמים, הבינו שרבי ישמעאל מסרב, כיוון שאינו רוצה להטריח אותה, וכן משום שהוא רוצה לשמור על כבודה. בכל זאת הורו החכמים על רבי ישמעאל לציית לאמו ולעשות כרצונה, כיון שמילוי רצונה של אמא הוא כבודה. עשה כרצון אמך - אמרו לו החכמים - אף זהו כיבוד אם.

(תוספות קידושין ל"א ע"פ הירושלמי)

פרשת השבוע

זאת על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי אורי מסטרליסק זיע"א. פעם אחת הביאו לפניו כוס תה עם קוביות סוכר, את התה שתה רבי אורי מבלי להמתין, ואילו את הסוכר החזיק בידו. כשהעירו לו על ששתה תה לא ממותק, פתח את ידו והראה לכולם שהסוכר פגה מתיקותו והפך לסתם עפר. הציבור כולו נדהם והשתומם על הדבר.

סח הצדיק ופירש: לפני חטא עץ הדעת, היו כל חמשת החושים שווים, וכל אחד מהם מילא את כל תפקידיו של האחרים. היינו, האוזן אכלה, היד נשמה, וכדומה. והנה אחרי החטא נעשה פירוד בחושים וכל אחד קיבל תפקיד מיוחד ויחיד. אני, אמר הרבי מסטרליסק על עצמו, תקנתי את חטא עץ הדעת, לפיכך היד שלי יכולה לאכול. מהסיפור הזה סיים הרבי מטשארטקוב אפשר להבין את הנגיעה של חוה, כי לפני החטא היתה הנגיעה אכילה, אם כן לא הוסיפה מאומה, אבל ברגע שנגעה וחטאה, פסקה הנגיעה מלהיות אכילה ולכן לא מתה.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ א' - א'
שאלו את הגאון הקדוש מוילנא זיע"א, אם יש רמז בתורה לפדיון הבן? חוץ מהמצוה המפורשת בתורה. וענה הגר"א "במילה בראשית" הן ראשי תיבות בן ראשון אחר שלושים יום תפדה.

ומפרי העץ אשר בתוך הגן לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו וגו' (ב' - י"ז)

פעם שב הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א לשיבתו ישיבת "חכמי לובלין", ובפיו ביאור נפלא, אודות הויכוח שניהלה חוה עם הנחש בענין האכילה מעץ הדעת, אותו שמע בטשארטקוב, מפי רבו הרה"ק רבי ישראל זיע"א. מצאנו הוספה בדברי חוה, הקדוש ברוך הוא אמר לאדם "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות", ואילו חוה הוסיפה ואמרה (ג' - ג') "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון". כדי להבין את ענין הנגיעה אמר הרבי מטשארטקוב, יש לפרש

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:41 ת"א: 6:43 ר"ת: 7:18

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:30 ת"א: 5:45

פרשת בראשית

היושב וקורא, הזדעזע! אכן, השודד הכיר מיד את האיש שלפניו, היה זה משה יהודה, חברו מילדות. יחדיו ישבו שניהם על ספסל הלימודים ב"חדר". זיכרונות הילדות הציפו באחת את ראש השודדים והביאו תחושת נחם וגעגועים לנפשו. הוא פנה לחבריו השודדים ומבלי להסביר, בקש: "הבה נשחרר את בני הבית הזה ונמשיך בדרכנו".

בעוד השודדים עסוקים בהתרת בני הבית מכבליהם, נכנס מנהיגם אל חדרו של האורח. "שלום עליכם. ר' משה יהודה", אמר לו, והודה. "מה שלומך? ספר נא לי מה עבר עליך בכל אותן שנים מאז נפגשנו לאחרונה!" ור' משה יהודה החסיד, אף כי הבין שסכנת המוות חלפה, וכי הודות לו עשה ה' נס לכל בני הבית, המשיך לרעוד מאימה, ובקושי רב הצליח למלמל כמה משפטים שתיארו את מאורעות חייו. בסיימו, אמר ראש השודדים: "ועתה, אספר לך אני מה עבר עלי מאז נפרדנו ועד עצם היום הזה. הסכת ושמע, נשאתי לאשה בת מוכסן של אחד הכפרים והייתי סמוך אל שלחן חותני. חביב הייתי על בני משפחתי. הם היו מנהלים את עניני הפונדק ובית המזיגה, ואלו אני שקוע הייתי בתלמודי. "באחד הימים, עת ישבתי והתעמקתי בסוגיה קשה, נכנסה אשתי החדרה, בקשה סליחה על כי מפריעה היא לי בלימודי. ואמרה: "בנימין, הן ידוע כי בעל כשרון גדול בתורת החשבון הנך. אך עד היום הזה לא השתמשת בכישרונך כדי להשתכר אפילו פרוטה אחת. נכון, סמוכים אנו על שולחן אבי ומאומה אינו חסר לנו. אך מה טוב אלו היה לנו סכום כסף משלנו, הזדמנות להשתכר סכום בזה באה עכשיו, אם תטה אזנך, תשמע קולות וכוח העולים מגרונות הגויים שבחדר המזיגה. הללו הרויחו איזהו סכום בשותפות, ואין הם מצליחים לחלקו ביניהם כדבעי. צא נא אליהם, בנימין, וערוך להם את החשבון. הגויים הללו מתייחסים אליך בכבוד רב ובוטחים בשרך, ובוודאי לא יקפחוך וישלמו לך את שכר טרחתך".

"לתומי", המשיך בנימין השודד את סיפורו, "הלכתי אחר עצת אשתי. יצאתי וערכתי לאותם גויים את חשבון החלוקה. שבעי רצון שלמו הם לי את שכר טרחתי בעין יפה ועזבו את הבית. ואני, שבתי אל חדרי והמשכתי לשקד על תלמודי.

"חדשים יפים חלפו, ושוב בהיותי רכון על הגמרא הגיעו לאזני קולות המולה מחדר המזיגה. הבנתי כי עוד רגע קט תכנס אשתי ותציע לי לערוך את החשבון. יצאתי אפוא אל חדר המזיגה, ערכתי את חלוקת הכסף ושוב קבלתי שכר הגון תמורת זאת. אך הפעם נקפני מצפוני לאחר המעשה, שכן מתוך דברי הגויים הבנתי כי הרווח לא בא להם ביושר, וכפי הנראה אין הם אנשים הגונים וישרים. הבעתי פקוקי באזני אשתי, אך היא בטלה את דברי במחי יד: 'וכי במה נוגע לך הענין? אם אמנם עשו הגויים עוול, יחול העוון על ראשם ולא על ראשנו'.

בדרך אל הרבי הרה"ק מרוזין זיע"א (ליומא דהילולא)

יהודי אחד מעירה קטנה הסמוכה לז'יטומיר שבאוקרינה נקשרה נפשו בנפש הרב הקדוש רבי ישראל מרוזין זיע"א, הוא נהג לבוא אצלו פעמים בשנה: בחג השבועות ובימי החנוכה. באחת השנים, בחנוכה, בעת שהיה בדרכו אל הרבי, נקלע האיש לסופת שלג עזה. העגלה בה נסע האיש לא יכלה להמשיך דרכה בשלג הטובעני, ועל כן החליט לסור לביתו של המוכסן היהודי שבכפר הקרוב, ולשהות שם עד שישתפר מזג האויר. אל בית המוכסן הלז נהג החסיד לסור מדי פעם בהיותו בדרכו אל הרבי, וגם הפעם כמו כל פעם ישבו השנים ושוחחו על נפלאותיו של הצדיק מרוזין. כל בני משפחתו של המוכסן נאספו סביב המשוחחים, ובאזנים כרויות האזינו עד שעת ליל מאחרת לשיחה המלבבת.

באישון הליל, כשהכל נמו את שנתם, נשמעה פתאום דפיקה חזקה על הדלת, ובעקבותיו נשמעה זעקה: "פתחו!!!" תחילה סבור היה המוכסן, כי אין זה אלא אחד מאיכרי הכפר, שהתאוה לפתע ללגום יין שרף ועל כן השיע עצמו כאילו אינו שומע את הדפיקות והצעקות. אך הנקישות לא פסקו. הן גברו והלכו. ועד מהרו הבינו בני הבית כי לא אדם אחד עומד בחוץ ונוקש: קול המון נשמע מעבר לכותלי הבית!

חרדים עד מוות קמו בני הבית ופנו לפתוח את הדלת. אך בטרם הגיעו נפרצה הדלת וקבוצת אנשים אלימים, מציודים בכלי נשק, פרצה פנימה. לעיני בני הבית הנבעתים, פנו ישר הפורצים אל מקום חביות היין, ומבלי לבקש רשות מלאו קנקנים והערו אל קרבם מן המשקה החריף. בטרם הספיקו המוכסן ובני משפחתו להתעשת, שלפו האורחים הבלתי קרואים חבלים, כבלו את בני הבית והניחוהם על הרצפה, תוך אזוהרה לבל ישמיעו אף הגה. אותו חסיד, אשר התאכסן בבית המוכסן, שמע מחדרו את הקולות והבין מה מתרחש בחוץ. 'רגעים מעטים בלבד נותרו לי לחיות', עברה מחשבה במוחו, 'הן עד מהרה ימצאוני המרצחים, וירצחו אותי ואת בני הבית'. כשדמעות זולגות מעיניו קרא האיש "שמע ישראל" בכוונה עצומה. ואחר הוציא מאמתחתו את ספר "הזוהר". ובלחש החל לקרא בו מתוך התעמקות רבה. כה שקוע היה במאמרי הזוהר, עד כי שכח לחלוטין איזה מצב הוא שרוי, ואט אט הלך קול קריאתו וגבר...

ובחדר בו ישבו השודדים וסבאו את שאריות היי"ש נשמעה לפתע קול אדם קורא בהתלהבות רבה. "מיהו האיש הקורא כאן בבטחה שכזאת?" סערו השודדים. "מי מעז לעשות כך, בשעה שאנו נמצאים בבית!" בזעם רב קם ראש השודדים ופנה אל החדר שממנו בקע הקול. "אני 'אגמר' את הענין" הבטיח לחבריו שהביטו אחריו. אך כאשר עבר השודד את מפתן החדר שבו שהה החסיד, והביט באיש בעל החזות המרשימה

משל ונמשל

ואז יבוא המשיח ויגאל אותנו

משל לרב גדול אחד, שנשאל פעם על ידי המלך כיצד תופסים אתם בשכליכם ובהבנתכם, כי המשיח לכשיבוא יוכל לכפות את מרותו על כל העולם כולו, כיצד יתכן שאדם אחד ויחיד יעמוד נגד טבעו של העולם, שאינו אוהב לקבל מרות? השיב לו הרב אדוני המלך, המתן כמה ימים ואשיב לך תשובה על תמיחתך, המלך הסכים לבקשה, ולאחר מספר ימים הגיע הרב לארמון המלך ובפיו היתה בקשה: האם תסכים אדוני המלך לקנות שבעים תרנגולים גדולים וחזקים, ובנוסף אליהם עוד תרנגול אחד קטן ורך? המלך נאות לבקשה זו, ומשהובאו העופות הורה הרב להכניסם לתוך חדר סגור, ושם להשאיר אותם משך יום שלם בלי מזון ובלי שתיה. חלף היום ולמחרת בבוקר פנה הרב עם המלך לחדר התרנגולים, בידיהם אחזו מזון עבור העופות, הם פתחו את חלון החדר והשליכו פנימה גרגרי מזון, ואז תיכף ומיד עשרות עופות מורעבים התנפלו על הגרגרים, ונערך מאבק קשה בין העופות, כל אחד דחק וניקר את רעהו, נוצת נמרטו ודם זב מגופותיהם של התרנגולים, בעוד התרנגולים פוצעים זה את זה, ניצב לו התרנגול הרך והקטן מן הצד, והוא העדיף להתרחק מהמערכה הניטשת, והסתתר בצלו של כסא שעמד בפינת החדר, אחר שכל התרנגולים היו פצועים וחבולים, השתרר שקט בחדר, על הרצפה שכבו העופות שבורי כנפיים ומרוטי נוצות, רק אז העז התרנגול הקטן להוציא ראשו מתחת לכסא, וראה שכל התרנגולים שכבו כואבים ונאנקים ואף אחד לא זז ממקומו, ואז מיד הגיע התרנגול למרכז החדר אשר שם היו גרגרי המזון, והחל לאכול מהם לתיאבון בלי שאף אחד יפריע לו.

רואה אתה אדוני המלך אמר הרב למלך, התרנגול הזה משול למשיח, עתיד הקדוש ברוך הוא לסכסך את שבעים האומות זו בזו, כל אומה תכה בחבירתה עד זוב דם, ואז לכשיפלו האומות פצועות חבולות והמומות יבוא המשיח שאינו אלא אדם אחד ויגאל אותנו.

(תורת הפרשה)

לא אכחיש, כי לשמע דבריה נרגעתי. ומאותו היום והלאה נזדמנו לי עבודות מעין אלה לעתים תכופות. עד מהרה למדתי לדעת מה היו עיסוקיהם של אותם גויים: התברר לי כי היו הם בני חבורת שודדים ורוצחים! אך אני כבר נלכדתי בכפם, ושוב לא הייתי אותו בנימין התמים, כפי שהייתי בראשונה. "נסיתי פעמים אחדות להימנע מלראות את פניהם, אך בכל פעם היתה אשתי משכנעת אותי שאיני חוטא, כיון שאין אני משתתף במעשיהם כי אם מנהל את חשבונותיהם בלבד.

"אומרים", המשיך בנימין, "כי הרגל נעשה לטבע וכך ארע גם לי. ברבות הימים חדל מצפוני להציק לי, ואני המשכתי במעשי בשוויון נפש, כאילו אין בי כל חטא. "כך עברו עלינו ימים רבים, ואין צורך לספר כי סכום הכסף שלנו גדל וגדל. והנה, באחד הלילות, עת היינו שקועים בשנה עמוקה, העירה אותנו נקישה על חלון חדרנו. מבעד לחלון נבטו פניו של אחד הגויים, מבני אותה חבורה. במהירות ובשקט הכנסנוהו פנימה, וראינו כי מבוהל הוא מאוד. 'צרה גדולה התרגשה עלינו! סיפר בלחש. 'לא רחוק מכאן נמצאים בני חבורתנו במצב ביש. ארבונו לאדון פלוני, שידענו כי עומד הוא לשוב מן הבנק ובידיו סכום כסף גדול והתנפלו עלינו. אך הוא והעגלון שלו נאבקים עם אנשינו באמץ רב. אם ינצחו האדון ועגלוננו או אז הקיץ עלינו הקץ. עלינו וגם עליכם! סיים השודד והצביע לעברי ולעבר אשתי.

"נצבתי על מקומי כהלים רעם, אך אשתי החלה לזעוק: 'בנימין! הצל את המצב! עשה משהו! מבלי להרהר נטלתי לידי פטיש קטן ואצתי, בלווית הגוי, אל מקום האירוע. הגענו בדיוק בזמן הנכון: הגוי התנפל על האדון ואני הכיתיו ברקתו בפטיש שבידי וכהרף עין צנח האדון ארצה ללא רוח חיים. "מאותו לילה הלכתי והידרדרתי מדחי אל דחי. שקעתי עד צוואר בעברות. התחברתי עם בני אותה חבורת שודדים ורוצחים והשתתפתי במעשיהם כאחד מהם, עד אשר הכתירוני בני החבורה להיות להם לראש ולמנהיג.

"והנה, בלילה הזה, בהיותי עסוק ב'מלאכתי' זמן אותנו ה' תחת קורת גג אחת. בראותי אותך, ר' משה יהודה, התחולל מהפך בנפשי פנימה. ועתה גמרתי אומר: לא אשוב אל חבורת השודדים! מעתה, אהיה נע ונד. יתכן כי יהרגוני בדרכי, אך זאת תהיה כפרתי!" נדהם ר' משה יהודה למשמע וידויו של חברו משכבר הימים, צר היה לו על חברו הטוב שכה נדרדר, ועל כן אמר לו: "האם שמעת על הרבי הקדוש מרוז'ין? נמצא אני בדרכו אליו, בוא, אפוא, עמי והוא יורה לך דרך לתשובה!" בנימין הסכים. ואכן, בהדרכתו של הרבי הקדוש מרוז'ין הפך לבעל תשובה.

צ'ין אדם לחברו

עיקר הלימוד הוא לשמור ולעשות מספרים: פעם אחת למד היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א עם תלמידיו, ונתקשה במאמר אחד בגמרא. והתעמק בעיונו בשתיקה. בין התלמידים היה נער אחד יתום שאביו מת זמן מה לאחר לידתו. כיוון שידע שהפסקות כאלה נמשכות אצל רבו שעה ארוכה, הלך במהירות הביתה כדי לשבור בינתיים את רעבונו הגדול. כשכבר היה בדרך לשוב אל בית המדרש, קראה לו אמו שיוריד עבודה חבילה כבדה של שחת מן העלייה אל האבוס. הנער לא חזר, כי חושש היה שמא יאחר, אבל באמצע הדרך נתיישב בלבו: הרי עיקר הלימוד הוא לשמור ולעשות, מיד רץ הביתה וקיים את מצוות אמו, ואחר כך חזר לבית המדרש. אך דרך על המפתן, נתעורר היהודי הקדוש מעיונו, קם מלוא קומתו ואמר בשמחה אל הנער: ודאי כיבדת את אמך, כי אביי שכידוע היה האחד בין כל חכמי התלמוד שהיה יתום ולא ידע לא את אביו ואת אמו, והוא שנכנס מדי פעם בפעם בנשמותיהם של המקיימים מצוות כיבוד אב ואם, הופיע לפני עתה ופירש לי את המאמר שנתקשיתי בו בגמרא.

ומי כעמך ישראל

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שהבחין פעם בחבורת יהודים שניצבה באחד

מרחובות העיר ועסקה בשיחה טפלה, קרב למקום הצדיק ושאל אותם בנועם "על מה אתם מדברים?" אחד מהחבורה שנון לשון ובר אוריין השיב, השתעממנו וכדי להפיג את השעמום אנו משמיעים מעט לשון הרע ורכילות, אך ידע רבנו כי כל הדברים הנאמרים כאן דברי אמת הם, אמר רבי לוי יצחק בעצב, הורונו חכמינו (ברכות ו') כי בתפילין של הקדוש ברוך הוא כתוב "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", יוצא אפוא כי כאשר אתם מדברים לשון הרע על אדם מישראל, ואפילו דבריכם הינם דברי אמת, אתם מוציאים בכך חלילה לעז, על התפילין של בורא העולם.

הכרת הטוב של ה"חפץ חיים"

פעם נכנס נכדו של הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א שהיה אז אחר גיל תשעים שנה, וסיפר לו שהגיע מכתב מהגריינט שמודיעים שהם מפסיקים את תמיכתם לישיבה. ה"חפץ חיים" ביקש לכתוב מיד מכתב תודה לגריינט על פעולתם ועזרתם עד עתה, כי יש בזה משום חובת הכרת טובה. הם הבטיחו לו למלא בקשתו, לאחר חצי שעה שאל אם כבר הכינו המכתב? לאחר זמן שוב שאל, וכשראה שלא מוזרזים בכך, הודיע שלא יאכל למחרת ארוחת בוקר לפני שיחתום על המכתב המבוקש.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ט תשרי

שמעון הצדיק בן חוניו משיירי כנסת הגדולה הרה"ק רבי אברהם דוד מבוטשאטש ב"ר אשר אנשיל (רעת קדושים-תר"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר חיים האגער (צמח צדיק - תרמ"ה) **יום שני א' מרחשון** רבינו יונה החסיד מגירונדי ב"ר אברהם (שערי תשובה) הגה"ק רבי יהודה לייב ב"ר ברוך אב"ד לאנצוט (תלמיד החוזה - תקפ"ד) הרה"ק רבי ישכר דוב בעריש מוואלברוז ב"ר משה (עבודת יששכר - תרל"ח)

יום רביעי ג' מרחשון

הרה"ק רבי ישראל מרוזין ב"ר שלום שכנא (תר"א) הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ב"ר נפתלי צבי (תרכ"א) הרה"ק רבי יהודה לייב מקאפוסט ב"ר מנחם מענדל בעל הצמח צדק (תרכ"ז) **יום חמישי ד' מרחשון** הרה"ק קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים - תש"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הבן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הרש"י על המצוות.

דיני עניית אמן (ז')

א) לא יענה אמן קצרה, אלא ארוכה קצת, דהיינו שיעור שיוכל לומר אל מלך נאמן. (שו"ע או"ח סימן קכ"ד סעיף ח')

ב) לא יאריך באמן יותר מדי, לפי שאין קריאת התיבה נשמעת כשמאריך יותר מדי. (שם)

ג) אם השליח ציבור מאריך הרבה בניגון של "ואמרנו אמן", יאמרו הקהל אמן מיד, כי הניגון הוי הפסק, וכבר סיים החזן עצם הבקשה. (מ"ב שם ס"ק ל"ה)

מברכין חודש מרחשון

המולד בליל שבת קודש שעה 3:23

ר"ח ביום ראשון ושני

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית – עֶרְךָ הַחַיִּים

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן ננמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת שירן בן ג'ינה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר דרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחת- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה אסתר בת כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן ניזימה רחל בת זוהרה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה רותית בת סבריה קנסב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

ארוכה וגדושה לפניו, ולחיות אלף שנים היו בהם מספיק. ואף ראה בהם האדם שאפשר להיות נדיב לב ולתרום לאחרים.

אבל כאשר האדם חי את חייו וראה עד כמה החיים הם יקרים וחשובים, כמה אפשר לפעול ולעשות במשך החיים, לא היה מוכן לוותר אפילו על רגע מחייו וכל שכן כשמדובר בשבעים שנה, כי נשמת האדם כוספת ומשתוקקת לחיות, לפעול ולעשות בעולם המעשה.

ודווקא גדולי הצדיקים ידעו להעריך ולהוקיר את החיים, והם אשר אוהבים את החיים ביותר, שהרי כל רגע ורגע בחייהם מנוצל עד תום. על משה רבינו מובא במדרש: "אמר משה לפני הקב"ה: 'רבינו של עולם, אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל הנח אותי בעולם הזה ואחיה ולא אמות'. אמר לו הקב"ה: 'אם לא אמיתך בעולם הזה איך אחייך לעולם הבא? ולא עוד אלא שאתה עושה תורת פלסתר שכתוב בתורתך על ידך: 'אָנִי הוּא וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל' (ישעיהו מג, ג).

אמר משה לפני הקב"ה: "רבינו של עולם, אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל הנח אותי כחיות השדה שהם אוכלין עשבים ושותים מים וחיים ורואים את העולם כך נפשי תהיה כאחד מהם". אמר לו: "רב לך" וכו'.

רואים אנו עד כמה קשה הפרידה מהחיים, מוכן משה לחיות כחיות שדה וכעוף הפורח, אשר נודד בארץ החיים, וכל כך למה, כי הפרידה מהחיים היא קשה עד מאוד, בזמן שיועד האדם מה אפשר לנצל ולהשיג בכל רגע בעודו בחיים.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

19:19	18:41	17:30	י"ט
19:16	18:38	17:47	כ"א
19:16	18:39	17:48	מ"ב
19:18	18:41	17:50	כ"ג

כתוב ב'ילקוט שמעוני': הראה הקב"ה לאדם הראשון דור דור ודורשיו ופרנסיו. הראה לו את דוד המלך, שחקוקים לו חיים ג' שעות.

הצטער עליו אדם הראשון ואמר: "ריבונו של עולם, לא תהיה תקנה לזה?". אמר ה': "כך עלתה במחשבה לפני". אמר לו אדם: "כמה שני חיי?". אמר לו ה': "חייך אלף שנה". אמר לו אדם לה': "מתנה יש ברקיע?". אמר לו: "הן". אמר אדם לה': "שבעים שנה משנותי יהיו למזל זה".

מה עשה אדם? הביא שטר וכתב עליו מתנה וחתמו עליו הקב"ה ומטט-רון ואדם הראשון. וכך חי אדם הראשון 930 שנה.

כשהגיע זמן המיתה התחרט ורצה לחזור בו. אמר לו ה': "אדם אל תעשה כן. מוצא שפתיך תשמור, הבט ביוצאי חלצריך ותראה שיקום אחר שיקיים נדרו", ומיהו? יעקב אבינו. כמו שנאמר: "וְיָדַר יַעֲקֹב נְדָר (בראשית כח, כ). ומה שנדר קיים.

מיד חזר אדם הראשון ונשאר בנדרו. וזה שאמר דוד המלך ע"ה: "אל תבטחו בנדיבים בבן אדם" - רומז לאדם הראשון שהיה נדיב והתנדב לו שבעים שנה. ע"כ.

לכאורה דברי מדרש אלו מעוררים תמיהה. אדם הראשון שהיה יציר כפיו של הקב"ה וכדברי חז"ל מלאכי השרת היו טועים בו, מוזגים לו יין וצולים לו בשר. באו לומר לפניו: 'קדוש קדוש'. אמר הקב"ה: "לא טוב היות האדם לבדו".

אדם שכולו טוהר לב, מבטיח מעצמו לתרום מחייו לטובת הנשמה הגדולה של דוד שעתיד להציל ולגאול את ישראל מיד אויביו, דוד שעתיד לצאת ממנו מלך המשיח, האדם הראשון מעצמו מביא שטר ואף מחתים עליו את הקב"ה, והנה כשמגיע זמנו להיפטר מן העולם, חוזר בו ומתחרט, הייתכן שאדם בדרגה כזו גבוהה לא יעמוד בדיבורו ויחיש את דברי עצמו?

מובא בספר 'מעייני נצח', בשעה שאדם עמד ותרום מחייו, היה זה בתחילת חייו בעוד שיריעת חיים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי	לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב	לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל	

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק ד'

כאשר גוי הכניס את המאכל לתנור כבוי ולאחר מכן היהודי הדליק את התנור האם יש בישולי גוים?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה:

הכניס גוי את המאכל כשהוא לא מבושל לתנור ולאחר מכן הדליק היהודי את התנור, או שהניח הגוי את הסיר על כירה כבויה, ואח"כ הדליק היהודי את האש מתחת לסיר, שעומד על גבי הכירה כשהמאכל בתוכו, אין בזה משום בישולי גוים גם לדעת הספרדים. **הערות:** כיוון שישראל הוא זה שעשה את מעשה הבישול. וכמ"ש ה'כנסת הגדולה' (יו"ד סימן קיג הגב"י אות לג), שכל שנתן הגוי את הקדירה עם התבשיל במקום שיכול התבשיל להתבשל, אלא הניח, במקום שאין האש דלוקה והדליק הישראל את האש מקרי בישול ישראל. וכ"כ בשו"ת 'אבני נזר' (יו"ד סימן צו אות ה) שאם הסיק ישראל התנור לאחר שפיתת הקדירה מהני גם למרן השו"ע. וכ"כ ב'כף החיים' (שם אות סה). וכ"כ בשו"ת 'דברי דוד' ח"ג (חיו"ד סימן י). וע"ע למו"ר בשו"ת 'בניין אב' ח"ג (סימן לז) שהעלה כן להלכה.

בתי מלון ומסעדות הנמצאים בבעלות ישראל, ויהודי מדליק את האש בלבד, בדיעבד יש להתיר גם לבני ספרד לאכול, אף שהגוי נתן את התבשיל על האש. **הערה:** היות ויש אומרים, שבבית ישראל אין איסור בישולי עכו"ם, ושמה הלכה כדעת הרמ"א שהדלקת האש מספיקה. כן מבואר בשו"ת 'יחזקאל דעת' ח"ה (סימן נד). ובשו"ת 'ביע אומר' ח"ט (חיו"ד סימן ו) חיזק את הדברים ומשמע ממנו שאף לכתחילה יש להתיר. ראה עוד מה שכתב בשו"ת 'מעין אומר' ח"ה (עמוד רא). וכן הביא אחי הרה"ג מאיר יצ"ו בספרו 'תורת הישיבה' (פ"ו הי"א) לענין בני ישיבה ספרדים שלומדים בישיבה אשכנזית ואין מקפידים על בישולי גוים לדעת מרן, שבדיעבד מותר. וראיתי שכן העלה בספר 'פת בג המלך' (עמוד 50) להתיר לספרדי לאכול לכתחילה במסעדות אף שהמשגיח נוהג להדליק את האש, והגוי נותן את התבשיל ע"ג אש דלוקה. וכבר תפס עליו בשו"ת 'דברי דוד' ח"ד (יו"ד סימן יח אות ד) למה התיר כן לכתחילה.

נתן ישראל סיר על האש וקודם שהתבשל התבשיל שלישי בישולו הוציאו מעל האש, ובא הגוי והחזירו וגמר בישולו, התבשיל אסור באכילה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיג ס"ח).

השגחה פרטית

להלן סיפור המעובד מתוך 'השגחה פרטית' ויש בו כדי להזכיר לנו, כי כל דבר הקורה בעולם- הינו בהשגחה פרטית מאת הבורא יתברך. העיתוי, הזמן, המקום וכל מה שקורה - הכול מאיתו יתברך, וכן מה שאמור להגיע לנו - יגיע אלינו בסופו של דבר, ולהלן הסיפור מפי בעל המעשה:

אני מלמד בתלמוד תורה ותיק בירושלים. מדי פעם יש לי הרגל לנסוע למירון כדי לשהות בצילו של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א ולהתעלות רוחנית. עם הזמן הכנתי רשימה של עשרים אנשים המתגוררים באיזור, ויש להם יחידת דיור או חדר והם משכירים אותם.

בתחילת השבוע של פרשת קורח כל אחד מארבעה מחברי המלמדים ניגשו אלי כל אחד לחוד, וביקשו ממני את אותה רשימה, כדי שהם יוכלו למצוא דירה במירון לשבת הקרובה. שיכפלתי את הרשימה, ולכל אחד מהם נתתי העתק ממנה. לאחר מספר שעות כולם חזרו אלי ללא יוצא מן הכלל ואמרו לי: "תודה רבה. אבל השבת הזאת לא נוכל לשבות במירון. התקשרנו לכל בעלי הדירות והתברר, כי כל הדירות כבר תפוסות".

באותו השבוע ביום רביעי מתקשר אלי חבר, ומבקש ממני את הרשימה של הדירות במירון. הוא מספר כי הבן שלו שגר בחו"ל מגיע לארץ. והם רוצים, כל המשפחה, לנסוע יחד ולשבות באתרא קדישא מירון ולהתעלות רוחנית. אמרתי לו, שהוא החמישי שמבקש ממני את הרשימה, "ויש לי ארבע הוכחות, שכל הדירות לשבת הקרובה תפוסות!".

אבל החבר שלי התעקש ואמר: "מה אכפת לך לתת לי לנסות?". הסברתי לו שאני רק רציתי לחסוך לו זמן. אבל כשראיתי עד כמה הוא התעקש, העברתי גם לו העתק של רשימת הדירות. הוא קיבל את הרשימה והתחיל להתקשר למספרי הטלפונים, דירה אחר דירה. מסיבה כלשהי, הוא התחיל את סבב הטלפונים מהדירה השניה.

כולם הגיבו כמצופה, בדיוק כפי שהזהרתי אותו קודם. אחרי שהוא סיים להתקשר לאנשים הכתובים ברשימה, הוא נזכר שהתחיל לצלצל מהדירה השניה. הוא התקשר לבעלי הדירה הראשונה. כשנענה מהצד השני, הוא שאל בהססנות: "אולי יש לכם דירה פנויה לשבת הקרובה?".

מהצד השני ענו לו בהפתעה מרובה: "בדיוק עכשיו דיברנו עם האנשים, שהזמינו את הדירה לשבת הקרובה לפני תקופה ארוכה. בדקה האחרונה הם התקשרו ואמרו שהם לא יוכלו להגיע, ועל כן הם מבטלים את ההזמנה. מאין ידעת להתקשר בדיוק עכשיו?".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייבם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים - האדמו"ר הרב אלימלך רבין מיאברוב צ"ל

האדמו"ר הרב אלימלך רובין מיאברוב צ"ל - נולד בשנת ה'תרי"ב (1852). בברית נקרא בשם 'אלימלך', על שם זקנו הרה"ק רבי אלימלך מסוקולוב. לצערם הגדול של הוריו הצדיקים, אירע אסון עם הילד. כאשר היה כבן שנתיים חלה במחלת אבעבועות, וכתוצאה מכך איבד מאור עיניו רח"ל. בכתה אימו לפני אביה האדמו"ר שר שלום מבעלזא, והוא ניחם את האם ואמר: **"אני מבטיח לך, שלא יחסרו לו העיניים!"**

כשגדל, השלים בשאר החושים את אשר החסיר בשל עיוורונו. התמדתו ושקידתו בתורה לא ידעה גבולות. בשחר נעוריו היה יושב והוגה בתורת ה' בש"ס ובפוסקים יומם ולילה, ובשקידה עצומה והפליא במעשה זה את כולם, עד שנעשה לגאון מופלג ובקי בכל התורה כולה. זאת למרות העובדה שלא ראה. זכרונו העצום היה מעורר השתאות, אצל כל מי שהיה משוחח איתו בדברי תורה. **בקי בכל הש"ס בבלי וירושלמי, וכן בארבעת חלקי שולחן ערוך!**

לאחר נישואיו שב לעיר בראד (מקום מגורי אבותיו). לאחר פטירת אימו התיישב בעיר שברשין, והחל בהנהגת עדת חסידים. שמו התפרסם ורבים פנו אל הצדיק ונושעו. תפילותיו היו לשם דבר. משם עבר להלושיץ לתקופה קצרה ומשם עבר ליאברוב והחל לנהוג באדמו"רות. **התפרסם כבעל רוח-הקודש**. שמו נודע למרחקים וגם מחוץ לעיר פנו אליו.

על אף היותו אדמו"ר מפורסם, שרבים נוהרים אליו, עזב לעיתים תכופות את העיר ונסע להסתופף בבעלזא. בקיץ שנת ה'תרס"ד (1903), חלה מאוד ולא היה מסוגל להכניס לפיו שום דבר מאכל. לאחר 'הימים הנוראים' יצא בלוויית בניו לוייען כיוון ששם היו רופאים מומחים. בסופו של דבר הוא פנה לאדמו"ר מן הרב יששכר דב רוקח מבעלזא. נפטר ב-ה'תרט"ה (1904). חי כ-52 שנים. בדרכו האחרונה ליוו אותו כל בני העיר בעלזא. ציונו בבעלזא. מצבתו של רבינו נותרה על מקומה באופן פלאי, גם לאחר המלחמה, ולא שלטו בה ידי הרשעים.

סבא (מצד אימו): האדמו"ר ר' שר שלום רוקח מבעלזא. **אביו:** הרה"ק רבי יצחק מראדיחוב. **אימו:** הרבנית הצדקנית איידל. **נשותיו:** מרת חנה פעשא (בת הרה"ק ר' יעקב משה מהובניב-זיווג ראשון), מרת חנה (בת הרה"ק רבי אלעזר סגי נהור מליז'נסק – זיווג שני). **מרבותיו:** דודו, האדמו"ר ר' יהושע רוקח והאדמו"ר ר' יששכר דב רוקח. **ילדיו (מזיווג ראשון):** חמישה ילדים. ביניהם: הגאונים ר' פייז' ור' יצחק.

רבינו היה מרעיף שפע ברכות וישועות מן השמיים עבור המוני בית ישראל. תפילותיו עשו פירות ורבים נושעו מברכותיו. המונים נהרו אל רבינו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ואף במקרים קשים עמדה זכותו של רבינו לחולי ישראל להיוושע למעלה מדרך הטבע. פעם בימי הפורים בעיצומה של קריאת המגילה, אירע אסון בעיר.

ילד קטן טיפס על עץ גבוה מחוץ לבית המדרש. הוא מעד ונפל על ראשו, וכבר לא ניכר עליו סימני חיים. מיד התעורר רעש גדול בבית המדרש. כאשר שאל רבינו לפשר הדבר, סיפרו לו את אשר אירע. רבינו אחז אומנות אבותיו, ויצא אל החצר. הצדיק מישש בידיו הקדושות את איבריו של הילד. הילד קם כאחד האדם.

הוריו של הרה"ח ר' חיים יהושע פשעמיש ז"ל, לא זכו לזרע של קיימא שנים רבות. כעבור עשר שנים לנישואיהם עלה בדעתם להתגרש לא עלינו. כחסיד נאמן, נסע אל כ"ק מרן האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע, ושאל בדעת תורה מה לעשות. הורה לו כ"ק מרן להמתין שנה נוספת, ואכן בתוך אותה שנה נפקדו.

לאחר תקופה, הרגישה לפתע אימו של ר' חיים יהושע, כי אינה מרגישה רוח חיים של העובר רח"ל, ודאגה גדולה מילאה את ליבה. אולם לדאבון ליבם, לא ניתן היה לגשת לאדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא מאחר וכבר התבקש לבית עולמו. באותם הימים הזדמן רבינו לעירם טארניגראד, אליה היה מגיע לעיתים. בצר להם פנו אליו לבקש ולהתחנן על נפשם.

רבינו ביטל את דבריהם ואמר להם בבטחה כי אין להם ממה לחשוש, ואף הסביר: "הוא הרי מיוחס", הכוונה שהוא מברכת הצדיק, ולכן אינו משמיע את עצמו. סמוכים ובטוחים מברכת הצדיק יצאו מן הקודש, ואחד החסידים שהיה נוכח שם אף העיר, כי רבינו דיבר על העובר בלשון זכר, ובירכו כך, ולכן בוודאי יהיה להם בן זכר. ואכן, בבוא העת, נולד להם בן זכר. בברית קראו את שמו 'יהושע' ע"ש כ"ק האדמו"ר מרן ר' יהושע רוקח זי"ע א.

בחלוף הזמן התברר, כי הילד סובל ברגליו, ואינו מתפתח כראוי. לאחר תקופה שוב הזדמן רבינו לטארניגראד. נכנסו ההורים המודאגים לרבינו, כאשר הילד נישא על זרועותיה של אימו, וביקשו שרבינו יברך את הילד ברפואה שלימה. אך נכנסו אל חדרו, קרא רבינו לאימו - על אף היותו סגי נהור - ושאל אותה: **"מדוע את נושאת אותו על ירך? הניחי אותו על הארץ!"**, ואכן, כאשר הניחה את בנה, החל מיד ללכת כאחד האדם.

אשר ביקר רבינו את הרה"ק רבי יעקב מנאראל זי"ע א, הם שוחחו ביניהם ארוכות בדברי תורה ובסיפורי צדיקים. תוך כדי שיחתם פנה רבינו אל אחד מבניו של הרה"ק מנאראל, והורה לו לעבור לחדר הפנימי והוסיף: "והרם נא את הספר 'תרומת הדשן'. נכנס הלה לחדר השני, ואכן **מצא את הספר 'תרומת הדשן' מוטל על הארץ**.

פעם נכנס רבינו לבית אחד, והתבטא: "נראה שאין כאן בעל הבית, כיוון שבקרנות הבית ישנם קורי עכביש, ודרךן של בעלות הבית לנקותם". באורו הבהיר היה מרגיש ורואה בעיניו הצופיות, אף דברים, שאנשים הרואים, אינם מבחינים בהם. כל מי ממכריו או חסידיו שהיה נכנס אליו, מיד היה מכירו וקוראו בשמו, אף על פי שלא ראה ולא שמע אותו.

זְכוֹת הַשַּׁבָּת

היה מוכן לשמוע על עבודה בשבת, ויהי מה.

וכאן קרה הדבר הבא. במקום שחברת מייקרוסופט תחפש מרצה בכיר אחר (ולא חסרים מרצים מבוקשים ומפורסמים בתחום העסקים), החליטו בכירי החברה, שלא לוותר עליו! **בלית ברירה דחתה ההנהלה את פתיחת הכנס הגדול, ליום חול ביום ראשון בשבוע. כדי שמר קיווי יוכל להגיע לכנס, ולנאום את נאום הפתיחה.**

אכן, כנס המנהלים היוקרתי והגדול של חברת העל של עולם ההי-טק, נדחה ליום ראשון, וקיווי הגיע לכנס ונתן את 'יריית הפתיחה' של הכנס, שהוגדר כהרצאה הכי מעניינת של הכנס.

חודשים ספורים לאחר הכנס, קיווי קידבל טלפון מג'ון, הסמנכ"ל הבכיר שהזמין אותו להרצאה. הוא סיפר למר קיווי שלפני כמה ימים, הוא טס יחד עם ביל גייטס במטוסו הפרטי, ובמהלך הטיסה הם דיברו על ההצלחה של הכנס, וגם על נאום הפתיחה המיוחד, אותו נשא מר קיווי.

בשיחה עם ביל גייטס סיפר ג'ון לבוס שלו, על השתלשלות העניינים, והשיחה עם קיווי המרצה היהודי. כיצד הוא סירב לסכומי העתק שהוצעו לו, ע"מ שיוכל לשמור את השבת, ועל דבקותו ומסירותו המיוחדת, על שמירת קדושת השבת.

לאחר שביל גייטס שמע את דבריו, הוא התפעל מאוד, ואמר לו: **"עד היום ידעתי, שבכספי אני יכול לקנות כל דבר בעולם. כגון: מטוס, יאכטה או כל בניין וחברה שארצה, ובכספי אני גם אוכל אפילו לקנות כישרונות של אנשים"**.

אבל היחם הבנתי: **"שכל דבר אני יכול לקנות, חוץ משבת אחת של יהודי!"**. מעשה אצילי זה של מר קיווי, גרם לקידוש ה' גדול, בעולם כולו.

מסתבר, שהשבת החזירה למר קיווי כפליים ממה שוויתר. הסיפור פורסם בכל הרשתות החברתיות, ותפס תאוצה והיכה גלים בכל העולם, על דבקותו ונאמנותו של קיווי לאמונתו, וסירובו לעבוד בשבת.

יותר ממה שמר קיווי העריך ושמר את השבת, השבת העריכה וגידלה אותו, ולא רק שהוא לא הפסיד מסירובו להצעה המפתה, וקיבל את כספו בהיתר, אלא הוא אף הוערך ביותר. **עד מהרה הוא הפך למרצה מבוקש מאוד בהרצאות עסקיות ברחבי העולם, ומוזמן לפורומים עסקיים בינלאומיים, של החברות הגדולות ביותר בעולם העסקים.**

וכל זה רק הפירות שזכה ליהנות מהם בעולם הזה, אבל הקרן על שמירת השבת וקידוש ה' שנגרם בגללו, קיימים לו לנצח נצחים – לעולם הבא!

מר קיווי ברנהרד, הוא מרצה יהודי המתגורר בדרום אפריקה, שהתפרסם בעקבות ספר שהוציא לאור. בספרו הוא מלמד ומוכיח, כיצד ניתן ליישם תכונות מסויימות מעולם הנמרים, ולתרגם אותם להצלחה בעולם העסקים הקשוח, בעידן המודרני.

הספר זכה להצלחה רבה, והפך מהר מאוד ל'רב מכר' בקנה מידה בינלאומי. במקביל החל מר קיווי להרצות בפורומים של עסקים.

יום אחד מצלצל הטלפון במשרדו של קיווי, כאשר בצד השני הציג את עצמו אדם בשם ג'ון. הוא סיפר כי הוא אחד הסמנכ"לים הבכירים של חברת מייקרוסופט. הוא הזמין את מר קיווי לשאת את נאום הפתיחה בכנס הגדול והחשוב של מנהלי החברה מכל רחבי העולם.

ככנס אמור להיות גם מייסד החברה מר ביל גייטס, המיליארדר האגדי, שהונו הפרטי נאמד ב-95.7 מיליארד דולר. כמובן, עלות ההרצאה עולה בהתאם לכיסו של המזמין, ואכן הוצע לו הון עתק ביחס למה שהיה רגיל לקבל עד כה.

מר קיווי שמח מאוד על ההזדמנות הזאת, ובדק מיד את התאריכים של הכנס. להפתעתו הוא גילה, כי יומו הראשון של הכנס, בו הוא אמור לשאת את נאום הפתיחה, נופל לא פחות ולא יותר, על יום שבת קודש.

מר קיווי לא התבלבל, הוא הודה לסמנכ"ל על הזמנתו, והתנצל בפניו שהוא לא יוכל לשאת את נאום הפתיחה, **מכיוון שהוא יהודי שומר תורה ומצוות, והוא לא עובד בשבת.**

סמנכ"ל החברה, שלא היה רגיל לסירובים מעין אלו, החל מיד במסע שכנועים כדי להניא את מר קיווי מסירובו. הוא הציע סכום גדולים, מהסכום שהוצע לו בתחילה. אולם מר קיווי בשלו, ובשום אופן לא הסכים להתפשר על השבת.

ההצעה החדשה הייתה פי שלוש מהסכום המקורי שהוצע בתחילה עבור הנאום. מר קיווי הסביר לו שאין על מה לדבר, שכן הוא לא מוכן למכור את השבת בעד שום הון שבעולם, **למרות שההצעה לכשעצמה, קסמה לו מאוד הן מצד הסכום, והן מצד הפרסום שבדבר.**

לאחר השיחה, העביר הסמנכ"ל את תוכן השיחה לדיון בחלונות הגבוהים בחברה. כששמע ביל גייטס את הסיפור, הוא נתן הוראה לתת לו כל סכום שיבקש, ובנוסף לדאוג לו לכל התנאים הדרושים לבואו, ובלבד שיבוא לתת את יריית הפתיחה, של כנס המנהלים הגדול של מייקרוסופט, אחת מחברות ההי-טק העשירות בתבל.

ניסיונות השכנוע לא פסקו, הוצעו לקיווי סכומי כסף אדירים בכל קנה מידה, ופרסום לרוב. אך מר קיווי לא וויתר, הוא לא

לע"נ	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל

תנצב"ה

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בראשית

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת בראשית

- א ..... בראשית ברא אלוקים - ראשית דבר היא האמונה בקל חי
- ג ..... דתשרי על עמיה - השפעת חיות ושפע מחודש זה לכל השנה
- ט ..... בראשית - בשביל ה'ראשית' וההתחדשות
- יג ..... 'ראשית' חכמה יראת ה' - תחילת כל התורה יראת שמים
- יד ..... התפלל עליהם - אף השפע המוכן יגיעו רק ע"י התפילה

פרשת בראשית

נברא העולם, עכ"ל. וזהו שאמרו 'בשביל ישראל שנקראו ראשית' - שהם חוזרים תמיד לקרוא כי 'בראשית' ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (הובא בתורת אבות).

הנה כתיב בפרשתן (ד טו) 'וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו'. ביאור נפלא ביאר הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע (הובא בדברי שלום קודינב), כי הנה המאמין באמונה שלימה בבורא יתב"ש לא ישבר לבו מכל אשר יקרהו, אם בהפסד ממון או בשאר מיני היוק והפסד שנעשה לו על ידי רעהו, בידעו שאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז), נמצא שלא פלוגי עשה זאת, וגם חלילה מלומר שמעצמו נעשה המעשה, אלא הכל 'בדבר ה' נעשה' - לטובתו השלימה, וזה ביאור הקרא וישם ה' לקין

בראשית ברא אלוקים - ראשית דבר היא האמונה בקל חי בפרשתן (א א), 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ'. ביאור צדיקים, בראשית - ראשית לכל, ידע האדם וכיר שברא אלוקים את השמים ואת הארץ - שאבינו רוענו ברא את השמים והארץ וכל צבאם, והוא בורא ומנהיג לבל הברואים, ומשגיח על כל הנעשה בעולם בהשגחה פרטית.

בענין הזה אמר הרה"ק היסוד העבודה זי"ע וז"ל, 'אמרו חז"ל (ויק"ר לו ד, הובא ברש"י בריש הפרשה) בשביל ישראל שנקראו ראשית, כלומר, שכל עיקר הבריאה הוא בשביל בני ישראל החוזרים תמיד בפיהם ובלבבם כי אלוקים ברא שמים וארץ והוא רב ושלום, בשביל אמונה זו שבני ישראל מאמינים בהשגחתו ית"ש

א. איתא מהרה"ק רבי מאיר הגדול מפרימישלאן זי"ע (הובא בבבית אברם להרה"ק מזאלאוין זי"ע בפרשתן, ובשפתי צדיקים בשם הרה"ק מאפטא זי"ע) שתיבות 'בראשית ברא אלוקים את' - הם ר"ת בבא"א, לרמז על הפסוק 'בך בטחתי אל אבושה' (תהילים כה ב), וכן 'אשרי אדם בוטח בך' (שם פד יג), ולכן התחילה התורה בתיבות הללו לומר שזהו עיקר ותחילת מהות האדם - לבטוח בה' בכל עת ובכל שעה.

ב. ברש"י כתב בריש דבריו, 'בראשית - מה טעם פתח בבראשית... ביאר הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע, שהוא כעין המדבר ומפליג בדבריו, מה טעם - כמה טעם ומתיקות יש לפותח בבראשית - כלומר שחי באמונה שהוא אלוקינו שברא שמים וארץ והוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים (עי' בתפארת בית לוי, בילקוט קדור"ל).

ג. זה עתה קראנו (בהפטרה דמנחה דיוה"כ) בספר יונה, שם נאמר (ב יא) 'ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה', והקורא את המקרא' בלבד נדמה לו כי הדג זכה ל'נבואה' ולגילוי אלוקותו ית', שה' בכבודו ובעצמו דיבר אל הדג... אמנם לא זו 'פשוטו של מקרא', אלא כפי שפירש הרד"ק 'ויאמר ה' לדג - העיר את רצונו שיקיאנו אל היבשה', וכעין זה ממש כתב גם ה'אבן עזרא' וז"ל, ויאמר, דרך משל, שהכריחוהו לעשות חפץ ה', עכ"ל, והיינו שבאמת הדג הקיא את יונה כי כך היה ברצונו של הדג, אכן כל עצם רצון זה לא היה אלא על ידי ה' שעורר את רצונו והכריחוהו לעשות רצונו, וכך כל דבר ודבר שנעשה בעולם, אף אם נראה שהוא ברצון העושה, אמנם הקב"ה הוא הוא ה'מכניס' בו רצון זה...

ד. סיפר 'מרא דעובדא', כי בחורף שנת ה'תש"פ, נתגלה שבגופו מקננת ה'מחלה הנוראה' רח"ל, ועבר סדרת טיפולים למגר את המחלה, והנה לקראת סוף החורף נתרגשה ובאה לעולם פרשת ה'מגפה', והזהירוהו הרופאים כי עליו לשמור על עצמו ביותר, בשמירה על גבי שמירה, לבל יפגע בו הווירוס, מאחר שהמערכת החיסונית אצלו חלשה ביותר עקב הטיפולים שעובר, ואין בגופו כח להתמודד עם הווירוס, ושלא יהיה אצלו בבחי' 'והיה כל מוצאי יהרגוני' ח"ו... ואכן קיים בהידור את מצוות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', והתרחק מחברת הבריות ככל שבידו, אכן 'עצת ה' היא תקום', ואף הוא נדבק באותו נגיף, ונחלש מאוד בתחילה. והיו הכל בטוחים כי בוודאי מצבו יתדרדר שבעתיים ל"ע, אך ראה זה פלא, לא זו בלבד שהתאושש מצרת הנגיף, אלא שה'נוגדנים' (Antibodies) שהתפתחו בו להילחם עם הווירוס - נלחמו אף ב'מחלה' הידועה, והמתיק הקב"ה מר במרו... (ודאי אין הדברים אמורים ללמוד מכאן להקל ראש בסכנת המגפה, כי עדיין לא נקבע שיש כאן דרך סלולה ורפואה לאותם החולים ב'מחלה'... אלא) ללמדנו כי ה'קושי' והצרה שבאה לאדם הם ביד ה', ולטובתו השלימה.

עוד סיפר אחד מן החבורה שליט"א, כי בתחילת השנה שעברה הוציא לאור את ספרו, והחל להפיצו ולמכרו, ובעיקר אצל מנהלי ת"ת שיחלקוהו לתלמידיהם, ופנה אליו אחד העומד בראש ארגון נכבד וביקש לרכוש כמות

באר הפרשה - פרשת בראשית

אות - 'אות אמונה' המהורה, וממילא לבלתי הכות אותו כל מוצאו - שלא יכהו לבו בכל דבר שימצאהו, כי ידע ויכיר שהכל מאתו יתברך שמו".

ובך רמזו לה הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' ז"ע (כתנות פסים בהר, עמו' כז. בדפ"י) בכתוב (תהלים קמד יד) אלופינו מסובלים. כי על ידי שיאמין ב'אלופו' של עולם, שיש מנהיג לבירה, ואין דבר בעולם שנעשה שלא

בציווי הבורא, על ידי זה מסובלים - יהא בידו לסבול הכל. וכבר רמזו לה בשם הבעש"ט הק' ז"ע בלשון הברכה 'ברוך שאמר והיה העולם', שהוא ר"ת 'בשוה', ללמדנו כי האיש הרואה בכל דבר שעובר עליו את הקב"ה שאמר והיה העולם, ושהכל הגיע מאתו ית' הרי בכוחו לקבל את כל העובר עליו 'בשוה', בלא בהלה וצער והתפעלות יתר על המידה".

גדולה של ספרים לתיתם במתנה לכל 'החברים', אלא שהתנה עמו שזקוק הוא ל'קבלה' (רעס"ט) מסודרת, כדי שיהיה מוכר בעיני השלטון. אמנם אברך יקר זה יושב אהלים הוא, ומה לו ולקבלות... וניסה בכה ובכה ולא ידע מאין יבוא עזרו, עד שלא היה לו ברירה ופתח 'עסק' רשמי למכירת הספר, ונתן לו 'אישור' כתוב וחתום שקנה ממנו בכך וכך, וכן נתן עוד קבלות לכמה מנהלי ת"ת שאף הם בקשו ממנו מאותו הטעם.

אחר הדברים האלה פרצה ה'מגפה', וכידוע לכל שהרבה עסקים נפגעו ונתמוטטה פרנסתם, ועל כן החליטו אנשי השלטון אשר בארץ מגוריו לתת 'מענק' לאותם בעלי עסקים, וסכום המענק נקבע לפי שיעור הרווח בשנה הקודמת למניינם, שמזה יתברר עד כמה גודל ההפסד בשנה זו, ומכיוון שהספיק לפתוח את העסק ממש לפני ה'מגפה', על כן החליטו ש'זכאי' הוא לקבל סכום קבוע מדי חדש בחדשו... ומנפלאות ההשגחה העליונה, כי סכום זה ממש הוא הסכום החסר לו בכל חודש מההוצאות שרבים על ההכנסות... ללמדנו בכפליים. א. אם עסק ה'קבלות' היה נראה כמקשה עליו - הרי נתברר שהיה זה להביא לו רווח הרבה... ב. לעולם אין לו לאדם לדאוג ולחשוב מאין תבוא פרנסתו, כי הרבה שלוחים למקום, והקב"ה יכול לכלכלו באופן שלא יעלה על דעתו כלל, וכדוגמת ה'מגפה' שהיא הדרך להחיש לו די מחסורו אשר יחסר לו...

ה. בגמרא (ברכות ס.) איתא שמעשה ובא הלל הזקן לעירו ושמע קול צווחה בעיר ואמר מובטח אני שאין צווחה זו בתוך ביתי. ולכאורה מניין היה לו זאת, וביאר חד מקמאי ה"ה הגאון מהר"ם אלמושינינו ז"ל (הובא בביאור משפט צדק לתהלים יט) שהלל הזקן לימד את בני ביתו 'דרך אמונה' - שיקבלו כל אשר יארע עמם באהבה, ושלא יצעקו בשום מצב שהוא, ולכך כששמע קול צווחה בעיר היה בטוח ואמר 'אין זה בתוך ביתי' - כי הם אינם צועקים אפילו במצב קשה. ו. הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' ז"ע קבל פעם בפני הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק ז"ע על ענין הכעס המגונה - ואיה הדרך לעקרה ולשרשה, אך הרה"ק מוויטעבסק לא ענהו ולא כלום. כעבור ימים אחדים נסע ה'תולדות' יחד עם אחוזת מריעיו בעגלה, על אם הדרך עצרם יהודי אחד וביקש להצטרף עמם לנסיעה, ה'תולדות' הורה להכניסו, אך מחוסר מקום הושיבוהו אחורי העגלה במקום המשאות והחביות - מקום שאינו נוח כלל לשיבת בני אדם, במשך הנסיעה שאלו ה'תולדות' כמה פעמים האם אין המקום צר לו מידי, ויען ה'אורח' ויאמר שאין דוחקו גדול וטוב לו במקומו, אך ה'תולדות' לא הרפה ממנו, והמשיך לשאלו שוב ושוב, האם מקומו טוב לו, ובתוך כך ענהו ההילך 'אשרי העם שככה לו', אשרי חלקו של האיש אשר 'ככה' לו, כלומר באיזה אופן שמתנהג עמו ה' טוב לו, כי יודע שמה' יצא לו כך, ואין לו טענות כלל על מצבו ומעמדו... נהנו חבורת החסידים למשמע דברי ההילך, אך הרה"ק ה'תולדות' החל לבעור בלבת אש - כי הבין שדבר זה רמז הוא לו מן השמים, כי אם יזכור וידע שכל המתרחש הכל לטובה בלבד, לא יכעס לעולמים ויקבל את הכל בשובה ונחת.

כעבור ימים אחדים פגש שוב את הרה"ק מוויטעבסק, נענה הרה"ק ואמר לו, רואה אתה, מן השמים שלחו לך את אליהו הנביא שיענה לך את התשובה לשאלתך האיך לתקן את מידת הכעס.

יש שרמזו כן בלישנא דקרא (תהילים קטו ב) 'למה יאמרו הגוים', שזהו ההבדל והחילוק בין ישראל לעמים, שהללו אינם מאמינים אלא מלאים טענות וטרוניות כרימון ותמיד יאמרו וישאלו למה... למה... אולם בני ישראל מאמינים בני מאמינים, ועל כל דבר ודבר אומרים 'ככה', כן הוא רצון השי"ת ומקבלים את הדין באהבה.

ז. וכך פירשו צדיקים בלשון הכתוב בסוף הפרשה (ו ה) 'ונח מצא חן בעיני ה'', שתמיד היה במנוחה ויישוב הדעת, מאחר שראה בכל דבר שהתרחש עליו את 'עיני ה'', ושהכל בהשגחה פרטית מלעילא.

ח. אגב דאדכרינן עניין ה'סבלנות' יש להביא מה שכתב ה'רבינו יונה' (אבות ב ט) על דברי המשנה 'צאו וראו איזו דרך טובה שידבק בה האדם, רבי אלעזר אומר לב טוב' דהיינו הסבלן שאינו קצר רוח, ומתרחק ממידת הכעס

לקין אות, והוא על דרך מה שדרשו ז"ל (מכילתא) בפסוק (שמות י ב יג) 'והיה הדם לכם לאות' פירוש לאות מצוה להם לשמירה, עכ"ל.

דתשרי על עמיה - השפעת חיות ושפע מחודש זה לכל השנה צדיקי הדורות היו מרמזים בלשון הזמר של האריז"ל (אומר בשבחין לליל שב"ק) 'יהא רעוא קמי דתשרי על עמיה', שאנו מבקשים ומחלים פני אבינו מלכנו - יהי רצון שהשפעת חודש תשרי תישאר עלינו עמו ישראל, לכל השנה כולה. כי תכלית עבודת הימים הקדושים שעברו עלינו לטובה, ירח האיתנים 'דתקפי במצוות', וכל השפעות הקדושה והאורה והשמחה לא נועדו רק לשעתם... אלא להשפיע על כל השנה כולה, ובפרט על ימות החורף הבעל"ט.

בא וראה 'שכרם' של בעלי האמונה, וכדאיתא ב'אור החיים' הק' זי"ע על הא דכתיב בפרשתן (ד יד-טו) שאמר קין להקב"ה 'והיה כל מוצאי יהרגני', וענהו השי"ת 'לכן כל הורג קין שבעתיים יוקם וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו'. ומבאר, כי 'אות' זה הוא ה'אות' הנרשם על מצחם של מקיימי מצוות (וזה"ק ויקרא טו:) להגן עליהם, והטעם שזכה קין לזה הוא משום שהגיע להכרה שאם ה' לא ישמרנו אזי 'שוא שקד שומר' והיה כל מוצאי יהרגני, על כן זכה שהשי"ת יגן עליו. וז"ל של האוה"ת, לכן כל הורג, טעם 'לכן', להיות שהכיר וידע שאם ה' לא ישמרנו כל מוצאו יהרגנו, בשביל מצוה זו ריחם ה' עליו ואמר כל הורג וגו', ורשם ה' אות בפניו כמשפטו הנהוג בעושה מצוה שנרשמת במצחו לטובה אות, והוא אומר וישם ה'

ומשיב במענה רך, ואף אם יעשו לו איזה עוול, יסבול ולא יהיה לו מרירות מזה - כי חכו ממתקים וכולו מחמדים. ועל מידה זו אמר רבי יוחנן בן זכאי 'רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם', כי האדם שיש בו מידה זו של סבלנות טוב הוא גם לחבריו ולשכניו ולכל העולם (עכ"ל).

ודע כי בזכות השתיקה וקבלת העלבונות יזכה לרב טוב בזה ובבא, שמעתי ממכירי הרה"ח רבי שלמה סמסון שליט"א מעי"ת בני ברק, ששהה במשך ג' שבועות בבית החולים כשהוא מורדם ומונשם, ובעזהשי"ת לקראת שמח"ת הוטב מצבו ובס"ד הצליחו להורידו ממכשיר ההנשמה (רעספרייטער), אך למגינת לב בני המשפחה עדיין לא הגיב כלל לסובביו, משל שקוע הוא בתרדימה עמוקה. והנה, לר"ש זה יש קרוב משפחה המשמש כראש ישיבה בחו"ל, ולקראת סוכות חזר לארה"ק, ומחמת שבנו הבחור נדבק בקורונה נכנסו כל בני המשפחה ל'בידוד', עד לקראת שמח"ת - אז הותר לו לצאת מבידודו, אלא שאחד ממתפללי בית הכנסת שידע מהבידוד ולא ידע מה'שחרור' משראוהו מגיע לבית הכנסת גער בו וביזהו באופן נורא, בפחי נפש ובלב שבור חזר לביתו...

במוצאי החג הגיעה השמועה על הבזיונות לאזני בני ביתו של ר"ש, והם התחננו שימסור את זכות הבזיונות והשתיקה לר"ש, וכן עשה, ואז קרה הנס ופלא, כי כעבור זמן קצר - פחות משעה, התקשרו מבית החולים למשפחתו של ר"ש, והודיעו שבעזהשי"ת התעורר משנתו, ואחרי שהות קצרה התקשר הביתה וביקש שיביאו אליו את בתי עיניו (משקפיים) כי הוא רוצה להתפלל.

ט. יש שאמרו כי לתיבת 'תשרי' יש כמה פירושים, א. מלשון התרה - 'שרי ואסר' כי בחודש זה יכול האדם להתיר עצמו מבית האסורים ברוחניות, ולקרוא דרור ל'נשמתו' להיכנס ולבוא לשערי תורה ומצוות וקרבת אלוקים. ב. מלשון 'שריר וקיים', שיקיים היטב בלבו את השפעת חודש זה לכל השנה הבעל"ט.

י. בדרך הלצה סיפר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, על בחור אחד שלא היה ניהן עם הרבה דעת ושכל, ומעשיו אף גבלו בטיפשות, והיו כולם מכנים אותו 'מוטיל נאר' [טיפש], לימים מצא את זיווגו ובא בברית האירוסין, ויהי ביום החופה מצאו אותו בוכה בדמעות שלישי, חבריו שהכירוהו ידעו שאין בבכיתו כל כוונה נעלית, לכן תמחו באזניו על מה הוא בוכה בעידן חדותא, ויען להם בתמימות 'כעת הכל מכנים אותי 'מוטיל חתן', אך בעוד כשבוע ימים - בגמר שבעת ימי המשתה יחזרו לקרוא לי 'מוטיל נאר' ואוי לאותה בושה וכלימה, ועל דא קבכניא... ועומק כוונתו היתה, שה'טיפש' יבכה כי עוד שבוע אחר גמר ימי החג ישוב להיות 'מוטיל נאר', אך המשכיל ינצל הזמן להעמיס בקרבו שפע החג לכל השנה כולה.

והיה הרה"ק מזידיטשוב מסיים בקול בוכים. הלא כאותו בחור נבער כן אנו. משך כל ימות השנה שוכחים מכל אשר שבנו וקבלנו בחודש תשרי... ושוב בתחילת ימי הסליחות, מתעורר הזיק הקדוש בקרבו של כל יהודי וכולנו נהפכים להיות 'מוטיל חתן' ברוב פארות, עתה משעברו אלו הימים הבה נישא תפילה שלא נשוב להיות 'מוטיל נאר' כמקדם, ולא נשוב לכסלה עוד, אלא נתעורר מכאן ואילך לעבוד את בוראנו עבודה התמה והישרה.

באר הפרשה - פרשת בראשית

מעורר עצמו לעבודת הבורא (וכן פירש החיד"א בספרו צווארי שלל הפטרת דברים) ².

בך ביאר הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (ראה, ד"ה לא תעשון) שלאחר הימים הנוראים, אומר הקב"ה לעמו בני ישראל 'כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך' (ירמיה לא טו-טז) - כי יש שכר

זכבר ביאר הנה"ק הנודע ביהודה זי"ע את הכתוב (ישעיה א ו) 'מכף רגל ועד ראש אין בי מתום', שהנביא מתאונן על אותם האומרים שמ'כף רגל' מאחר יום שמיני עצרת שהוא רגל בפני עצמו (ר"ה ד): 'עד ראש' עד לראש השנה הבא 'אין בי מתום', עוזב האדם את הדרך התמימה, ועושה ככל העולה על רוחו כמו עד הנה, ורק מר"ה עד לאחר שמיני עצרת הרי הוא

איתא מהרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע על הא דכתיב בפרשתן (ג ט) 'ויאמר לו איכה', וז"ל. סיפר על אחד החסידים שעמד על הגשר במרכז העיר ווארשא וראה איך שבני אדם רצים אצים כמבולבלים, ואמר, רבש"ע, היכן אתה והיכן אני. כיוצא בדבר, אמר לו הקב"ה לאדם איכה - התבונן היכן היית קודם החטא....למעלה מדרגת מלאכים, ועכשיו איפה אתה, איך נפלת כ"כ. וכן בשבת קודש זה צריך כל יהודי לומר לעצמו, איכה, הלא אך זה עתה היה חודש תשרי, ר"ה עשי"ת יוה"כ סוכות ושמ"ע ושמחת תורה, אשר כל אחד התעלה והרגיש בעצמו התעוררות הלב, איכה, איך כבר שכחת מהכל וכלא היה כלום חזרת לקדמותך.

יא. וכמו שביאר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל במתק לשונו, למה הדבר דומה לאחד ש'מצא אשה' וערך שמחת נישואין ברוב פאר והדר, שכר אולם רחב ידיים מרהיב ביופיו, הביא חבורת כלי זמר מנעימים בקול ואף סעודה ערך כיד המלך, אחר כלות 'השמחה' שב לבית הוריו כשהוא מותיר אחריו את ה'כלה' בודדה בבושת פנים, ופרצה בבכי מר על שכה עולל לה ה'חתן', נזעקו אחריו חבריו ושאלוהו מה זה ועל מה זה, השיב להם ברוב כסילותו וטפשותו, העיקר שהיתה 'חתונה' יפה... וכמה נבער מדעת הוא שאינו מבין שכל ה'חתונה' אינה אלא 'הקדמה' לבניין עדי עד בהמשך החיים... ועל דרך זה ייאמר, עברו עלינו חגים וזמנים לששון, עד שהגענו ליום שמיני עצרת שהוא בחי' היחוד השלם 'בואו ונשמח אני ואתה'... אך אל נעצר ב'חתונה' ותו לא... אלא אין זה רק כ'הקדמה' לכל השנה הבעל"ט...

בדרך צחות רמזו בלשון חז"ל הנודעת על עניין שמיני עצרת, שהקב"ה אומר לישראל 'קשה עלי פרידתכם, עכבו עמי יום אחד', שהנה ידוע ש'פרידה' היא עקרה שאינה יכולה להוליד, ואין ממנה המשך הדורות, ועל כך רימזו חז"ל בלשונם קשה עלי פרידתכם, שהקב"ה מתאונן ואומר שקשה עליו שכל הימים הקדושים הם בבחי' פרידה בלי המשך... אלא עכבו עמי - שישאר קיום לכל האורות הגדולים והשפעות הקדושה לאורך ימים...

יב. הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע נשא משלו, לאיש יהודי אשר התגורר בכפר קטן יחידי בין גויי הארצות, ולא ידע מימינו ומשמאלו מסדרי התפילות בימות החול וכ"ש בשבתות ובמועדי השנה, לימים עקר דירתו לעיר הגדולה, וריחם עליו אחד מבני העיר והחל להדריכו דבר יום ביומו, אימתי הוא זמן תפלת שחרית ומהו סדר התפילה, וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת. בהגיע 'שבת סליחות' סיפר לו שעומדים לבוא ימי הרחמים והסליחות לקראת השנה החדשה, ומחר בבוקר (יום א' דסליחות) משכימים כולם לומר 'סליחות', והראה לו את סדר הסליחות, והוסיף לומר לו, כי מעתה בכל יום מקדימים לבוא לבית הכנסת לומר סליחות. וביום הקודם לערב ראש השנה 'גילה' לו כי מחר משכימים באשמורת הבוקר כי יש 'הרבה' סליחות לומר... ואף לימד אותו כל סדר ראש השנה על בוריו, סדר תפילה ותקיעת שופר, גם מוסיפים לומר פיוטים שונים, ונמצאים כמעט כל היום בבית הכנסת. וכך לימד אותו על אמירת הסליחות בכל עשי"ת. לפני ערב יום הכיפורים הודיע לו כי שוב צריך להשכים סמוך לעלות השחר לעשות 'כפרות' על תרנגול, ולימד אותו כל סדר עבודת יום הקדוש מכל נדרי ועד אחר נעילה. וכשחשב ה'כפרי' שלאחר 'תקיעת שופר' שבמוצאי יוה"כ מגיע כבר ה'חופש'... סיפר לו, כי חלילה לו מלחשוב כן, אלא יש ארבעה ימים בהם הכל 'טרודים במצוות' - בקניית ארבעת המינים ועשיית הסוכה, ואח"כ כל שבעת ימי החג שבהם שוהים כל יום כמה שעות בבית הכנסת ומאריכים בתפילה באמירת הלל ובהושענות, עד שב'הושענא רבא' מרבים ב'הושענות' ובתחנונים, ולבסוף מתקדש ובא שמיני עצרת ושמחת תורה, שביום זה שמחים עם התורה ורוקדים שעות על גבי שעות עם הספרי-תורה. שאלו ה'כפרי', ומה יהיה אחר כך, כלומר, מה סדר היום לאחר שמח"ת, נענה לו ה'מלמד', מכאן ואילך חוזרים לסדר החיים כמו שהיה לפני חודש אלול. בהגיע יום שמח"ת רקד ופיזז ה'כפרי' בשמחה עצומה מבלי להתעייף, כשהוא מסביר פשר שמחתו הגדולה, כי ברוך ה' מחר חוזרים לשיגרה, וחסל סדר תפילות ארוכות בבית הכנסת...

ונתכסה בעפר ונעלם ממראה עין, ובהגיע זמן הצמיחה יתפשט על פני הארץ כל צמח בזמנו, וכן הוא ענין קדושת החג, נתנטע עתה בלב בהעלם, ובהגיע הימים בימי השנה יתגלה בפועל ככל פרט בזמנו. עכ"ל. ומבואר בדבריו, כי אכן 'אוצר גדול' טמון בלבנו מכל קדושת הימים הנוראים והמועדות שעברו עלינו, ומכל המצוות העצומות שזכינו להם, ואף אם אין האדם מרגיש שום שינוי אך האמת ש'נקלט בו הזריעה', ואין לו אלא לגלות את הקדושה בהמשך ימות השנה".

עוד יתבונן בדברי הרה"ק ה'ערוגות הבושם' זי"ע (ברכה, ד"ה וישכון) שהנה אמרו חז"ל (סנהדרין צה:) אצל יעקב אבינו שבדרכו חרנה עבר במקום שהתפללו אבותיו ולא עמד שם, בהגיעו לחרן אמר אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ואני לא התפללתי בו, 'יהיב דעתיה למיהדר (נתן בדעתו לחזור) מיד קפצה לו הארץ', ולכאורה צריך ביאור לשם מה עשה הקב"ה נס כזה שתקפוץ הארץ. אלא מבאר הערוגת הבושם וז"ל, אבל כל מעשה אבות סימן לבנים, הנה הבורא כל עולמים יתב"ש מאיר באור פני מלך חיים ביום ראש השנה באור ה'יראה', וממנו יוכל האדם לשאוב יראת שמים

לפעולת התפילות ואימת הדין שכל העוונות נמחלים. ואם תשאל, אם כן מדוע עדיין לא בא בן ישי, כי לאחר אלו הימים הקדושים - 'ושבו בנים לגבולם', שהכל חוזרים לסדר יומם כדאשתקד, ושכחו מכל אשר עבר עליהם.

שמו תאמר, הרי אף בחודש תשרי גופיה נשארתי כאבן דומם, ולא התעורר לבי - לב האבן במאומה, ואם כן 'חבל על דאבדין'... אך האמת כי כל טענה זו בשקר יסודה, ומעצת היצר היא להפילו ב'יאוש, ושמע נא לדברי הרה"ק רבי לייבל אייגער זי"ע (תורת אמת שמח"ת תרמ"ב) וז"ל, איתא במדרש (קה"ר ט), בשעה שישראל נפטרין מבתי כנסיות בת קול יוצא 'לך אכול בשמחה לחמך כי כבר רצה אלוקים את מעשיך', והנה עיקר ענין 'בשעה שישראל נפטרין מבתי כנסיות' יש לומר שמרמוז על יום הזה (שמח"ת) שהוא סוף התפלה של כל הימים הקדושים שעברו, ואז בת קול יוצאת ומפוצצת בלב נפשות ישראל בבטחון ובשמחה רבה שנתקבלה תפילתם. והגם שאין הלב מרגיש, אמנם הוא בהעלם שנזרע ונקלט בלב, כמו שאומרים 'וחיי עולם נטע בתוכינו', שהוא בענין נטיעה שנקלט בארץ

והמשיך הרה"ק את תוכחת מוסרו, אוי לו למי שדומה לאותו כפרי נבער מדעת, והרי הוא שש ושמוח על שב"ה עברנו את הימים הללו (וברוך שפטרנו...), כי ימים קדושים אלו הם מקור חיותנו לכל השנה כולה, ומהם נשאב רוח קדושה לאורך ימים, ואליהם צריך לכסוף ולערוג תמיד...

וכאותו מעשה שהיה אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, שפעם אמר לאחד מחסידיו במוצאי שמחת תורה, וכי לא היית רוצה להתחיל עתה ב'תהילת ה' ידבר פי', כשהוא מפזם את התיבות בנוסח והנגינה של א' דסליחות... כי היו לו געגועים וכיסופים לעבודת הימים הללו, וכבר עם סיומם היה חפץ להתחיל מ'בראשית'...

יג. ידוע המעשה על ר' אייזיק יעקלס (בן ר' יעקב) אשר התגורר בקראקא (נלב"ע בשנת ת"ג) והיה עני מרוד, לילה אחד חלם חלום בו 'נתגלה' לו כי מתחת הגשר הגדול המוביל לעיר טמון אוצר גדול, ויהי בכוקר ותפעם רוחו והלך למצוא את ה'עשירות' המיועדת עבורו, והחל לחפור שם, עד שניגש אליו מפקד חיל המלך ושאל למעשיו, והשיב לו בכנות ובתמימות כי מחפש הוא אחר המטמון וכפי שהראוהו מן השמים... החל המפקד לשחוק עליו באומרו, אף אני חלום חלמתי שמתחת התנור בבית יהודי בשם 'אייזיק יעקלס' מסתתר אוצרות זהב וכסף, וכי נדמה לך כי אלך לחפש שם, והרי החלומות שוא ידברון. נדהם ר' אייזיק ולא גילה לו כי הוא הוא 'בעל הדבר', שב לביתו והחל לעקור את התנור ועד מהרה מצא שם אוצרות מלכים אשר מהם נתעשר ונעשה לגביר אדיר (ומהכסף בנה בית הכנסת גדול על שמו, הנקרא 'אייזיק שול'). וצדיקי הדורות דרשו מעשה זה כמין חומר למוד ממנו בדרכי עבודת השי"ת.

והיה אומר הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע כי מעשה זה הוא משל על סדר החיים של הרבה אנשים, אשר בכל ימות השנה 'עניים' הם במעשים טובים, ובטוחים כי 'האוצר' נמצא בר"ה וביוה"כ, אז הזמן גרמא ליטול מלוא חפניים משפע הקדושה ועי"ז יוכלו להתעלות לאין ערוך. אמנם בהגיע ה'הייליגע טעג' (- הימים הקדושים) מתברר להם כי העשירות נמצאת אצלם בקרבם, כי בכל אחד 'טמון' וגנוז אוצרות אדירים של כוחות הנפש לעבודת השי"ת, ומקבלים עליהם קבלות טובות להיטיב מעשיהם. וזאת העבודה ככלות כל הימים הטובים, לחיות את גילוי האוצרות שבנפש, ולקיים כל מה שקיבל על עצמו, ולא להיות ח"ו ככלב שב על קיאו (הובא בלקוטי אמרי חיים למוצאי יו"כ).

באר הפרשה - פרשת בראשית

הקדושים אלא שיהיב דעתיה למיהדרר [כאומר, מי יתן ואוכל להחזיר את הזמן אחורנית, ולהתחיל מחדש את חודש הרחמים והסליחות וימים הקדושים... רצון זה חביב כ"כ אצל הקב"ה] וישלח לו ג"כ אורות אלו להאיר מחשבו... [כמו שהביא את הר המוריה ליעקב אבינו מיד כשחשב לחזור לשם] (עכ"ל). ונמצינו למדים כי עדיין יכול 'לתפוס' עצמו¹, ועי"ז יוכהו הקב"ה בכל אורות הקדושה שירדו לעולם בכל הימים הקדושים שעברו עלינו².

והעצה היעוצה לשמר בקרבנו את כל אורות הימים הטובים היא כלשון הכתוב (תהילים קיח כז) 'אסרו חג בעבותים', לקשור את היו"ט בעבותות³ על ידי קבלות טובות" שמהם לא יזוז בכל זמן ועידן⁴.

על כל ימות השנה, ושוב בעשרת ימי תשובה באור ה'תשובה' ובפרט ביום הקדוש. ושוב בימי סוכות זמן שמחתנו - השי"ת מאיר ללבות עמו ישראל באור השמחה, ממנו יוכל האדם לקחת לנפש שמחה אמיתית לשמוח בעבודת השי"ת ובתורה ומעשים טובים כל ימות השנה, והנה השי"ת צופה ומביט עד סוף כל הדורות ראה דור אחרון - דור עני ואביון שיגיעו ימים קדושים האלו ואין איש שם על לב להתעורר בהתעוררות אמת לאמתו, ושוב כשבא נעילת החג חושב מחשבות וחשבון הנפש איך חלפו ועברו ימים מקודשים כאלה ולא פעל בהם מאומה, ולא התעוררות כדבעי למיעבד, ומה לו לעשות כיוון שהימים כבר חלפו ועברו ואי אפשר להשיב הזמן שכבר חלף והלך לו... ובה פעל לדורות שאפילו בשכבר חלפו הימים

יד. והדברים אמורים ביותר בימים אלו שעדיין יש להם שייכות לימים הנוראים, וכמו שנהגו כמה מקהלות ישראל להמשיך במנהגי ירח האיתנים עד לאחר שבת בראשית, כדוגמת טבילת החלה בדבש בשבת קודש, ומה שאין מורידין את הפרוכת הלבנה מארון הקודש.

מעשה היה באחד מחשובי החסידים בבעלזא הרה"ח רבי משה גראס ז"ל, אשר היה דר בעיר גענף שבמדינת שווייץ, ונכספה וגם כלתה נפשו לשהות בימי החג בצל רבו הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בשנים שכבר היה מדורו בארה"ק, וישם לדרך פעמיו כשהוא מפליג באניה הנוסעת לארץ ישראל, אלא שלדאבוננו הגיעה הספינה למחוז חפצה בנמל חיפה רק בהושענא רבא לפנות הערב, ובלית ברירה חגג את יום שמיני עצרת החג הזה בחיפה. ורק ממחרת עלה ירושלימה לשבות שם ב'שבת בראשית' אצל הרה"ק זי"ע. ובעת שזמרו בסעודה שלישית את הפיוט 'אמונים אשר נאספו' (פיוט לעזרת, שחרית דשמ"ע) ג' פעמים כפי המנהג שם בחצר הקודש - נחמץ מאוד לבבו של ר' משה, בהעלותו על ליבו גודל ההפסד שלא זכה להיות בשמחת בצל הקודש, הרגיש הרה"ק מהר"א במחשבותיו, ותיכף לאחר שסיימו לשיר נתן לו מכוסו כשהוא לוחש לעברו שבת בראשית האט נאך א שייכות צו די הייליגע טעג - שבת בראשית עדיין יש לה שייכות לימים הקדושים... וכמי שאומר שעדיין יכול 'לתפוס'... (הובא בפניני החסידות, מפי בעל המעשה).

טו. עוד יזכור מה שאומרים בשם הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע כיו"ב, כי לפעמים כאשר חלפו ועברו הימים הנוראים עושה האדם חשבון הנפש ורואה שלא ניצל את הימים הנוראים כהוגן, אך בל יפול רוחו בקרבו אלא ישים אל ליבו כי שב"ק זו היא 'שבת בראשית' המורה על התחלה והתחדשות... (וראה בהרחבה להלן).

טז. וכה אמר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע כי שניים המה בקרא 'אסרו חג בעבותים', ו'ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו' (תהילים ב ג), יש מי שאומר אחר 'שמחת תורה' הבה ננתק עצמנו מכל עניני החג ל"ע, והמשכיל יאמר, אדרבה, הבה נקשור עצמו בעבותות וחבלים לחג העבר. הוסיף ע"ז בנו הרה"ק הפני מנחם זי"ע, כי שגור בפי העולם לומר 'אסרו חג בעבותים' - שצריך לקשור את היום טוב אלינו, ובאמת אין זה נכון, כי היו"ט איננו בורח כלל וכלל, אלא לנו ייאמר, שלא נברח ממנו אלא נחבר ונקשור עצמנו אליו.

מעשה היה בעיר הבירה לאנדאן (לונדון) - ביהודי שהיה בעה"ב על כמה וכמה בנינים בשכונת גאלדרעס גרין והיה משכירם לאחרים ומהם מקור פרנסתו, הלה היה מקפיד שלא להשכיר מדירותיו לגויים - כושים שחורים בהיותם ידועים כעם קשה - גנבים וגזלנים שאינם פורעים חובם בדמי השכירות... עד, שהגיעו זמנים קשים על העולם (לפני כשמונה שנים) וכל מסחר הנדל"ן ירד מטה מטה, ועמדו הרבה מדירותיו ריקניות משוכרים, באותם הימים בא לפניו גוי כושי שרצה לשכור אחת מדירותיו, הלה העמיד פני עשיר וסוחר גדול ואף סיפר שתחת רשותו כמה וכמה חנויות מסחר, על כן הסכים היהודי והשכיר לו אחד מדירותיו שעמדו ממילא ריקם. עבר חודש ושניים גם

באר הפרשה - פרשת בראשית

שלושה וארבעה ואין קול ואין ועונה, הנכרי נתגלה כגנב מומחה ולא אבה לשלם על שכירות הדירות אף לא פרוטה אחת... משכלו כל הקיצין קראו היהודי ל'בית המשפט', בהגיע עת המשפט שמע השופט את טענתו ושאל את הגוי ומה 'תשובה' יש לך, ויען הנכרי ויאמר, שאינו צריך לשלם לבעליו כי מתחילה היו לו רק צרות בדירה - המים לא הוחמו מעולם, צבעם של קירות הבית היו מתקלפים בכל עת יותר ויותר, דלתות הבית הרעישו ברעש נורא מחמת החלודה, המים אשר בכיור היו דלוחים, בחורף שלטה הצינה ובקיץ שלט החום - וכיו"ב הרבה מטענות ותירוצים שאי אפשר להוכיח שאין הצדק עמו. וכבר היה נראה ליהודי כי הוא עומד להפסיד במשפט - בפרט אחר שה'שופטים' שם ידועים כשונאי ישראל ולא עוד אלא ש'חוקי המדינה' מסייעים הרבה להגן על השוכרים, אלא שלא היה בידו עשות מאומה... עד ששאל השופט את הנכרי, האם פרעת את דמי השכירות לכה"פ פעם אחת, נדעק הגוי, לא ולא, וכי עלי לשלם על דירה כזאת... אז נענה השופט, אכן נודע הדבר, כי רמאי וגנב אתה, כי אם היינו רואים שבתחילה שילמת את חובך היה מקום לקבל את כל טענותיך, אך ברגע שמעולם לא שילמת, הרי לנו הוכחה מוכחת שמעולם לא היה בדעתך לשלם, וכל אלו הטענות אינם אלא תירוצים כי אין ברצונך להוציא מכיסך אפילו שווה פרוטה, צא עתה ושלם לו מרישא ועד גמירא מימי ישיבתך בזה הבית.

הגה"צ רבי אלחנן היילפרין גאב"ד ראדומישלא זצוק"ל שהיה דר בגאלדרעס גרין, היה מוסיף ללמוד ממעשה זה על ה'תשובה והקבלות' אשר הננו מקבלים ע"ע בימים הנוראים והקדושים, כי אך עוברים הימים הקדושים ומיד מתחיל כל אחד עם תירוציו - אם מענייני פרנסה וגידול בנים, או ה'חברותא' שאיננה טובה, הישיבה והכולל אינם טובים וכו', והנה אם 'שילם' לכה"פ בתחילת הדרך את קבלותיו יש מקום לומר כי אכן צדק יש בתירוצים אלו, אבל מי שמיד בראשית השנה כשעדיין לא קיים תשובתו כבר מוצא תירוצים מדוע אין בידו להשלים קבלותיו, הרי"ז מטיל ספק כי מעולם לא היו קבלותיו באמת...

יז. דברים נוקבים כתב הרה"ק ה'בית אברהם' ז"ע (וזאת הברכה ד"ה קחו) וז"ל, שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך וכו', ולא יראה את פני ה' ריקם (מוסף דשלש רגלים). ידידים ורעים נאמנים כשנפרדים זה מזה לזמן רב עושים ביניהם זכרון ואות שיזכרו זה את זה כל הזמן עד שיתראו (שוב) פנים אל פנים. כמו כן אחרי המועדים, ר"ה יוה"כ וסוכות, כל אחד הבטיח הרבה וקיבל ע"ע התנהגות טובה בכל לב ונפש, קחו עמכם דברים והבטחות האלו אל לבבכם עדי תתראו ברגל הבא, שלא יראו פני ריקם, ולא תתביישו לראות את פני ה', עכ"ל.

ויתבאר ביותר על פי מעשה שהיה בערבי פסחים בשנת תשס"ט בעת 'ברכת החמה', שעמד איש זקן ושבע ימים בן 88 שנה, וגילה באוזני סובביו כי זה לו הפעם הרביעית אשר הוא זוכה לברך 'ברכת החמה', מיהרו 'בעלי החשבון' ומצאו שבפעם הראשונה היה היהודי כבן 4 שנים ולא יותר, ושטחו תמיהתם בפניו, וכי זכרון חד כל כך יש למע"כ שהוא זוכר את כל אשר אירע עמו בגיל 4 שנים, נענה הזקן, לא ולא, אבל את ברכת החמה דאז אזכור משום סיבה מיוחדת, שבאותו מעמד ניגש אלי יהודי מבוגר ונתן לי א קניפ (צביטה) בחזקה עד שכל גופי כאב מאותו הקניפ, מששאלתיו, מה חטאתי ומה פשעתי, מה מע"כ רוצה ממני ומחיי, אמר לי היהודי, רצוני שתזכור עד אריכות ימך ושנותיך את המעמד הלז שאינו מתרחש בכל יום ויום, ואכן הוא פעל את אשר רצה... ולדין ייאמר, ביציאתנו מזמנים קדושים כאלו ובכניסתנו לזמנים גבוהים בעסק התורה, הבה ניתן כל אחד לעצמו א גוֹטן קניפ (צביטה חזקה) - כלומר, קבלה טובה וחזקה כל חד וחד לפום דרגא דיליה, ובזה נזכה שהזמנים הללו יחקקו בקרבנו לאורך ימים ושנים טובות.

וכך ביאר אחד מצדיקי הדור שליט"א בדברי הרמב"ם (הל' תשובה פ"ב ה"ד) 'מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני ה' וכו' ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים, ומשנה מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה', ולכאורה תמוה מה ענין 'שינוי השם' לדרכי התשובה, והרי אין זה שינוי פנימי כדוגמת משנה מעשיו אלא שינוי חיצוני בעלמא, ומה טעם יש בו, אלא שהרי זה כעין 'תזכורת' לאדם, שוב אינך אותו יענק'ל שחטא אלא איש אחר... וכל אחד צריך לעשות לעצמו כמין 'שומר' שיזכיר לו תמיד שכבר עבר עליו ימי התשובה וחודש תשרי... שוב אינו אותו אחד שהיה בימות הקיץ...

יח. מעשה היה בשישה אנשים אשר 'נדחפו' לתוך מעלית (עלעוויטער) המיועדת למשא של ארבעה בני אדם ולא יותר, ואכן, המעלית שהייתה נאמנת לחוקי הבטחון נתקעה באמצע נסיעתם כלפי מעלה מרוב כובד המשקל, מיד הזעיקו את אנשי ההצלה והחילוץ, ואחר יגיעה הוציאו את כולם, אחר מעשה התעורר 'וויכוח' מיהו המזיק שעליו מוטל לשלם תשלומי הנזק ואת ההוצאות המרובות שעולה לתקן את המעלית, יש שאמרו שהשניים שנכנסו

באר הפרשה - פרשת בראשית

הארה גדולה, ועל ידי אור זה שכלו של אדם מתגבר ומתחדש בעבודת ה' ולימוד התורה הקדושה. אך בצאת החג גם אור זה יוצא מאתו, וכל איש יהיה מי שיהיה אם אך משכיל הוא, ירבה בלימוד התורה מיד בצאת החג, ובוה ישאיר על עצמו את האור הגדול לסייע בעדו לעבוד את ה' ולהתקרב אליו בכל השנה (הובא בקול 'עקב פר' אמור בד"ה והקרבתם. לתלמידו הנה"ק בעל מלא הרועים זי"ע).

ובך כתב הנה"ק רבי חיים פאלאג'י זי"ע (ספר חיים סי' לו) וזה לשונו 'אשר קבלה בדינו כפי מה שמתנהג

האדם בי"ב ימים הראשונים של מוצאי החג בן יהיה תמיד מראשית השנה ועד אחרית שנה, ומנהג חסידים הראשונים להתקדש עצמם ביותר ובקדושת מחשבה

ורמזו לה צדיקים בהא דאיתא בגמ' (במקומות הרבה) שיש מי שאומר ש'קדושה ראשונה' (שקידשו עולי מצרים את ארץ ישראל) קדשה לשעתה, אבל לאחר החורבן פקעה קדושתה, אכן 'קדושה שניה' (שקידשו עולי בבל) קדושה לשעתה ולעתיד לבוא, ורמזו יש בדבר כי קדושת הימים הנוראים והקדושים שהם באיתערותא דלעילא יתכן שלא תהא אלא 'קדושה לשעתה', ובעבור 'הרגל' לא יישאר מאומה, אכן זה המתנייע להמשיך את הארות החג, ובבחי' 'קדושה שניה' - מובטח לו שתישאר הקדושה לעתיד לבוא י"ט ולאורך ימים.

עוד עצה טובה היא כמו שהיה מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב זי"ע כי בכל חג ומועד מאיר הקב"ה על כל אחד ואחד מבני ישראל

אחרונים - יתר על המותר, הם ה'מזיקים' כי לא היה להם להיכנס אחר שכבר היו בפנים ארבעה אחרים, לעומתם יש שטענו שעל כולם מוטל להשתתף בהוצאות שוה בשוה, כי גם אלו שנכנסו בתחילה הם אשמים בדבר, מאחר שהיו צריכים לצאת בראותם שיש כאן יותר מכפי השיעור 'המותר' (והדבר תלוי בסוגיית הגמ' 'ב"ק י'): בדין חמישה שישבו על ספסל, והלכו לדין תורה אצל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל, וזה היה פסק דינו - האיש שלחץ על הכפתור ע"מ שתעלה המעלית לקומה הרצויה הוא החייב, והשאר פטורים, וטעמו ונימוקו עמו, שבזמן שהיו במעלית בטרם החלה בפעולתה הרי לא נגרם לה שום היזק, ורק זה שהפעיל אותה על ידי לחיצתו על הכפתור הוא העלה אותה ובוה גרם לה שתינזק, על כן בדין הוא שישלם.

ומדבריו בדיני 'חושן משפט' נלמד גם לענין 'אורח חיים'... כי הנה כולנו מלאים ב'משאות' ועמוסים בשפע הקדושה לאחר כל ירח האיתנים והימים הנוראים והקדושים, אך אם לא נלחץ על הכפתור ונתחיל 'לזוז' לא עשינו ולא כלום... ורק אם נלחץ על הכפתור, כל חד בדידיה, או אז נתחיל לעלות ולהתעלות.

י"ט. כיוצא בדבר ביאר הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל הטעם ש'הר סיני' אין לו קדושה עולמית, ותיכף לאחר נתינת התורה בטלה קדושתו, וכדכתיב (שמות יט כג) 'במשוך היובל המה יעלו בהר', ואילו מקום המקדש נשאר בקדושתו אף בזמן הזה, כי הר סיני היה קדוש ב'איתערותא דלעילא', וממילא אין לזה קיום תמידי, אבל בית המקדש נתקדש על ידי עבודת בני ישראל - שהקריבו שם קרבנותיהם, ודבר הבא בעבודה וביגיעה נשאר בקדושתו לעולמים...

כ. הרה"ק הרמ"מ מלעלוב זי"ע היה אומר משמיה דהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע שככלות הימים הנוראים נפשו דואבת עליו, כי מהיכן יוכל עוד להתחמם מאור הימים הקדושים. אך משמגיעים לילות החורף הארוכים בזה נחה נפשו כעבד ישאף צל. וסיים הרה"ק מלעלוב, כי לכאורה מה יתן לו ומה יוסיף לו להרה"ק מקארלין אריכות הלילות, הא בלאו הכי היה הוגה בתורת ה' יומם וליל בקיץ כבחורף. אלא כי באלו הלילות כשהצינה רבה ומחוץ תשכל כפור כאפר קשה לאדם לצאת ממיטתו, ועל כן היו אלו הלילות יקרים מאד אצלו, כי עבודה הבאה ביגיעה חשובה היא לאין ערוך.

ידוע שהרה"ק מראפשיץ היה אומר לאחר חג הסוכות יוצאים אנו מימים גדולים וקדושים (וכפי שנתכנה אלו הימים די הייליגע טעג) מעתה נכנסים אנו ללילות גדולים וקדושים. וכן כינו אותם צדיקי הדורות די הייליגע ווינטער נעכט (דרכי חיים ושלוש מונקאטש, תתי) וכל זה מחמת כי בהם יוכל כל איש להרבות בנפשו קנין תורה (עכ"ל), הרה"ק מקארליץ זי"ע היה קורא אותם די גאלדענע נעכט (אמ"פ השלם, שער עבודת ה' יג), על הרה"ק הרבי רבי בונם זי"ע מסופר שהיה קורא להם די גוטע פריינד (הובא בנתיבות שלום). הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר בשם הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב זי"ע שבלילות החורף יש בהם קדושת חול המועד. כי הצדיקים ידעו מה יכול האדם לפעול בלילות קודש אלו, וכפי שאמר הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב זי"ע, שאפשר לפעול לטוב בימי החורף לפנות הבוקר כמו ביום הקדוש בעת נעילה (אוצר ישראל).

בראשית - בשביל ה'ראשית' וההתחדשות

עוד יאמר בזה, כי מתנה טובה נתן הקב"ה לישראל - כח ההתחדשות^כ, שגם במצב הגרוע והשפל ביותר יש בידם את הכח להתחדש ולהתחיל מ'בראשית'^כ. וזה כלל גדול, שלא יתבונן האדם בעבר להתבוסס בנפילות ובכשלונות אלא תמיד ישם מגמתו כלפי העתיד, כי מאי דהוה הוי^כ.

ודיבור ומעשה מיום שמחת תורה עד י"ב יום אחר החג לעומת י"ב חדשי השנה. ונאספים אל בניהם בקרב אלה י"ב הימים ומחזירין על לימודן כל אחד ואחד לפי שיעורו והוא סגולה נפלאה להיות לעושה אלה עזר מהש"ת תמיד כל הימים מראשית השנה ועד אחרית השנה וכל אשר יעשה יצליח הן בתורה הן בחסידות והן בכל משא ומתן.

כא. וידע שכל מהותו של 'בני ישראל' הוא התחדשות, (וכמו שאומרים ב'קידוש לבנה' 'שהם עתידים להתחדש כמותה'), וכמבואר בדברי רש"י בתחילת הפרשה 'בשביל ישראל שנקראו ראשית', והיינו שנקראו ב'שם' על שמה של ההתחדשות...

מה רבה מעלת המתחדש בכל עת ושעה, מעשה (שלא היה) באיש עני ואביון מבני ירושלים של מעלה, שקבע לעצמו 'מנהג' - לחזר אחרי 'ברכת שהחיינו', ועל אף שלא היתה הפרוטה מצויה בכיסו היה הופך עולם ומלאו ומקמץ מפתו הדלה, ובפרוטות שאסף היה קונה בכל עת ועונה פירות חדשים ומברך עליהם 'שהחיינו', לצורך כך, היה מבקר דבר יום ביומו בחנויות הפירות ומברר האם הגיע איזה פרי חדש בשעה טובה ומוצלחת... המוכר שהיה מבני ישמעאל והכיר את ה'עני' אשר לפניו תמה פעם בפניו, מדוע הנך ממחר לקנות את הפירות מיד כשהם 'יוצאים' לשוק ומחירים עדיין מרקייע שחקים, וכי לא עדיף היה שתמתין חודש או שניים, אז יתרבה שפע הפירות ויתמעט המחיר עדי ארץ, הלה ניסה להסביר לערבי שהוא חפץ בכל מאודו לברך 'שהחיינו'... אך פשיטא שלא קלט המוכר הערבי מאומה.

ויהי היום, 'שמועה טובה תדשן עצם' - לאזני היהודי באה הידיעה שבס"ד הגיע פרי הנקרא 'מנגו' (מאנגא) אל החנות... מיהר הלה כחץ מקשת לתוככי החנות ודרש מעם המוכר הבה לי 'מנגו' להחיות נפש... קראו המוכר והכניסו לחדר הפנימי, הרים כמה אבנים מהארץ (בלטות), והראהו מונחים שמה חבילי שטרות לרוב בשווי רבבות אלפי זהובים, ואמר לו, שמע נא, זה 'חלקי מכל עמלי' בהחזקת החנות עשרות שנים, ואעפ"כ לא אניח לעצמי לקנות מנגו מחמת יוקר המאמיר בתחילת זמן הפרי, אלא אמתין זמן מה 'עד יעבור זעם'.. ורק כשיגיע העת שיהיה המחיר 'שוה לכל נפש' או אז אקנה ואוכל מפירות אלו, כיצד עני מרוד שכמותך מסוגל לרכוש מנגו בכסף מלא כאילו היו יהלומים... הפעם כבר לא ניסה היהודי ללמד לו 'סודות' שהחיינו... אלא קנה פרי אחד או שניים, ושב לביתו שמח וטוב לב, ובירך לאלוקים בקול רם וגדול שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ביום מן הימים יצא קול הברה בעיר כי זה הערבי נפח את נשמתו, ויורשיו מעמידים למכירה את החנות עם כל הפירות שהורישם אביהם, זכר העני כי אוצר גדול מוטמן מתחת לפני הקרקע, מיהר ללוות ממון ודמים מכל מכריו בעלי ה'גמחיים', קנה את החנות, ואכן זכה בכל ה'אוצר' שהראהו הערבי לפני כמה שנים, ובבת אחת עלה מבירא עמיקתא לאיגרא רמא כשהוא זוכה לעשירות מופלגת. וכל זה בא לידו בזכות מנהג טוב שהיה לו בחיבוב ברכת שהחיינו.

וכשנתבונן קימעא במעשה זה נראה כי יש בו 'משל' ומוסר השכל לדרך החיים של איש יהודי. שהנה אמרו חז"ל (בר"ר א א) שהתורה נקראת 'ראשית' וכן ישראל נקראו 'ראשית', וביארו צדיקי הדורות כי 'שם' זה מורה על מהותם של בני ישראל, אשר יש בכוחם תמיד להתחדש ולהתחיל מ'בראשית', להניח את כל העבר מאחוריהם ולחדש כנשר נעוריהם, ובכל עת יעמידו רק את ההוה לנגד עיניהם, ו'לברך שהחיינו' על הזמן החדש ועל מציאותם החדשה כקטן שנולד דמי. אלא, שהדבר קשה וכרוך ב'דמים מרובים'... מה יעשה איש יהודי החפץ להתקרב אל קונו, לא ישגיח בכל הקשיים, ויקיים כל מצוה ומצוה כאילו זו לו פעם הראשונה בחייו. אמנם ה'ערבי' הוא היצר הרע מנסה למנוע מיהודי להתחדש, ואומר לו 'מה העבודה הזאת לכם', מדוע תתאמץ כל כך, המתן קימעא, ותקיים המצוה בעייפות, מתוך עצלתיים ורפיון ידיים כמצוות אנשים מלומדה... אמנם סופו של דבר, 'המקפיד על שהחיינו' - זה המתחדש בכל עת ובכל שעה לעבודתו ית"ש, ללמוד את התורה כאילו היום ניתנה מסיני ולקיים כל מצוה בהתלהבות מחודשת הרי מובטח הוא כי 'ימצא אוצרות מלכים', כי בנפש כל יהודי טמונים אוצרות שלא יסולאו בפז, ואין נצרך אלא לגלותם... וההתחדשות היא היא המעוררת כל אותם אוצרות והארות נפלאות.

הנה מנהג ישראל תורה, שמיד בסיום התורה מתחילים פרשת בראשית [האבודרהם (שמחת תורה) כתב בדרך הפשט, שלא ליתן פתחון פה לשטן שבני ישראל שמחים בסיום התורה מפני העול שניטל מעל צוואריהם, וכע"ז כתב מהרש"א בחא"ג (ע"ז יט. ד"ה סליק ספרא) שעל כן נוהגים בכל סיום מסכתא להתחיל מסכתא אחרת, כדי שלא יקטרג השטן], ויש בזה כדי לרמוז שאף בעת הסיום עיקר השמחה היא על העתיד - שכל אחד מקבל על עצמו ומתחיל מ'בראשית' כשפניו לפניו ולא לאחור, ומעתה ועד עולם יהיה חפצו בתורת ה'.

שבאותיות, להורות לנו מיד ב'תחילת דרכה של תורה ועבודה', שינהג בדוגמת אות ב', שהיא סגורה מכל צדדיה ורק מלפניה פתוחה היא (כדאיתא בב"ר א י), כך יביט האדם תמיד רק 'לפניו', ולא 'לאחוריו' - לחשוב מה עבר עליו ובמה נכשל, אך מכל מקום נרמז בעוקץ שבאות ב' 'מאחוריה', כי אין לו להשכיח מעצמו לגמרי את ה'עבר', אלא תמיד יזכרו מעט כדי שידע ממה עליו להימנע ב'עתיד'. אך כל זאת רק מעט מזעיר, כהעוקץ שמאחורי הב' שקטנה היא (כע"ז איתא בפירוש רבינו יונה עה"ת לגבי שלא ידרוש מה למעלה וכו') כ"ה.

ומפורשים הדברים ב'ספורנו' (ד ו) על הפסוק 'ולמה נפלו פניך, וז"ל. כי בשיש לקלקול איזו

ובזה יש לבאר הטעם שהתחלת התורה הקדושה היא באות ב' - בראשית, ולא באות א' - הראשונה

כב. באופן זה ביאר הרה"ק משינאווא זי"ע, מדוע קוראים פרשת בראשית תיכף אחר הימים הנוראים, לרמז דמאי דהוי הוי, ועתה פותחים ומתחילים מבראשית (דף חדש), ותפקיד האדם להסיח דעתו מן העבר ולהשים מגמתו על העתיד.

הנה התורה הק' מסתיימת בתיבות 'לעיני כל ישראל', ופירש רש"י, 'שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם', ואמר הרה"ק ה'צדקת יוסף' מפייטסבורג זי"ע כי בא הכתוב לרמז שגם אם 'אוחז' ב'שבירת הלוחות' עדיין יתחזק ויגיל וישמח בשמחת תורה... ומיד יתחיל מבראשית...

כג. נוראות מצינו בבריאתו של עולם, כדאיתא בגמרא (שבת פח: חגיגה יג:) על הפסוק (תהלים קה ח) 'דבר ציווה לאלף דור', שהתורה נבראה אלף דורות קודם מתן תורה, (והיינו תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם), ומפורש אמרו (בר"ר ג ז) מלמד שהיה [הקב"ה] בורא עולמות ומחריבן עד שברא את אלו. מכאן למד הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מאמר נורא, דרבים המתאוננים לומר מתוך ייאושם, הנה כבר ניסיתי ולקחתי את עצמי 'כאלף פעמים' ולא הועלתי מאומה, תמיד שבתי ליפול... מה עוד יש בידי לעשות, לזה גילו לנו חז"ל מעשי השי"ת שאף הוא 'כביכול' בנה עולמות שנחרבו לאחר מכן, ואעפ"כ שב לבנות עוד עולם ועוד עולם... עד שלבסוף ברא את עולמו שאנו חיים בו כהיום, אף אדם ה'קרוץ מחומר' מה לו שיתייאש - הרי אכתי לא ניסה להתחזק תתקע"ד פעמים, ילמד מבוראו כביכול שלא הפסיק מלבנות עולמו מחדש תתקע"ד פעמים...

כד. מספרים על חסיד אחד, שניגש אל הרה"ק מקאצק זי"ע והתאונן בפניו על שאין לו במה לשמוח בשמחת התורה, שהרי לב יודע מרת נפשו שבמשך כל ימות השנה לא למד כהוגן, השיב לו הרה"ק עיקר השמחה היא על מה שמתחילים את התורה, שהרי אין בריה בעולם שתאמר זכיתי לבי לסיים את התורה... אמנם על 'להבא' ביד כל אחד לקבל על עצמו, ממילא ה'שמחה' שייכת לכל. אף הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אמר, שהשמחה ביום שמחת היא ההכנה לקבלת התורה לכל ימות השנה.

כה. ואף אם התחדש ושוב נפל ממדרגתו ישוב להתחדש, כמו שרמזו בתיבת בראשית שהיא נוטריקון ב' - ראשית, היינו ב' פעמים 'ראשית', שלעולם לא יתייאש מלשוב ולהתחדש בטובו בכל יום תמיד, אלא אפילו אם התחיל כבר 'בראשית' ונשבר ונפל יתחיל מבראשית פעם שנייה.

ובזה יתבאר עוד הטעם שהתחילה התורה בב' ולא בא', להורות שאפילו אם כבר אינו אוחז בא' אלא בב'... שכבר התחיל והפסיק יתגבר להתחיל שוב במצב זה מבראשית.

וכן מצינו במסכת מגילה (לא) שנחלקו התנאים לענין קריאת התורה, חד סבר שבמקום שמפסיק לקרוא בשבת במנחה משם ממשיך בקריאתו ביום שני בשבת, ומשם ממשיך בחמישי ומשם ביום השבת שלאחריה, ואידך סבירא ליה שתמיד מתחיל בתחילת הפרשה - בשבת במנחה, בשני בחמישי ובשבת שלאחריה, וכן נפסק, ואפשר לומר שבא לרמז לנו שתמיד בכל עת אפשר לו לאדם לשוב ולהתחיל תורתו ועבודתו מחדש - מתחילת דבר כלא היה, ואף לאחר שנפל ונסוג לאחוריו יש בידו לשוב לכור מחצבתו - לחזור ולהתעלות.

באר הפרשה - פרשת בראשית

יא

קין, וא"כ ודאי שיפלו פניו, אלא שכך אמר לו הבורא, אף אם נכשלת באיזה דבר, ולא 'הקרבת' את קרבן ה' בראוי, ולכן לא נתקבלה מנחתך, עדיין טענה גדולה יש עליך, למה נפלו פניך, כי העצבות והייאוש ונפילת הרוח הם אבי אבות כל החטאים^כ, אלא תתחזק בכוחות מחודשים^כ, ואם תיטיב מכאן ולהבא, הרי שאת - תעלה מעלה מעלה יותר ממה שהיית עד עתה.

תקנה אין ראוי להצטער על מה שעבר^י, אבל ראוי להשתדל להשיג תיקון לעתיד^י.

הוסיפו לבאר עוד בפסוק זה (ו-י) 'ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלוא אם תיטיב שאת', שלכאורה תמוה מהו הקושיא 'למה חרה לך ולמה נפלו פניך', והרי מפורש לעיל שהקב"ה לא קיבל מנחתו של

כו. דבר נאה אמר אחד מנקי הדעת לרמזו ב'טעמי המקרא' שעל הפסוק בפרשתו (ה כט) 'זה ינחמנו' - גרשיים ואח"כ תלישא גדולה, שבא לומר כי גם אם 'גרשו' אותו ב' פעמים אל יבהל ויישבר אלא יעשה 'תלישא גדולה' מכל העבר, וב'זה ינחם'...

כז. כי זוהי עיקר עבודת האדם לקיים בנפשו 'אל תזכור לנו עוונות ראשונים', ותמיד יחזור לעלות בדרך העולה בית קל, וכדבריו של החסיד הנודע הגה"ח רבי בן ציון אפטער זצ"ל שהתורה אמרה על אדם הראשון לאחר שחטא בעץ הדעת (ג ז) 'ויתפרו עלי תאנה', 'תאנה' הוא 'פייג' (בשפת האידיש), ויש לה גם משמעות בלשון העם 'א פייג' - למי שאינו מתפעל מדברי חבריו עליו ומורה לו בהנחת אגודלו בין פרקי אצבעותיו - אינני מתפעל מדבריך כלל וכלל, והנה מבואר בתוס' (סנהדרין ע: ד"ה בה) שכל האילנות היו דוחין אותו שלא יתקרב אליהם, ולכך תפר לעצמו עלי תאנה, ואמר לכולם 'א פייג' 'א פייג', אינני מתפעל ממכם, ולא אתעצב אל ליבי אלא אתחיל מראשית הדרך בהתחדשות ביתר שאת ועוז.

וכן כתב הרה"ק ה'דברי שמואל' וז"ל, ותפקחנה עיני שניהם וגו' [ויתפרו עלי תאנה]... לאחר שעברו רצונו ית' מיד הרגישו מה שעשו, וראו כי ערומים הם, שנשארו בערום וחוסר כל, בלי מצוות - שכל עבירה ההנאה ממנה היא רק לשעתה, ואח"כ מתחרטים ומרגישים כאב לב ע"ז שלא יכלו להתגבר על התאוה. ויעשו להם חגורות - שלקחו עצמם להתחזקות ולתקן בתשובה, כמו שאומרים, זיך אונטער געגארטל'ט, לתקן מעשיהם מעתה ולבנות עולמם מחדש. כי בנפילת הרוח אי אפשר להגיע לכולם, רק ע"י שמחה והתחזקות.

כח. פעם אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ששמע מאביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע (דיבור שהיה לו לחיזוק משך ארבעים שנה) כי הנה כתיב 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו' שאין הכוונה שהקב"ה התעצב חלילה וחלילה, שהרי 'עוז וחדוה במקומו' ואין כל עצבות חלילה למעלה. אלא שאנשי דור המבול היו שמחים תדיר, כי לא חסר להם מאומה כדאיתא בגמרא (סנהדרין קח.), וידוע מהאריז"ל שע"י שמחה אפשר לבוא לכל המדרגות, וא"א לדינים לחול ולשרות עליו בעת שהוא בשמחה, ומכיוון שכן - אף שהשחיתו את מעשיהם ועברו ברית, מכל מקום לא היה הקב"ה יכול להביא עליהם פורענות, על כן התעצב הקב"ה - היינו שהוריד עצבות בלבם של בני דור המבול, ולאחר שהתעצבו בא עליהם המבול (ליקוטי יהודה בפרשתו, ועוד).

מרגלא בפומיה דהגה"ק מטשעבין זי"ע מה שקיבל איש מפי איש עד הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע על מאמר הכתוב בסוף פרשתו (ו ה-ז) 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום - וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, ויתעצב אל לבו - ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי, וביאר ה' חוזה' ואמר, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ - אם רואה הבורא שהאדם מקלקל מעשיו בזה העולם לא יגבר כל כך כעסו עליו, כי יודע הוא שוכל יצרי מחשבות לבו רק רע כל היום - שבקרבו שוכן יצר המסיתו ומדיחו מעבודת ה', ועל כן וינחם ה', כמאמר ז"ל (סוכה נב) שאחד מארבעה דברים שהבורא יתברך מתחרט כביכול על אשר בראם הוא וחד מהם הוא על בריאת היצר הרע. אך אם ויתעצב אל לבו - שהבורא ראה שהאדם נפל בזרועות העצבות, ומתייאש מעבודתו, באמרו מה אני ומה מעשי כי חוטא ופושע אני וכבר אבדה תקוותי, או אז ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי, כי אין גרוע מליפול בזרועות העצבות ועל ידי כך להרפות מעבודתו ית', כיון שע"י הבעצבות יעזוב לבסוף את כל עבודתו, דאחר שנעצב אל לבו כבר מתייאש מלהמשיך במלחמתו עמו ובזה נסתם הגולל עליו ועל עבודתו.

כט. ביאור נורא ביאר הרה"ק מרוזין זי"ע (הובא בעירין קדישין), עפ"י משל ל'צאר' שחלה ב'מחלת הרדיפה' (והיינו שבכל עת וזמן דימה בנפשו שיש 'רודפים' אחריו בכדי להרגו), ולכך כל אימת שהיה יוצא לדרכו היו מעמידים שומרים על אם הדרך לשמור לבלתי יעברו שם אנשים בעת עבור הצאר ימ"ש, זמן רב קודם עברו כבר היו השומרים ממתינים על

תשא לו-לא) שאמרו לוחות הראשונות נשתברו הואיל וניתנו בפומבי, ואילו בלוחות השניות אמר לו הקב"ה 'אין לך יפה מן הצניעות' שנאמר (מיכה ו' ח) 'והצנע לכת עם ה' אלוקיך', ולכן היה להם קיום ולא נשתברו. וקשה, וכי לא ידע הקב"ה הצופה ומביט עד סוף כל הדרות שלוחות אלו ישתברו מכיוון שניתנו ב'קולות וברקים', מדוע לא נתנם מיד בצנעה. אלא, מאחר ואז היה 'תחילת דיבורי ה' אל עמו' - נתינת התורה הקדושה לעם ה', וכך הוא כללו של דבר שב'ראשית' התורה והעבודה יש להתחילם בהתלהבות נוראה, בלפידים בוערים ודברות קודש מלהבות אש, 'כי לולי התלהבות הקודם בפירסום, לא היה אחר כך יכולת לילך בדרך צניעות, רק על ידי שכבר הקדימו בקולי קולות נתקיים אחר כך הצניעות, 'זוה לימוד לדורות' כי בתחילה צריך להיות בהתלהבות עצומה, ואם כי לא יהיה נשאר זאת ההתלהבות דבר של קיימא עם כל זאת הוא העצה גם לימי הירידה אחר כך, עכ"ל"א.

בספה"ק תשואות חן להרה"ק רבי גדליה מליניץ זי"ע מבאר את הלשון הנאמר בתפילת המוספין דראש חודש 'ראשי חודש' לעמך נתת, כי הנה האדם מתנצל לפני אביו שבשמים, ואומר - יצר הרע שנתת לי קשה וחזק הוא עד מאד, ואין כוחי במתני לעמוד עמו בקשרי המלחמה, אומר לו הקב"ה, 'ראשי חודש' נתתי לעמי, בידך תמיד להתחדש ולהתחיל מראשית, ורק את זה אני דורש ומבקש מהאדם - שיתחיל את מלחמתו עם היצר ביתר שאת ועוז, ולבסוף יזכה ל'ותשועת נפשם מיד שונא', שינצל מ'השונא' - הוא היצר הרע כפי שחז"ל כינוהו (סוכה נב.), שבעה שמות יש ליצר הרע וחד מהם 'שונא'.

ב'ראשית' דרכו - בעת גשתו אל העבודה לא יחסוך שום כוח, אלא יתגבר בכל כוחו בהתלהבות דקדושה, ובלשון ה'רוקח' זי"ע (בהקדמה) 'אין חוזק מן החסידות בתחילתו. נוראות כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (כי תשא תרל"ט ד"ה ברש"י אין) על דברי חז"ל (תנחומא

הצאר ובעברו היו מראים לו שהדרך פנויה, פעם אחת הרגיש אחד מהשומרים שהוא צמא מאד אחר שכבר המתין זמן רב למאד, וכבר לא יכול היה להתאפק ובראותו נהר בסמוך לו התפשט חיש קל ממלבושיו וקפץ אל תוך המים, בעודו בתוך המים שמע היאך פעמי מרכבתו של הצאר מתקרבים מאד, מיד ניתר מן המים אף שלא היה סיפק בידו להתלבש בבגדיו ונעמד כך על משמרתו, משהגיע הצאר וראהו, חרה אפו על חוצפתו הרבה לעמוד כך לפני המלך, ענהו השומר בקידה, אכן אין זה מן הכבוד לעמוד כן, אך האם משום זה יצטרך חלילה הצאר להתעכב בדרכו, כשמוע הצאר את דבריו נחה דעתו. סיים הרה"ק מרוז"ן ואמר, הנה אדם הראשון לאחר שנחבא מאביו שבשמים הסביר את עצמו ואמר (ג י-יא) 'את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא', - נשמתי ערטילאית לאחר שעברתי על רצונך, ועל כן התביישתי ממך ונחבאתי, אמר לו הקב"ה 'מי הגיד לך כי עירום אתה', מי אמר לך שזוהי סיבה מספקת לפרוש מעבודתי, כי אפילו מי שעירום ועריה מכל מצווה ואין בו לא תורה ולא קדושה, עדיין עבודתו חביבה עד מאד לפני כסא הכבוד.

הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל היה אומר אינני מפחד כל כך מהעבירה אלא עיקר פחדי הוא מה'גוררת'... אל מה שנגרר האדם אחר העבירה, שהעבירה גוררת עבירה, ותוצאותיה מי ישורנה. על כן, אף אם כבר נפל ח"ו, לא ישים על לב, אלא יתחזק מעתה בכדי שלא תמשיך נפילתו מטה מטה.

ל. דבר חיזוק גדול אמרו צדיקים, כי הנה כתיב בפרשתן (א טז) 'ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה', וידוע מה שאמרו חז"ל (חולין ס., הובא ברש"י) שבתחילה נבראו החמה והלבנה שווים בגדלם, עד שקטרגה הלבנה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ואמר לה הקב"ה המעיטי עצמך. ומובא בקדמונים (של"ה הק' הקדמה לפ' שמות) שבתחילה היו חדשי הלבנה שווים להילוך החמה, ולא היה הפרש בין 'שנת חמה' ל'שנת לבנה', ורק לאחר שנתמעטה הלבנה נתקצר זמן הילוכה, ומעתה יש הבדל י"א יום בין שנת לבנה (שהיא שני"ד יום) לשנת חמה (שס"ה יום), ועל כן צריך לעבר את השנים להוסיף עוד לחדשי הלבנה (ובכל י"ט שנה מעברים ז' שנים). ונמצא שאף ש'חסרה' הלבנה מחמת מה שאמרה, אך מכל מקום קבע הקב"ה חק וזמן להשלים את החסרון. ו'ישראל נמשלו ללבנה' (סוכה כט.), שאף אם נחסר ו'נפגם' מחמת חטאו אל יתייאש אלא ידע כי יבוא זמן והקב"ה ישלים את כל החסרון וישיבנו לכמות שהיה.

לא. וכבר המשילו את הדבר למשקה הקאווע, שמתחילה מרתחין את המים עד כדי רתיחה גמורה, ולאחר מכן מכינים המשקה, וממתינים קמעא עד שיפוג חומו במקצת ויהא ראוי לשתיית אדם, ולכאורה ייפלא, מדוע

תכונות כל הנבראים העליונים והתחתונים, וא"כ כוחותיהן של כל חיות רעות שבעולם נכללו באדם ואין לך חיה רעה נוראה בזה, ולבד זה הלא יש לאדם כלי משחית אשר אין לשום חיה בעולם והן 'הדעה והדיבור'. ומאחר שלחיה אחת טורפת צריך לקושרה בשלשלת של ברזל כמה שלשלאות צריכות לעצור בעד חיה נוראה בהאדם, וכשברא הקב"ה את האדם ודאי ברא גם השלשלת לקושרו שלא יחריב את העולם. ומה היא השלשלת הזאת - זוהי יראת ה', אשר רק היא לבדה בכוחה לעצור את האדם שלא יהא כחיה טורפת, וזולתה לא תועיל שום תחבולה בעולם לשמור את האדם מלהזיק. ואף אם יהא חכם ופילוסוף כאריסטו לא תעמוד לו חכמתו בעת יתקפהו יצרו, כמו שאמר אברהם לאבימלך (להלן כ יא) 'רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי' והכוונה 'רק' שזולת יראת ה' לא היו חסרים שום מעלה בחכמה ומדת דרך ארץ, וכ"ז לא יועיל אם אין בהן יראת ה' (כן מוכח בכ"ר לו א), עכ"ל.

וזכר אמרו לרמזו בדרשת חז"ל (ע' זוה"ק ז:): בראשית בשביל ראשית חכמה יראת ה', כי תחילת דבר

'ראשית' חכמה יראת ה' - תחילת כל התורה יראת שמים בפרשתן (א כו) 'נעשה אדם', כתב הגאון רבי אלחנן וואסערמאן זצוק"ל (קובץ הערות יבמות עמו' 150) על הפסוק (קהלת יב יג) 'סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא... כי זה כל האדם, וז"ל. הכונה בזה, שלא יעלה בדעתך לאמר כי יראת ה' היא 'מעלה' באדם, ומי שאין בו יראת ה' הוא ג"כ אדם אלא שחסר לו מעלה הצריכה, ע"ז בא הכתוב להשמיענו שאינו כן, כי מי שאין בו ירא"ש אינו אדם כלל רק בעל חי, 'כי זה כל האדם' וזולת זה אין לו מדרגת אדם-לב. ואיכות האדם תלויה רק במדת ירא"ש אשר בקרבו - אם מעט ואם הרבה, היינו אם יש בו ירא"ש במדה מרובה הוא אדם גדול ואם במדה מועטת הוא אדם קטן, ואם אין בו כלום אינו אדם כלל רק בע"ח בתמונת אדם. והוא מבואר עפ"י הכתוב 'נעשה אדם', ופירשו בזוהר^ל שהקב"ה אמר לכל הבריאה כולה נעשה כולנו יחד אדם - שכולנו נשתתף בבריאתנו, היינו שכל אחד יתן לאדם מטבעו ותכונתו, שהשור יתן בו תכונת שור והארי יתן בו תכונת ארי והנחש תכונת נחש וכו', ונמצא כי אדם אחד הוא 'עולם קטן' הכולל בתוכו

אינו מרתיחן מעיקרא רק עד כדי שיהא ראוי לשתותן, אלא, שבאם יעשו כן לא יהא טעם ה'קאווע' ערב לחיך כלל, כי האף אמנם שאין ביד אדם לשתות מים רותחים, מכל מקום צריכים הם מעיקרא לרתוח עד תום, ואז כשתפוג חומם מעט יהא ה'קאווע' ערב לחיך האדם, והיינו שרק מים פושרים הבאים 'מכח' הרתיחה הם ערבים - ולא מים שמתחילה היו פושרים. כמו כן מוטל עלינו בראשית הזמן להתחיל עם 'ברען' ורתיחה בהתחדשות גדולה, ואז ממילא ימשיך את כל ה'זמן' על מי מנוחות אף כאשר ימליץ ההתחלה והברען.

אמנם אף ליבו בל עימו ואין לו חשק והתלהבות, אל יסוג לאחור, אלא יתחיל בכל הכח וסוף ההתלהבות לבוא, וכמו שיש לרמז זאת במחלוקת הצדוקים וחכמי ישראל בסדר עבודת הקטרת הקטורת לפני ולפנים ביום הכיפורים, שהצדוקים היו אומרים שצריך להניח את הקטורת על גבי הגחלים הלוחשות מבחוץ לקודש הקדשים, ורק לאחר שעלה 'הענן' יכנס פנימה, ואילו חכמי ישראל אמרו שעבודת ההקטרה נעשית אף היא בפנים, והרמז בזה כי הצדוקים טוענים שאי אפשר לגשת אל הקודש אלא עם 'אש' - רק כשבער בקרבו שלהבת אש קודש, אכן חכמי ישראל אומרים שיכנס בלא 'אש' וסופה שתבוא...

'זה הכלל', יתחיל עם החלטה חזקה לעמוד על דרך טוב, ומה טוב ומה נעים אם יהיה לבו מלא חשק גדול והשתוקקות עצומה, אך אין זה 'לעיכובא', העיקר הוא שיגמור בדעתו בשעת ההתחלה שתהא לזה קיום למעשה... לב. 'ידוע מה דאיתא בגמ' (שבת לא:): 'מכריז רבי ינאי חבל דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד' - חבל למי שאין לו בית, והוא בונה לו שער ודלת - שכן לאיזה בית יכנס דרכו, ונתכוון לרמז בזה שהתורה היא כמבוא ושער להגיע על ידה ליראת שמים, וחבל על מי שיש בו תורה ואין בו ירא שמים. ועפ"י אמרו שלכן פתחה התורה באות 'בי"ת' לרמז כי העיקר הוא בית זה - והיינו אם האדם ירא שמים (עיי' הקדמת זוהר ב).

לג. בספר אור אלחנן (ח"א עמ' ק"פ) ציין לילקוט ראובני בראשית א כ"ו שהביא בשם מדרש שכינס הקב"ה כל עליונים ותחתונים שיתנו כ"א מעצמו לבריאת האדם כדי שיהיה בו חלק מכולם, וכן הביא ב'נפש החיים' ש"א פ"ו מאמרים רבים מהזוה"ק על דרך זה.

באר הפרשה - פרשת בראשית

על האדם להיות 'ירא שמים' בכל דרכיו וענייניו^{לד}, ועבור זה ברא הקב"ה את העולם כולו^{לה}.

ומעיקרי יראת ה' - שישמור עיניו ולבו בטהרתם לפני ה', מחמת יראתו יתברך - שלא לתור אחרי לבו ואחרי עיניו, וכפי שאמר הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק בראשית א) לבאר בדברי חז"ל (ברכות ח.) 'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד', שאין הכוונה רק על מי שלומד ההלכה, אלא למי שמקיים ההלכה, וכגון המהלך ברחוב ושומר עיניו מראות ברע, זה נכלל בכלל אין לו להקב"ה בעולמו אלא יהודי זה המקדש ארבע אמותיו, ובנפש כזאת שורה הקב"ה^{לו}.

אף בפרשתן מצינו כי כל גזירת מיתה באה לעולם על ידי 'מראה עין', כמו שנאמר (ג ו) 'ותרא האשה כי טוב העין למאכל וכי תאוה היא לעיניים'.

לאידך, המתגבר על עצמו ושומר עיניו יזכה לאור הגנוז ושפע רב עד בלי די, וכמו שכתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בפרשתו) על הפסוק (ו ב) 'וראו בני אלוקים את בנות הארץ', שלפי כל הפירושים לא היו 'בני אלוקים' אלו אנשים פשוטים, ואעפ"כ

מכיוון שלא שמרו על עיניהם יצא מהם 'דור המבול', ואילו נח ניצל מאחר 'ונח מצא חן בעיני ה' - שקידש את עיניו לה', ע"י ששמר על עיניו מלהסתכל במה שאינו ראוי לו לראות בזכות זה זכה ל'את האלוקים התהלך נח' - כמו שאמר (רש"י ויקרא כו יב) 'אטייל עמכם בגן עדן' ^{לו}.

ובך ביאר האור החיים הק' (ו ג), על הפסוק 'ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם', שעד דור זה היה הקב"ה מוכיח את ברואיו בדברו עמהם, כגון ויאמר ה' אל הנחש (בראשית ג יד), אל האשה אמר (שם טז) ולאדם אמר, וכן בקין והבל, ונמצאו כל הברואים כולם במדרגת הנביאים, אך יהי כי 'החל' האדם - כשהתחילו לקלקל בעיניהם אלו או נתחללו, ולא אבה השי"ת להכירם כלל כמו שנא' 'לא ידון רוחי באדם' והביא קץ כל בשר על פני הארץ.

התפלל עליהם - אף השפע המוכן יגיעו רק ע"י התפילה בפרשתן (ב ה), 'ואדם אין לעבוד את האדמה', וברש"י, 'ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו,

לד. נוראות איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (שש"ק ח"א תעב) עה"פ (ג א) 'ויאמר אל האשה אף כי אמר אלוקים לא תאכלו. וז"ל, בתנועה קלה יוכל אדם לקרר את חבירו מעבדות השי"ת, כי אצל הנחש כתיב אף כי אמר אלוקים לא תאכלו - שהנחש אמר לחוה 'אף כי אמר אלוקים' - וואס איז דען אז השי"ת האט געזאגט (מה בכך שאמר אלוקים) מיד נתקררה דעתה ואכלה מעץ, עכ"ל. מכאן תלמד 'קרירות' עד היכן מגעת.

לה. ולעולם אל 'יפחד' האדם מיצרו הרע, אלא ידע נאמנה כי אין כוחו אלא בדמיון ומחמת שמכלבל את דעתו, וכה אמר הגה"ק הסטייפלער זי"ע, הנה מצינו אצל חוה שנתנה לאדם הראשון שיאכל גם הוא מ'עץ הדעת', וברש"י (ג ו) נתן טעם - 'שלא תמות היא ויחיה הוא וישא אחרת', והתמיהה זועקת, וכי חששה חוה שמא יגרום לה עץ הדעת שתמות, הרי כל אכילתה ממנו היה בעבור שהנחש השיאה לאמר 'לא מות תמותו' ונתפתה שכך יהיה (וכמפורש שם ברש"י באותו פסוק 'ראתה דבריו של נחש'), אלא, דבעת הנסיון 'מכלבל' היצר את האדם, ואף אם ידעה היטב שתמות מחמת כן, מכל מקום בעת אכילתה 'השכיחה' היצר מהכל, ורק כאשר עבר הנסיון, חזרה ל'דעתה' וידעה שעומדת היא למות מחמת העבירה, לכן מיהרה לתת לבעלה - אדם הראשון שלא תמות היא וישא אחרת. וכך פירשו צדיקים בדרך צחות בלשון חז"ל (קה"ר א לב) 'אין אדם מת וחצי תאוותו בידו', שעדיין לא מת אדם משבירת (וחציית) תאוותיו, ואף אם בעיני בשר נדמה לו שאם לא יאכל מאכל פלוני או לא יתענג תענוג פלוני יסתכן ותצא נשמתו ממנו, ידע נאמנה שאין כן הדבר, ולא יקרה לו מאומה, רק היצר הרע נדמה לו כהר גדול (ע"י סוכה נב), והכל דמיון בעלמא.

לו. מתאמרא משמם של אדמו"ר"י בית ליובאוויטש שהיו אומרים, ש'נבדל' (היינו מלאך עליון או נשמת צדיק הנמצאת כבר בגן עדן) מקנאים ביהודי החי בעולם הזה בשעה שנלחם עם יצרו לשמור את עיניו בלכתו ברחובה של עיר.

לז. וכן רמזו קמאי בסמיכות סיום התורה לראשיתה 'לעיני כל ישראל - בראשית', כלומר, 'ראשית' דבר על האדם להתחזק ולשמור מכל משמר את 'עיני כל ישראל'.

ואחד השפע לכל השנה, עדיין אנו שופכין לפניו שיהי בכל יום, כי על אף הבטחת הטובה עדיין חסרה לו התפילה^{מא}.

וזכר מצינו לתום' (ר"ה מז. ד"ה כמאן) שעמדו בקושיא זו מה מקום להתפלל 'ברכת השנים' אחר שה'אדם נידון בראש השנה', ותירצו על פי מה דאיתא בגמ' (שם י:): 'הרי שהיו ישראל רשעים גמורין בראש השנה ופסקו להם גשמים מועטים, לסוף חזרו בהן, להוסיף עליהן אי אפשר שכבר נגזרה גזירה, אלא הקב"ה מורידן בזמנן על הארץ הצריכה להן, וכן להיפך ח"ו שאם היו צדיקים ופסקו עליהן גשמים מרובים ושינו דרכם לרע, שהקב"ה מוריד את הגשמים שלא בזמנן ועל הארץ שאינה צריכה להן, ועל כן צריך להתפלל בכל יום שאותו שפע שנקצב בראש השנה אכן יפעל פעולתו לטובה. והרבה יש להתעורר בדבר, שלפעמים מוכן לאדם שפע גדול אך

וצמחו האילנות והרשאים' לח. הא למדת, שבך העמיד הקב"ה אופן בריאתו של עולם - השפע מוכן לבני העולם, ומכל מקום לא יגיע לידיהם עד שיתפללו על כך^{לט}. וכלומר, אף שנכון הדבר שהקב"ה מכין מזון לכל בריותיו, גם כל צרכיהם בכל ענין משפיע עליהם, מכל מקום לא יחסוך האדם בתפילתו לפני ה' על כל צרכיו ועל כל צרה שלא תבוא, כי לא ישיגנו השפע המוכן לו אם לא על ידי התפילה^{מב}.

והזכיר הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק, אות ס"ז) שאי אפשר להשיג את השפע המוכן עבורו בלא תפילה, בב' ראיות, א. מאליהו הנביא, שהשי"ת הבטיחו לפני עלייתו להר הכרמל שידו תהיה על העליונה, וינצח את נביאי הבעל, ואעפ"כ הוצרך אליהו הנביא להתפלל 'ענני ה' ענני', ב. ממעשים בכל יום, שאף שבראש השנה כבר נגזר על כל אחד

לח. כתב המהרש"א (קידושין ח"א כט:): שנס המתרחש על ידי תפלה לא חשוב נס לענין 'מנכין לו מזכיותיו' (עי' שבת לב:) כי כך טבע הקב"ה בבריאה שהנצרך לאיזה דבר יתפלל ויוושע, ואין בזה כל נס.

ידועים דברי הגה"ק החזו"א זי"ע בענין חובת ההשתדלות, שעיקר ההשתדלות היא התפילה, אלא שלפעמים נדרש מן האדם גם לעשות פעולה בפועל, אבל לעשות הפעולה ולא להשתדל בתפילה באופן זה בוודאי לא עשה את המוטל עליו לעשות ולא יצא ידי חובתו (מעשה איש ח"ז קג).

לט. רמז נאה נתנו 'בעלי הרמז', כי הנה איתא בגמ' (ברכות כו:): 'אין עמידה אלא תפילה שנאמר (תהילים קו ל) 'ויעמוד פינחס ויפלל', אין שיחה אלא תפילה שנאמר (שם קב א) 'תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו', אין פגיעה אלא תפילה שנאמר (ירמיה ז טז) 'ואתה אל תתפלל בעד העם... ואל תפגע בי', וראש התיבות של שיחה פגיעה עמידה הוא שפע, ללמד שאי אפשר לקבל את ה'שפע' זולתי תפילה.

מ. הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (חידושי הרמ"ל אות פח) ביאר את התפילה 'ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת', ולכאורה מדוע עלינו להתפלל ע"ז שבוודאי השי"ת אינו מקפח שכר כל בריה. אלא ביאורו, דמן השמים אין נותנים רק בהתעוררות מלמטה - בתפילה, וצדיקים אלו שבוטחים כל כך בה' עד שאינם מתפללים על כך, עליהם יש לנו לבקש ותן שכר טוב...

מא. כעניין שכתב רבינו ה'אור החיים' הק' זי"ע על הפסוק (בראשית ל כב) 'ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה', 'מגיד הכתוב כי הגם שעלה זכרונה לפניו, עוד הוצרכה לתפילה, כאומרו וישמע אליה וגו'. חזינן מכאן שאף לאחר שכבר גזר עליה השי"ת להוליד עדיין היה עליה להתפלל שיבוא שפע זה אליה. הדבר דומה לאדם שקיבל הודעה מבית הדואר שנשלח עבורו סכום גדול של מעות, אך עדיין עליו לגשת לשם ליטול את המעות, כמו כן עלינו לבקש מלפני המלך אף את מה שכבר הכין להשפיע עבורנו לטוב.

ויתבאר ביותר, עפ"י מה ששמעתי, על אחד שבגדלותו הודה אשר בקטנותו כעס וקצף עד מאד על בוני הדירות, שלא התחשבו בו כלל, עד שכאשר ברצונו להדליק את החשמל עליו ליקח כסא ולעלות עליו ללחוץ על הכפתור, וכן כאשר חשקה נפשו בכוס קפה נזקק הוא להביא סולם ולעלות עליו להדליק את הקומקום החשמלי וליטול את הקפה והסוכר מהארונות הגבוהים, ומלבד חוסר הנוחות בדבר הרי סכנה בדבר שעלול הוא ליפול מהסולם... לאחר שהתבגר עוד הבין שבכוונה תחילה נעשה כן הבניין, כי הבית מיועד הוא לשימוש המבוגרים ולא בעבור השתמשות הילדים, ואם ברצונו להדליק חשמל או להכין כוס קפה עליו לבקש זאת מאביו. והרי זה ממש ציור חי על כל ענייני העולם, שהקב"ה יצר וברא את העולם בעבורו ולא בעבור 'הילדים', ואם ברצונו להשיג דבר מה עלינו לפנות אליו ולבקש זאת ממנו, אולם אם ננסה להסתדר לבד אזי עלולים אנו ליפול ולהתהפך...

באר הפרשה - פרשת בראשית

התלהבות זו היא כביכול 'פרנסתו' של הקב"ה, 'כי השעשועין ותענוג שמקבל ית' מעבודתו זה נקרא אצלו פרנסה', ועפ"ז מפרש שעל כך אמר הכתוב את קרבני לחמי - היינו ה'פרנסה' שלי תשמרו להקריב לי על ידי 'לאשי' - באש ההתלהבות.

ומוסיף ה'תורי זהב' בזה"ל, דרוב המוני עם אינם משגיחים על תפלתם שיהיה בכוונה כל השנה, רק בימים הנוראים מחזיקים את עצמם בכל כוחם להתפלל כראוי בכוונה שלימה, עכ"ל, וכנגד זה דיבר הכתוב 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה', ר"ל שתפללו באש ובהתלהבות כל השנה, ומה שאצלכם 'כבשים' - מלשון כבוש, 'בני שנה', ר"ל שכל השנה האש כבושה אצלכם, לא תעשון כן לה' אלוקיכם, אלא שנים ליום עולה תמיד, הן בתפילת הבוקר והן בתפילת הערב, שתמיד יהיה בבחי' לחמי לאשי על ידי עבודה שבלב מתוך אש קודש באהבתו ויראתו ית"מב.

שערי שמים פתח ואוצרך הטוב לנו תפתח^{מג}, וישפע עלינו ממרום שפע רב, רפואות^{מג} וישועות לנו ולכל ישראל.

יכול לירד לממיון ושלא לצורך ח"ו, ועל כן צריך להרבות בתפילה בכל יום ויום שנזכה לטובה ולברכה.

ולא עוד, אלא שעיקר בריאת 'כח הדיבור' לאדם, היה בכדי שישפוך שיח בתפילה ובקשה לפני מלך שומע תפילה, כדכתיב בבריאת אדם הראשון (ב ז) 'ויהי האדם לנפש חיה' ובתרגום, 'והות באדם לרוח ממללא', נמצא שכל חיותו של האדם נקראת על שם 'רוח ממללא' שניתן לו, והרי עדיין לא היה לו עם מי לשוח (שעדיין לא נבראה חוה), אלא וודאי, דפיו נברא בכדי שיתפלל לפני בורא עולם.

עוד בעניין התפילה עלינו להביא מה שכתב בספה"ק 'תורי זהב' (פנחס ד"ה צו) לבאר מה שנאמר (שם כה ב-ד) 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו, ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', בהקדם מה ששמע מהרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע לפרש במה שאמרו (זה"ג ז:): 'ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים', כי עבודת ה' ביראה ובאהבה מתוך

מב. עוד מעניין התפילה כתב הש"ך עה"ת בזה"ל, מצאתי כתוב למה נקרא שמו מתושלח לפי שהיה לו חרב והיה חקוק עליה שם המפורש והיה הורג בה בכל יום ת"ק מזיקין, וכשמת נגזזה עמו, וזהו מתושלח (אותיות) מת ושלחו עמו, ופירוש שלח חרב כמו 'בְּשֶׁלַח יעבורו' (איוב לו יב). וכן כל צדיק וצדיק יש לו חרב לעכב הפורענות שלא יבא, ומה היא החרב - התפלות שמתפלל על דורו, אותה תפלה היא כמו חרב לעכב הפורענות שנאמר (תהילים קמט ו) 'וחרב פיפיות בידם', פיפיות הם הפה שלהם שמתפללין בו, פיפיות בגימטריא 'תוקף' (586), שתוקפין בדין שלא יחול בעולם כמו שעשה אהרן ופינחס, וזה הוא 'בידם', כלומר כשהחרב היא בפה שמתפלל בכוונה ידועה התוקף שהוא הדין מסור בידו.

מג. הרה"ק הרשב"ב מליובאוויטש זי"ע מביא משם זקנו הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע כי בשבת זו שורה כביכול שמחה גדולה בשמים ממעל, כדוגמת האב השש ושמח בשעה שהוא מוליך את בנו לראשונה לבית תלמודו. כך נמי בראשית שנה, אבינו שבשמים שש ושמח בראותו את בניו אהוביו מתחילים את התורה מ'בראשית', וממילא בידינו לפעול בו גדולות ונצורות

הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היה אומר, הנה סגולה ידועה היא לפתוח את ארון הקודש ולהוציא את הס"ת לקריאת התורה, ואותה שעה היא שעת רחמים ועת רצון, והנה כתב הרא"ש (הל' ס"ת סי' א) שבימינו קיום מצות כתיבת ספר תורה הוא בכתיבת חומשים ומשנה וגמרא ומפרשיה 'כי מצות כתיבת ס"ת הוא ללמוד בה וכו' וע"י הגמרא והפירושים ידע פירוש המצוות והדינים על בוריים, לכן הם הם הספרים שהאדם מצווה לכותבם' (עיי' שו"ע יו"ד סי' ע"ר סי' ובנו"כ), ולפי זה נמצא כי 'פתיחת הארון להוציא ספר תורה' היינו בשעה שאדם מוציא את הגמרא (ושאר ספרי קודש) מארון הספרים כדי ללמוד בה... ואין לך עת רצון גדולה מזו, ועל אחת כמה וכמה ש'פתיחת' התורה בבראשית, ובכלל זה פתיחת הזמן בהיכלי הישיבות הק' והכוללים היא 'רעוא דרעוין'... כי אין סגולה כתורה.

מד. וכמו שאמרו צדיקים (הרה"ק ר"ז מסטריקוב זי"ע, וכן הובא בש"ק שבתות), כי ג' פירושים סובלת ג' פירושים. א. הוא מלשון בריאות, וכלומר, ראשית דבר - שיהיו כל בני ישראל בריאים ושלימים בגופם נפשם ומאדם. ב. מלשון 'בר', כלומר שנזכה לבנים, והם ילכו בדרכי תורה ויראת שמים. ג. מלשון 'בר' ותבן - פרנסה בהרחבה ושפע רב.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מתחדשים מבראשית

בס"ד | גיליון מס' 301

פרשת בראשית

כיצד קלטת ישנה חוללה מהפך קיצוני בחיי משפחה?

בראשית ברא! (א, א)

מהתחלה, בלי כל קשר לעבר, רק מתוך עניינים נשואות אל העתיד ונכונות להתאמץ ולהתחיל שוב!

חז"ל אומרים כי האומר 'תהילה לדוד' - מזמור 'אשרי', ג' פעמים מדי יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, מנקה הדעת שבירושלים של מעלה, גילה משמעות מתוקה מדבש בדברי חז"ל אלו:

הרי מזמור 'אשרי' נחתם במילים 'ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הלוי-ה'. כלומר, אנו אומרים, מבטיחים ומבקשים, כי מעתה ועד עולם נברך ונקדש את שם ה' בעולם. מי שמסוגל שלוש פעמים ביום להתייצב ולומר 'מעתי ועד עולם', מהרגע הזה אני מתחיל מחדש ומתעתד להחזיק מעמד עד עולם, מי ששלוש פעמים ביום מוכן להתחיל מחדש ולקבוע-לעוק-להבטיח-להתחייב כי מעתה ועד עולם יפעל אחרת - הרי שאין ספק שהוא בן עולם הבא, כבר בעולם הזה...

זהו סודה של ההתחדשות, המתנה העילאית בה זכינו. כי כולנו - בכל גיל, נושאים עמנו מטען מהעבר: קיבלנו על עצמנו להתחזק בתפילה, להקפיד לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום, לשמוע שיעור שבועי בפרשת השבוע, להוסיף פעולת חסד, להתגבר על נסיונות, לשפר את המידות. לא תמיד עמדנו בקבלותינו, לפעמים נכשלנו עשרות, מאות או אפילו אלפי פעמים, ויש חשש כי הדבר ירפה את ידינו...

זה הזמן, ובפרט בפרשת השבוע הנוכחית - שכל כולה 'בראשית', להתחיל מהתחלה, להסתער בכל הכח. הפנים שזה יתרונו כיהודים, זה סוד כוחנו ורז עוצמתנו. בכל רגע אנו יכולים להתחיל מהתחלה, להסתער מחדש. כן, אנו יכולים להתחזק בתפילה, להתעצם בתורה, לעמוד בקבלות שקיבלנו על עצמנו, להרבות חסד ולהיות טובים יותר. אנו יכולים לעשות את המהפכה, הבה נחיש יחדיו ונעשה זאת בגודל!

מהפך שהציל משפחה, ברגע!

הם היו משפחה לשם ולתפארת, כזו שכל רואיה הביטו בה בהערכה עצומה. האב נחשב ליהודי מכובד שכונתו ובקהילתו, ועם היותו עמל לפרנסתו - היה קובע עתים מכובדות לתורה וניהל את ביתו על אדני התורה. גם הילדים היו כשתילי זיתים סביב לשולחנו, שתולים בבית ה' במוסדות החינוך, פורחים ומתעלים מעלה מעלה.

ואז, ביום מן הימים, עברה עליו רוח שטות קשה, שכן אין אדם חוטא אלא אם נכנסה בו רוח שטות. למפרע התברר, כי מדובר במשקעים עתיקי יומין שנוצרו מקשיים שחווה בילדותו, שהובילו לתוצאה הטראגית: ברגע מסויים החליט האיש לפרוק מעליו כל עול תורה, עזב את דרך התורה והמצוות יחד עם כל בני משפחתו. בהתנתו, כל בני המשפחה הפנו עורף לתורה ולמצוות, למסורת היהודית וליראת ה' שהיתה נסוכה על פניהם, ובחרו בחיים אחרים, זרים ומנוכרים...

הדבר גרם לעזוזה נרחב בקרב חבריו ובני משפחתו, שלא האמינו למראה עיניהם. משפחה שלימה נפלה ברשת בצורה כה חזקה, פשוט נלכדה במלתעות היצר הגועה

טעוני רוממות וכוחות נפש עילאיים, מאושרים וטובי לב תחת הרושם הכביר של מועדי חודש תשרי שחלפו עלינו לטובה, יוצאים אנו בצעדים נרגשים אל השנה החדשה, פוסעים במשעול הקסום של שנה רעננה וטריה שנפתחה זה עתה, כשליבנו הומה בתקוות וציפיות, שאיפות ורצונות. בשבת הנוכחית נפתח מחדש בלימוד התורה מבראשית, נפצח בקריאת בריאת העולם ותחילת הוויית עולמנו, ונחוש את ההתחדשות פושטת בליבנו, קונה שביטה בנפשנו.

אם נרצה לשים את האצבע ולמקד מבט על התחושה שבווערת בתוך ליבנו, היא בדיוק זו: תחושת ההתחדשות. שנה חדשה, מתחילים בקריאת התורה מחדש, אפילו שמה של הפרשה הוא 'בראשית' - התחלה. וכשאנו ניצבים ברגעי התחדשות, כל בר דעת שואל את עצמו מה החלק שלו בהתחדשות האופפת את העולם, מה החידוש

המרומם שהוא נחלתו כחלק מההתחדשות הזו, מה הבקעה הייחודית רק לו בהתחדשות המרעננת השוררת בעולם.

והאמת היא, שאין צורך לחפש חידושים גדולים או חלקים כבירים, דווקא כי ההתחדשות - כשמה כן היא, אין בשורה דומה לה, ואין עוצמה כבירה ממנה. המושג של 'התחדשות' הוא מתנה יקרת ערך שכל יהודי זכאי לה, והוא כולל את ההבנה הפשוטה, שבימים אלה כדאי כל כך להפנימה ולהטמיעה בתוך הלב:

בכל רגע יש ליהודי יכולת נשגבה לשכוח מעברו, למחוק את ההיסטוריה שלו, ולהתחיל מחדש. בהחלטה נחושה אחת, יכול כל יהודי להתעלם מכל מה שקרה עד אותו רגע, להחליט שאין לו כל קשר עם הבעיות, הקשיים, ההתמודדויות ובעיקר - הנפילות אותן חווה בעבר, ולהתחיל בחיים חדשים ומרעננים, מתוך חיבור אמיתי ואיתן עם אבא שבשמים.

זה לא פחות ממדהים: כי התפיסה המקובלת בעולם היא, שאם רוצים לבחון מישהו או משהו, בוחנים את ביצועיו בעבר, את הצלחותיו מול כשלונותיו, את הכשרונות שהוכיח בעבר מול החולשות שהיו מנת חלקו. אמנם זה עשוי להיות נכון בעולם הגשמי, אבל בעולם הרוחני - זו טעות איומה, שהיצר מנסה לפתור בה ולהכשיל באמצעותה את בני האדם, ולכן ראוי לשנן שזו טעות הרסנית ושגיאה נוראית. כי האמת היא - - -

האמת היא שכל יהודי, בכל רגע, בכל שניה, יכול לתפוס את עצמו ולהתחיל מהתחלה. גם אם שלושם נכשל, גם אם אתמול נפל, אפילו אם אך לפני דקה לא עמד בנסיון - הרי שעכשיו מתחילה דקה חדשה, והוא יכול לחדש כנשר נעוריו, להסתער מחדש על מלחמת חיו, לעמוד בה בגבורה וגם לנצח. היצר מנסה לומר שאם יהודי שאף, ניסה, השתדל, התאמץ, נלחם, ולא עלתה בידו - זו הוכחה שזה כבר בלתי אפשרי, שהוא לא יכול יותר, שהמערכה הזו אבודה מבחינתו. אבל זה לא נכון:

האמת היא, כפי שרש"י מגלה בתחילת הפרשה: בני ישראל והתורה מכונים בשם 'ראשית', כי ליהודים ולתורה יש יכולת להתחדש בכל רגע, זו מהותו של יהודי וזה חידושה של התורה. כל יהודי יכול לתפוס את עצמו מבראשית ולהסתער על התורה

שבת שנותנת כח!

מיוחדת שבת זו מכל שבתות השנה, שנקבע לה שם ייחודי: 'שבת בראשית'. כל שבתות השנה הן שבת ויש להן פרשת שבוע, אולם רק שבת אחת זכתה בשם הייחודי 'שבת בראשית', על שם פרשת השבוע. במשמעות שם זה גילה הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה ז"ע משמעות כבירה, וכך הוא מגלה כפי שהובאו הדברים בספר 'תפארת למשה':

המושג 'שבת בראשית', יש בו רמז כי זו שבת ראשונה, ראש ראשונה לשבתות. וכפי שהגוף כולו נגרר אחר הראש, כך שבתות השנה כולן נגררות ומקבלות כח מהשבת שבראשן, מ'שבת בראשית'. ולפיכך, סגולה גדולה וכבירה להשתדל ולהקפיד ביותר בשבת זו, כי מכוחה מושפע כח לשבתות השנה כולן!

אחים יקרים, ניצבים ועומדים אנו עתה בשבת יקרה זו, ב'שבת בראשית'. הבה נאמץ אותה בכל ליבנו, נהדר בה היטב. נקדים לקבלה, נאחר להוציאה, נדקדק בהלכותיה ונכבדה בכל כוחנו. כי השבת הזו מעניקה את הכח לכל שבתות השנה - הבה נהפוך אותה לתחנת כח אנרגטית ועוצמתית במיוחד, עליה נתעגל כל שבתות השנה!

עד שאלו. הם כמו שכחו את עברם, את החיים היהודיים העשירים שהיו מנת חלקם, את האור האלוקי ששכן במועצתם, את התורה והמצוות שהאירו את חייהם. מזעזע כל לב!

ארבע שנים חלפו, ארבע שנים. המשפחה החליפה לבוש ומקום מגורים, מוסדות חינוך ועיסוקים אישיים. הקשר עימם הלך ונפרם, וגם החברים ובני המשפחה הקרובים בקושי שמרו על גחלת של קשר עם המשפחה האובדת והתועה בדרכה. ואז, באחד הימים, הרכב של אבי המשפחה נתקע באחד מעיקולי הכבישים, והוא החל מחפש אחר מברג שמסתתר באחד מתאי הרכב, שלא סודר זה עידן ועידנים...

בחפשו את המברג, נחו לפתע עיניו על קלטת ישנה, שעד לפני ארבע שנים כנראה האזין לה, אולם מאז - היא שכוחה בעומק תא הכפפות. הוא מביט בקלטת, ואין לו מושג למה - הוא מחליט להפעילה ולהאזין לה, להיזכר בימים ההם. כשהרכב שב לנסוע הדליק את הקלטת והחל מאזין, היו אלה סיפורי צדיקים מהבעל שם טוב הקדוש ז"ע ותלמידיו, מסופרים באופן מרתק ונעים לאוזן, והוא מצא עצמו מרותק ומאזין לסיפורים כאילו הוא שומע את שמועם לראשונה...

לפתע, חש שבזוויות עיניו נקוות דמעות, ואלו החלו גולשות על לחייו, ואף מטשטשות את יכולת ראייתו. הוא עצר את הרכב בצד הדרך במקום בטוח, והתמסר להאזנה לסיפורים המרתקים שחישו חריש עמוק בנשמתו, והרטיטו בה נימים רדומים. בעיני רוחו שבו ועלו הזכרונות מהימים ההם, כשנפשו התענגה על סיפורי הוד מענקי העולם היהודי, כשהתאיורים על מעשי הצדיקים הניעו בו רגשות קודש ותחושות הוד...

בלי לדעת איך ולמה, פתח את דלתות הרכב ויצא אל האוויר הצונן שבחוץ, כמחפש משהו להשיב את נפשו. אדם שעבר בסמוך וראה אותו נסער ונגרש הציע לו עזרה, והוא ביקש להגיע לביתו של רב. הלה הפנה אותו לרב מקומי, ומיד הביחנסו אליו נשבר האיש והחל בוכה בכי תמוררים על הטעות שעשה, על שבמו ידי חריב את עתידו הרוחני, על שגרר משפחה שלימה אל עברי פי פחת...

הרב, שניחן בכוחות נפש עילאיים, האזין לסיפורו בקשב רב, ושמע היטב את הכאב והאנחה הבוקעים מכל מילה. הוא קרב אליו ולחץ את ידו, בהסבירו כי שערי תשובה לא ננעלו, ויהודי - כל יהודי, בכל מצב - לעולם אינו אבוד. בכל רגע יכול הוא לתפוס את עצמו ולהתחיל מחדש, לשוב לבוראו ולאלוקיו ולחזור להתענג על תורת ה' ומצוותיו.

הלה התקשה להאמין, כה רחוק היה. הוא הרגיש אבוד בעולם, רגשות האשם מהאסון הרוחני שהמיט על עצמו ועל משפחתו כמעט ויאישו אותו. אבל הוא החליט בכל זאת להתאמץ, ובעזרת דברי החיזוק שהרעיק עליו הרב - החליט לשוב ולנסות...

לא קלה היתה הדרך, אבל הוא נלחם כארי וניצח כלביא. עוד באותו יום הוא אסף את בני משפחתו, בדמעות שליש תיאר בעיניהם את הטעות שעשה, וביקש מהם להצטרף אליו במסע בחזרה לחיקו של אבא שבשמים, לשוב בתשובה שלימה ולעבוד את ה' ככתחילה. גם הם לא האמינו שזה אפשרי, אבל הכח שהשפיע עליהם אז - כשגרר אותם אחריו בדרכו אל השממה הרוחנית - עבד גם הפעם...

וסוף דבר, כפי ששמענו מאחד מבני משפחתו של אותו יהודי גיבור רוח, הוא שבני המשפחה כולם עובדי ה' ומדקדקים בקלה ככחמורה. הם מחקו מההיסטוריה האישית את ארבע השנים של התעיה בדרך לא דרך, ושוב לגדול ולהתחנך בכרם בית ה', לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. כבר עברו מאז לא מעט שנים, הילדים של אז כבר הפכו להורים המגדלים דורות של תלמידי חכמים צעירים, שאינם יודעים מאומה על סיפור המהפך הקיצוני בחיי הוריהם וסבם...

וללמדנו בא: כל אחד מאיתנו רוצה לפעמים לקבל החלטות, אך הן נראות לו קשות ואינן ברורות יישום. מה עוד, שהתעלול שהיצר מפעיל עלינו, הוא לטעון באוזנינו שזה בלתי אפשרי, שאיננו מסוגלים, שההיסטוריה מוכיחה כמה נכשלנו, שאין לנו את היכולת.

וזו טעות הרסנית ונוראית: הבה נראה בעיני רוחנו את אותו יהודי, שלא דילג על אף טעות. לא רק שבצוק העתים חטא בעצמו, אלא גם גרר את משפחתו אחריו אל שאל תחתית, חטא והחטיא משפחה שלימה. וברגע אחד, בהחלטה נחושה אחת, החליט האיש לשים את הפרק הזה מאחוריו ופתח בפרק חדש - והציל את עצמו, את עתידו ואת דורותיו, וכיום הוא זוכה בשפע נחת.

הבה ניקח את המסר לתשומת ליבנו, ונחליט כבר עכשיו, כי לא משנה מה היה בעבר, לכל יהודי יש כח להתחדש, להתחיל שוב, להסתער מחדש. העבר אין - בטל ומבוטל. העתיד לפנינו, והוא רק בידיו. הבה נחליט עכשיו להתחיל מחדש, לעמוד בקבלות שקיבלנו על עצמנו בחגי חודש תשרי, להוסיף בתורה וביראת שמים - כי בידיו הדבר!

מהפך שחולל מהפך...

האמבולנס שחנה בקדמת בית האבות, בשעת ערב מאוחרת לפני כמה חודשים, לא בישר טובות. אכן כן, הנגיף הנוראי שרבים חללים הפיל - בפרט בתוככי בתי האבות, נכנס ופגע גם באשה מבוגרת שנמנתה על דייריו. מצבה הלך והחמיר, והיא אושפזה במחלקת טיפול נמרץ, כשעד מהרה הבינו הרופאים כי אין מנוס מהלרדימה ולהנשימה, בשל מצבה החמור...

אותה אשה לא התברכה במשפחה גדולה. היתה לה בת אחת המתגוררת במרכז הארץ, אשה בשנות החמישים לחייה. כבר שנים שאותה אשה רחוקה מכל דבר תורה ומצוות, בתלאות חייה זנחה מאחוריה את החינוך שקיבלה. עתה, כשמצבה של אימה כה קשה והיא מוטלת על ערש דווי, פנתה הבת לאחד מחשובי הרבנים המחזירים בתשובה, והחלה בוכה באוזניו על מצבה הנורא של אמה, בבקשה כי יפעל משהו להציל את חייה...

הרב שמע בקשב רב, ולבו נשבר בקרבו. הוא היטיב להבין כי מצבה של האם קריטי, היא אשה בת למעלה מתשעים, מוגדרת בעומק קבוצת הסיכון, ומצבה חמור ביותר. הוא ניסה למצוא מילים לעודד ולדבר על לב הבת, ולפתע שאל: 'האם את מוכנה לחולל שינוי עמוק בחייך לרפואת אימך? האם תסכימי לעשות מהפך אמיתי למען חיי אימך, כדי להצילה ולהשיבה לחיים?'

האשה הופתעה. 'כבוד הרב, נענתה ואמרה, 'אני מוכנה לעשות הרבה, אבל זה נראה לי בלתי אפשרי. אינני אשה צעירה, אני בשנות החמישים לחיי. זה לא בדיקו הגיל המיועד לשינויים דרסטיים בחיים. אני מוכנה ורוצה להתאמץ רבות לרפואת אמי, אבל מהפך רציני בחיי - האם אני מסוגלת בכלל לחולל?'

הרב הקשיב, וענה לה מיד: 'בוודאי. כל יהודי, בכל גיל, יכול לחולל מהפך אישי - ולחולל מהפך רפואי בעקבות כך. עד כדי כך אני בטוח בזה, הוסיף הרב, 'שבלי להיות נביא או בן נביא, אני מתחייב שאם תחוללי שינוי מהותי בחיים, תקבלי על עצמך לשמור שבת וצניעות כהלכה - אלא שלך תשוב לבית האבות בריאה כמקדם. אני משוכנע בזה במאה אחוז, ובטוח שזה יעבוד. האם את מוכנה לכך?'

האשה הופתעה מההצעה הישירה, הכוללת התחייבות כה ברורה ומודגשת. היא התקשתה להאמין שהיא מסוגלת לעשות שינוי כזה, ואמרה לרב: 'הייתי רוצה להסכים לכך, אבל לא נראה לי שאני מסוגלת...'

'מדוע תאמרי כך?' - היסה אותה הרב. 'הרי אין ספק שאת מסוגלת. את צריכה רק לרצות, רק להחליט! אם חיי אימך יקרים לך - בידך הדבר להצילה. כל שעליך לעשות הוא לקבל על עצמך בקבלה חזקה ונטולת פשרות, כי מהיום ואילך תשמרי שבת וצניעות כהלכה. זה בדייק ממש, כל יהודי בכל רגע יכול להתחיל מחדש ולחולל מהפך בחייו!'

האשה התקשתה לקבל, והרב הוסיף ודיבר על ליבה: 'ראי נא, כל הכח של העם היהודי, הוא בדיקו בכך - ביכולת למתוח קו על העבר, למחוק את ההיסטוריה, ולפתוח בחיים חדשים בכל רגע נתון. אדם שעוסק בחיטוט אינסופי בנבכי ההיסטוריה שלו, תמיד עלול להגיע למסקנה שהוא עבריון ואין בכוחו לחולל שינוי. אבל יהודי - יהודי מביט קדימה, נושא עיניו אל העתיד. הוא מסתער על הימים והשנים שלפניו בחדוות נעורים, ופותח בדרך חדש!'

האשה האזינה לדברים, והחליטה. בקול משתנק קיבלה על עצמה באוזני הרב כי מעתה תשמור שבת וצניעות כדיון, והרב הנרגש בירך אותה בחום כי בורא עולם יראה את המהפך שחוללה בחייה למרות שהדבר נראה לה אבוד ומופרך, ויחולל מהפך בחיי האם המאושפת - למרות שסיכויי שרידותה נראים אפסיים...

הפלא ופלא, כך בדיקו קרה. כפי ששמענו בעדות אישית ממנהל בית האבות שהעיד בפנינו על פרטי הסיפור המדויקים, האשה - שהיתה מאושפת במצב קריטי, כבר שבה לבית האבות, חיה ובריא, מלהגת ומפספתת כמקדם. היא נחשבת לנס רפואי מהלך, אולם כל מי שמכיר את הבת יודע את הסיבה...

כי כשיהודי מחליט לחולל מהפך, ומחליט לא להעיף מבט אל העבר אלא להסתער על העתיד - יש לכך כח שמימי עצום. וכשאותה בת החליטה בהחלטה אמיצה ועיקשת, כי תתעלם מחוסר הסיכוי הנראה לעין, ותפעל בכל כוחה כדי לחולל מהפך רוחני בחייה - בורא עולם הוכיח שהדבר אפשרי. ומאז, אותה הבת שומרת שבת וצניעות כהלכה, ואמה חיה וקיימת, נושמת ומדברת, וכמו שכחה מהנגיף הקטלני שכמעט העביר אותה אל רגבי הקבר...

אחים יקרים, בידיו הדבר. כמו אותה אשה, שהחליטה לשכוח מגילה המתקדם וממוסכמות היסוד שחשבה שהיא נעולה עליהן, והחליטה לחולל שינוי - כל אחד מאיתנו יכול. זה הזמן להחליט שאנו מתחילים מבראשית, ובכל הכח!

הבה נעמוד בקבלות שקיבלנו על עצמנו במלוא העוצמה. הבה נקבל על עצמנו עכשיו קבלות טובות: איך ייראו השבתות שלנו השנה, כיצד נוסיף בזמירות השבת, בתוספת שבת, בלימוד בשבת, בתפילות כראוי. הבה נקבל על עצמנו להתחיל מחדש בתחומים בהם אנו זקוקים לחיזוק - ונזכה לחולל את המהפך הרצוי בחיינו, וגם נזכה לראות כי אבא שבשמים איתנו, ומעניק לנו מטובו שפע ישועה וברכה!

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בראשית תשפ"א

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

"ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו" (א, כו)

א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לבראת את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים - אל יבא, ומהם אומרים - יבא וכו', רב הנא רבה של ציפורין אמר, עד שמלאכי השרת מדיינין אלו עם אלו ומתעסקין אלו עם אלו, בראו הקב"ה, אמר להן, מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם (מד"ר ח, ה).

והנה, לעיל במדרש אמרו שם, בשעה שבא הקב"ה לברא את האדם הראשון, נמלך במלאכי השרת, ואמר להם, נעשה אדם, בצלמינו כדמותינו, ומדוע נמלך ה' במלאכי השרת? "ללמדך דרך ארץ וענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן" (רש"י) וכשנצטרף שני הדברים יחד יוקשה הדבר מאוד, הקב"ה שואל ונמלך במלאכי השרת - בשביל מידת ד"א שימלך הגדול בקטן, ולבסוף, עד שהספיקו המלאכים להכריע - "אמר להם הקב"ה מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם", ומה זאת?

סיפר הגה"צ רבי בן ציון ברוק זצ"ל עובדא דהוי בדידיה, כשרצה ליסד ישיבה בעיר לוצק, היה זה קרוב לחג הפסח, ולא היה בידו שום אמצעי לסדר להם אכילה ושינה וכו', ואעפ"כ סיפר, שלחתי טלגרמה שיבואו הבחורים ללוצק, ובאו כחמש עשרה בחורים, וסמכתי ע"י שלאחר שיבואו כבר אדאג אצל הבעלי בתים להתרימם כנהוג, ואולם כשבאתי לפני הבע"ה התרעמו עלי וטענו נגדי, מדוע לא עשיתי אסיפה קודם שהבאתי את הבחורים, לדון עמהם אם לעשות כאן ישיבה או לא ועלה בדעתי רעיון נפלא כדי לפייסם,

ואמרתי להם כך: הנה אמרו במדרש שנתיעץ ה' עם המלאכים לפני שעשה את האדם, ועד שהמלאכים הספיקו לדון אמר להם ה' כבר נעשה אדם, ויש להבין ממ"נ, אם נמלך הקב"ה למה בינתיים ברא את האדם בלא תשובתם. אלא שכך אמר להם הקב"ה, על מי אתם דנים אם לברא או לא, על האדם! וכי יודעים אתם טיבו של האדם - מהו כדי שתדונו עליו? והרי עוד לא נברא! הנה הוא לפניכם עכשיו תוכלו לדון אם היה כדאי... ואח"כ באמת הראה להם הקב"ה שיש בו חכמה יותר מהם, שידע לקרא שמות וכו'. כמו"כ, סיים, בנידון דידן, עד שאבא ואדון עמכם אם לפתוח ישיבה או לא, הנה לפניכם צורת בני תורה, כעת תוכלו לראות במעלתם ולדון, ובודאי תראו שכדאי היה הדבר!

"נעשה אדם" (א, כו)

"מפני מה נברא האדם אחרון למעשה בראשית? - זכה, אומרים לו אתה קדמת לכל, לא זכה, אומרים לו יתוש קדמך" (גור אריה יב, ב). מספר רבי שלום מאיר וולך שליט"א בספרו "נעם שיח" על הגדה של פסח: רבי יצחק מוורקא זצ"ל באר זאת במשל נאה. ישנם שני סוגי בעלי עגלה: האחד, הקב"ה חפץ להזמין לו את פרנסתו ושולח לו סוס ועגלה, ואלו השני - הקב"ה הזן את העולם כולו, חפץ לפרנס את הסוס ושולח לו בעל עגלה שידאג לכל מחסורו...

שני העגלונים מתפרנסים באופן דומה, אולם מה רב ההבדל ביניהם! בעוד האחד - הסוס עמל עבדו, השני - עמל כל חייו למען הסוס... וכך אומר המדרש: מפני מה נברא האדם אחרון למעשה בראשית? שאם לא זכה אומרים לו יתוש קדמך, נבראת כדי לפרנס את היתושים מדמך...

(לאור הנר)

ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים: ויברא אלקים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל עוף כנף למיניהו וירא אלקים כי טוב: (א, כ- כא)

אחרי בריאת המאורות המסוגלים להאיר לארץ ולצאצאיה באור גשמי, ברא הקב"ה נפש כל חי. יש סדר נפלא והתאמה מיוחדת בבריאת נפשות רבות וחסרונן ובקיצור נמרץ נאמר בזה: כי ערך הברואים הולך וגדול מדגים לאדם (הראשון והאחרון לברואים) הדגים צרכיהם מועטים מאד וחז"ל אמרו אין נותנים מזונות לדגים ביו"ט ופירש"י שדגים אפשר להם בלא מזונות שהם אוכלים שרשי עשבים וקרקע, וגדול אוכל את הקטן, כמו"כ אין לאם צורך במלבושים ודירות. למעלה מהם: העופות החיות והבהמות אשר שרשי עשבים וקרקע לא ינעמו לחיכם ויש מהם שאינם אוכלים עשבים ואפילו פירות, וקיבתם דורשת מאכלי בשר כן זקוקים הרבה מהם לדירות (קנים מאורות ורפתים) ולבגדים נוצות ועורות. למעלה מכל הברואים הוא האדם שהוא אוכל את הטוב והמובחר שבריק השדה פירות האדמה והעץ, וגם בשר ומכל דבר הוא מרים את חלבו, וגם החלב הזה צריך תיקון באש ובמים ובתבלין עד שהוא ערב לחכו, כן הוא זקוק להכין לו מלבושים מעורות או מצמחי האדמה. האדם איננו מוצא קורת רוח משיבה בחגוי הסלע או במערות והוא בונה לו בתים וארמונות.

עליה שניה מדגים לאדם אנו מוצאים בענייני סדר ומשטר וחיי החברה: הדגים עומדים במדרגה הנמוכה ביותר בעניינים אלה, כי אין ביניהם שום סדר וחיים חברתיים, כל דג הוא עולם בפני עצמו, וכולע את חברו חיים, אפילו מין את מינו. משא"כ בעופות חיות ובהמות שרובם אוכלים עשבים ואפילו החיות והעופות הטורפים אינם טורפים את מינם ומעולם לא שמענו ארי גדול טורף ואוכל ארי קטן ממנו, כן מתחברים הרבה מהם, בפרט העופות למטרת הגירה לארצות החמות או למטרת טרף משותף, ויש החיים "חיי משפחה" איש ואשתו היונים וכדומה. והאדם עומד על המדרגה הגבוהה ביותר בין בחיי החברה ובין בסדר ובמשטר.

לעומת זאת אנו רואים ירידה בברואים מדגים לאדם ואף ששניהם הדגים והאדם נתברכו מפי העליון בפרו ורבו זכו הדגים לפריה ורביה היותר גדולה שבעולם, ומטילים הם ביצים לאלפים ולרבות ומהם יוצאים "רמש ואין מספר" תהלים ק"ד, ובפדר"א איתא שהדגה שבלעה את יונה היתה מעוברת שס"ה אלפי רבבות דגים קטנים. למטה מהם העופות, שאף שגם הם פרים ורבים מאוד אבל לא כדגים, ותרנגולות, למשל, מטלת רק ביצה אחת ליום. למטה מהעופות: הבהמות והחיות, המולידות פעם או פעמיים (בהמה דקה) בשנה. ולמטה מכולם האדם, שאין האשה מתעברת ע"פ רוב בימי הנקה (כ"ד חדשים), כן אין האשה ראויה ללדת בילדותה ובזקנותה.

ואחרי ההתבוננות אפשר למצוא קשר והתאמה בין ב' העליות מדגים לאדם שהזכרנו ובין לבין ה"עליה" לענין פריה ורביה: הדגים שאינם זקוקים למזונות יתרים, אין להם צורך בחיי החברה ובסדר ובמשטר, - אדרבה פרנסתם מיוסדת על האי סדר ואי-משפט (הגדול בולע את הקטן). ומפני שלא רק אחרים עושים בהם שמות אך הם מכלים את עצמם ברך אותם ה' בפריה ורביה הגדולה ביותר להשלים את חסרונם ולא יכלה מין הדגים מן העולם. והאדם שצרכיו מרובים ועדינים מכל החי אשר על פני האדמה, ונקנים ברוב עמל ויגיעה רבה מצד הרבה אנשים, הרי הוא זקוק לחיי משפחה ואפילו לחיי חברה סדר ומשטר כדי להכין ברוב עם את צרכיו המרובים, זה זורע וקוצר, זה טוחן ואופה, זה תופר נעלים וזה בגדים, זה בונה בתים וזה עושה רהיטים. ומכיון שסדר ומשטר דין ומשפט שורים בחברת האדם ואין נוגע לרעה במין האדם (כי אם תקום איזו חיה על אדם א' יקומו כל בני האדם לבערה מן הארץ, ואם יקום איש על רעהו להרגו נפש יש דין ומשפט בעולם לנקום את דמו) הרי קיום מין האדם בטוח אפילו בפריה ורביה קטנה מאד, והעופות החיות והבהמות שצרכיהם מרובים מצרכי הדגים ומועטים מצרכי האדם הרי גם הסדר והמשטר וחיי המשפחה והחברה מצד אחד והפריה ורביה מצד שני נמצאים אצלם במדרגה ממוצעת.

(אזניים לתורה)

יורד מלמעלה, ולא היו צריכים להתרטב בהליכה בדרכים. כמעשה דרבי חנינא בן דוסא.

טעם שלישי שיהיה הגבוה שותה כנמוך. שלולא ירידת גשמים מלמעלה, לא היו יכולים לזרוע בהרים הגבוהים. והטעם הרביעי והוא העיקר, שיהיו הכל תולים עיניהם מלמעלה. וכתב המפרש שאילו היו מוציאים מי תהום מלמטה, היה האדם אומר כפרעה 'לי יאורי ואני עשיתיני', אך עתה שצריך רחמי שמים בכל יום ויום שירדו גשמים, כך יוכל האדם להיות עיניו תלויים למרום לצפות לרחמי ה'. וכ"כ באיוב פ"ה מ"י, 'הנתן מטר על פני ארץ ושלח מים על פני חוצות. לשום שפלים למרום וקדרים שגבו ישע: מפר מחשבות ערומים ולא תעשינה ידיהם תשיה: כלומר שלא יבואו בעלי זרוע לגנוב המים, ויצטרכו השפלים להרים עיניהם למרום, לכן נותן מטר ושולח מים מלמעלה על פני חוצות. מכין לארץ מטר כדי להשפיל רשעים עד ארץ, ולהצמיח הרים חציר וראיתי בספרו של

הגה"מ רבי אברהם אשכנזי ידירו על הג"מ רבי חיים פלאג'י, מחכמי איזמיר, בעמח"ס 'נאה להודות' על תהלים, [וספר נחמד למעלה על ירושלמי] שכל הנ"ל אנו אומרים בכל יום בתפילה בפרק הללויה, כי גדול אדונו ורב כח, מעודד ענוים ה', מחזק את החלשים ושומר עליהם מפני בעלי זרוע, משפיל רשעים עד ארץ, ועל זה עלינו לזמר לאלקינו בכינור שהגשמים באים מלמעלה ולא מלמטה, ואיך הוא דרך ירידת הגשמים, ע"י המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר, וע"י 'מצמיח הרים חציר', גם הרים הגבוהים יכולים לשתות, ומשם יש מזון לבהמה, חיה ועוף, 'נותן לבהמה לחמה, לבני עורב אשר יקראו', שאילו היו המים באים מלמטה רק במישור ובשפלה, לא היה די לחיות ולבהמות, לכן הצמיח הרים חציר ע"י שהגשמים באים מלמעלה. וכך אין הרשע יכול לגנוב לעצמו המים.

הארכנו בכל זה עתה בהתקרב ימי הגשמים, אל יטעה האדם לחשוב על הגשמים כאילו הם באים באופן בלתי נח ומיושב, ובעבורם עלינו להתעטף במעילים ולכסות הכובע בניילון בלתי מכובד וכדו', כי באמת האלקים עשה את האדם ישר, ואילו לא חטאנו, לא היה סיבה שירדו הגשמים מלמטה, ואז לא היינו צריכים ככל זה. אלא שהמה בקשו חשבונות רבים, אכלנו מעץ הדעת, ממילא נעשו בעלי זרוע ושאר הסיבות. לכן היפך הקב"ה תכניתו והגשמים באים מלמעלה.

לא ירדו גשמים מלמעלה עד דור המבול

עוד יש מפרשים במדרש שעד ימי המבול לא היו הגשמים יורדים מלמעלה! ובה מיושב קושיית הרמב"ן על סימן הקשת שנתן הקב"ה כשמירת השבועה שלא יבא עוד מבול. והרי לכאו' הקשת הוא דבר קבוע שבא ביום הגשם והשמש. אלא שבאמת לא היה סדר הבריאה שהגשמים ירדו מלמעלה, וממילא לא היה מצוי הגשם כלל. אלא שבאו בני דור המבול והם גרמו ע"י גניבותיהם שיריד הקב"ה גשם מלמעלה. ועתה נתיישבו סדר הפסוקים, בתחילה אומר 'ואדם אין לעבוד את האדמה', כיון שעדיין לא היה אדם שאכל מעץ הדעת שיגרום שהמטר ירד משמים, לכן לא המטיר ה' אלקים גשמים מלמעלה. ומעתה באים הגשמים להנאתך ולטובתך. לברכה ולחיים.

(הגרמ"י רייזמן)

לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת (ב, כג).

לכאורה קשה דאף אם לא היה נלקחה מאיש, רק היו נבראים שנים כמו בהמות וחיות, כשהוא נקרא איש היא ראויה להקרא אשה, כמו פר פרה חמור חמורה. ונראה דעיקר נתינת הטעם במה שאמר כי מאיש לוקחה הוא שלא נאמר כיון שהוא יקרא אדם ראוי לקרות לאשה אדמה כמו פר פרה, לזה נתן טעם כי מאיש לוקחה, דבשלמא אם נבראה גם מאדמה כמו האדם היתה נקראת בשם אדמה כמו פר פרה, אבל אחר שהיא לא נבראת מהאדמה בשוה עמו, לכן הוא ראוי לקרותו בשם אדם כי הוא נברא מן האדמה, אבל היא נלקחה מהאיש ראוי לקרותה בשם אשה:

(נחלת יעקב)

ויאמר ה' אלקים אל הנחש כי עשית זאת ארוך אתה וגו' ועפר תאכל כל ימי חיך (ג, יד)

איתא במדרש (ב"ר כ, י) אמר ר' לוי לעתיד לבא הכל מתרפאין חוץ מנחש וגבעונין נחש שנאמר ישעיה (סה, כה) זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל תבן ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו וגו'.

ובכתב יד המיוחס לר' משה מגיד - מתלמידי הגר"א כתב על פי מה שמבואר במשנה בברכות (פ"א משנה ה) מזכירין יציאת מצרים בלילות, דדרש בן זומא ימי חיך הימים, כל ימי חיך הלילות, וחכמים אומרים ימי חיך העולם הזה, כל ימי חיך להביא לימות המשיח. וכאן גם כן כתוב ועפר תאכל כל ימי חיך אם כן לשיטת חכמים מרומז כאן דאין מתרפא גם לימות המשיח

ותוצא הארץ דשא ועשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלקים כי טוב: (א, יב)

"ל במשאחז"ל כשחטא אדה"ר פקד הקב"ה גם על עוון הארץ ונתקללה היינו משום שחטאו של אדה"ר נולד על שהוסיף ואסר הנגיעה באילן, ואמנם באמת בכל האסור באכילה יש לאסור הנגיעה מדרבנן כמו חמץ בפסח משום שייג לתורה והכי איתא בהדיא באבות דר"נ דמשום שייג לתורה גזר אדה"ר על הנגיעה, אך דיו לגזור על גוף הפרי איסור הנגיעה אבל הנגיעה באילן הוה גזירה לגזירה, אך כל זה הואיל ואין טעם עץ ופרי שוה משא"כ אי לא חטאה הארץ והי' טעם העץ כטעם הפרי היה ראוי לאסור הנגיעה באילן נמצא יש שייכות לחטא הארץ עם חטאו של אדה"ר.

(חתם סופר)

ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: (ב, ו)

אי' במדרש בראשית פרשה יג פסקא ט' וכן במדרש קהלת עה"פ כל הנחלים הולכים אל הים. כי הנה בתחילת הבריאה לא היה גשם על האדמה, כי אדם אין לעבוד את האדמה, ופרש"י שמכיון שאין אדם שיראה צורך הגשמים, לכן לא המטיר הקב"ה גשם. וצריך עיון שהרי פסוק אחד לאחריו כתוב 'ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה', הרי שאף לפני שהיה אדם על האדמה, כבר היו עננים וגשמי ברכה המקשים את הארץ. ולא עוד אלא שבאו לצורך בריאת האדם, שהאד השקה את האדמה ע"י הגשמים, וכך נעשה בוץ מהעפר והמים, כגבל שנותן מים, ואח"כ יוצר ה' אלקים את האדם מן האדמה. הרי שכבר היו גשמים קודם אדה"ר? ועוד קשה שהרי פרש"י שכל צמחי האדמה לא יצאו מעל פני הקרקע אלא עמדו על פתח הקרקע, עד שבא אדה"ר וראה שיש צורך לגשמים, והתפלל עליהם וירדו וצמחו כל הגשמים, וכמבואר בגמ' חולין דף ס: 'וא"כ ממה נפשך, האם כבר היו גשמים לפני כן, או לאו?

ומפרשי רש"י תירצו שגשמי ברכה עבור יבול האדמה, לא ירדו עדיין, כי האדם אין. ורק במקום אחד ירדו גשמים ע"י האד שעלה מן הארץ, לצורך גיבול עפר האדמה לבריאת האדם. וקשה שהרי אמרו חז"ל בגמ' חגיגה שעפרו של אדה"ר צברו הקב"ה מד' רוחות העולם, מסוף העולם ועד סופו. וא"כ כבר היו גשמים מסוף העולם ועד סופו, ואיך נאמר כי לא המטיר?

ארבע סיבות לירידת הגשמים מלמעלה ולא מלמטה:

וזה לשון המדרש: 'כיצד היתה הארץ שותה וכו', ורבנן אמרי כמין תוויי נהר בבבל ושמו תוויי ולמה קורין אותו תוויי שהוא חוזר ומשקה אחת למ' שנה וכך היתה הארץ שותה מתחלה דכתיב ואד יעלה מן הארץ וחזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן רבי חנן דציפורי בשם רבי שמואל בר נחמן אמר מפני ד' דברים חזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן מפני בעלי זרוע ובשביל להדיח טללים הרעים ושיהא הגבוה שותה כנמוך ועוד שיהיו הכל תולין עיניהם כלפי מעלה הה"ד (איוב ה) לשום שפלים למרום' ופירשו מפרשי המדרש שבתחילה היו מימי התהום עולים עד סמוך לפני הקרקע, והיו מלחחים את האדמה שתצמיח פירותיה ויהיו כל באי עולם יכולים לשתות מהם. ואז לא היו צריכים מטריית ומעילי גשם, וכמ"ש בגמ' שבת שבימות הגשמים לובשים בגדים מלוכלכים מהבוץ, ב"ה בדורות אחרונים הטיב הקב"ה שיש צנורות בשולי הרחובות ויכולים ללכת ולשוב לביתם בנקיות. לא כן בדורות אחרונים היו צריכים בראש חודש אדר לשלוח שלוחים לתקן את הדרכים שנתקלקלו מהגשמים. והיה כה"ג צריך להתפלל ביוה"כ שלא יכנסו לפניו ית' תפילת הולכי דרכים, משא"כ בימינו ב"ה יש כמה אפשריות ללכת על הגשמים א מחיה. ועלינו להודות ולשבח להשי"ת על כל פרט ופרט, כמבואר בחובות הלבבות שער הבחינה.

נחזור לדברי המדרש, ואד יעלה מן הארץ אין הכוונה על גשמים, אלא על לחלוחית מן התהומות שעלו עד פני האדמה. אלא שחזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלה, כמו הגשמים שאנו מכירים בימינו, שעליהם התפללנו אתמול בתפילת גשם, שירדו גשמים לברכה ולא לקללה, וכמבואר ברא"ש שצריכים ברכה מיוחדת לעבור את החורף בשלום ושלוה.

ואמרו שם במדרש שמפני ארבעה דברים חזר בו הקב"ה, אחד מפני בעל זרוע, כנ"ל שיבואו בעלי זרוע ויגנובו המים לעצמם, כמו בימינו שצריך לשלם על המים, כאילו הנהר שלהם. לכן עשה הקב"ה חסד גדול שהגשמים באים מלמעלה, באופן שאי אפשר לגנוב מהם המים. טעם נוסף לגרש טללים רעים, לטהר את האויר מכל מיני זוהמא. וכל אלו הסיבות נגרמו רק לאחר חטא עץ הדעת, שקודם לכן לא היה יצר הרע, ולא היה שייך שיהיו בעלי זרוע או טללים רעים בעולם. ואז לא היה הגשם

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	
19:20	18:40	17:29	ירושלים
19:18	18:42	17:46	תל אביב
19:19	18:41	17:38	חיפה
19:21	18:42	17:48	באר שבע

בראשית • כ"ט תשרי תשפ"א • גיליון 692

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

הבורא את ההיפך הגמור מסהותו, או כפי שכתבנו, זה נקרא להאמין בבורא שאנחנו יצרנו אותו בעצמו בדמיונו ולא בבורא האמתי שברא אותנו.

על פי זה מובן, שהחשש העיקרי של האדמו"ר היה שהיהודים ייבדו ולו לרגע את אותה אמונה קדושה, ולעומת זאת ידע שאם הם יחזיקו באותה אמונה קדושה הם יוכלו לעבור את כל העיניינים והקשיים הנוראים באמונה.

מגדלור לכל אדם

ואם במקום האפל ביותר בשיא החושך וההסתרה - האמונה שה' אוהב אותנו הייתה המגדלור והעוגן של האמונה, כל שכן בכל ניסיונות וקשיי החיים, בכל אתגר ובעיה בכל חיסרון וצרה שקשה לך לקבל באמונה וקשה לך לומר עליו תודה ולהאמין שהוא לטובה - האמונה שה' הוא אבא אוהב היא ההצלה והיא הישועה והיא זו שבכוחה להאיר לך את כל החושך.

כי כמו שכבר כתבנו, לא ניתן להאמין שהכול לטובה ולומר תודה על הטוב ועל הרע בלי אמונה חזקה שה' הוא אבא אוהב. שאבא לא עושה רע לילדים שלו, שאבא מצטער בצער של הילדים שלו, שאבא רוצה להיטיב לילדים שלו, שאבא שמח כשטוב לילדים שלו, שגם כאשר אנחנו לא מבינים מה טוב ואיך זה טוב - אם מכירים במציאות שה' הוא אבא אוהב ועושה הכול מתוך אהבה, אפשר לקבל באמונה גם את הניסיונות הקשים ביותר, ואפילו לשרוד בתוך התופת כפי שראינו בסיפור המצמרר על האדמו"ר מקלויזנבורג.

להצליח במבחני החיים

וכבר כתבנו את זה, אבל חייבים לחזור על כך במילים חדשות בכל פעם, כי זה מפתח לחיים. כל החיים שלנו רצופים מבחנים של אמונה. וישנם מבחנים שקשה מאוד לעמוד בהם. אבל האמונה באהבת ה' שה' הוא אבא אוהב - בכוחה לעזור לנו לעמוד גם במבחנים הקשים ביותר.

מאמר ראש הישיבה

האהבה תמיד קודמת

בבורא עולם גם ברגעים הקשים מכול שלא היו כמותם בכל ההיסטוריה היהודית.

על רקע אותה גבורת נפש, מתבלטת דמותו של האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל. יהודים שנכחו בשעת מעשה ונותרו בחיים מעידים שכאשר ירדו היהודים מהרכבות לתוך שבעת מדורי הגיהנום צעק האדמו"ר: "יהודים יקרים, אל תשכחו שה' אוהב אתכם. גם ברגעים האלה ה' אוהב אתכם..."

הגדרת האמונה

שימו לב טוב, שהאדמו"ר שלא זז מאמונתו הכבירה בכל ימי המלחמה ובכל מה שעבר עליו במחנות ובצעדת המוות, ראה לנכון לצעוק ולהכריז על האמונה הבלתי מסויגת דווקא באהבת ה' את בניו, עם ישראל. הוא הזכיר ליהודים שסביבו אוהב אתם. מדוע?

על פי מה שכתבנו בשבועות האחרונים, האמונה שה' אוהב אותנו כמו אב לבן יחיד היא לא עוד "נספח" לאמונה, היא לא "תוספת נופך" לאמונה - אלא היא היא הלב של האמונה, היא היסוד, כי היא מגדירה לנו במי אנחנו מאמינים. אנחנו מאמינים באבינו האוהב, בבורא הרחמן. לחשוב שהבורא לא אוהב אותנו חלילה - זה ממש לחשוב על

אור מתוך עומק החושך

בקיץ תש"ד גורשו יהודי הונגריה למחנה המוות אושוויץ. הם נדחסו בצפיפות אימה זקנים עם עוללים לקרונות בקר בלי אוכל ושתיה בחום נורא וללא מקום להתפנות, והובלו כך במשך ימים ארוכים בפחד ובחרדה מפני הבאות. כשהם הגיעו למחנה ציפתה להם "קבלת הפנים" האכזרית של הגרמנים בנביחות כלבים בצעקות במכות וברירות.

לא ניתן להעלות על הדעת וכל שכן לתאר במילים את הרגשתם של הקרבנות האומללים דקות ספורות לפני שעלו בסערה השמימה באש הכבשנים, אך לא קשה להבין שפחד מוות ובלבול הדעת שימשו בערבוביה עם ייאוש ועצבים מרוטים. לאחר העינוי המתמשך. המילים "קושי", "ניסיון", "צרה" וכל מילה אחרת לתיאור מצוקה - מחוירות לעומת אותה מציאות בלתי נתפסת.

יש בידינו עדויות שלא תאמנה שברגעים אלה התגלתה אמונה אדירה של יהודים פשוטים עם לצד תלמידי חכמים מופלגים שלא עזבו אף לרגע את האמונה והביטחון

**שימו לב טוב, שהאדמו"ר
שלא זז מאמונתו הכבירה
בכל ימי המלחמה ובכל
מה שעבר עליו במחנות
ובצעדת המוות, ראה לנכון
לצעוק ולהכריז על האמונה
הבלתי מסויגת דווקא
באהבת ה' את בניו, עם
ישראל.
הוא הזכיר ליהודים שסביבו
שה' אוהב אותם.**

ממשיכים את

צוואת הצדיק

שוטר עוצר אברך במחסום, "לאן" שואל השוטר? עונה האברך: ברכת האילנות! השוטר שואל: יש סגר עכשיו אתה לא יכול לברך בבית? עונה האברך: איך אפשר, הרי אני כהן! יאללה, סע!!!

תיהפך ל"תפילה לאל חיי".

החינוך לתפילה הסדורה

גם לחינוך הילד בגיל הרך ל"תפילה הסדורה" יש סדר ועלינו להשפיע לילד לפי הכלי שיש לו, הקטע הבא מועתק מחוברת נפלאה בשם: "סדר התפילה לילדים קטנים" נערך ע"י הרב לוי גאלדשטיין.

א. די ומספיק להתפלל עם הילדים בגילאי 3 את סדר התפילה לילדים כמו הנוסח המובא בתחילת הסיפור "תהילת השם" התפילה הינה קצרה ונאמרת בעל פה, מאחר והילד עדיין אינו למד לקרוא בעצמו מתוך הסיפור.

ב. על-פי מה שמובא בשולחן ערוך, שלאחרי שאביו מלמדו תורה צוה וגו', ממשיך ללמדו פסוקים פסוקים - הנה, אחרי שכבר התרגלו לברכות הבוקר ה"ל, ואומרים אותם היטב וברור, בלי שגיאות, יכולים להוסיף בזה עוד פסוקי תורה, לאט לאט.

ג. נחוץ מאד, לבאר לילדים את תוכנם של התפילות. זאת אומרת: מזמן לזמן ולאט לאט, כפי כוח הבנתם (על-ידי משלים וסיפורים), להסביר להם טעם אמירת התפילות ופירושם; החל מ"מודה אני", וכן בנוגע לשאר חלקי התפילה. כאשר הילדים יבינו היטב את תוכן המילים, התפילה לא תהיה עליהם כ"משא כבד", וממילא לא יבואו לידי שיעמום. אדרבה: הם יחכו בכליון עיניים להוסיף עוד חלק ועוד חלק בתפילה.

ד. אין לנגן שום תפלה או ברכה, עד שידעו ברור כל מילה ומילה באותיותיה ונקודותיה. לאחר שידעו הילדים את הקטע על בוריו, ילמדו את הקטע בניגון.

ה. צריכים לומר מילה במילה עם הילדים. ובמחילת כבוד תורתם של מלמדים והורים - כדאי מאד שהמורה/ההורה יסתכל בפנים הסיפור להבטיח שהוא בעצמו אינו טועה בזה.

במילים קשות להגיה, רצוי שהמורה/ההורה יראה לילדים את התנועות של השפתיים והפה, איך שמבטאים את התיבות בדיוק. כן, לדייק (עד כמה שאפשר) ב"מלעיל" ו"מלרע". ולכל הפחות באמירת קריאת שמע.

ו. כאשר המורה/ההורה מברך או מתפלל עם התלמידים הקטנים, יש להזהר מתנהגם של כמה מורים, שכאשר רוצים שהתלמידים יתחילו קריאת שמע, ברכה, תפלה או כיו"ב, ישנם שאומרים את המלה הראשונה (כמו "שמע", "ברוך" וכיו"ב) והילדים ממשיכים אחריו הלאה ("ישראל", "אתה"). והבעיה היא - שהתלמידים מתחילים מהמילה השנייה ומדלגים את המילה הראשונה ("שמע", ו"ברוך")!

ולכן, יש להרגיל את התלמידים, שיחזרו אחרי המורה/ההורה גם את המילה הראשונה. במילים אחרות: שכאשר המורה אומר תיבת "ברוך", אין לילדים להמשיך "אתה", כי אם, להתחיל מתיבת ברוך, ואח"כ להמשיך הלאה.

בהצלחה!...! ותתפללו על זה.

שערי תפילה פרק כ'

הורים יקרים, אנחנו בחסדי ה' יתברך בפרק הסיום של הסדרה הנוכחית "שערי תפילה".

לדוגמא: אם חבר יקנה לך מתנה, איך תרגיש? מה תרצה לעשות, כדי להראות לו שאתה מעריך את מה שהוא קנה לך ואתה אוהב אותו! מה אתה אומר, או מה אתה עושה, ואיך אתה מראה לנו (להורים) שאתה אוהב אותנו?

תעזרו לילד לענות: "אני אומר, מחבק, מלטף, מנשק ולפעמים מספיק להסתכל בעיניים ולחייך בלי לדבר", אם קשה לילד להביע את עצמו, ניתן לעשות זאת במשחק תפקידים: להזמין שני אחים או את הבן ואבא וכדו' ולבקש מהם שיביעו מה אומרים ועושים כשאוהבים.

אחר כך נבדוק מה המצב כלפי ה', נשאל את הילד: "אתה חושב שאפשר להביע אהבה, חרטה או תודה לה' כמו שעושים עם אבא, אמא, אח או חבר? מדוע אתה חושב שאי אפשר לאהוב את ה'? כי אולי ה' רחוק, כי לא רואים אותו, כי הוא קדוש, כי אנחנו כ"כ קטנים והוא כ"כ גדול?"

כאשר נבצע את הדברים, נגלה את הקושי "שלנו" ושל הילדים ליצור "קשר" עם ה' יתברך, נבין שיש לנו "מרחק" ודיסטנס מסוים בקשר עם ה' וכך נתחיל לעבוד על כך, נלמד את הילד להכיר את הרגש הטבעי שלו אל ה' וננתב אותו גם להכיר את הביטוי לרגש זה: "ע"י שיחה עם ה'", כי אהבה לתפילה, נוצרת ע"י יציקת הרגש והחיבור עם ה' עד שנהפך ל"אני תפילה" והתפילה שלנו

עלינו להפנים, כי בבית שבו רגילים לדבר עם ה' ולהודות לו, לדוגמא: שהאמא אומרת תוך כדי הבישול "ריבונו של עולם, תעזור לי לבשל אוכל בריא וטעים לבעלי וילדי, שיהיה להם כוח לעבוד אותך"... או "תודה רבה לך ה' ששלחת לנו את כל מה שאנחנו צריכים"... או שהאבא אומר תוך כדי שהוא מסדר משהו: "ה' תעזור לי, לסדר את מנות הכביסה"... או כשהוא קנה בגד: "תודה רבה לך ה' על החולצה" וכדו' אזי הילד מתרגל וגם "חיי" את ה' יתברך, והקשר עם ה' יתברך, אך בבית שבו עדיין לא הורגלו בכך, חשוב מאוד "להכיר" לילד את ה'. עיקר הקושי נמצא בתחום הרגשי, איך פונים "אליו" מה אומרים "לו"?

ועל כך יש ספר הדרכה שלם של מו"ר הרב שלום ארוש שליט"א "בשדי יער"

לאהוב את ה'

נושא השיחה עם ה' יתברך, מתחבר לנושא העיקרי שהוא "אהבת ה'".

וגם בנושא זה, יש "לטפל" בעדינות וגם אליו נגיע ע"י "זיהוי רגשות"

נפתח עם הילד שיחה בעניין "הביטוי הרגשי והביטוי

המסר של הרב שלום ארוש:

בס"ק
רבי נחמן אומר שהספר של מרדכי אר-הנאמני
והוא שיש לו ישראלי יהי לי אבא וישראל
יבא משיח
כל מי שיקנה ספרים ויבין אותם
יבנה שיהיה לו ויחננה מורה ויבא
ורבנו יהיה עליו אבא ויבא משיח
ואני היקן משה' לי בכתוב רבינו
ש"ג' לו יסודג ורגע ויבא
אמן
ברוכי ויבא
לשון ארוש

להזמנות: 052-2240696

ילדון חידודון

מה המשותף בין קודש הקודשים והכניסה לגן עדן?

תשובה פרשת האזינו: הפסוק (דברים ל"ד) מזכיר בקר, צאן, כרים (כבשים מפוטמים), אילים ועתודים (תישים).

הזוכה: אליעזר נויפלד, בני ברק

al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

החלום שהתגשם - אביגיל ב.

שמי אביגיל, אני בת 6 וגרה בירושלים, הסיפור שלי התחיל כשהייתי בת 4, הגן שלי היה קצת רחוק מהבית ואמא שלי לא יכלה לקחת אותי לגן ברגל אז הייתי נוסעת עם אמא או אבא כל יום באוטובוס. יום אחד, אבא שלי פגש אבא של אחד מהילדות בגן והוא הציע לאבי לקחת אותי כל יום לגן באוטו שלו - עם חברה שלי ביחד. להורים שלי זה מאוד עזר, אבל לי זה היה קשה מאוד, אני רציתי שההורים שלי יביאו אותי לגן, כמו כולם אבל הכי רציתי שיהיה לאבא שלי אוטו, והוא יסיע אותי כל יום לגן. הייתי מבקשת מאמא שלי ושואלת אותה מתי יהיה לנו אוטו אבל תמיד אמא שלי ענתה "את צריכה לבקש מהשם-שהרי כל המכוניות בעולם שייכות לו". וכך, התפללתי ממש חזק להשם שיהיה לנו אוטו, אבל האוטו לא הגיע. שוב פניתי לאמא וממשי

בבכי ואמרתי לה- התפילות לא עוזרות ... אז היא ענתה לי- "השם לא חייב לנו בכלל כלום, והוא נותן לנו את מה שטוב לנו ואם זה טוב לנו ככה- בלי אוטו אז אנחנו אומרים להשם תודה שהוא עושה לנו את הכי טוב".

אמא הסבירה לי שהיא בעצמה למדה כמה זה חשוב לומר להשם תודה על כל דבר וגם על הדברים שמפריעים לנו ומציקים לנו. ובאמת זה מה שעשיתי- במקום לבקש פשוט אמרתי להשם תודה על כל מה שנתן לנו- על הבית שלי, על ההורים שלי, על אחותי ועל הכל ועל שאין לנו רכב... ויום אחד זה קרה- חזרתי מהגן ואמא שלי סיפרה לי שסבא וסבתא עשו לנו הפתעה וקנו לנו אוטו חדש! שמחתי מאוד ונזכרתי בכל התודות שאמרתי להשם-

אמרתי תודה וקיבלתי

תשרי מזל החודש מאזניים - כף זכות -

כאשר אתה דן לכף זכות אתה המרוויח הראשון והעיקרי מכך
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

פטרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

מה מסתתר

מלאו/השלימו את השאלות, מצאו אות משותפת הנמצאת בכל קבוצה, סדרו את האותיות הנבחרות למילה אקטואלית.

1. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	1. נעשה ____ ____ ____ ____ בצלמנו	1. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	1. הבן של תרח ____ ____ ____ ____ ____ ____
2. "ויקרא... לרקיע ____ ____ ____ ____	2. ____ ____ ____ ____ כל בשר..."	2. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	2. נברא ביום השביעי ____ ____ ____ ____
3. ותוצא הארץ ____ ____ ____ עשב"	3. ____ ____ ____ יעלה מן הארץ" (בראשית ב.1)	3. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	3. מקום מגורים ____ ____ ____ ____
4. אחרי רביעי ____ ____ ____ ____	4. בנו של אברהם ____ ____ ____ ____ ____ ____	4. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	4. שבעה ימים ב ____ ____ ____ ____
-
1. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	1. לפני יום שני ____ ____ ____ ____ ____	1. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	1. פרשה אחרי לך לך ____ ____ ____ ____
2. נח בנה ____ ____ ____ ____	2. רבי ____ ____ ____ ____ בעל הנס	2. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	2. אחיו של הבל ____ ____ ____ ____
3. "...העץ אשר ____ ____ ____ ____ הגן"	3. ויהי ____ ____ ____ ____ בוקר..."	3. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	3. נהר היוצא מגן עדן ____ ____ ____ ____
4. "ויתפרו עלי ____ ____ ____ ____	4. "בראשית ____ ____ ____ ____ אלוקים..."	4. האות המשותפת: ____ ____ ____ ____ ____ ____	4. נהר נוסף היוצא מגן עדן ____ ____ ____ ____

המילה המסתתרת:

זוכה פרשת האזינו: שרה אברהם, ירושלים.

-המשך-

בקיצור, לכל צרה יש פתרון. ועכשיו את החוברת 'חוק התודה', תגיד את החוק של התודה תהיה לך כל ישועה שאתה צריך זה בדוק ומוכח.

אז בשביל זה צריכים להביא משיח???

אנחנו מבקשים משיח בגלל שאנחנו רואים את מלכות ה' בביזוי.

את הישועה של ה' יתברך אנחנו רוצים! אנחנו רואים שמלכות ה' נמצאת בביזיון, על זה אנחנו מבקשים שיבוא משיח!

מי שהולך בדרכו של רבינו עם העצות הקדושות יש לו גן עדן כבר בעולם הזה.

אדם לומד תורה, מקיים מצוות, עושה שעה התבודדות כל יום, יש את החוק של התודה ואומרים תודה ומתבטלן כל הצרות. בשביל זה צריכים להביא משיח?

לכן אנחנו מבקשים משיח כדי שתתגלה מלכות ה'!

אנחנו רוצים שיבוא משיח, בשביל שלא יהיה בדין יותר לאבינו שבשמים, למלכות ה', לצדיקו ולתורתו הקדושה.

ועל זה אנחנו מבקשים שיבוא משיח.

אנחנו רוצים שיבוא משיח בשביל שתתגלה מלכות ה' בעולם.

כי כל היום צריכים לחשוב על שלשת הדברים האלו ולהתגעגע למשיח!

בכל מצווה שעושים מכוונים שנזכה לקבל פני משיח שיבוא היום.

כל היום ללכת עם המחשבה שיבוא משיח. כל הזמן להתגעגע למשיח, כל הזמן וכל היום ולפרסם זאת בכל דרך. הגיע הזמן שצריכים להתגעגע למשיח.

שאלה: כשמתפללים שיבוא משיח, איך צריכים להתפלל?

תשובה: יש אנשים שרוצים ומבקשים משיח כדי להיגאל מהייסורים הפרטיים שלהם, ואולי גם מייסורים של הכלל.

אבל האמת והנכון זה שמבקשים את המשיח כדי שתתגלה מלכות השם בעולם כולו.

אדם שיש לו ייסורים ילמד בספרי מוסר, ובספרים הקדושים. יש גן עדן בעולם הזה! תלמד תהילים, תלמד עמ"נ לקיים את התורה הקדושה, ספרי מוסר וחסידות יש גן עדן בעוה"ז.

כל הפתרונות לכל הייסורים נמצאים בספרים הקדושים: יש קשיים? ילמד 'בגן האמונה', בעל חוב? ילמד בגן האושר ויצא מהחובות. צריך זיווג? שלום בית? ילמד 'בגן השלום' יהיה לך זיווג. בעיות עם הילדים? ילמד 'חיונה באהבה'.

ממשיכים לקיים את צוואת הצדיק!

"תהיו חזקים בהפצה בממון ובטרח"ה"

זכות הצדיק תגן בעדכם

לשותפות בהפצת ספרי דעת הצדיק
02-5308000 | 052-2240696

שו"ת אקטואלי

מענייני דיומא

ראש השנה ולא באומן

האם מותר לנקוב תאריך למשיח? האם נזכה לתיקון למרות שלא היינו באומן- ראש השנה? ואיך מתפללים על המשיח?

תשובות לשאלות הכי חמות שנשאל הרב שלום ארוש שליט"א:

שאלה: הנה עבר ראש השנה ולא זכינו להיות באומן, האם בכל אופן נזכה לתיקון שהבטיח רבנו הקדוש?

תשובה: בוודאי, ללא ספק. רבנו השנה עשה קיבוץ על כל העולם. בהרבה מקומות בעולם, וגם פה בארץ היו המון קיבוצים. וכולם רצו להגיע לרבנו! כספוי! התגעגעו! רצו! מה לא עשו? ישתבחו שמו לעד, הכל עשו! ולכן נחשב להם שהם היו אצל הרבי על ראש השנה, זה ברור.

כל מי שרצה, וכל שכן אלו שכבר נסעו לכל מיני גבולות, בלארוס, מולדובה, כולם ודאי שהיו אצל רבנו, אבל גם מי שלא נסע, מספיק מי שרק רצה להיות ולא הצליח להגיע, כולם היו אצל רבנו.

רבנו העביר את כולם ב'ברכו' הראשון, ואת כל המשפחות שלהם, ודאי וודאי. כאלו כיסופים, געגועים, רצונות, תפילות, יגיעות, השתדלויות, הרבה מסוּן שאנשים הוציאו, ייסורים שאנשים עברו, בזיונות, מה לא? ודאי שכזה ראש השנה עוד לא היה בעולם.

איזו נחת רוח לקב"ה, איזו שמחה לרבי שלנו, שהוא רואה את כל המסירות נפש שהייתה! הרבי עשה השנה הזו ראש השנה בכל העולם. בכל שנה עושים ראש השנה באומן, השנה הרבי עשה קיבוץ בכל העולם כולו.

השנה הרבי כבש את כל העולם ומתקן את כל העולם וגואל את כל העולם, אשרינו.

ידוע שלא פעם, כשהייתה איזו גזירה קשה על עם ישראל, והיה צדיקים שקיבלו על עצמם להיהרג על קידוש ה' במקום עם ישראל. גם כאן, רבנו הקדוש מסר את הראש השנה שלו בשביל לבטל את הגזירות הקשות שהיו על עם ישראל ובשביל להביא את הגואל.

רבנו מסר את ראש השנה שלו! ממש מסר! שבמקום שיהיו אצלו איזה ארבעים או חמישים אלף איש, היו אצלו בקושי אלף אלפיים איש. אז ודאי שרבנו מסר את הראש השנה שלו, וודאי שזה פעל ישועות עצומות. ראש השנה הזה היה הראש השנה של רבנו ורבנו פעל בזה דברים עצומים הנשגבים מבינתנו והבנתנו. אשרינו שזכינו.

שאלה: הרב דיבר לאחרונה העניין שמשיח יגיע בשנת תשפ"א, ידוע שרבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב אמר שכשינקבו בזמן שמשיח יבוא, בדווקא הוא לא יגיע. ברצוני לדעת איך זה מסתדר עם מה שאמר רבנו הקדוש?

תשובה: אפתח במשל על אבא וכן שנסעו בעגלה לנסיעה ארוכה. הבן שאל את העגלון מתי מגיעים, אך האב הפסיקו וגער בו: "מה אתה שואל! אל תשאל כאלו שאלות!".

המשיכו בנסיעה יום יומיים, שלשה, ארבעה, ככה במשך ימים מרובים.

באיזה שהוא שלב האבא שאל את העגלון: "מתי מגיעים?", אמר לו העגלון: "בעוד שעתיים".

הבן התפלא ושאל את אביו: "אבא למה כשאתה שאלתי גערת בי ואמרת לי שאני לא אשאל כאלו שאלות, והנה עכשיו כן שאלתי?".

ענה לו האב: "אתה שאלת בתחילת הדרך, כשעוד הייתה הדרך לפנינו ארוכה מאוד מאוד, אבל אני ראיתי שאנחנו נמצאים כבר ממש קרוב למקום ולכן הרשיתי לעצמי לשאול מתי מגיעים".

הגאון מווילנא כתב שכל מה שלא שואלים ולא אומרים מתי יבוא משיח זה כל זמן שהתאריך הוא עדיין רחוק מאוד, ובאמת לא יודעים. אבל אם כבר הגיע הזמן שכבר צריכים להכין את עצמנו למשיח, וכבר יודעים שמשויח כאן אז כן מדברים.

רבי אברהם, בנו של רבי נחמן, כתב [מובא ב'שיח שרפי קודש ה-קצד]: "כְּדִי לְשִׁמְרָה לְהֵיחָד אֲנָשִׁים פְּשָׁרִים נִתְּן לָנוּ בְּיָמֵינוּ אֶת פֶּלַע צוֹרֵתוֹ הַקְּדוֹשִׁים... - נתן לנו את העצות, שעה התבודדות, קיסת חצות, אומן ראש השנה, וכו'.

אז אם אדם מקיים את העצות של רבנו, בפרט את העצה של שעה התבודדות, הוא יכול והוא יזכה להיות איש כשר "... אָבֵל כְּדִי לְהֵיחָד אֲנָשִׁים פְּשָׁרִים בְּאֶמֶת בְּתַקְלִית הַשְּׁלֵמָה, צְרִיכִים לְהִתְנַגֵּעַ לְפָשִׁיחַ"

באמת לא צריכים להגיד תאריך, מתי שה' ירצה יביא את המשיח. אבל ודאי שצריכים להתגעגע למשיח!

מה שכתוב שישאלו את האדם אחרי 120 שנה 'ציפית לישועה', הכוונה שאדם יראה להתגעגע למשיח בכל רגע, בכל קדיש, כשאומרים 'ויקרב משיח', לחשוב: "אני מתגעגע למשיח!". כל אדם צריך לחשוב כל היום על משיח!

הצדיקים אמרו לי שצריכים להגיד לעם ישראל שישתדלו לבקש כל הזמן על שלשה דברים: שתתגלה מלכות ה', מלכות בית דוד, ושיבנה בית המקדש.

לכן הוספתי בפירוש שלי על הסיפור:

"כי לישועתך..." - אנו מחכים שתתגלה מלכותך, ומלכות בית דוד, ושיבנה בית המקדש - "...קיוונו כל היום" - מסמן הקימה עד השכיבה.

שאלות ותשובות
על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד 052-6672221

הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

חולת ניקיון

בבית ספר, כי כל מה שכולאים אותם בבית ואוסרים עליהם, הם מוציאים ברגע שמשתחררים מההורים. בבית הם בצבא, אז בגן הם מתפרקים. כל זה נקרא שהילד לא גדל בצורה טבעית. כי אף שוודאי צריכים להשתדל שהילדים יהיו נקיים, שזה גם חלק מהחינוך, לחנך אותם להופעה מסודרת ולהיגיינה, אך הטבעיות של הילד כאשר הוא קטן, שהוא מלכלך הכל, ועושה בתוך הבגדים שלו, ואף אחד לא יכול להגיד לו: "למה אתה עושה ככה? למה אתה מלכלך? אל תשחק בארגז חול". ובכלל, צריך לדעת שיש משחקים שעל אף שהם מלכלכים, מוכרחים לתת לילד שיהנה לפי גילו. כגון: לתת לילד לשחק בארגז חול - מה בכך שמתלכלך? כשיצא מארגז החול אמא שלו תנער אותו, וזהו זה. לא תגיד לו כלום על כך שהוא מלכלך ובגללו היא צריכה לטרוח ולכבס שוב וכד' - זו הן העבודה שלה, וכל ניסיון לקיצור דרך מביא לקלקול בחינוך הילד.

הורסת את הילדים שלה, כי באמת בסוף הבית נקי, אבל הלב של הילדים שלה חולה... ר"ל. והראיה שהדרך הזו הורסת את הילדים היא, שלאותה אם, כך ספרו לי, יש כמה ילדים, ואת הבן האחרון, משום מה, היא פינקה ונתנה לו קצת יותר חופשיות ולא צעקה עליו וכו', ורואים בחוש את ההבדל בינו לבין אחיו, שהוא יצא רגוע ושלו ועם שמחת חיים, לעומת אחיו שהם כאמור, פגועים בנפשם, ממורמרים ולא משתלבים בחיים. אשה שהיא נקיה מדי - זה פוגע בנפשם של ילדיה, כי הם גדלים בצורה שהיא לא נורמלית להם, כי שאוהבת מאד ניקיון, שתחליט על ניקיון בחלק מהבית, כמו הסלון, אבל תשאיר חלק מהבית לילדים - חצר, מרפסת או חדר ילדים, ששם יוכלו לשמוח ולהשתולל וגם ללכלך.

לפעמים האישה היא חולת ניקיון, ובגלל זה הילדים הם חולי עצבים... סיפרו לי על בית, שהאם היא חולת ניקיון, והילדים יצאו הרוסים ומסכנים גדולים. תיארתי לעצמי איך הבית נראה: הכל מבריק, מסודר ומדויק, שאם היה עובר ביקורת של משרד הבריאות בתור חדר ניתוחים, היה עובר בהצלחה גמורה. ומן הסתם, כאשר אחד הילדים נכנס לסלון וגועג במשהו או שהוא מתלכלך, זה כבר אסון, והוא חוטף מיד קיתון של רותחים - איך העז לקלקל את ה"ניקיון" המושלם.

המידה הזאת, להיות נקיה יותר מדי, נובעת מכך שהאישה לא מבינה בשביל מה ה' נתן לה בית. ה' נתן לה את כל הבית כולל הסלון, בשביל שבני המשפחה יחיו בו וייהנו בו - כלומר, בשביל שהבית ישרת את בני הבית. אבל אשה זו חיה בבית, כאלו היא נועדה לשרת את הבית, ולכן היא צועקת ומבזה את ילדיה בכל פעם שהם מקלקלים לה את ה"מוזיאון", כי בוודאי, לפי דעתה, הם גורמים לה לעוד עבודה... עד שהיא הגיעה לניקיון המושלם, עכשיו צריך שוב לנקות? וכך

מובן שבגיל מסוים הילד כבר יכול לשמור על הבגדים בזמן האוכל, ובגיל יותר מאוחר הוא מבין שגם בעוד דברים הוא יכול להיות נקי, וודאי יש גיל שיכול להיות להורה לעזר, אבל הכל צריך להיות בנועם, ולדרוש דרישות לפי הגיל של הילד ולפי מה שהילד מסוגל. אי אפשר לבוא ולקצר את התהליך, שתכף ומיד הילד יהיה מסודר ונקי - זה גורם פגם לילד, מפני שהוא לא גדל ומתפתח בצורה טבעית.

הרה"ק רבי אברהם דוד מבוטשטאט זיע"א - "אשל אברהם" כ"ט תשרי

לאורם נלך הילולא דצדיקא

חצות היום. ואז שתי מעט קאפפע לא חם הרבה, כדי שיתחייב בברכה אחרונה, ואכל מעט פת הבאה בכיסנין, ואח"כ ישב לעיין במילי דמתא, וביותר במילי דברייתא, בצרכי בני ישראל המרובים, שבאו לפניו כל מרי נפש וקשי יומם, לקבל ברכותיו ויתפלל בעדם, כי נתפרסם לפועל ישועות בקרב הארץ. ואחרי תפילת מנחה וערבית, אכל סעודת ערב, מבשר עוף, אשר בעצמו שחט שני עופות בכל שבוע, לסעודת ערב שבכל השבוע. ובגלל הדברים האלה, היו מתנגדים סמה. כי גדולי התורה שבעיר בוטשטאט, היו מתנגדים לדרכי החסידות, ועל כן לא יכלו לסבול, שהרב האבד"ק שלהם, הוא רבי וצדיק מפורסם, מאריך בתפילה עד אחרי חצות היום, ומתפלל בנוסח ספרד ובסדור האר"י ז"ל, וגם בדבר הזה חרה להם. על שאינו סומך על הש"בים דקהילתו, ושוחט בעצמו עופות לכדי חייו. הוא ז"ל התנצל לפניהם, אך לא הועילו דבריו הקדושים, לשכך כעס וחמת הרונגים והמתלוננים, והמה נשאר רונגים באוהליהם. שנת ת"ר, הייתה תקוות שעשועיו עוד טרם בואה, כי ראה במחזה, אשר בשנה הזאת יבוא משיח צדקנו, ולבו היה מלא שמחה בתקווה טובה, בהיות ליבו נכון ובטוח, כי הדבר אשר חזה במחזה, כי שנת ת"ר הוא שנת גאולה וישועה, הוא דבר אמת וצדק ולא יאוחר, וגם מצא רמזים בזהר הקדוש לחזק את אמתת החזון. והייתה לו שנת ת"ר שנת ששון ישע בראשיתה. ואולם כאשר הגיעה השנה לעת צאתה, פחד ורחב לבבו והיה בין תקווה ופחד, וכאשר קרבה שנת תר"א לבוא, ובהגיע יום ערב ר"ה של שנת תר"א, וחזונו לא נתקיים, ותקוותו הייתה למפח נפש, נפלו פניו ונתעצב מאד, ומלאו חדרי לבבו יגון ואנחה, ומרוב צער נחלש והלך קודר, עד כי ביום שמיני עצרת נפל למשכב, ובערב ר"ח מרחשוון שנת תר"א, יצאה נשמתו בטרה ושבכה לבית אביה, לחמר ישועה ולהחיש גאולה.

הרה"ק ר' אברהם דוד נולד לאביו הגאון ר' אשר אנשיל וארמן זצ"ל מגזע קודש למהרש"א והרמ"א ז"ע. כבר בילדותו ניכר על רבינו היה על רבינו כי לגדולות נועד, בהיותו עוד ילד רך בשנים עסק בתורת ה', והקפיד על כל רגע לצלו כראוי, ואף כשחזר מהת"ת היה משנן את לימודו והיה רושם ומחדש חידושים ששמע מרבו, בשפע רב, ואף הגאון בעל הלבושי שרד שבחן אותו בגיל צעיר מאוד, השתומם לנוכח גאונו. בהגיעו לגיל 20 נתמנה של העיר יזלביץ, על מידת השפעתו שם נוכל ללמוד מעדותו של הרה"ק ר' מאיר ספרישלאן ז"ע, שבעברו דרך יזלביץ, נענה ואמר: "קדושת הרב הצדיק רבי אברהם דוד, נכרת ברחובות קריה".

הנהגתו שם היתה נפלאה ממש למעלה משכל אנושי, כי היה מסוגל לשבת על מקומו כ 14 שעות רצופות ולעסוק בתורה, בית המדרש בעירו היה בנוי על הר, ומדי עליתו לביה"כ היה קורא בקול גדול: מי יעלה בהר ה'!

רבי יחזקאל משינאוא התבטא עליו כאשר שמע שהוא חולק על הראשונים: "רב תנא ופליג".

רבי אברהם דוד שהיה גאון בהלכה התקשה עד מאוד לשלכ בין עבודת הלב בדרך החסידות לבין הקפדות המופלגת בהלכה, גרמו לו הפרעות, ובמשך זמן מה היתה עבודתו בהתגלות עצומה שהיתה תמוהה בעיני הבריות, עד שלמד להכיר את הרה"ק ר' משה לייב מסאטוב זיע"א אשר בנודל חכמתו השקיט את המיית ליבו. חיבה מיוחדת נודע בעיני לבין השר שלום מבעל ז"ע, ואף שלח את נכדו להסתופף בצילו באמרו לו: "שמע תראה מה זה נקרא עבודת הבורא, ושמה תלמד להשיג את יראת הרוממות". מלבד גאונו וצדקתו וקדושתו נתפרסם רבינו כעמוד צלותהו דישראל, וכך היה אומר "תפילה לאל חי" שכל החיות שלי הוא רק מתורה ותפילה.

כל עסקו היה בתורה ובעבודה. בחצות לילה קם לקוץ על חורבן בהמ"ק ואח"כ עסק בתורה ובעבודה שבכל זר תפילה, עד אחרי

קו האמונה
02-6444250

בשום מצב
לא שונחים

אני אוהב כל יהודי

החזן רחמי
המלאי אונזר

להזמנת מוצרים:
050-9931931

אני אוהב כל יהודי

דרכון בעד קריאה בכף-היד

בג' בחשוון הבא עלינו לטובה יציין עם ישראל בגעגוע עז ובכיסופין שבע שנים לפטירתו של מאור הגולה בדורות האחרונים, מרן שר התורה הגאון רבנו עובדיה יוסף זי"ע.

נציין כאן שני גרגרים קטנים מדברים שסיפר מרן בעצמו: מרן התגורר במצרים כדי ללמד שם תורה, בין השנים תש"ח לתש"י, בשנת תש"י הוא החליט לשוב ארצה, אבל נתקל בבעיה עם השלטונות המצריים שסירבו לחדש את דרכו ולתת לו אשרת יציאה לישראל.

ימים רבים הצטער מרן על העובדה שמעכבים אותו מלשוב לציון ברינה, עד שבאחד הימים הגיע יהודי בשם ליאון גבאי. מרן כותב עליו שהיה יודע להביט בכף ידו של האדם ולומר לו מה עבר עליו, מה קורה איתו בהווה ומה יעבור עליו בעתיד...

מר ליאון התלווה למרן למשרד הפנים וניגש לפקיד. הפקיד שלא הכיר אותו שאל לרצונו, ומר ליאון השיב לו שאם ברצונו לראות דבר שלא ראה מעולם - שיגיש לו את כף היד. הפקיד הביט בו בחשדנות, אבל הסקרנות גברה עליו. הוא הושיט את כף ידו לליאון שהביט בה מספר רגעים.

"אתמול בלילה הייתה לך מריבה קשה עם אשתך", אמר ליאון לפקיד ההמום, "ישבת כל הלילה ובכית בגלל זה". מילותיו של המצרי נעתקו מפיו.

"אם אתה רוצה להשלים איתה", המשיך ליאון להפתיע את המצרי, "תעשה כך וכך", הפקיד נענע בראשו לאישור, אכן, זה מה שאשתו אוהבת... מהיכן יודע זאת היהודי המוזר?!

וליאון ממשיך להבטיח לו: "ברגע שתעשה את זה היא תתפייס, תסכים לוותר לך, השלום ביניכם ישוב על כנו והכל יהיה בסדר..."

הפקיד המצרי היה מוכן לקטוף עבור ליאון את הירח: "מה אדוני רוצה במשרד הפנים?"

ליאון חייך בשלווה: "דרכון לחכם היהודי שנמצא פה, ואם אפשר להזדרז כי הזמן שלנו יקר..."

סיים מרן הגר"ע בחיך: "המצרי הושיב את שנינו ליד

השולחן
ש ל ו
ש נ מ ת י נ .
הוא הסתובב מעט
בין החדרים,
החתים ושרבט, בירר איתנו פרטים וליווה אותנו בכבוד
רב להמשך הדרך".

***

השורות הבאות אופטימיות פחות, אך יש בהן כדי להעיד על תעצומות נפשו של מרן זי"ע עבור העם היושב בציון. בזמן מלחמת יום הכיפורים היו חללים ונעדרים רבים שלא ניתן היה לקבוע את מותם או לזהותם בצורה כלה.

תשע-מאות (!) יתיקי עגונות הועברו למרן מתוקף כהונתו כרב הראשי לישראל. הוא מספר על חוויות קשות מאוד בעת זיהוי הממצאים שהובאו לפניו (חלקי גוף, שיניים, ועוד), ועל לילות נטולי שינה במשך שנה ומחצה בשל הקושי הנפשי הכרוך בעבודה הקשה הזו.

בסייעתא דשמיא ובעבודת פרך תורנית ונפשית התיר מרן את רוב רובן של העגונות מן המלחמה הזו, וברוך השם אף לא אחד מן התיקים שהותרו על ידו - התגלה כטעות. עד היום לא שב אף חייל או נעדר שמרן התיר את אלמנתו להינשא.

קרויז שמעיד על גדלותו האדירה של מרן מספר על כך שבשיבת הממשלה דאז הוגשה שאילתא לפני ראש הממשלה. "מדוע 900 יתיקי עגונות הועברו לרב עובדיה יוסף, בעוד שלצידו מכהן רב ראשי נוסף, אשכנזי? שיחלקו את התיקים חצי-חצי".

תשובתה של ראש הממשלה הייתה חדה וקצרה: "כאשר הרב עובדיה מתיר, איש לא מהין לערער ולהרהר אחריו. רק הוא יטפל בתיקים אלו..."

גם כאשר הניסיון נוגע למקומות העמוקים ביותר בנפש, גם כאשר הכאב איום ונורא - כאשר מאמינים שה' שעושה את כל זאת הוא אבא אוהב ואבא לא עושה רע לילדים שלו, אז אפשר לא רק לשאת את הכאב, אלא אפילו להגיע למדרגה שאתה לא מרגיש שום צער וכאב ואתה עוד מודה לה' על הטוב שהוא עושה איתך כי אתה מאמין שזה בוודאי טוב, ועל זה שהוא יתברך מקרב אותך ומאיר לך את דרך האמונה ומלמד אותך אמונה.

כשיש אמונה אין צער

האדמו"ר רבי אהרן מְקַעֵלֵץ שאיבד את כל משפחתו בשואה לא הסכים שיהודי יאמר עליו שעבר צער. מי שאמר לו "שלא תדעו עוד צער" - האדמו"ר היה גוער בו שדיבר דיבורי כפירה וחייב אתו ליטול ידיים ולעשות תשובה.

הצדיקים האלה חיו את האמת שכאשר אתה מאמין שה' הוא אבא אוהב - אין לך שום צער. וכל אחד יכול לחיות את זה ולהאמין בזה, כי האמונה הפשוטה היא נחלת כל עם ישראל.

כל מי שמאמין שה' הוא אבא אוהב יכול בקלות להגיע למדרגת האמונה שאין לו שום רע בחיים שלו, ולהגיד על הכול תודה.

הרי ה' יתברך בוודאי לא רוצה שתהיה לך אפילו טיפת רע בחיים, הוא ברא אותך באהבתו כדי לרחם עליך וכדי להיטיב לך, זה אומר שגם מה שקורה איתך עכשיו בוודאי מגיע מאותו לב אוהב, מאותם רחמים עצומים שיש לו עלינו כבניו אוהבי.

ואם הוא יתברך בחכמתו מבין שזה מה שטוב עבורנו, גם אנחנו רוצים את זה. איך נוכל לא לרצות את הדבר הטוב ביותר שיכול להיות. אם היה אפשר שיהיה לנו טוב באופן אחר - וכי הבורא יתברך היה מונע זאת מאתנו?

מגלים את הרחמים

בפרשת השבוע מסופר על בריאת העולם ובריאת האדם. חכמינו מגלים לנו שה' יתברך ידע שהעולם לא יכול לעמוד בדיון, לכן הוא שיתף את הרחמים והקדים אותם לדיון. ויש כאן מסר עצום לכל אחד ואחד שעוברים עליו קשיים ודינים שיידיע שהרחמים קודמים לדיון, כלומר שכל דין ודין בעולם מתעורר מתוך הרחמים של ה', מתוך הרצון של ה' לקיים את העולם ולרחם על בניו.

וגם אנחנו - כאשר אנחנו רואים דינים - אסור לנו להסתכל על הדין כדיון. אנחנו חייבים לראות את הרחמים שמאחורי הדינים.

גם אנחנו חייבים להקדים את מידת הרחמים. לא משנה מה עובר עלינו, ולא משנה איך אנחנו רואים ומבינים את המציאות - אנחנו חייבים תמיד להקדים את הרחמים, כלומר, להאמין באמונה שלימה שיש כאן אבא אוהב ורחמן, שמאחורי כל ההסתרות ומאחורי כל דבר שקורה בעולם הזה מסתתרת אהבתו הגדולה ורחמי האינוסופיים.

בברכת שבת שלום ומבורך

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בראשית

אשר ברא אלוקים לעשות" (ב, ב)

כתב רבינו האור החיים הקדוש חידוש מעניין, שה' יתברך ברא את העולם ונתן לו כוח קיום רק לששת ימים, ובכל שבת על ידי שישראל שומרים את השבת, הם נותנים בו כח קיום לעוד ששת ימים, וכן בכל שבת ושבת מתחדשת הבריאה לששת ימים נוספים.

ובזה מבאר את דברי הגמרא 'כל המקדש על היין בליל שבת נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית', ולכאורה קשה האיך שייך לעשות שותפות אחרי שכבר נגמרה המלאכה בששת ימי הבריאה?

אלא התירוץ הוא שהבריאה מתחדשת בכל שבת על ידי שישראל שומרים את השבת, ועל ידי כך הם שותפים במעשה בראשית המתחדשת בכל שבת.

ובפרשת יתרו מקשה רבינו הקדוש על לשון הפסוק 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר במ וינח ביום השביעי', לכאורה היה לו לומר 'כי בששה ימים', אלא כוונת הפסוק שהקדוש ברוך הוא לא ברא ועשה אלא רק 'ששת ימים', ובאמצעות שומרי יום השבת וקדושת היום, נברא עוד ששת ימים.

"ונהר יצא מעדן" (ב, י)

אמר רבי יעקב יוסף בעל ה"תולדות יעקב יוסף", תלמידו של הבעש"ט: אין לרשעים גיהנום גדול יותר מלהכניסם לתוך גן עדן, שאין שם אכילה ושתייה ותאוות העולם הזה, רק הצדיקים יושבים שם ועטרותיהם בראשיהם, ומתעדנים בתענוגי תורה ותפילה. ומה שהוא עונג לצדיקים הוא נגע לרשעים.

"ויאמר... אל הנחש כי עשית זאת" (ג, יד)

הגמרא בסנהדרין (כט) אומרת שאת הנחש לא שאל הקדוש ברוך הוא "למה עשית זאת", כי "אין טוענין למסית" אילו כן היו שואלים אותו, היה אומר "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים", הקדוש ברוך הוא אמר להם לא לאכול, והם התייחסו לדברי, חסרי דעת כאלה לא שווים פרוטה.

ה"ראשית חכמה" אומר שחלק מייסורי גיהנום יהיו, על ידי עמידתו של היצה"ר מול כסא הכבוד, בשעות הקשות, כשהוא ילגלג שוטה, שוטה, רחמנות עליך, לקדוש ברוך הוא לא האזנת, ולי שמעת, מי אני בסך הכל, פקיד זוט. איך החלפת עולם חולף, בעולם עומד לעד?

ואספר לכם: ירדתי לתפילה ופגש אותי יהודי פלוני: "רבי יעקב האם יש לך כתובת של איזה גמ"ח". השבתי לו באדיבות: "בבקשה, שמעתי שליח יהודי אלמוני יש גמ"ח". הוא הזמין תור, נכנס למלווה ואמר לו: "רבי יעקב גלינסקי שלח אותי אליך..."

חלפה תקופה, ביום צהריים בהיר אחד, פסעתי לתומי בדרכי לתפילת מנחה בבית הכנסת לדרמן, הגיע אלי יהודי בריצה

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת

הארץ" (א, א)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הזוהר, שיראת שמים נקרא 'ראשית' וכמו שכתוב 'ראשית חכמה יראת ה'', ויש שני סוגי יראה, אחת נקראת 'יראת העונש' כלומר יראה מפחד העונשים, והשניה נקראת 'יראת הרוממות' שבאה ע"י שמתבונן בגדלותו של הקדוש ברוך הוא.

בזה מפרש את המילה 'בראשית' - ב' ראשית, שיש שני סוגי יראה המכונה ראשית.

א' - 'ברא אלוקים', זהו יראת העונש מחמת הדין והמשפט הרמוז בתיבת אלוקים, שזה שם שמרמז על דין.

ב' - 'את השמים ואת הארץ', שזהו יראת הרוממות - כשמתבונן בבריאת שמים וארץ.

"ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת

הכוכבים" (א, טז)

על ידי שמיעת את הלבנה הרבה צבאיה להפיס דעתה. (רש"י) לכאורה מה פיוס הוא זה, אפילו הרבה צבאיה, עדיין אורה פחות כנגד המאור הגדול?

מתרצים העולם, בזה שנתן לה כוכבים במאור קטן יותר, נתפייסה, שראתה כי יש קטנים הימנה.

"ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל הארץ

ובכל הרמש הרומש על הארץ" (א, כו)

כותב רבינו האור החיים הקדוש, שלפי דרגות החומרה של החטאים שהאדם חטא, כך הוא צריך להתגלגל.

יש שמתגלגל בבעלי חיים טהורים, שבאמצעות אכילתם בכוונה יש תיקון לנשמות המגולגלים בהם.

ובתוך אלו המתגלגלים בבעלי חיים, יש אדם שחטא הרבה וצריך להתגלגל בבהמה שצריכה שחיטת שני סימנים, והוא צער גדול יותר, ומי שחטא פחות, מתגלגל בעוף שצריך רק שחיטת סימן אחד, שהוא צער פחות.

ומי שחטא עוד יותר פחות, מתגלגל בדגים, שאין בהם כלל שחיטה, ודי להם באסיפה, שזה צער פחות עוד יותר.

ומוסיף האוה"ח הקדוש, שמי שלא זכה, מתגלגל בשקצים ורמשים, והם המומרים והפושעים שאין להם תיקון.

ובזה מפרש את הפסוק 'וירדו' מלשון 'ירידה', שכאשר האדם חוטא, הוא יורד ומתגלגל בדגים ובעופות, והתורה מונה סדר הגלגולים מן הקל אל הכבד.

"ויברך אלוקים את יום

השביעי ויקדש אותו כי

בו שבת מכל מלאכתו

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בראשית

"בוזעת אפך תאכל לחם" (ג, יט)

אומר היה "היהודי" ז"ל מפשיסחא: מיום שנברא האדם הוא עמל למען בניו וכאשר יגדלו בניו גם הם עמלים בשביל בניהם וכך הלאה... וכך עובדים הם כבר אלפי שנים בשביל הבנים! ואני שואל, היכן הוא אותו הבן המאושר שלמענו אנו עמלים אלפי שנים!?

"בוזעת אפיך תאכל לחם" (ג, יט)

ר' יהודי פלוני, עבד במלאכתו שעות רבות בכל יום, אך, כמו רבים אחרים, לא הצליח להתעשר. היתה לו מכך עגמת נפש גדולה. קם ועשה מעשה. הוא נכנס לחדרו של אחד מגדולי הרבנים החסידיים, כך

מספרים. היהודי היקר דגן עמד על יד השולחן בחדר הרבי כשפניו עגומות מצער, פתח ואמר: "נסיתי פה, הלכתי לעבוד כאן ושם, ואף על פי כן ההצלחה לא מאירה לי פנים - רבי, א עצה! איך וויל א עצה, רצוני בעצה" עיניו נצצו מדמעות. הרבי לא הביט בו הרהר מספר דקות. הגביה את עיניו ואמר: "אני יודע על מצבך, כבר חשבתי עליך כמה פעמים, ועתה אם תשמע לעצתי, עשה כך - ביום חמישי מתקיים 'יום השוק' בעיירה הסמוכה, לך לשם - וד' יהיה בעזרך. הרבי שתק שניה קצרה הוסיף וסיים: "כשתשוב תספר לי מה היה שם". היהודי קד קידה ויצא את בית הרב. כשפסע בשביל היוצא מהבית הרהר לעצמו, מי

יודע מה הרבי ראה בעיניו הרחוקות, אולי צפה באליהו הנביא שיעמוד בשוק כאחד הירקנים והוא זה שיושיע אותי עם כמה מטבעות זהב וכו', אולי מופת אחר, מי יודע מה רצונו של הרבי. באותו ליל חמישי לפני הנסיעה לשוק הוא לא ישן כל הלילה מהתרגשות. ובבוקר השכם יצא לדרך, אפילו לא לקח עמו אוכל. השמחה השכיחה ממנו את הכל. הוא הגיע לרחבת השוק בשעה תשע בבוקר. התיישב על אחד האבנים בפתח השוק לנוח מעמל הדרך, ולאחר דקות ספורות מיהר לעמוד על רגליו והחל להסתובב בסמטאות השוק הלך ושוב. חצי שעה, שעה, שעותיים. כשעברו שעותיים מעלה, השמש כבר יקדה לו על ראשו ופיו החל להתייבש. אפילו שתיה לא היתה לו. עד הצהריים לא התחדש לו שום רמז בכוונתו של הרבי. בשעת

ואמר: "רבי יעקב אני מחפש אותך הרבה זמן. נו, מה קרה". אתה זוכר ששלחת אלי יהודי שאתן לו הלוואה חשובה, וכיון שאתה שלחת אותו נתתי לו... הסוף היה, כמובן, - צ'ק ראשון חזר, צ'ק שני חזר, צ'ק שלישי חזר. בקיצור, המלווה שחשב שאני גרמתי לו את כל עגמת הנפש, המשיך לספר באוזני מתוך צער: "כבר ארבעה חודשים שאני לא מוצא את הלווה, פעם הוא ישן, פעם הוא לא נמצא וכו'. היום בבוקר ברוך הוא, פגשתי אותו פנים אל פנים, ראיתי אותו ברחוב, רצתי לעברו, ושאלתי מעומקא דליבא: "ר' איד, תשמע נא, כשצ'ק ראשון וצ'ק שני חזרו סלחתי, התרגלתי להבין לרחשי ליבם של אנשים הנקלעים למצב קשה ומבקשים דחייה וכו', אבל אתה הרי עברת כל גבול, - למה כל הצ'קים שלך חוזרים, ומתי תפרע את ההלוואה, אין לי כסף מיותר, ועתה אני זקוק נואשות

לממון זה שאצלך", כך שאלתי - אמרתי בכאב. ואתה יודע רבי יעקב גלינסקי, מה הוא ענה לי, אתה לא תאמין, הוא הסתכל עלי בחיוך כזה למחצה, והפטיר: "מי ביקש ממך להלוות לי". שמעת תשובה של לווה, "מי ביקש ממך להלוות לי". רבותי, המלווה חשב שללוה זה "לווה רשע ולא ישלם" (תהלים לו, כא) יש זכות יוצרים על הרעיון, לא, הוא לא הראשון עם הנוסח החוצפני הזה, היה מי שקדם לו: "הנחש". וכפי ששמענו. היצה"ר מפתה וסחף את האדם למערבולת, וכשהידיד טובע, צוחק ממנו מלא פיו: מי ביקש ממך לשמוע בקולי, הרי הקדוש ברוך הוא אמר אחרת". (הרה"ג ר' יעקב גלינסקי)

"זה ספר תולדות אדם" (בראשית ה, א)

סיפר אחד החברים שנסע עם הרה"צ ר' אשר פריינד למירון. כידוע, לפני ארבעים שנה לנסוע למירון זה לא כמו היום, וגם אז ר' אשר כבר לא היה אדם צעיר. הם חזרו במוצאי שבת בשעה מאוחרת מאוד, כמעט לפנות בוקר, לאחר נסיעה בת ארבע שעות בטנדר הסעות איטי ומיושן. 'הייתי גמור מעייפות' סיפר האיש, 'ור' אשר היה כפול ממני בגילו - אם לא יותר. הסתקרנתי לראות מה הוא יעשה, כי לפי ההיכרות שלי אתו ידעתי שהוא לא ילך לישון מיד. חניתי בקצה הרחוב והתגנבתי חזרה לעבר ביתו. מי שחשב שר' אשר מיהר להיכנס הביתה לעלות על מיטתו, טעה. ראיתי אותו מקיף את הבניין כולו בחצר חמש או שש הקפות - ורק אז נכנס לביתו, לנוח... למחרת שאלתיו, מדוע? והוא ענה לי - **ומה? שאתן לפינוק שלי לשלוט עלי?!** (מעט מן האור - ספינקא)

"זקוף ודרדר תצמיח לך... בוזעת אפך תאכל

לחם" (ג, יח - יט)

לאחר שתטרח בו הרבה (רש"י).

מה קללה היא בכך, שתצמיח האדמה קוצים ודרדרים, אם בנוסף לכך תצמיח גם תבואה ופירות, שלהם מצפה האדם. אולם, גדול הוא הכאב כאשר את הקוף והדרדר מוציאה האדמה מאליה, ללא טיפול של האדם, ודוקא את מיני הפירות והירקות אינה מוציאה אלא לאחר עמל ויזע של האדם. "קוף ודרדר תצמיח לך" האדמה, ללא כל פעולה מצידך, אך "בוזעת אפיך תאכל לחם", הלחם לא יבוא אלא לאחר עמל רב דהיינו שתטרח בו הרבה. (רבי יעקב מליסא זצ"ל)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בראשית

במטרה לסובב את הראש לעבר הדוכנים, אך כיון שהיו קשורים לא הצליחו ואדרבה, רק פצעו את עצמם בכל משיכה ומשיכה, במשך שעה ארוכה עשו כך עד שדם החל זב מהם". "אם הרבי רוצה אמשיך לספר עוד". "ספר נא, זה מה שרציתי לשמוע" "משלא עלה בידם התיישבו הסוסים במקומם בשמש הלוהטת. כשנרגעו ממלחמתם האבודה, ראשם, של הבהמות נשמט באופן טבעי קדימה - נדחף פנימה לתיק האוכל. הם מצאו אוכל שהיה מוכן להם, קש ותבן (אוכל פשוט) אבל בשפע, ואז החלו לאכול ולשובע. לאחר שסיימו נעמדו, שוב ניסו לתלוש את עצמם, נפצעו, וחוזר חלילה - התיישבו ואכלו תבן וקש". שתק הרבי ושתק החסיד, הסתכלו זה מול זה ואז הבחין החסיד בדמעה שנצנצה בעיניו הרחיקאיות של הרבי. פתח הרבי ואמר: אה, ר' יעקב יקירנו, הנה ראית הכל! את הכל! - אנו ובנינו ובני בנינו יהיה מי שיהיה, קשורים אנו. - הקדוש ברוך הוא הוא ורק הוא, זן ומפרנס. למה לטרוח לחינם יותר מהצורך למה למשוך, לסבול, לכאוב ולהיפצע, הכל מוכן מראש למשך כל היום בתיק המלא - שבסוף מגיעים אליו בעל כורחנו. הנה לנו מוסר השכל.

"והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהו וישע ה' אל הבל..." (ד, ד)

החילוק היה במחשבותיהם של קין ושל הבל, קין ראה את עצמו ראוי להביא דורון למלך הקדוש ברוך הוא, ולכן נאמר אצלו "מנחה לה", אבל הבל הביא "גם הוא". אומרת לנו התורה, הוא הבין אשר אינו ראוי להביא דורונות לה' יתברך, רק הביא "גם הוא" יען כל הנבראים עובדים את השם, צריך גם הוא להביא כל מה שביכלתו, אבל לא הרהיב בנפשו לחשוב שזה מנחה לה', לכן ישע ה' אל הבל ולא אל קין.
(ישמח משה)

"ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך" (ד, ו)

לכאורה אינו מובן השאלה ששאל הקב"ה את קין - "למה חרה לך?" הרי מפורש נאמר בפסוק שלפניו על מה חרה לו, "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין ואל מנחתו לא ישע, ויחר לקין מאד ויפלו פניו"?

הסביר הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע על ידי שאלה ששאל אותו אדם אחד: מדוע כשהרב אוסר ומטריף בהמה שלמה ששויה סכום גדול, או שמטריף את כלי תשמישי הבית, אין מהרהרים אחרי הרב ומציינים לפסק דינו בלי הרהור כל שהוא, ואילו בדין תורה כשהרב מחייב אחד מבילי הדין בסכום מסוים, מיד מתרעם הוא על הרב, שאינו יודע בטיב העולם, ויש לו הרגשה שנעשה לו עוול?

ענה ר' חיים: בפסק דין של טריפה, יהודי חרד וירא שמים מקבל עליו את הדין באהבה. אבל בדין ודברים בין שני יריבים התערומת היא לא על זה שהוא הפסיד, אלא בזה שחברו הרוויח...

חצות הוא התעייף והחל לצעוד בקוצר רוח. ר' יענק'ל פסע מסמטה לסמטה ומדוכן לדוכן ולא ראה משהו מיוחד שתהי' לו אפשרות לתלות בו תקוה כל שהיא, "הרבי משטה בי" החלו המחשבות מנקרות לו במוחו, גם הרעב צבט במעיו והראש אמר "ר' יענק'ל עד מתי תסתובב כאן בחוסר מעש". לאחר מחשבה קצרה אמר לעצמו "כיון שהרבי אמר לי ללכת לשוק ולא שאלתי אותו כמה זמן להיות בשוק, אולי כדאי לי להמתין עוד קצת". הוא התאמץ ונשאר עוד כשעה וחצי, שעתיים. אך לא גילה את הסוד ולא ידע מה הרבי רוצה ממנו. ואז הרעב והתשישות נהפכו אצלו לכעס. הוא תפס את רגליו ועזב את המקום בכאב לב. ר' יענק'ל א'ערליכער איד עלה על עגלה שיצאה ראשונה מהעיר ושקע בתוך עצמו מאוכזב ומדוכך - "אני עוד אצעק בבית של הרבי, מה הוא שלח אותי לכאן, מה הרבי רוצה מיהודי ביש מזל כמותי, אני לא אוותר". יהודי רחב ממדים שישב בעגלה במושב הסמוך למקומו נרדם ושמט את ראשו על כתפו, ר' יענק'ל נבהל והתעורר ממחשבותיו הכעוסות. אדהכי והכי הנסיעה הגיעה אל קיצה. העגלה נעצרה בקצה העיירה. הוא נטל את רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו ופסע בזריזות לתפילת מנחה, משם יצא מהר אל בית הרבי שהיה סמוך לבית הכנסת. "או הו, שלום עליכם" הושיט לו הרבי ידו לשלום "בבקשה הכנס נא, בא עמנו". רגליו נשרכו אחרי הרבי בנדנדו של כעס עצור. הוא התיישב ליד השולחן בלי לבקש רשות. הרבנית הגישה כוס תה, הם לגמו יחד בשתיקה כמה לגימות, רוחו שבה אליו, ואז הרבי שאל: "נו מה בפיכם מיין טייערע ר' יענק'ל". "הייתי היום בשוק של העיירה". "אה, מיהרתם, כבר נסעתם, סימן שאתם - -- לתומי חשבת שסתעו רק עוד שבוע שבועיים". "מה זה משנה, העיקר שכבר נסעתי. אבל באמת אבקש מחילה, ימחל לי הרבי, - הסתובבתי בשוק רעב וצמא, לא ראיתי ולא שמעתי מאומה מלבד רוכלים יהודים ובעיקר גויים רעים וטובים, פירות וירקות, אוכל סחורות, גניבות לרוב, הרבה צעקות ומריבות וכו', וכי הרבי לגלג עליי", "לא ראית שם כלום", "מאומה". "הלכת בשוק כולו, לפניו ומצדדיו ולא ראית משהו יוצא דופן". "מה יש לראות בשוק, למה הרבי זורה לי מלח על הפצעים בשאלות, ראיתי רק סוסים וחמורים ובני אדם שחלקם מתנהגים כחמורים". "אל נא תכעס. שום דבר שלא היית רגיל אליו, לא ראית". ר' יענק'ל לגם מהתה כמה לגימות נוספות, הרבי הגיש לו מצלחת המזונות ואז לפתע נזכר ואמר: "דבר אחד מעניין ראיתי, אפילו התפלאתי". "מה, מה", "הנה אספר: הסוחרים, בעיקר סוחר התבואה, באו לשוק עם עגלות רתומות לסוסים. הם קשרו אותם בצידו הדרכים מהברזל התפוס בפייהם אל העצים שבצידו השביל. כל סוס לעץ אחר. וכיון שביום כזה אין להם זמן לחשוב על הסוס, והסוס הרי זקוק לאוכל, הם עשו דבר פשוט. מתחת לראשו של כל סוס הניחו כעין תיק גדול מבד, בו הניחו תבואה לרוב ועזבו את הסוס לנפשו, שיאכל וישבע, יאכל ושוב יאכל כל היום עד הערב. ר' יענק'ל ראה שהרבי מתעניין בסיפור, אז הוא המשיך לספר את כל פרטי הפרטים, עם כל הגישמאק: "והנה, מיד בתחילת היום, הסוסים ראו מצדדיהם דברים המושכים את העין - ירקות השוק מכל המינים, אבטיחים ושאר ירקות, ריח אוכל עלה באפם והם ניסו לנתק את עצמם לעבר הירקות, הם משכו בכח

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בראשית

באחת השנים, כאשר שהיתי בצלו של הרבי בראש השנה, היה שם קהל עצום, וכאשר הרבי נכנס לעריכת השולחן בליל ראש השנה, היו על השולחן חלות רבות על מנת לבצוע מהן לקהל המסובים הגדול. דא עקא, לרוב טרדות היום איש לא השחזי את הסכין, ולפיכך חיתוך החלה עלה בידי הרבי בקושי רב, וניכר היה שהדבר מסב לו מורת רוח. לא אמרתי דבר לאיש, אך בליבי שמרתי את הדבר, ולשנה הבאה כאשר הגעתי לצאנו בערב ראש השנה, נכנסתי לבית הרבי, ביקשתי מעם בני הבית את כל הסכינים והלכתי להשחזים עד שהיו כולם חדים יפה יפה. "בליל ראש השנה, כאשר נכנס הרבי לעריכת השולחן, שוב הסתופפו סביבו קהל רב, ושוב היו על השולחן חלות רבות כדי לחלק מהן לכל הציבור. אך בשונה מהשנה שעברה, בה חיתוך החלות ארך זמן רב בשל הסכינים הקהות, הרי שהשנה עלתה המלאכה יפה בידו של הרבי. הסכין המושחזת כהלכה, חתכה את החלות במהירות. לפתע, עצר הרבי ממלאכתו וקרא בקול גדול ובחריפות: "ווער האט דאס געמאכט?" (מי עשה זאת? מי השחזי את הסכינים כך?) שקט השתרר בהיכל, וגם אני נבהלתי לרגע מקריאתו החדה של הרבי. אולם הרבי לא וויתר וחזר שוב על שאלתו. לא נותרה לי ברירה וניגשתי אליו בברכיים כושלות. אך הרבי האיר לי פנים וברכני בברכה נדירה: "לפי שגרמת לי קורת רוח, תזכה להאריך ימים עד מאה ועשרים שנה, ולמען תהיה זו ברכה בשלמות, הנני מוסיף ומברכך שלא תראה במוותם של ילדיך על פניך!" התרגשתי היטב מברכתו של הרבי, ואכן מאום לא נפל מדבריו. הוא הסתלק לשמי מרומים כעבור כמה שנים, ואילו אני שרדתי את שתי מלחמות העולם, והנני כיום כבר בן מאה ושש עשרה שנים, ולא זו בלבד, אלא אף בני שוכן כאן עמנו בבית אבות זה, והוא כבר בן תשעים ושמונה שנים, והננו שנינו בבריאות איתנה ועם כל זאת מבקשים אנו נפשנו למוות, לפי שאלו כבר שנים שאין בהן חפץ וכבר אין לנו טעם בחיים אלו." הישיש סיים את סיפורו המרעיש, ורבי יחזקאל שלא נענה לבקשתו, להתפלל עליו שיתקצרו ימיו, שמר בליבו את הדבר וזכר את אותו מעשה. כעבור כמה שנים הזדמן שוב לבית האבות, ובריר אודות אותו ישיש ובנו וכה סיפרו לו אנשי ההנהלה, כי ביום הגיע אותו ישיש לגיל מאה ועשרים נפטר לבית עולמו. למחרת נפטר בנו, ויהי לפלא...

(מתוך תבונות - ראש השנה)

"וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום" (ו, ה)

רבי פנחס מקוריץ נכנס פעם אחת לבית מדרשו ומצא את החסידים שרויים בדיון ער. "על מה אתם משוחחים?", שאל. "מדברים אנו על עורמתו של יצר הרע הרודף אחרינו", השיבו החסידים. נענה רבי פינחס ואמר: "אל תדאגו, טרם הגעתם למדרגה זו שהיצר ירדוף אחרים; לפי שעה אתם רודפים אחריו."

א טו טבת

ואם כן זהו גם ההסבר במה ששאל הקב"ה את קין: על מה חרה לך, אם על זה שקרבנך לא נתקבל, או על זה שנתקבל קרבן אחיך, וזה כואב לך ביותר? (פנינים)

"ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו ויאמר ה' אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנוכי" (ד, ח-ט)

כל הלומד את פסוק זה יראה מיד שמקרא קצר הוא, מכיוון שלא כתוב מה קין אמר אל הבל. אבל הגר"א מוויילנא זי"ע הסביר את פסוק זה, כך: נראה לומר על פי מה שאמרו חז"ל (בראשית רבה, פרק כ"ב), כי הבל היה גיבור יותר מקין, ולו היה קין רוצה לריב אתו ולהורגו לא היה יכול לו, מה עשה קין, הלך אתו בעורמה וברמאות, דיבר אתו בשפת חלקות וקרא לו תמיד "אחי", כדי שהבל לא יישמר מפניו. וזה ויאמר קין אל הבל "אחי" - דיבר אתו תמיד באחוה, לכן - "ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו". וזה שאמר ה' לקין - "אי הבל אחיך" - איה האחוה שהראית תמיד להבל, והשיב קין - לא ידעתי, היה לו לומר, אינני יודע, אלא הפשט הוא, שבעבר גם כן לא ידעתי מזה, לא היה לבי שלם אתו...

"והיו ימיו מאה ועשרים שנה" (ו, ג)

איש נשוא פנים ורם מעלה היה רבי יחזקאל. מלפנים כיהן בראשות ישיבה בהונגריה, ואחר מלחמת העולם שהחריבה את ארצו, עקר לארצות הברית והקים בה בית מדרש וקהילה נכבדה. ולפי שידע שרבים היהודים שהיגרו לארצות הברית עוד לפני שנות המלחמה, ביניהם כאלה שעוד ראו את גדולי העולם באירופה שלפני השואה, היה משתדל לתור ולבקר אחרי שרידי אותם דורות, כשהוא נוסע מזמן לזמן בין בתי אבות הפזורים להם פה ושם בניו יורק רבתי ובנותיה. ואכן, היה שכר לנסיעותיו. יותר מפעם אחת מצא ישישים שזיכרונם עוד שפר עליהם, ואלו חלקו עמו את שראו עיניהם ושמעו אוזניהם אצל צדיקי הדור וגדולי עולם בימי תפארתה של היהדות באירופה. באחד ממסעותיו, הגיע עד בית אבות ותיק באחד מפרבריה של ניו יורק. כשבירר אצל ההנהלה בדבר הימצאותם של יהודים ישישים יוצאי מזרח אירופה, סיפרו לו כי אכן מתגורר עמם יהודי ישיש מופלג שעבר זה מכבר את שנתו המאה ועדיין לא כהתה עינו ולא נס לחו. ביקש רבי יחזקאל להיפגש עמו, ושעה שהיסב עמו ליד שולחן אחד, הפתיע אותו הלה בבקשה תמוהה: "רבי, התפלל עלי שאמות!" "וזאת למה?" התחלחל רבי יחזקאל, ואותו יהודי סיפר לו סיפור מופלא: "בשנותי הצעירות, התגוררתי אי שם באחת מעיירותיה של גליציה. בכל חג ומועד נוהג הייתי להסתופף בצלו של הקדוש הגה"ק ה'דברי חיים' מצאנו. כך בשבתות מיוחדות, כמועדי השנה ועל אחת כמה וכמה בימים הנוראים.

{ אז נדברו }

פרשת בראשית תשפ"א | גליון מספר 484 | לסדר: "זה יחמנו ממועשינו"

להצטרפות לרשימת

התפוצה בסייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

גיליון זה נתרם בחלקו לעילוי
נשמת הרב

אשר בן גדעון ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

האם אתה נעלב מההתפרצויות של השכנה הממורמרת והמסכנה???

בימים אלו יש תסכול גדול בציבור שלנו על ההסתה בתקשורת ועל ההתפרעות של המשטרה... האמת היא שאין לי זכות לדבר... כי לי לבנתיים לא היה היתקלות עם שוטר וגם לא היה איזה משא ומתן חזיתי מול אחינו התועים... ואני מתאר לעצמי שאם הייתי מעורב בתקרית שכזו הייתי הרבה יותר נסער ומדבר קצת אחרת... אבל אולי דווקא בגלל זה אני יותר אובייקטיבי... כמוכן שאני פונה בשורות אלו לכל אלו שכמוני... שלא ספגו "פגיעה ישירה..." ובכן: פעם הייתה לנו שכנה בבנין... אשה בגיל חמישים פלוס... ערירית... לא נשואה... לא זכתה להקים משפחה... אשה שלא ראתה קרטוב של אושר ונחת בחיים... ומטבע הדברים היא היתה ממורמרת וזה גרם לה לפעמים להתפרצויות!!! יש לציין: שכולנו הבנו אותה... אפילו כאבנו איתה... גם כשהיא היתה מתפרצת ומדברת אלינו מאוד לא יפה... גם אז לא איבדנו קור רוח!!! תמיד הבנו את הכאב... הבנו על מה זה יושב... הבנו שמדובר פה באשה אומללה שלא זכתה להקים משפחה... אין לה את מי לארח... ואין לה את כל החיים הפורחים והמלבבים שיש לנו... ומהמקום הזה היא מתעצבת וכועסת על הבלגן ועל הרעש... ואם ככה אין מה להיעלב ואין שום טעם להחזיר לה מילולית... אדרבה... כל התפרצות מצידה גרמה לנו לעוד אנחה של כאב והשתתפות במסכנות שלה... וזה רק גרם לנו שוב ושוב לשבת ולחשוב איך אנחנו יכולים להתייחס אליה יותר יפה ולהקל עליה את הבדידות... ואיך להתאמץ להוציא לה כמה שפחות את העיניים ולמנוע ממנה עד כמה שאפשר עגמת נפש נוספת שלא חסרה לה בחיים...

התיאור הזה מסתמא מוכר!!!! יש להרבה מאיתנו את הסיטואציות מהסוג הזה...

השאלה הנוקבת היא: כשהחילונים עושים נגדנו הסתה... למה אנחנו לא קולטים שיש לנו עסק עם אותה שכנה???

החילוני המצוי בדורנו הוא אומלל!!! ואין לך מושג עד כמה!!!!

ואם אתה בכל זאת לא מבין עד כמה אומלל... אז בימים אלו מאוד קל לי להסביר לך את זה... תאר לעצמך שכל השכונה שלך היתה בבידוד!!! לא בסגר!!! אלא בבידוד!!! זאת אומרת: כל הרחוב החרדי השוקק חיים... כולם היו צריכים להיות ספונים בתוך הבית ולא לצאת... אין בית כנסת... אין שטיבלאך... אין הווי חברתי... אין לצאת לגינה... אין ילדים ברחובות... אין כלום!!!! תגיד לי: כמה זמן היית מחזיק מעמד???

אז בא איתי לשכונה חילונית קלאסית ותגלה שככה זה כל החיים שלהם... לפני הקורונה ואחרי הקורונה וגם באמצע הקורונה!!!! אתה אפילו לא קולט במה מדובר... לך... לך לשכונת יוקרה חילונית... גורדי שחקים של עשרים וחמש קומות... תעמוד בכניסה לבנין... ו... ותראה את השממה!!! את עולם הדממה! אין חיים!!!! אין!!! אין להם את זה!!! הם לא נדבקים כי הם לא פה!!! אין אצלם שרשרת הדבקה כי הם לא מתהלכים בארצות החיים... רק חרדי שעבר בידוד בשבועות האחרונים מסוגל להתחיל בכלל להיכנס לראש... איזה חיים משמימים יש לחילוני המצוי... (כמוכן עם האיפיון שלו שמכניס אותו לחרדות...)

והחילוני הבודד הזה... האומלל הזה... שאין לו את הבלוק השוקק חיים שיש לך בכניסה לבנין... אין לו את הגני משחקים הצהולים והשמחים... אין לו את חיי החברה העליזים... הוא עומד וצועק עליך... אז למה אתה נעלב ממנו?? למה אתה לא קולט שמדובר פה בשכנה האומללה שלא זכתה לראות אושר בחיים וכשהיא צועקת אנחנו בכלל לא שומעים פה נימה של עלבון... אלא נימה של אומללות ומסכנות???

ושוב: אני לא מדבר על מי שסבל מאותה "שכנה..." אני לא מדבר על החרדי שקיבל דו"ח או מכות משוטרים... סו"ס גם על השכנה צריך לרחם עם גבול...!!! זה שהיא מסכנה זה לא מתיר לה לעשות כל מה שהיא רוצה... אבל אני ואתה שעדיין לא סבלנו באופן אישי... רק אומרים לנו שהחילונים מסיתים נגדנו ו... ואנחנו נעלבים ומזדעקים להשיב את כבודנו האבוד.. מה אנחנו נעלבים?? למה אנחנו לא קולטים שיש לך עסק עם השכנה המסכנה שמתפוצצת מבפנים לראות את החיים המלבבים שלנו ולא אין שום דבר בחיים???

השאלה היא: מי צריך להבין את מי?? האם אנחנו צריכים להבין אותם או הם אותנו???

אני חושב שאחרי הכל אנחנו קצת יותר אינטלגנטים מהם!!!! וממילא אנחנו אמורים להבין אותם לפני שהם מבינים אותנו!!!! וממילא כשאנחנו נבין את המקום הנחות שלהם ונפסיק להיעלב מהם... כשאנחנו נתחיל להתייחס אליהם באמת כמו שמתייחסים למסכנים... אז!!!! אז אולי נוכל להתחיל לצפות מהם שגם הם יניסו להבין את המקום שלנו ושלא ירדו לנו לחיים... " אבל אם אנחנו לא מבינים אותם... אז מה אתה מצפה מהם?? שהם יבינו?? שבדיוק הם יבינו???" אם אתה החרדי שמסוגל להבין איזה חיים מלבבים ופורחים יש לך... אתה לא מבין... ואתה עסוק בלהיעלב מהם... אז אם אתה לא מבין עניין... אז למה שהם יבינו עניין?? בקיצור: הכדור נמצא אצלנו!!!! קודם אנחנו צריכים להבין... ורק אח"כ הם...

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה....

החיים!!!

חידה: מה הדבר הראשון שהקב"ה עשה אחרי חטא עץ הדעת?? הקב"ה הציב שומרים חמושי להט החרב המתהפכת לשמור על עץ החיים!!! כדי שאדם הראשון לא יאכל גם מעץ החיים... כלומר: עד החטא... עץ הדעת ועץ החיים היו אחד ליד השני... זה הלך ביחד... מי שפוגש את עץ הדעת... על הדרך גם נהנה מעץ החיים... אבל מאז שאדם אכל מעץ הדעת... זהו!! הקב"ה הפריד בין עץ הדעת לעץ החיים!!! מהיום עץ הדעת ועץ החיים לא הולכים ביחד!! תדע מראש: אם אתה רוצה לדעת כל דבר אין לך חיים!!! אם אתה רוצה חיים... אז תוותר על עץ הדעת... לבחירתך...

דא עקא: שמתברר שיש הרבה אנשים שעדיין לא מעודכנים שאדם הראשון חטא... הם כנראה מכירים את הגן עדן שלפני החטא... והם זוכרים שעץ הדעת מאוד קרוב לעץ החיים... ולכן הם טוענים שהם מוכרחים חיבור לרשת... הם חייבים לדעת מה קורה... תבין... זה פשוט איכות **חיים**... אני חייב את זה...

אז זהו!!! שרציתי לעדכן אותך ידידי היקר... יש שינויים בגן עדן... מאז חטא עץ הדעת... זהו!!! עץ הדעת ועץ החיים לא מסתדרים!!! אם אתה רוצה לחיות זה רק אם אתה מוותר על הדעת... ואם אתה מתעקש להיות מחובר לעץ הדעת... בבקשה... קח... זכותך... אבל תשכח מהחיים!!! את החיים הפסדת!!! אוי כמה שזה נכון...

אני מכיר אחד שהיה החחחחח מכשיר עם אינטרנט... כי תבין... אני מתפרנס מעבודות מזדמנות... אני עושה שליחיות... ובשביל זה אני חייב להיות מחובר לקבוצה של וואצפ... תבין: עד עכשיו קראו לי פה ושם... אבל אני צריך מבחר... טוב... הלך וקנה מכשיר... ומאז הוא כל הזמן עסוק בלעדכן אותי איזה הודעות עדכניות הגיעו אליו הרגע מהרשת... רגע... מה עם העבודה?? אה... שטויות... מי צריך עבודה... יש לי כעת חמש עשרה הודעות שלא נקראו... יש לי זמן לעבוד??

מי שלא יודע מה זה וואצפ... הוא לא מבין עד כמה שזה ככה!!! לגמרי ככה!! אתה רוצה עבודה?? רוצה חיים?? לא יודע מה תעשה... לא יודע איך לעזור לך... דבר אחד ברור לי: עץ הדעת ועץ החיים לא הולכים ביחד!! מי שמחובר לעץ הדעת... שמלעט אותו כל היום במידע... שום דבר לא יצא לו מזה חוץ שמעות רבות שהוא ישב מול המכשיר ולא יעשה כלום חיותי!!!

ושתבין: זה לא בתור עונש... זה פשוט מכניס אותו לעולם של חוסר רלוונטיות... פעם הוא היה יושב על קוצים... מחפש עבודה... מחכה כבר שיתנו לו תשובה... ואז הוא היה מתאכזב ומחפש משהו אחר... ומתרוצץ והופך את העולם ובסופו של דבר בנפשו יביא לחמו... אמנם בנפשו... אבל יביא לחמו... יש לו מאן לחיות!! אבל מאז שהוא קנה אייפון... הוא כבר עסוק... יש לו תמיד מה לדפדף שם... הוא אמנם שלח קורות חיים... אבל הוא לא דרוך לקבל תשובה כי הוא באמצע סרטון מממה קורע... סו"ס החזירו לו תשובה... אבל הוא בדיוק באמצע להתכתב עם מישהו... בקיצור: הוא לא דרוך!! הוא לא מתהלך בארצות החיים!!! הוא חי סביב מידע שהוא לא רלוונטי בשבילו... וכשאתה חי שם יש לך עץ הדעת בשפ... אבל עץ החיים רחוק רחוק...

מי שמבין על מה אני מדבר... שיפיץ את זה... שיעדכן את מי שעדיין לא שם... שאין לו מה להפסיד... שידע שאין לו מה לדעת... כי כל מידע לא רלוונטי לא מביא חיים לעולם... אלא אדרבה הביא מיתה לעולם... ודו"ק.

לאחר חטא אדם הראשון כתוב: ויעש ה' אלוקים לאדם ואשתו כתנות עור וילבישם... ובמדרש מובא שבספר תורה של רבי מאיר היה כתוב רמז שצריך לכתוב "כתנות אור" ולא עור!!! והזהר הקדוש אומר: שקודם החטא היה זה כתנות אור... ולאחר חטא אדם הראשון האור הזה התגשם ונהיה חומרי ועב ונהפך מכתנות אור לכתנור עור!!!

ביאור העניין הוא כך: הרי מה זה עור??? העור הוא ההשתקפות החיצונית ביותר של האדם!!! כשאתה מסתכל על בן אדם... מה הדבר הראשון שמשתקף מול עיניך??? העור שלו!! ולכן מי שכל כולו רדידות ושטחיות ואין לו מינימום של פנימיות... הרי הוא כל היום עסוק רק בחזות החיצונית... במה שצף ומשתקף מע"ג העור!!! וזה בדיוק האסון הגדול שקרה לאחר חטא אדם הראשון... כל זמן שאדם הראשון לא חטא... היה לעולם תוכן פנימי ועמוק... תפוח עקבו של אדם הראשון היה מכהה לגלגל חמה... כשהיית מסתכל על אדם הראשון לא ראית את המסכה החיצונית של העור... יכולת לראות מיד את האור העצום שבוקע מנשמתו... אבל מאז חטא אדם הראשון... העולם צלל בבת אחת לחומריות והנשמה האלוקית של האדם כוסתה בשכבה עבה של עור!!! והיום כשאתה רוצה להרגיש שווה משהו... אתה הולך למראה ומסתכל איך אני נראה... האם אני נראה טוב... האם מסכת העור שמשקפת אותי נראית מספיק עדכנית... **אבל לא!!! בחור יקר: מתי תבין**... שהעור זה בסה"כ מסכה... זה "כתנות עור"... זה בסה"כ בגד שמסכה את האור... אבל מבפנים יש אור גדול!!! שאם לא תהיה מודע אליו ולא תעצים אותו ולא תשקיע בו... אתה עלול להישאר כל החיים עם המסכה של העור... לא לחינם יש מושג שנקרא עור של פיל!!! כן... הפיל היה אדם שחי בדורו של אדם הראשון... דא עקא שהוא התעסק יותר מידי עם העור שלו... הוא נשאר כל הזמן עסוק בשכבה החיצונית שמסכה את אור נשמתו... אז הוא קיבל את מה שהוא רצה... קיבל עור של פיל... הוא גם קיבל אף מרשים מאוד בצורה של חדק... תחשוב על זה רגע... זה פשוט מפחיד!!!

תנסה להיכנס לסיטואציה... תאר לעצמך בן אדם שהסתכל יותר מידי במראה... ויותר מידי התעניין איך הוא נראה... ואז יום אחד בהיר הוא קיבל הפתעה... הוא מגיע לתומו למראה ופתאום הוא מגלה מולו פיל!!! עור של פיל... אף עעעעק של פיל... ומאז הוא באמת לא צריך להתאמץ להבליט את עצמו... יש לו הופעה מושלמת... אי אפשר שלא להבחין בו... אז זהו!!! שאלביא דאמת אין הרבה הבדל בין העור של פיל לעור שלנו... אמנם העור של פיל הוא קצת יותר עבה מהעור שלנו... אבל בייחס לאור העצום שפעם בקע מהנשמה שלנו והוא כוסה בעור... בייחס לזה אין הרבה הבדל!!! לשנינו... גם לנו וגם לפיל יש כתנות עור שמכסים ומעבים ומחשיכים על הכתנות האור שלנו...

אז מהפיל אין לנו ציפיות... העור שלו עבה מידי... סוף סוף הוא ירד ממדרגת מדבר למדרגת חי... הוא כבר לא יכול לבקוע את כתנות העור שבו... (האמת היא שהוא איבד לגמרי את הכתנות אור שלו)... **אבל אנחנו???** סוף סוף אנחנו אדם!!! יש בתוכי גם את האור של הנשמה וגם את העור של הנפש הבהמית... והמפתחות בידיים שלי!!! אני אקבע! אני אחליט ובידי הבחירה האם להעצים את האור של הנשמה שתבקע ותתגבר על מאסרי העור... או להשקיע ולטפח את העור שיחשיך יותר ויותר את אור הנשמה... כן... יש עור ויש אור!!! ושניהם לא הולכים ביחד... ככל שעסוקים בעור ככה מדחיקים ומחשיכים את האור... וככל שמתעלים ומתרוממים מהמעטפת החיצונית של העור... ככה פותחים פתח לכתנות אור שביקעו מאיתנו...

כאן המקום להדגיש: זה נורמלי וטבעי! זה שהעין שלנו נתפסת ברגע הראשון לחיצונית זה מאוד נורמלי... מה נעשה... זה בדיוק כמו אדם שנכנס לבית... הוא חייב לעבור דרך הדלת... לא משנה כמה הבית גדול וחשוב... סו"ס יש לו דלת... על אותו משקל: המפגש הראשון שלנו זה עם חיצוניתו!!! ולכן אפילו שמואל הנביא... כשהוא רואה את הבן הבכור של ישי הוא מתרשם ממנו... ומיד הקב"ה מתקן אותו: לא!!! אל תבט אל מראהו ואל גבוה קומתו כי מאסתיהו כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב!! שים לב: שמואל הנביא קדוש ה' שנקרא **הרואה!!** שזה אומר שכל הראיה שלו היתה רוחנית ופנימית... בכל זאת גם אצלו היה שייכות מסוימות של היבט חיצוני... ממיילא כ"ש שאצלנו זה נורמלי שבאופן טבעי... במושכל הראשון אנחנו נמשכים לחיצוניתו!!! השאלה היא: **כמה זמן** אנחנו נתקעים שם... כמה זמן אורך לנו עד שאנחנו מדלגים על הדלת החיצונית וממשיכים פנימה לתוכי הנפש... כמה זמן אורך לנו להבין שנכון... חיצונית הוא נראה לא כ"כ מרשים... אבל עם שיחה אחת שמים איתו... קלטתי שיש לי עסק עם כתנות אור או במקביל ההיפך...

מובא בחז"ל שכששמונים אלף פרחי כהונה יצאו בגלות לבבל הם היו כפותים בשלשלאות... והיו מאוד צמאים למים... ובדרך הם עברו ליד הישמעאלים והם התחננו לפניהם השקו אותנו מים... (כי אנחנו כפותים) מה עשו הישמעאלים?? נתנו להם לאכול דברים מלוחים- פת וציר... ואז... כשהם היו מאוד מאוד צמאים... הגיעו הישמעאלים עם נודות נפוחים באויר... וכשהכהן פתח את פיו בצמאון צחחים בתאוה כדי לשתות... פתאום נפתח הנוד ונכנס האויר בתוך מעיו ומת... וכך מתו שמונים אלף פרחי כהונה!!! שים לב: שמונים אלף מתו!!! מממה?? מאיזה אויר שנכנס להם לתוך המעינים??? מה הפשט בזה?? שמעתי מהלך בעניין (בלי אחירות): על הישמעאלים נאמר: אשר בשר חמורים בשרם... זאת אומרת: ישמעאלי הוא הכתנות עור במיטבו... כל כולו נוד נפוח בכלום!!! באויר ריק וריק!!! אין שום פנימיות מבפנים!!! לעומת זאת פרחי כהונה... הם אלו שמייצגים ולובשים את הכתנות אור!!! לכבוד ולהפארת... וכשגרמו העונות ולא זכינו לייקר את הכתנות אור... מי הגיע? אותם ישמעאלים... הם הגיעו עם העור שהם מייצגים!! עם נודות נפוחים בכלום!!! והפרחי כהונה שחשבו שיש שם משהו... נבקעה כריסם וגילו שאין שם כלום מבפנים... יש בוורת הזה משהו מאוד מוזעזע!!! אוי אוי כמה פרחי כהונה (ולאו דווקא) מסתובבים בינינו... שצמאים!! צמאים!! צמאים לאור... לאור הזה שיבקע את המחיצות של החומריות והחיצונית שמאפיינת את הדור שלנו... ותכל'ס לאן הם הולכים?? ואיך הם מנסים להשקט את הצמאון שלהם?? בנודות נפוחים!!! במושגים רדודים ושטחיים שלא מספקים את הנשמה... אלא מוציאים את הנשמה... אויר ריק וחלול שרק דוחק ומוציא את הנשמה...

בזמן הגלות שמונים אלף פרחי כהונה מצאו את מותם באויר הריק הזה!! בכלום הזה!! והשאלה הכואבת היא: כמה נשמות בדורנו מוציאים את הנשמה בנודות הנפוחים והריקים האלו?? על זה ידוע כל הדוויים... לנו לא נותר אלא להתחיל להשקיע בכתנות אור!!! לא בכתנות עור!! להבין שהכתנות עור הם נודות נפוחים... שאין בהם כלום חוץ מאויר... **בחורים יקרים: פנימיות פנימיות**... (זה מה שבורא עולם מנסה ללמד אותנו כבר למעלה מחצי שנת קורונה... פנימיות!!!)

המשך מעמוד 1 - האם יש לנו מה להיעלב??

בפתח הגיליון פתחנו בזה שהכדור בידיים שלנו!! אם אנחנו נבין את המקום הנחות של החילוני המצוי... רק אז נוכל לצפות מהם שיבינו אותנו... **אבל דא עקא!!! שבינו לבין עצמנו...** עם יד על הלב... אנחנו כן נעלבים מהם!!! ומאוד מאוד נעלבים מהם!! (ע"פ אני מדבר על עצמי...) **זה אות קלון בשבילנו!** זה רק מראה עד כמה שאנחנו לא באמת שלימים עם עצמנו... זה רק מוכיח עד כמה שאנחנו מושפעים מהאווירה של הרחוב ואנחנו כן מתחשבים במה שמקובל לחשוב ובדעה הרווחת בעולם הרחב... ואם זו הרמה שלנו... אז מי יודע... אולי הם קצת צודקים... מקובלנו: שכן אדם מבוגר שיותר מידי נעלב מקריאות גנאי של ילדים... אז יכול להיות שהוא קצת ברמה שלהם...

אז זהו!!! שהגיע הזמן שנבין: אי אפשר לתפוס את החבל משני קצותיו!!! זה שהערים החרדיות הם אדומות... זו מסיבה אחת ויחידה: כי יש אצלנו **חיים!!! נקודה!** אתה לך לפני ה' **בארצות החיים-** דורשים חז"ל במסכת יומא: זה מקום שווקים... יש אצלנו תנועה... יש חיים... אנחנו לא קבורים וטמומים ברשת המקוונת... התקיימה בנו נבואתה של זכריה הנביא: **"עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים... ורחובות העיר ימלאו!!! ילדים וילדות משחקים ברחובותיה..."**

לא מתאים לך?? אתה נעלב שמקנאים בך שהתקיימה בך הברכה של זכריה והרחוב שלך מלא בילדים וילדות משחקים ברחובותיה ועל הדך מדביקים ונדבקים?? אין בעיה... תעבור דירה... לך לרמת גן... תכנס לאיזה בלוק של שורת בניינים אדירי מימדים... תטה את האוזן ותנסה לנחש האם מישהו חי פה בשקט העצוב הזה... תחזור משם ותגיד לי האם עדיין מתחשק לך לגור שם... דבר אחד אני מבטיח לך: ש-שם אתה לא תהיה אדום בוהק!!! אתה תהיה לבן בוהק!! תכריכים!!! מת!!! אתה רוצה או לא?? אם אתה לא רוצה... אם אתה מעדיף את החיים המלבבים והפורחים שלנו כחרדים... אז תדע שיש לזה מחיר. יש לזה מחיר שהשכנה הממורמרת עומדת וצועקת שאתה עיר אדומה... ואתה צריך להקשיב לה בחמלה ויתכן שנדרש ממך לא להגיב... אדרבה... להבין את הכאב... להבין את המצוקה ואת החסר ולדעת שזה חלק מהעיסקת חבילה!!!! זה חלק מהארנונה של עיר כזו שיש לנו נתונים ש"רחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה" זה הכל!! זה שהחילונים מתקיפים אותנו... זה לא מתיר לנו להיות נחיתים...

ואולי זו הזדמנות לפתוח נושא תורני מרתק:

האם יש עניין למצא חן בעיני החילונים או הגוים???

יש בזה סתירות מאוד קיצוניות... ממש בקצרה... מצד אחד: כתוב על זה דברים חריפים!!! חזקיהו

התנהגות ?? וכי הצופים בדיונים בכנסת מעלים על דעתם להפריע לאולם המליאה באמצע הדיונים?? וכי כשהיית ילד וצפית בדוורים בבית הדואר... האם העלית על דעתך להפריע להם...?? למה הזמן של גדול בישראל חשוב פחות מהפרופסור הכי זוטור... שגב מבנית... וד"ל.)

על אותו משקל: אנחנו ביהדות מעודדים סיורים מודרכים!!! אנחנו לא מתחבאים... לא מנסים לטייח... הכל פתוח... אנחנו אפילו רוצים ומשתוקקים שלעיני הגוים גילה צדקתו... אנו רוצים ש"ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו..." אני מאוד רוצה שהחילוני יגלה כמה היהדות יפה וכמה כדאי להיות חרדי... **אבל רק בצופה מהצד!!!** אני לא מוכן להזיז מילימטר מעקרונות היהדות שלי בשביל שהצופים יתרשמו!!!

זו הנקודה! אני מעוניין שכולם יראו עד כמה עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה... אבל לזוז מילימטר מרצון ה' בשביל להרשים אחרים?? **זה לא!!!**

זה מזכיר לי שפעם פעם... כשהייתי ילד קטן נסענו לקצרים למפעל של מים מנירלים... ועמדנו וראינו את הבקבוקים נוסעים... ועמד שם איזה פועל... ודווקא די מצא חן בעיניו שמישהו מסתכל עליו ומריע לו... אז התחלנו לבקש ממנו. תן לי בקבוק אחד... תעצור שניה את הפס וכל הבקבוקים יפלו... יש לציין שעם כל האדיבות שלו והחיוך הגדול שהוא חיך מתחת השפם הדרוזי שלו... הוא לא נתן לנו מה שאנחנו רוצים... תנחש למה?? כי כמה שהוא התפרגן מהתעניינות שלנו... וכמה שהוא פטריוט של המפעל והוא שמח שמגיעים ומתרשמים... אבל עדיין!!! בסוף החודש הוא מקבל תלוש משכורת **לא** מאיתנו אלא מהבוס שלו!!! הוא צריך למצא חן בעיני הבוס!!! אם הוא יתחיל לחלק לנו בקבוקים ואנחנו נמחא לו כפיים... זה לא יעזור לו בחיים!!! הוא צריך **שהבוס** ימחא לו כפיים **ולא אנחנו!** ולכן כמה שמחינו לו כפיים וכמה שהיה לו חשוב להרשים אותנו... הוא לא הסיח דעתו לרגע שסו"ס הוא כעת צריך להרשים מישהו אחר!!! **ואני חושב שהדוגמא הזו מאוד טובה...**

כי בינינו לבין עצמנו... לפעמים כשאנחנו עומדים מול החילוני התורן ומאוד חשוב לנו שיפסיק להסית נגדנו ויתחיל להעריך אותנו... מרוב שנורא חשוב לנו להראות לו את היופי של היהדות ושימחא לנו כפיים... לפעמים אנחנו כמעט שוכחים שבסופו של דבר היחיד שאנחנו צריכים לדפוק אצלו חשבון זה הרבש"ע ולא אף אחד אחר!!! (חוץ מזה שצריך לבדוק טוב טוב האם הרצון שלנו להרשים את החילוני... האם זה בכלל נובע באמת מרצון להרבות כבוד שמים או ממקום של נחיתות ופזילה שמאלה... אבל כעת בא נגיד שאכן כן) ולכן!!! מהסיבה הזו... לפעמים אדרבה... אנחנו צריכים לחתוך עליהם!!! ולשדר לחילונים עוצמה של נחישות וגאווה חרדית אמיתית!! אתה לא מעניין אותי... אין לי שום עניין להרשים אותך... אני צריך לעשות רצון ה' ורק רצון ה'... אם מתחשק לך להתרשם מהיהדות... אין בעיה!! תעמוד בצד ותחליט בינך לבין עצמך האם אתה רוצה להתרשם או לעקם את האף... מה שבטוח... בין כך ובין כך אל תפריע לי בעבודה!!! וגם אין צורך לעדכן אותי מה תוצאות ההתרשמות שלך... כי זה בכלל לא משנה לי... אני לא אשנה בכהוא זה את העבודת ה' שלי

משיח ה'... שהקב"ה עשה לו ניסים ונפלאות... והחיה אותו והעמיד לו את השמש והרג בשבילו את כל צבא סנחריב... בעיצומם של גילויי החיבה הגדול שה' מפגיין לחזקיהו!!! מלך בבל בלאדן בן בלאדן מאוד התרגש מהקידוש ה' שקרה לחזקיהו והוא שלח אנשים לחזקיהו... וחזקיהו קיבל אותם בכבוד גדול והראה להם את בית נכותו... ואם חזקיהו קיבל אותם כ"כ יפה... ברור שכל הכוונה שלו היתה לקדש שם שמים!!! שישמעו רחוקים ויבואו ויראו את כבוד ה' וגילוי כבוד מלכותו עלינו... אבל הקב"ה כעס על חזקיהו והוא נענש על זה שהוא הראה להם את אוצרותיו... והוא נענש ש"מבניך יהיו סריסים למלך בבל..." רואים מכאן: שאנחנו לא צריכים למצא חן בעיני הגוי... אנחנו לא מחפשים להרשים אותם ואין צורך להראות להם שאנו טובים ומוצלחים

לעומת זאת: יש הרי פסוק מפורש בתורה "כי היא חכמתכם ובינתכם **לעיני כל העמים**, אשר ישמעון... ויאמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה..." כאן כתוב שיש כן עניין להפגין חכמה. כדי שהגוי יראה שאנחנו חכמים ונבונים... וזה הרי כל התפילה שלנו בימים הנוראים... ויאתיו כל לעבדך... והללו את ה' כל גוים שבחווה כל האומים כי גבר עלינו חסדו... ומובא בחז"ל שהסיבה שישראל גלו באומות זה בשביל שהאומות יראו את צדקתם ויתקדש שם שמים ויתרבו הגרים בישראל...

אם ככה מכל זה משמע שלכאורה כן יש עניין להפגין את הטוב והיפה של היהדות כדי להרשים את הגוי... ויש בזה קידוש ה' גדול... אם ככה: מה ההכרעה בזה?? מתי זה נכון למצא חן בעיני הגוים ומתי לא?

אז אני מודה שאין לי תשובה ברורה בעניין. ולא מספיק ביררתי ולא מיציתי את הנושא... אבל במושל ראשון העניין הוא (בעד גם) ככה:

(כלומר: יש לי הגדרה אחת שהיא בודאי נכונה... מסתמא יש עוד...)

בא נשתמש בדוגמא מוכרת: כשהיינו ילדים היינו מידי פעם יוצאים לסיורים מודרכים בכל מיני מפעלים או בתי עסק... פעם אחת הלכנו למפעל של קולה לראות איך עושים קולה. יום אחד הלכנו ליקב של זכרון לראות איך עושים יין... ולהבדיל פעם אחת גם לקחו אותנו למפאייית מצות... לראות איך אופים מצות... כן... יש כזה דבר שבית חרושת מאפשר בין הייתר סיורים מודרכים!!! אבל!!! אתה מבין לבד שהתנאי הראשון והאחרון הוא שזה לא על חשבון העבודה השוטפת במפעל!!! בחחחחיים לא יעצרו את הפס יצור של הקוקה קולה כי כמה ילדים רוצים לראות איך מייצרים קולה... גם בחחחחיים לא יקרה שזה שמכניס את המצות לתנור... הוא פתאום יעצור ויצטלם ויראה לילדים איך מכניסים את המצות לתנור... זה... זה... זה נישט שייך!!! אין על מה לדבר... אתם רוצים לראות?? בבקשה... אנחנו אדיבים... מוכנים להראות לכם... תעמדו פה!!! בדיוק פה!!! תסתכלו מרחוק... אבל לא להתקרב ולא להפריע... (סליחה על החריפות...) אבל למרבה האבסורד המפעל היחיד שאנחנו כן מעיזים לעצור אותו בעיצומה של עבודה בשביל סיורים מודרכים זה... זה... זה לא פחות ולא יותר גדולי ישראל... אתה רוצה לזכות לראות גדול בישראל?? בבקשה... תעמוד מהצד בדממה ותזכה בזכיה של "והיו עיניך רואות את מורן..." אבל לחפש שאלות מתחת הריצה בשביל להפריע לו באמצע... איזה מין

ככה וככה עם כל מיני מילים בלטינית... (חה חה חה...
בדיחה עצובה... החילוני המצוי כיום בקושי יודע קרא וכתוב...)
אז זהו שלא!!

החילוני מאמין (כמעט) לא פחות ממך שיש בורא
עולם ויש יהדות!!!

רק מה?? כל מה שנוותר לי להתווכח איתו זה בדיוק
כמו הויכוח שלי עם החבר שלי מהמגזר השני... אני
פשוט צריך לעמוד מול החילוני ולצרוח עליו אתה
לא דתי!!! אתה לא מתנהג כמו יהודי!!! אם אתה
לא מקפיד על טהרת הבית היהודי ולא מניח
תפילין ולא שומר שבת... אז אתה מתנהג כמו
גוי!!! תסיים את המשפט ו... ואני מציע לך לברוח
כל עוד נשמתך בך... כי זה נורא נורא יכעיס אותנו...
כי הוא יהודי והוא **לא צריך שתסביר לו** כמה הדת
חשובה ויקרה!!! והוא נורא נעלב אם יגידו לו
שהוא לא שייך ליהדות!!! בקיצור: זה כמעט כמו
כל ויכוח בין מגזרים שונים בציבור החרדי... כל
ההבדל הוא שבויכוח שלי עם החסיד לא ברור לי
מי ינצח... יתכן שהוא צודק... אבל כאן אני רגוע...
אני יודע שאני מגיע עם כל הידע... ואילו הוא בור
ועם הארץ גמור... אני בטוח שאצא צודק... והוא
מקסימום יצא עם פנים אדומות מכעס... שיכעס
קצת... לא יקרה כלום... הוא יכעס... הוא ירצה
להוכיח שאני לא צודק... שמספיק להיות חרדי
בלב... וקדימה... שיביא... שיביא הוכחות מתלמוד
בבלי עמוד 93... או ממשנה ברורה חלק 12 מקטע
...42

בקיצור: למרבה האבסורד... דווקא כעת הקירוב
רחוקים אמור להיות הרבה יותר קל!!! הרבה פחות
מסובך... כעת פחות מוכרחים למרצים
המדופלמים שיגיעו עם כל ידע מהעולם הרחב ועם
כל הספרות... ומי יודע אם תנועת התשובה די
תקועה רק בגלל שאנחנו לא קולטים את המפה
החדשה הזו!!! החילונים כל היום מדברים נגד
החרדים... והחרדים עסוקים או בלגונן על עצמם
ולהתבכיין שהחרדים הם כן חמודים ונחמדים... או
בלתת מוסר לחילונים כמה היהדות חשובה וצריך
להתחשב בה... ההההלו... הוא לא צריך שתגיד לו
את זה!!! הוא לא צריך שתסביר לו שהיהדות
חשובה!! הוא צריך שתסנוט בו ותגיד לו: **אתה** לא
דתי!!! הוא צריך שתפתח לו משנה ברורה ותגיד
לו: מי שלא מקיים מה שכתוב פה הוא כמו גוי...!!
ואני דתי ו... ואתה לא!!!

את הרצל כזה משפט לא היה מזעזע... אבל את
החילוני של דורנו... הבן האבוד והשבוי של אבא
שבשמים... אותו זה מרטיט עד עמקי נשמתו... זה
מזעזע אצלו את הנימים הכי רגישים בתת הכרה של
הנשמה הטהורה והאלוקית שלו שלא מוכנה להתנתק
מצור חובתה... ודו"ק

אבל היום זה עולם אחר לגמרי!!! כמעט כל
החילונים... אף אחד מהם לא נגד הדת... גם אלו
שמדברים נגד החרדים... אף אחד מהם לא מעיז
לדבר נגד הדת... (הם יודעים שזה לא משתלם פוליטית... כי
העם באופן כללי מסורתי ודתי) אדרבה... החילונים בחיים
לא מדברים נגד הדת אלא נגד החרדים!! הם טוענים:
מי אמר שהחרדים הם אלו שמובילים את הדת...
אדרבה... הדת אצלנו... אנחנו מובילים את הדת...
אנחנו מייצגים את הדת...

זאת אומרת: באיזה מקום החילוני הוא בעצמו גם
חרדי!!! השאלה במה ועד כמה... בא ניקח לדוגמה
את צום כיפור או הדלקת נרות שבת שיש הההמון
חילונים שזה אצלם עקרון דתי רוחני בלתי מתפשר!!!
אם משהו יבא לחילוני יום אחרי יו"כ ויגיד לו... עזוב
אותך... אני לא צמתי בכיפור... הוא יזדעק עד לב
השמים בדיוק כמו החרדי... הוא יתנפל עליו בדיוק
כמו חרדי שמזועזע שהבן שלו טלטל מוקצה... זאת
אומרת: החילוני הזה הוא חרדי גמור בייחס ליום
כיפור... אבל לחלל שבת?? נו... בזה אין בעיה
מבחינתו!!! אם ככה מה יוצא????

אין פה בעיה של חוסר אמונה!! אלא פשוט חוסר
ידע!!!

אני לא צריך לשכנע אותו שיתחיל להיות דתי...

אלא אני צריך לגלות לו שזה לא מספיק בשביל
להיקרא דתי!!!

ממילא ההסברה היום היא אחרת לגמרי... אם פעם
היינו צריכים ללבוש כפפות של משי ולהתחיל לקרב
את החילוני תחת כנפי השכינה ולגלות לו שיש בורא
עולם ויש יהדות... **אז היום בדיוק ההיפך!!!** היום צריך
להגיע לחילוני בשיא הציניות ולהגיד לו: אתה חושב
שאם אתה צם בכיפור אתה כבר דתי?? **שכח מזה!!**
אם אתה מחלל שבת זה בדיוק כמו שאתה אוכל ביום
כיפור!!! כל שבת מחדש אתה כאילו אוכל ביום
כיפור... וכשאתה תגיד לחילוני את זה הוא יתרחם
עליך... כי נגעת לו בדת!!! ואתה תמשיך לעצבן אותו...
ותצמיד אותו לקיר ותכריח אותו להוציא את סבא
שלו מהקבר ושיוכיח לך שהוא צודק ולא אתה...
בקיצור: היום הויכוחים שלנו עם החילונים זה בדיוק
כמו הויכוחים הפנים חרדי שלנו בהשקפה... אין פה
מקום לכפפות משי וקירוב לבבות!!! כי יש לחילוני
מספיק רגש לדת ל-מה **שהוא חושב** שזה הדת!!!
ואתה פשוט צריך להתווכח איתו בשיא העצבים כמו
שאתה מתווכח איתי... ולנגוע לו ביבלת הרגישה
ולעדכן אותו ש... שאדוני היקר... זה לא מספיק!! זה
מספיק בקושי!!! (אני כמובן מדבר על החילוני האנושי
והעממי... זה שיש לו מצפון ויש לו מינימום של רגש לדת...
אני לא מדבר פה על המופקרים לגמרי שאין להם שום
שייכות לשום זיק של ככלום)

בשביל השירות לקוחות שלך... כי אני לא עומד
מולך... היהדות היא לא קופ"ח שצריך להביא כך
וכך לקוחות חדשים אליה... אני לא צריך למצא חן
בעיני אף אחד... רק בעיני הרבש"ע...

**וכאן השאלה הנוקבת: האם אנחנו מסוגלים להיות
כאלה???**

האם כשאתה כבר רוצה לקרב חילוני... לקרב אותו
תחת כנפי השכינה... האם אתה ערוך לאפשרות
כזו ש... שהוא לא לגמרי יתרשם ויהיה משהו שלא
לגמרי ימצא חן בעיניו... ואתה תגיד לו: כככל
טוב!!! או... או שאתה תקרוץ לו ותעגל פינות מול
רצון ה'??

זה נושא מאוד עדין!!! **ואני יכול להוסיף רק דבר
אחד:** שאדרבה... בשם הקירוב לבבות... אין דבר
יותר מרחיק ומבזה את היהדות כמו חילוני
שמזהה חרדי חלש ורופס שמוכן לעשות הכל
בשביל לקרב אותו... החילוני מזלזל בכזה חרדי!!!
הוא רואה בו עוד איזה טלפן של שירות לקוחות
של חברה לא מוצלחת שצריך לשווק את המוצר
בכל מחיר...

אם חילוני מתרשם מחרדי... זה רק מחרדי גאה
שיודע בדיוק מה שהוא רוצה מעצמו ולא מוכן
להחביא שום סממן חרדי שבו!!! הוא מופיע בפני
החילוני עם שמונה בגדים ומצהיר זה אני!! זה
היהדות!!!

הגאווה האמיתית הזו... כובשת... ממיסה...
ובמקביל גם מתסכלת את החילוני ומוציאה אותו
מדעתו... אבל החרדי החנפן והנמושה שמוכן
להחביא את כל העקרונות שלו רק בשביל
להראות לחילונים שהחרדים גם שווים משהו...
החילוני בז לך!!! הוא מסתכל עליך... נו... עוד
איזה מחסני חשמל שנתקעו עם עודפים וחייבים
למכור אותם בכל מחיר... עוד איזה רשת מזון
שנתקעה עם מעדן "מו" שעובר עליו התאריך...

עד כאן דברתי בשם הקירוב לבבות!! אבל עזוב
כעת קירוב לבבות... **זה גם אסור!!** אסור לנו
להחניף ולטאטא את העקרונות שלנו בשביל
החילוני... מנהל בית החרושת לא מרשה לעצור
את הפס יצור בשביל כיתה שיצאה לסיוור מודרך
בבית חרושת... יש גבול לכל תעלול!!!

ואגב: אם כבר נסחפתי והתחלתי לדבר על קירוב
לבבות... זכיתי לדבר עם אדם גדול שליט"א
שמתעסק שנים רבות בקירוב לבבות והוא העיר
את תשומת לבי שבשנים האחרונות ישנה מפה
חדשה בתחום הקירוב!! פעם... עד לפני שלושים
שנה היה לנו עסק עם חילוני שהוא **נגד הדת!!!**
כשהיה לנו עסק עם אנטי דתי... כאן התפקיד
שלנו היה להוכיח לו שיש אלוקים... ויש יהדות...
ולכן גם היו הרבה יותר חוזרים בתשובה
מוצהרים... למה?? כי זה היה שחור לבן... עד היום
הוא היה חילוני מוצהר!!! ואני הגעתי והוכחתי לו
באותות ומופתים שיש יהדות והוא לא יכל
להתחמק מזה... ממילא הוא היה מוכרח לעשות
מהפך בחיים...

תחשוב על זה!!! זה עולם אחר לגמרי!! זה משא ומתן
באופי הרבה יותר מוכר ונגיש לנו... **תבין:** לי אין בעיה
בתור ליטאי להתווכח עם חסיד מה רצון ה'... האם
צריך ללבוש מסיכה או האם צריך להצביע בבחירות...
ויכוחים מהסוג הזה אנחנו יודעים טוב מאוד... רק
מה?? הפחד שלי זה איך להתמודד עם החילוני... איך
להסביר לו שיש בורא עולם ויש יהדות... ולך תדע...
הוא פתאום ישלוף לי איזה ציטוט מאריסטו שאומר

לימודי ההשתלמות הדו שנתיים ב-ציון שממנה תצא תורה...

ירושלים - מוצאי שמיני עצרת... הלכנו לישון בירושלים... כן... בשמיני עצרת שוב הקרבנו שלמי שמחה... ואז יש דין לינה... הלכנו לישון בירושלים... וקמנו בבוקר... וכעת הגיע הזמן לחזור הבייתה!!!

אבל כולנו כבר יודעים... ש... שזה לא לגמרי תלוי בנו... אבא שלנו תלוי בר' ישבקה הלוי!!! תלוי... אם ר' ישבקה סיים אז אנחנו נחזור היום... ואם ר' ישבקה עדיין לא סיים אז יכול להיות שנשאר עד שהוא יסיים.

אולי אתם לא יודעים מי זה ר' ישבקה הלוי ואתם גם לא מבינים מה הוא צריך לסיים... ואין סיבה שתדעו... אז אז שר' ישבקה הוא בסה"כ לוי שגר בעיר הלויים שהכי קרובה לכפר שלנו... ואבא שלנו חיפש רב מובהק שהוא יוכל ללמוד ממנו תורה ולשאל אותו את כל השאלות ההלכתיות... אז הוא אימץ את ר' ישבקה כרבו מובהק... כל שאלה הלכתית שמתעוררת בכפר שלנו... אבא לוקח את כל המעשר ראשון שהצטבר בימים האחרון... (מאיתנו ומהשכנים) ואבא חובש את החמור ויוצא לדרך עד שהוא מגיע לעיר הלויים... ואז אבא מיד שם את פעמיו לבית המדרש... כי ר' ישבקה תמיד נמצא רק בבית המדרש... אבא מגיע ומתחיל ליצוק מים ע"י ר' ישבקה...

מטבע הדברים התפתח ביניהם קשר נפשי עמוק... וממילא באופן טבעי אם בחג התורה מצווה אותנו "ושמחת בחגך אתה... והלוי אשר בשעריך..." אז אבא כבר מתאם מראש עם ר' ישבקה מתי עולים וכמה מהמשפחה מתכננים להגיע... ואנחנו עולים ביחד שתי המשפחה... ור' ישבקה וכל המשפחה שלו מסודרים בכל הסעודות בירושלים על חשבוננו... בשלמי חיגיה אבא מחשבן את כל המשפחה המורחבת של ר' ישבקה... (גם את הילדים הנשואים) וגם במעשר בהמה ובשלמי שמחה הם בחשבון הסעודים שלנו... והנה עכשיו שהגיע הזמן לחזור הבייתה... אבא הולך לבית מדרש לחפש את ר' ישבקה... האם הוא סיים או לא סיים... אבל ר' ישבקה אמר שלא!!! ממש לא סיימתי!!! כנראה אצטרך להתעכב כאן עוד שלושה ימים כי אני עדיין רחוק מלסיים!!! תבין: ר' ישבקה הוא לוי!!! ומתוקף תפקידו מוטל עליו "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל" ממילא כל חידוש או תקנה או דרשה חדשה שיוצאת מלשכת הגזית... הוא חייב להיות מעודכן לפרטי פרטים כדי לדעת להורות... סו"ס אנחנו הישראלים שגרים מאתים קילומטר מירושלים... אנחנו ביום יום לא אמורים לדעת איזה תקנה חדשה או איזה דרשה יצאה מלשכת הגזית... אז בשביל זה!!! בדיוק בשביל זה יש לנו את ר' ישבקה הלוי!!! שהוא הרשת האלחוטית שלנו... הוא אחראי על העדכונים השוטפים מה התחדש בלשכת הגזית בחודשים האחרונים... בשביל זה אבא נפגש איתו מידי פעם... והוא תמיד מעדכן בהתפתחויות... לכן ר' ישבקה חייב להיות בקי בכל ההתפתחויות... ובקיץ האחרון היו המון התפתחויות הלכתיות בלשכת הגזית... מדובר בעשרות קל וחומר ובמה הצד" שלא היה להם פירא... שנפסקו בבית הדין הגדול להלכה... חוץ מזה יש כמה גזירות חדשות שדייני גזירות תקנו בחושן משפט... וגם יש כמה וכמה ייתורים חדשים שנתחדשו בלשכת הגזית... ועוד רשימה ארוכה של תקנות שתוקנו אמנם לפני כמה שנים אבל עדיין לסגור כמה פינות בהגדרות שלהם וזה התעדכן בחצי שנה האחרונה... ממילא כמה שר' ישבקה ישב בבית מדרש כל החג ויצק מים ע"י מעתיקי השמועה שישבו שם... לא ראינו אותו לא בשמחת בית השואבה ולא בזקיפת ערבה... לא בשיר של יום ולא בשיר של שואבה... הוא כל היום היה בבית המדרש ורק בצהרים הוא היה הולך לבית המקדש... נוטל לולב!!! משתחווה ורץ מהר מהר לבית האכסניה... אוכל כמה כזיתים בשר שלמים ושותה יין כדי לקיים מצות היום... וזהו... הוא רץ מהר בחזרה לבית המדרש... כל ערב הרבנית שלו שולחת איתנו קצת פירות מעשר שני ויין רבעי כדי שיהיה לו משהו שהוא יוכל לאכול מחוץ לסוכה... וכולי האי ואולי... אחרי כל ההתמדה הזו... הוא עדיין לא סיים לאסוף את כל החומר הרב והחידושי הלכות שהצטברו רק בחצי שנה האחרונה בלשכת הגזית...

כן... זה לא צחוק!!! לוי זה תפקיד מחייב - "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל"!!! והיות ר"כ מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים... אז כשר' ישבקה הלוי מגיע לירושלים הוא לא יכול לחגוג כמונו... הוא לא יכול לשבת ולאכול מפריה ולשבוע מטובה... הוא עסוק פה בעיקר ב... במה שנקרא בלשוננו "השתלמויות"!!!

כן... כמו שבעולם המודרני שלנו יש מושג שקוראים לו "השתלמויות"!!! שגם אחרי שלמדת רפואה במשך שבע שנים... וקבלת תעודה... יש עדיין תמיד מה להמשיך ללמוד... ישנם כל מיני התפתחויות ומסקנות חדשות שמתעדנות כל שנה מחדש וצריך להתעדכן... אז להבדיל: בלשכת הגזית העסק כל הזמן חי ורוחש!!! גם אם ר' ישבקה עשה בערב פסח סיום על מסכת שבת... אבל מפסח ועד סוכות... יתכן שנוספו עוד כמה עשרות דפים חדשים למסכת שבת... והוא מוכרח להתעדכן!!!

אל דאגה... אנחנו מסודרים!!! לנו יש חורף שלם ללמוד ממנו את כל מה שהוא למד בסוכות האחרון... אבל הוא כעת בעיצומו של הייריד!!! הוא כעת אוסף את כל החומר לחצי שנה הקרובה... עכ"פ כשאבא הגיע לבית המדרש ר' ישבקה הודיע לאבא בצער... שעם כל הרצון הוא עדיין לא סיים להקיף את כל החומר העדכני... הוא הסביר לאבא... תבין... אם השנה היה לנו שנת מעשר שני... נו... הייתי יותר רגוע... כי במשך חודש חשוון כסליו היה מצטבר לנו דמי מעשר שני והיינו תופסים את הרגלים ועולים לירושלים... אז גם אם הדברים לא היו לגמרי לגמרי ברורים... מקסימום אני יודע שאני יכול לחזור לכאן... אבל השנה הרי שנת מעשר עני... זה אומר שהתקציב מוצמצם!!! ממילא יש סיכוי רציני שפעם הבאה שאני חוזר לירושלים זה רק בפסח... ממילא אני לא יכול לשחק... אני לא יכול להשאיר סוגיות פתוחות שלא הקפתי אותם...

כן... כולנו זוכרים את השנה הזו... שר' ישבקה הזדרז לחזור הבייתה... כי הוא קיבל מברק שמחכים לו בכפרים כמה שאלות הלכתיות חמורות ביו"ד... אז מחוסר ברירה הוא לא יכל לסיים להתעדכן בכל החידושים... ואח"כ כולנו הרגשנו את זה על בשרינו כל החורף!!! רוצה דוגמא???

באותו חורף ר' ישבקה סיפר לאבא שיצא תקנה חדשה בלשכת הגזית שאסור לקרא לאור הנר... טוב... אבא חזר הבייתה והודיע בבית הכנסת שהגיע עדכון חדש מלשכת הגזית שאסור לקרא לאור הנר!!! עוד באותו ליל שבת נשמעו דפיקות בדלת... רגע... ואם הנר נמצא גבוה שתי קומות או שתי מרדעות שאין חשש שמא יטה... זה מותר?? עוד דפיקה בדלת: רגע... ואם אני לא קורא... רק שוטף כלים לאור הנר... האם זה מותר? ואם הילדים במתמידים רוצים לקרא לאור הנר והמלמד יושב שם והוא אף פעם לא מרשה להם לגעת בנרות האם זה מותר... אבא אסף את כל השאלות ומיד ביום ראשון בבוקר הוא נסע לר' ישבקה והירצה את כל הספקות... ר' ישבקה הסמיך ואמר לאבא שתי מילים: לא יודע!!! צר לי... אבל לא הספקתי... יצאתי מבית המקדש מוקדם ולא סיימתי למצות את הסוגיה... לא הספקתי לחשוב על כל השאלות שעלולות להתעורר... ולא הספקתי להתעדכן בעיגון החוק... וכך התעוררו עוד ועוד שאלות ור' ישבקה מצא את עצמו מגמגם... ו... והרי זה לא תכל"ס... סו"ס "שאם ישאלך אדם אל תגמגם..." לא היתה ברירה!!! אבא עשה מגבית חירום וגייס סכום של 4000 שקל של מעשר שני... ושלא את ר' ישבקה עם משפחתו לירושלים למשך שבועיים... להשתלמות שהוא לא סיים אותה בחג האחרון... ו... והפעם אנחנו לא רוצים שזה יקרה שוב ולכן! אם ר' ישבקה אומר שהוא לא סיים... שישאר כמה שצריך... עד שאוקמי גירסא סייעתא מן שמיא.

גיליון מס' 401 בראשית
תשפ"א שנה תשיעית

לע"נ האשה מרת
שרה פעשא ע"ה
בת רבי **רפאל זבולון חרל"פ זצ"ל**
נלב"ע ש"ק בראשית
ז"ך תשרי תשנ"ב תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בקשו רחמים

עבור רבינו המאור הגדול מרא דכוליה תלמודיה רבינו שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים
לאריכות ימים ושנים טובות בבריאות הגוף והנפש בתוך שאר חולי ישראל
מדברי רבינו בעבר: "אין דבר יותר מועיל מתפילה! אין עיצה טובה מלהתפלל כשיש צרה"

מדור חדש

כתבי תלמידים

עובדות והנהגות, פנינים ומעשה רב עם הלכות ודינים שנכתבו ממקור ראשון על ידי מקורבי תלמידי רבינו מרן שליט"א
פתח דבר

זכה דורנו ליהנות ולהסתופף בעילו של רבינו מרן שליט"א, אשר כל רז לא אניס ליה, מי ימלל שבחו וגדולותיו, גדול מעתיקי השמועה מרבינו הקדוש בעל החזון איש ומאביו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע. שזכה וכמעט אין בית יהודי בישראל שלא מעיינים ומשתמשים באחד מחיבוריו הסהורים.

והנה עד לפני זמן רב, התקיים בו ברבינו שליט"א כל הדבר הגדול יביאון אליו, במכתבים, בעל פה, באמצעות שליחים הגונים, היה אפשר לשאול ולקבל תשובות דרכו בכל מקצועות התורה, בהנהגות החיים ובאורחות האדם, אבל בתקופה האחרונה שנחלש, אמרנו לליבנו דבר טוב, לזכות את הרבים על ידי כתבים ורשימות נדירות שנכתבו על ידי מספר תלמידים הגונים, הדבוקים אליו בכל ליבם. ויצא ראשונה, רשימות נדירות בפרסום ראשון, שכתב בלב הומה וגדוש אהבה ויראה לרבינו שליט"א, תלמידו הדבוק בו קרוב לעשרים וחמש שנה, שניתן לומר עליו כי אין עמד בכל מהלך חייו שלא נמלך ברבינו שליט"א, ומלבד היותו קרוב פא"פ זכה במשך השנים לקבל אלפי תשובות בהלכה ואגדה, וחלקם הגדול הדפיס בספריו 'תשובות הגר"ח' ב' כרכים.

בעז"ה בתקופה ארוכה נביא במדור זה את חשובי התלמידים והמקורבים שליט"א. ונעתיר לפני הבורא ית', כי יהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל.

*

טור זה נכתב על ידי הרה"ג ר' אהרן הלוי גרנדש שליט"א - זכרון יעקב

הערה: הדברים נכתבים לגיליון 'דברי שי"ח' בלי סדר מיוחד, כפי מה שעולה בשעת הזכרון

א. בספר אבני אהרן שכתבנו עמ"ס אבות, הבאתי חיידושים ממרן שליט"א בכמה מקומות על המשניות שם בספר, ומרן שליט"א עבר על כולם בפרטות אחד אחד ואישר לי בפיו שהכל כתוב נכון כפי שהוא מרן שליט"א התכוין. היה זה לפני שהדפסתי את הספר באלול תש"ס, אז מרן שליט"א אמר לי להביא לו את כל הספר קודם שנדפס ואמר לי לכתוב לו ע"ג דף את כל מספרי העמודים שם הבאתי את כל הדברים בשמו, ואמר לי להביא לו את זה לפני שבת,

והיות שלמדתי בזכרון יעקב אמר לי לומר לנכדו הבחור [דאז] שניאור צביון שיבא לקחת את זה, וכשבוע אח"כ הגעתי לבני ברק ופגשתי את מרן שליט"א באיזו חתונה של נכד הגר"ח גריינימן זצ"ל וכשמרן שליט"א יצא בדרך אמר לי שכל מה שכתבתי שם היה כתוב טוב מאד ויפה.

ב. גם כל התשובות של מרן שליט"א שנדפסו בסוף אבני אהרן שם, מרן שליט"א אמר לי אז שאביא לו מסודר בכת"י את כל השו"ת, והגעתי עם זה בצהרים, אז הלך לאכול עם הרבנית ע"ה, ושאל אותי איזה גמ' אני לומד, ואמרתי זבחים, אז מרן שליט"א או שאמר לי לקחת בעצמי מהש"ס פנינים שהיה אז במדף בסלון שם, או שהוציא לי בעצמו איני זוכר בדיוק פרט זה, ואמר לי שאשב ללמוד עד שיגמור לאכול, ואח"כ מרן שליט"א חזר וישב עם כל הדפים ועבר על כל התשובות כולם אחד אחד ותיקן והגיה בכ"י כל מקום שהיה צריך תיקון וברוך ה' יש לי את זה עד היום את כל הדפים האלו עם כל התיקונים בכת"י מרן שליט"א.

ג. והדפסתי ספר זה לחתונתי בשעה טובה, ושאלתי את מרן שליט"א אם לחלק אותו בחתונה ואמר לי שספר קודש לא מחלקים סתם בחינם. וב"ה השתתף בחתונה הרבה זמן, וד' ימים קודם החתונה באתי לביתו ונתן לי ספר שקל הקודש שיצא אז לאור מתנה לחתונה בלי הקדשה, וגם ערימה גדולה של ספרים פגומים ואמר לי שאצלם מספרים אחרים ואדביק אותם עמודים חסרים בדבק וב"ה עשיתי כן ויש לי אותם ב"ה עד היום,

ד. ושבוע אחר החתונה קרא לי לביתו ואמר לי שרוצה ללמדני ארחות חיים עם האשה ושאל אותי אם יש לי את הספר ארחות יושר ואמרתי שכן ואמר לי ללמוד שם את הסימן של שתיקה והוסיף ואמר לי אז שבכדי להצליח עם האשה צריך לשתוק ולשתוק ולשתוק !!!

ה. ושלא לפרסום הנני כותב לך שהיו ב' פעמים שמרן שליט"א כשהייתי עמו לבד, ליוה אותי לדלת כשיצאתי לילך. והיה זה ממש מעין עולם הבא. ופעם אחת בסוכות כשהגעתי מרן שליט"א ישב לבדו בסוכה והיה לי פלא באזני ממש שמרן שליט"א הסתכל עלי ואמר לי: הא [בקמץ], ר' אהרן הגיע!, ומרוב שאיני מבין מה מרן שליט"א ראה בי אז כבר איני בטוח ושמא לא שמעתי טוב מה שמרן שליט"א אמר.

ו. ותדע לך, שהנני מאד מפחד ממרן שליט"א מפני ראייתו הרחוקה על בני אדם, ואף עתה שנכנסתי בערב דערב ראש השנה תשפ"א כשנפגשנו בבית מרן שליט"א, מרן שליט"א הביט בי בעיניו הקדושות, וכל פעם שהנני נזכר בראייה החדה הזאת - אם אתה מאמין לי - אז תדע לך שהנני כל פעם רועד רעד בגופי מרוב פחד !!!

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

הגמרא שהחלפה

בימי חג הסוכות שעברו עלינו לטובה, נסתלק מאיתנו הרה"ח רבי שמואל זלמן ויס זצ"ל, מעובדי ה' בצדקות ויראת שמים של מנין ותיקין בבית הכנסת של רבינו 'לדרמן', שהיווה דוגמא של ניצול הזמן לתורה וחסד, מתוך חן ופשטות השמורים לאנשים גדולים עם ניחוח קדומים.

קשר מיוחד היה לו לרבי שמואל זצ"ל, שכולם כינו את שמו בפשטות עם הכתובת "וויס מרחוב ברסלב 6", עם רבינו מרן שליט"א. במשך שנים ארוכות הוא קבע את מקומו לתפילה, מאחורי מקומו של רבינו שליט"א בבית הכנסת בקומה א'.

מידי בוקר, כשהיה רבינו בא לתפילת ותיקין ולאמירת התהילים מתוך 'תהילים מקלף' לפני התפילה, בדרך כלל נותרו מספר דקות, ורבינו היה מנצל את הדקות הבודדות ומתקדם בלימוד הגמרא בסדר הפרטי שלו לפי סדר הש"ס. הרב וויס, רבי מרן מרבינו בית הכנסת על הסטנדר של רבינו, כדי שלא יצטרך לבזבז זמן אחרי חיפוש גמרא בארון.

היה זה מלאכת אומנות של ממש, 'להחזיק ראש' איפה הוא בדיוק לומד היום, שכן בערך כל שבוע הוא מחליף מסכת... וצריך כל יום לחשבן איפה הוא אוהז.

בהקשר לכך, ותיקי בית הכנסת מספרים לנו עובדא נפלאה: בלימודו בסדר הש"ס לומד רבינו מסכת אחר מסכת, פעם אחת, החל ללמוד את הכרך של מסכת ביצה טרם למד את הכרך הקודם של מסכתות 'ראש השנה יומא סוכה'. הדבר היה תמוה, והגאון רבי קלמן אדלר שליט"א שישב בסמיכות התעניין אצל בני הבית מה קרה. ביררו איפה אצל רבינו, והתשובה היתה מפתיעה, הוא ענה שהיות ויהודי מבוגר (הכוונה לרב וויס) מגיש לו את הגמרא כל בוקר, מכיון שבאותו הבוקר הוא הגיש לו מסכת מכרך הבא, "לא רציתי להטריח אותו בשביל סדרי לימוד שלי... התחלתי איפה את המסכת שהוא הגיש לי, אין זה עבירה..." ענה רבינו בפשטות. וכך, ברגע אחד שינה רבינו את הסדר מסכתות הקבוע עשרות שנים כדי שלא להטריח את היהודי.

מעובדא זו אנו גם למדים על הערכתו של רבינו אל הרב ויס ז"ל. יצוין, כי המנוח ז"ל עמד מאחורי מעשי חסד רבים ונסתרים, כל מיני גמח"ם למוצרים שונים, ועזרות בכל שעות היממה, בסבר פנים יפות, גם כשסבר על מאכל יוחד שהוא מועיל לבריאות של רבינו, לא חסך בכסף וקנה אותו במיוחד עבור רבינו לבריאותו. צדק לפניו יהלך, ומעשי החסד והצדקות עם תורתו ותפילותיו יהלכו לפניו לעמוד לו לזכות ת.נ.צ.ב.ה.

הרב ויס ז"ל במדרגות בית הכנסת לדרמן, עטור בטלית ותפילין

פנינים על הפרשה

אעשה לו עזר כנגדו (כ' י"ח)

איתא ביבמות (ס"ג א'): אשכחיה רבי יוסי לאליהו, אמר לו: כתיב אעשה לו עזר כנגדו, במה אשה עוזרתו לאדם? אמר לו: אדם מביא חטין, חטין עוסק? (הרי מכרחים הרבה עבודה כדי לעשותו ראוי לאכל), פשתן, פשתן לובש? לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו?!

ויש לעין, וכי רבי יוסי לא ידע שהאשה מסיעת לו בדברים אלו, הרי משנה מפרשת בכתבות (נ"ט ב'): ואלו מלאכות שהאשה עושה לבעל: מבשלת, טוחנת ואופה ומכבסת, מבשל ומיניקה את בנה וכו'. ויש לומר, דהרי עקר האדם הוא לתורה ולעבודת ה', וכל כן מתחלה סבר ר' יוסי שעזר כנגדו הכונה ברוחניות, שתעזר לו בלמוד ובעבודת השם, ולכן שאל במה יכולה לעזר לו. ועל זה השיב לו אליהו, שעל ידי שמורידה ממנו על הבית, שהיא מבשלת ומכבסת ועושה כל צרכי גופו, ממילא הוא פנוי לרוחניות, וזו העזרה הכי גדולה שיש.

* * *

ובפסוק (בישעיה ב' ה') בית יעקב לכו ונלכה באור ה', מדוע פונה ל"בית יעקב" אלו הנשים (רש"י שמות י"ט ג')? והביא רבנו מדרש (ב"ר פ"ז):

מעשה בחסיד אחד שהיה נשוי לחסידה אחת, ולא העמידו בנים זה מזה. אמרו: אין אנו מועילים להקב"ה כלום. עמדו וגרשו זה את זה. הלך זה ונשא רשעה אחת ועשתה אותו רשע, הלכה זאת ונשאה לרשע אחד ועשתה אותו צדיק, הוי "שהכל מן האשה" וזהו "בית יעקב לכו" בדרך הנכונה, ועל ידי זה גם אנחנו הגברים, "נלכה באור ה'" בזכותם [אמנם עין ילקוט קהלת, נשא אשה נעשה בעל מום לתורה... (טעמא דקרא סוף קהלת)].

* * *

פרק "אשת חיל" (משלי פרק ל"א) עוסק כלו בשבח האשה, אלא שבאמצע יש פסוק שיאנו בשבח האשה, ולכאורה אין מקומו כאן: "נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ".

וכתב רבנו בזה, שהנה הפרק "אשת חיל" נאמר על התורה או על הישראל ויש בזה הרבה דרשות, אבל אין מקרא יוצא מידי פשוטו שהולך גם על אשת חיל כפשוטו, שמסדרת בעצמה כל צרכי ביתה, ומשכימה בעוד לילה וכו' כדי שבעלה יוכל לשבת פנוי ולעסק בתורה. ואם כן אין בעלה צריך להיות כלל בבית, והוא נודע רק בשערים, שערי סנהדרין, שם נודע בשבתו עם זקני ארץ, והוא שבח עבור האשה שבזכותה הוא נודע בשערים.

[ומפי השמועה, שרבנו התכוון בזה על עזרתו בקדש, להבחיל"ח הרבנית ע"ה שמיום נשואיהם לקחה ממנו על כל והיה פנוי לשבת ולהגות בתורה. ואכן זכה לשבת עם זקני ארץ, והכל מכחה ובזכותה].

(שבענו מטוביך)

בפרשת השבוע כתוב "ולמקוה המים קרא ימים" (א"י). ומובא בספר 'דרך שיחה': "שרבי חיים וולקין שליט"א נכנס עם יהודי אחד לרבינו שליט"א, והציג את האורח הבא ממדינת "גיברלטר". שאלו רבינו שליט"א בהתפעלות: אוי, אתה מגיברלטר?... וכשנשאל מה מתפעל כל כך מ"גיברלטר", השיב רבינו:

יש מחלוקת בין האחרונים (הובאה ב"משנה ברורה" סימן רכ"ח סק"ב) על איזה ים מברכים ברכת "עושה הים הגדול", אם על ים התיכון או ים אוקיינוס, ולכן אין לברך ברכה זו רק "עושה מעשה בראשית", אבל מ"גיברלטר" [ארץ הנמצאת במפגש של שני הימים], רואים את שני הימים בו זמנית, ושם הרי אפשר לברך את הברכה לכו"ע... "ע"כ.

נמצאים אנחנו בתחילתה של השנה ובחזרה על התורה מהתחלה, שנזכה גם אנחנו שכל דיבורינו ומחשבותינו יהיו תמיד בעינינה של התורה וההלכה.

בברכת שבת שלום וחורף בריא יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310